

Diari Oficial del Consell General

Any 2021 – VIII Legislatura – Núm. 19/2021

Sessió ordinària celebrada el dia 15, 16 i 17 de setembre del 2021

Els dies 15, 16 i 17 de setembre del 2021, dimecres, dijous i divendres, respectivament, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 97/2021, que és el següent:

Punt Únic: Debat sobre l'orientació política global del Govern

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset
M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny
M. I. Sra. Alexandra Codina Tort
M. I. Sra. Bernadeta Coma González
M. I. Sr. Ferran Costa Marimon
M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
M. I. Sr. Raul Ferré Bonet
M. I. Sra. Sílvia Ferré Ghiringhelli
M. I. Sr. Jordi Font Mariné
M. I. Sr. Pere López Agràs
M. I. Sra. Eva López Herrero
M. I. Sr. Marc Magallon Font

M. I. Sra. Maria Martisella González
M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo
M. I. Sra. Ester Molné Soldevila
M. I. Sr. David Montané Amador
M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud
M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells
M. I. Sr. Roger Padreny Carmona
M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí
M. I. Sr. Josep Pintat Forné
M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo
M. I. Sra. Núria Rossell Jordana
M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez
M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez
M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet
M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

S'ha excusat l'absència del M. I. Sr. Oliver Alis Salguero

També hi és present el M. I. Sr. Xavier Espot Zamora, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Sr. Jordi Gallardo Fernández, ministre de Presidència, Economia i Empresa; Èric Jover Comas, ministre de Finances i Portaveu; Maria Ubach Font, ministra d'Afers Exteriors; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Jordi Torres Falcó, ministre de Turisme i Telecomunicacions; Víctor Filloy Franco, ministre de Territori i Habitatge; Judith Pallarés Cortés, ministra d'Afers Socials, Joventut i Igualtat; Sílvia Calvó Armengol, ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Joan Martínez Benazet, ministre de Salut; Ester Vilarrubla Escales, ministra d'Educació i Ensenyament Superior; Sílvia Riva González, ministra de Cultura i Esports i Trinitat Marín González, ministra d'Administracions Públiques i Participació Ciutadana.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 16.03h)

La Sra. síndica general:

S'obre la sessió. Bon dia a tothom.

Punt únic: Debat sobre l'orientació política global del Govern.

Passem doncs a la intervenció del cap de Govern per la presentació de l'Informe.

Senyor cap de Govern, teniu la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies senyora síndica, senyora subsíndica, senyores conselleres i senyors consellers, senyors membres del Govern.

Esperança en un futur proper en què puguem deixar enrere l'excepcionalitat del coronavirus, amb la vista posada especialment en una temporada d'hivern que tots esperem que sigui molt millor que l'anterior.

Sentit de la responsabilitat a l'hora de determinar com farem front al cost econòmic i social que ha tingut la pandèmia.

Preocupació per la dificultat creixent per tenir accés a recursos bàsics com l'habitatge a preu assequible.

Expectatives per saber si Andorra seguirà sent capaç d'oferir oportunitats de progrés a noves generacions cada cop més ben preparades i en els àmbits més diversos.

Optimisme, en veure com el nostre país continua sent atractiu per a les persones que ens visiten, les que decideixen fer-ne casa seva i les empreses que s'hi volen instal·lar.

Un cert cansament davant de problemes crònics que en algun moment semblaven superats i que tornen amb insistència a encapçalar les prioritats, com la mobilitat i les infraestructures.

Dubtes sobre el futur i la sostenibilitat del sistema públic de pensions.

Consciència que el fet que estar reclosos entre muntanyes no ens estalvia haver de fer front als grans reptes del nostre temps, com la transició energètica i la lluita contra el canvi climàtic.

Voluntat d'enfortir la nostra cultura, la nostra identitat i els nostres valors a la vegada que encarem, més decididament que mai, el camí de l'obertura i de la internacionalització.

Confiança que Andorra sabrà trobar, un cop més, un encaix positiu i equilibrat de la seva societat i les seves institucions en un entorn canviant.

Sense la pretensió de ser exhaustiu, aquest podria ser un esbós dels sentiments i la perspectiva de molts ciutadans del nostre país davant de la situació actual. També, n'estic segur, aquesta llista reflecteix de forma prou fidel el pensament de molts dels que avui som

en aquesta cambra, ja sigui als escons dels consellers i les conselleres o als bancs de l'Executiu.

Però nosaltres, des del Consell General i des del Govern, tenim, si se'm permet, uns deures afegits:

El de saber discernir allò urgent d'allò important, i atendre ambdós en la seva justa mesura.

El de tenir l'alçada de mires i la perspectiva adequada per no oblidar el llarg termini i per entendre també que el llarg termini es construeix amb la successió de curts terminis.

El de trobar una resposta sistemàtica, estructurada i coherent a totes aquestes expectatives, preocupacions i necessitats.

I, sobretot, el de no caure en la temptació de donar solucions simples a problemes complexos.

És amb aquest ànim que comparec, avui, davant d'aquesta cambra per retre comptes de la feina feta durant els darrers dotze mesos, per enfocar els dotze mesos que vindran, per mirar de posar les llums llargues i veure-hi més enllà, i per sotmetre a l'escrutini dels consellers i les conselleres l'orientació política global del Govern.

Fa més o més un any, va tenir lloc aquí mateix el primer debat d'orientació política de la legislatura.

En aquell moment havíem deixat enrere la primera fase de la pandèmia del coronavirus, i després d'un estiu en què l'economia i la vida havien, fins a cert punt, recuperat el seu pols habitual, encaràvem una tardor i un hivern marcats per la incertesa.

Ara sabem que aquell setembre del 2020, encara ens quedaven molts moments difícils i de gestió complexa, i les línies d'actuació del Govern en aquelles dates van ser clares: trobar un equilibri entre les restriccions per evitar la propagació de la malaltia i les activitats socials i econòmiques; desenvolupar protocols que ens permetessin recuperar els esdeveniments culturals i esportius de forma segura; consolidar l'Oficina Covid, que va arribar a tenir una xifra de 14 rastrejadors per cada 10.000 habitants, una de les més altes del món, per garantir que érem capaços de monitoritzar els diferents brots de la malaltia; desplegar una estratègia de cribratges periòdics, gratuïts i puntuals a la població, en funció del col·lectiu, el grup d'edat, el sector d'activitat o la zona de residència o de treball; garantir l'accés als tests d'antígens ràpids, tant realitzats per professionals com en el format d'auto-test, com a mesura complementària de control i protecció; i evidentment, treballar amb la vista posada en l'arribada de les vacunes contra el virus del SARS-CoV-2.

Durant els darrers mesos del 2020 i la primera meitat del 2021 es van mantenir les mesures de suport econòmic i social, que ja havíem posat en marxa el segon trimestre de l'any passat.

Evidentment, tal i com era la voluntat del Govern i tal com ens demanaven els agents econòmics i socials, aquestes mesures s'han anat adaptant i modulant en funció de

l'evolució de la situació. Això ens ha fet tramitar, ho saben bé en aquesta Cambra, tres projectes de llei de mesures urgents entre el desembre de 2020 i el juny d'enguany.

Fins al juny passat va estar vigent de forma generalitzada el mecanisme de suspensió temporal de contractes de treball, els anomenats popularment ERTOS, que han permès salvaguardar la gran majoria del nostre teixit productiu i preservar milers de llocs de treball.

Les prestacions associades a les suspensions de contracte, així com les prestacions rebudes pels treballadors per compte propi, ascendeixen a un total de 59 milions d'euros satisfets pel Govern, als quals òbviament cal afegir el 25% de la prestació assumida directament per les empreses.

A més, aquest 2021 hem doblat, amb escreix, la quantitat liquidada en concepte de programes ocupacionals, que l'any passat va ser d'1,1 milions d'euros i aquest any ha ascendit, fins a data d'avui, a 2,5 milions, que han servit per donar feina a més de 200 persones.

En paral·lel a les suspensions temporals de contracte, el Govern va posar en marxa dos programes de crèdits tous, a interès zero per a empreses i autònoms i avalats per l'Executiu. El primer programa va ascendir a 130 milions d'euros i va anar destinat a 1.500 empreses o treballadors per compte propi que representaven més de 15.000 llocs de treball. Amb el segon programa, encara vigent, s'han concedit crèdits per valor de gairebé 19 milions d'euros per a 265 empreses i autònoms que representen en aquest cas al tomb de 2.000 llocs de treball.

Així mateix, els ajuts directes per a lloguer de locals per a negoci han suposat 1,1 milions d'euros en forma d'aportació directa a les empreses i professionals.

L'esforç del Govern ha estat important, molt important, durant aquest any i mig marcat per la pandèmia del coronavirus. Però evidentment també cal reconèixer l'esforç de moltes altres persones i institucions. Dels professionals de la salut, en primer lloc; dels centenars de treballadors públics en departaments molt diversos que han fet possible la implementació dels programes de suport al teixit econòmic i social i la normalitat relativa en l'àmbit escolar; també els servidors públics, de l'Executiu, del Consell General i dels comuns; de les empreses, treballadors per compte propi, assalariats i professionals del país. Fa un moment, per exemple, em referia al 25% de la prestació dels ERTOS assumida directament per les empreses, i crec que també és de rebut reconèixer l'esforç que han hagut de fer nombrosos propietaris de béns immobles que han vist reduïdes les seves rendes de lloguer de locals per a negoci i d'habitatges. I en definitiva, també cal reconèixer el civisme i la maduresa d'una immensa majoria de la població, que ha fet possible que superéssim el gran repte col·lectiu que aquests temps excepcionals ens exigien.

L'esforç del sector públic durant la pandèmia no es limita, però, a allò que ha fet directament l'administració general o comunal, sinó que abasta també les empreses de titularitat pública. La Caixa Andorrana de Seguretat Social va haver de fer front a un increment exponencial del seu volum de feina, mentre que Andorra Telecom i FEDA van reduir de forma significativa les tarifes als afectats per la Covid-19 i per les restriccions associades a la pandèmia. En el cas de la producció i distribució d'electricitat, aquesta reducció de tarifes

ha significat un cost de més de 6 milions d'euros, i de més de 2 milions en el cas de les telecomunicacions.

Durant l'any i mig d'impacte del coronavirus, el Govern també ha estat al costat, no només de les empreses i els assalariats, sinó també de totes les persones que han vist afectada la seva situació social i econòmica.

Ja ho vaig avançar fa un any, durant l'anterior debat d'orientació política, però ara disposem de les dades consolidades del 2020, que ens permeten constatar fins a quin punt l'impacte social de la Covid-19 ha estat profund a casa nostra.

L'import total dels ajuts econòmics ocasionals concedits pel Departament d'Afers Socials es va duplicar el 2020 respecte el 2019, passant de 2,3 a 4,5 milions d'euros. I enguany, fins a principis d'agost, l'import global ja se situava un 9% per sobre del del 2020, això sí, amb un import mitjà per ajut inferior al de l'any passat.

En un futur proper, treballarem per simplificar els processos i els tràmits referents als ajuts socials, fet que també servirà per alliberar més temps als treballadors socials, que podran dedicar més hores a l'atenció directa a les persones i les famílies.

Però més enllà dels ajuts econòmics ocasionals, que representen sempre un bon indicador de la situació social del país, des del Ministeri d'Afers Socials es van posar en marxa fins a sis programes d'ajut directe relacionats amb la crisi de la Covid-19: Es tracta d'ajuts per desocupació involuntària, per a l'habitatge de lloguer, per tenir cura de fills menors o amb discapacitat en situació d'aïllament, per a propietaris de locals comercials o habitatges o per desocupació involuntària en activitats relacionades amb l'esquí.

L'import total d'aquests ajuts, algun dels quals, afortunadament, ja no estan vigents, va ascendir el 2020 a més de 3 milions d'euros. A aquesta quantitat, evidentment, hi hem de sumar els 13 milions per prestacions no directament relacionades amb la Covid-19 com la desocupació involuntària, els ajuts a l'habitatge de lloguer, les prestacions per fill a càrrec i les pensions de solidaritat per a la gent gran i per a persones amb discapacitat.

Però no és només una qüestió de quantitats liquidades, sinó que també és una qüestió de la bona feina feta, per tots els professionals, treballadors públics i de centres concertats, que conformen el sistema de serveis socials i socio-sanitaris.

En aquest sentit, crec que és especialment remarcable la feina que han fet les persones que treballen al Servei d'Atenció Domiciliària, un servei, vostès ho saben, que vam centralitzar i reorganitzar durant l'anterior legislatura i que s'ha convertit en una peça clau de l'atenció a les persones grans: Perquè endarrerix o evita el seu ingrés en una institució residencial, perquè permet que aquestes persones continuïn actives i presents en el seu entorn habitual i perquè és un tipus de servei que no es va aturar durant la Covid-19 i que ha demostrat ser més resilient davant l'impacte d'una pandèmia com la que hem viscut. És per això que el Servei d'Atenció Domiciliària serà una de les claus de volta del Pla Nacional per a la Gent Gran en què està treballant el Govern.

L'impacte negatiu de la Covid-19 en les nostres vides, no només s'ha traduït en un cost econòmic claríssim i en unes conseqüències socials innegables, sinó que també ha tingut i està tenint en algunes persones un impacte d'ordre psicològic. És per això que la primavera passada, des del Ministeri de Salut es va posar en marxa el programa d'atenció psicològica Covid, que en aquests moments ja compta amb 18 professionals de la psicologia que hi participen.

Senyores conselleres i senyors consellers, l'esforç financer que el Govern i el sector públic en el seu conjunt han fet per pal·liar els efectes sanitaris, econòmics i socials de la pandèmia del SARS-CoV-2 no haurien estat possibles si Andorra hagués arribat al març del 2020 en una situació d'endeutament insostenible.

Ben al contrari, vam entrar a la crisi del coronavirus amb un endeutament molt moderat, del 34% del producte interior brut. I això va ser gràcies a la feina d'estalvi i de bona gestió pressupostària duta a terme durant les dues legislatures precedents.

Evidentment que, en un moment de xoc com el provocat per la pandèmia, és l'obligació del Govern injectar diners a l'economia, garantir que el motor, que s'ha aturat de cop per causes exògenes, podrà tornar a funcionar a ple rendiment un cop aquestes causes desapareguin. Però també és obligació d'un govern responsable equilibrar el seus comptes i estalviar quan les coses van bé. Perquè seria massa fàcil recordar les polítiques anticíclics només quan les coses van malament.

Quan, a l'inici del confinament del 2020, es va fer popular la frase "*Andorra només ens té a nosaltres*", el seu significat era, sobretot, el de l'autoresponsabilitat. El de saber que si ara hem pogut fer un sobreesforç és perquè havíem estalviat abans, el de tenir present que haurem de tornar a la consolidació i a l'equilibri pressupostari tan aviat com sigui possible. Perquè el nostre país és massa fràgil per suportar els nivells d'endeutament que suporten països més grans. I de la mateixa manera que vam apel·lar a la ciutadania a seguir responsablement les recomanacions i les restriccions acordades, també hem de fer aquest exercici de pedagogia pressupostària.

És obvi i a ningú se li escapa que el Govern, en els propers anys, necessitarà recaptar més diners. No només per compensar el gran esforç financer que ha hagut de fer arran de la pandèmia, sinó també per fer front a alguns reptes que ja teníem plantejats i que s'han intensificat en els últims mesos.

Al llarg de la meua intervenció d'avui em referiré a la introducció de dos impostos finalistes: la taxa verda sobre els hidrocarburs i la taxa turística, destinades la primera a finançar polítiques de lluita contra el canvi climàtic i la segona, a compensar l'impacte que el turisme té sobre el territori i a finançar polítiques en favor de la millora de la qualitat i la diversificació de l'oferta turística del país.

En paral·lel, el Govern entrarà a tràmit parlamentari una reforma de la imposició directa, especialment de l'impost de societats i del règim de les plusvàlues immobiliàries. Una reforma que no té estrictament, o exclusivament, un afany recaptatori, sinó que vol revisar -principalment- el règim de deduccions de l'impost de societats per garantir que aquelles

empreses que guanyen diners contribueixin de forma efectiva, dins d'uns mínims, al sosteniment de les finances públiques.

El nostre sistema fiscal és jove, però ja tenim uns quants anys d'experiència. I la voluntat del Govern i dels tres grups parlamentaris de la majoria és mantenir Andorra com un país de fiscalitat moderada, moderada i equitativa. I és precisament en aquesta segona part del binomi on el nostre sistema fiscal precisa d'un ajustament, per fer el model més equitatiu i, en definitiva, per fer el model més just.

Parlar de distribuir el cost d'una crisi com la que hem viscut, d'augmentar els recursos públics i de dur a terme una reforma fiscal, per bé que moderada i amb voluntat de consens, sempre genera inquietud. I és normal. Però mentre jo estigui el capdavant del Govern, ni el meu equip, ni els consellers dels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i de Ciutadans Compromesos, ni jo mateix, no farem res que pugui comprometre la bona marxa de la recuperació econòmica. Una recuperació que no és només una expectativa, sinó que ja podem dir que és una realitat:

Durant el segon trimestre d'aquest 2021, el producte interior brut va créixer un 25% respecte el segon trimestre de l'any passat. De fet, el repunt del PIB ha estat pràcticament equivalent a la davallada sobtada que l'economia va experimentar durant el segon trimestre del 2020. En aquest sentit, entre abril i juny d'aquest any, l'economia andorrana va créixer a un ritme major al de l'economia dels països veïns; el PIB d'Espanya va augmentar un 19,8% i el de França, un 18,7%, i també major al de la mitjana europea, que va ser del 13,8%.

La recuperació del PIB òbviament ha anat acompanyada d'una millora substancial de les xifres d'atur al llarg dels darrers mesos. L'agost passat es va tancar amb un total de 670 persones inscrites en recerca de feina al Servei d'Ocupació, una xifra clarament inferior als 914 inscrits l'agost del 2020. Amb tota la cautela a què els mesos d'incerteses que hem viscut ens obliguen, crec que podem afirmar que la recuperació de l'economia és una recuperació sòlida i que l'estiu que deixem enrere no serà una excepció com ho va ser l'estiu del 2020. I a la base d'aquesta recuperació, d'aquest retorn progressiu a la normalitat, hi ha l'efecte, a Andorra i al nostre entorn, de la campanya de vacunació.

L'any i mig que deixem enrere se'ns ha fet molt llarg, a tots. Però, a la vegada, la rapidesa amb què s'han desenvolupat diverses vacunes contra la Covid-19 i la bona implementació dels programes de vacunació són un motiu d'optimisme i de confiança en el futur.

Actualment, el percentatge de persones majors de 16 anys que han rebut les dues dosis de...dosis del vaccí contra la Covid-19 assoleix ja a Andorra el 70%. I tot just hem iniciat dues campanyes de vacunació específiques: una tercera dosi per a les persones residents en centres socio-sanitaris, persones trasplantades i persones sotmeses a tractament de diàlisi, i la vacunació també dels infants entre 12 i 16 anys.

Des de l'inici de la campanya de vacunació, la incidència del virus ha disminuït de manera dràstica, i no només la incidència, i això potser sigui encara més important, també la gravetat. En aquests moments Andorra té 41 casos actius i cap hospitalització per coronavirus. El cribratge de la població escolar realitzat les darreres setmanes també ha donat uns resultats esperançadors: cap positiu de 5.429 persones.

Però cal no abaixar la guàrdia: el percentatge de població adulta que encara no ha decidit vacunar-se continua essent notable, especialment per a un virus que continua mutant i davant del qual no estem en condicions d'afirmar que haguem assolit l'anomenada immunitat de ramat.

Fa pocs dies, l'editorial d'un rotatiu del país deia "*Faci's el favor, demani tanda al COEX*", en referència al centre de vacunació situat a l'antiga plaça de braus d'Andorra la Vella. Jo encara aniria més enllà i diria "*faci'ns el favor*". Perquè participar de la vacunació és un acte de responsabilitat cap a un mateix, sí, però també és un acte de responsabilitat cap al conjunt de la societat.

Si avui no hi ha pacients amb Covid ingressats ni a l'UCI ni a planta, si hem pogut anar aixecant les restriccions a les activitats econòmiques i socials, si el curs escolar pot començar amb una certa normalitat, si hem recuperat la mobilitat amb els països veïns i el flux de visitants i de turistes... En definitiva, si avui podem mirar el futur proper amb una certa esperança, és gràcies a totes les persones que han decidit participar de les campanyes de vacunació. Totes les persones que, davant d'un repte i d'un problema de dimensions difícils de calcular, han decidit ser part de la solució.

A vegades, i és humà, tenim la memòria massa curta i tendim a oblidar amb rapidesa els dies en què els nostres serveis sanitaris no estaven gaire lluny de la saturació. En què no sabíem si tindríem prou llits d'UCI o prou respiradors per als pacients de Covid que els necessitessin, o en què la xifra de víctimes mortals de la malaltia pujava cada dia. 130 persones han perdut la vida al nostre país com a conseqüència del coronavirus, 130 persones per a les quals avui vull tenir un sentit record.

Senyores conselleres, senyors consellers, el ràpid desenvolupament i producció de les vacunes i la seva eficàcia són un motiu, ho deia abans, de confiança en la ciència i d'optimisme. I l'èxit notable de les campanyes de vacunació han de ser també un motiu de confiança en les institucions.

Molt sovint, des d'aquesta tribuna jo i altres caps de Govern que m'han precedit, hem insistit en el valor de les institucions, en la conveniència que el món s'organitzi en un ordre multilateral, amb institucions polítiques com l'Organització de les Nacions Unides o el Consell d'Europa, de les que Andorra en forma part des de fa dècades, com la Unió Europea, amb la qual estem negociant un acord d'associació, com el Fons Monetari Internacional o l'OCDE, que contribueixen a una bona governança econòmica i financera, o com, per al cas que ens ocupa, l'Organització Mundial de la Salut i concretament el Projecte COVAX.

Sense aquestes institucions multilaterals i sense una bona política bilateral, en aquest cas amb França, Espanya i Portugal, Andorra ho hauria tingut força més complicat per tenir accés a les més de 100.000 dosis de vacunes que hem rebut fins ara.

És molt fàcil criticar les institucions, les nacionals i les internacionals; i, evidentment, totes aquestes institucions tenen mancances que cal anar corregint. Però la crítica fàcil, la unilateralitat, l'aposta per buscar solucions fora dels canals institucionals, tot això forma part

d'aquella temptació contra la que advertia al principi: la de voler donar solucions simples -i simplistes- a problemes complexos.

Fem un exercici: imaginem la campanya de vacunació sense l'Organització Mundial de la Salut, sense mecanismes de cooperació entre els països, en un entorn europeu en què no existís la Unió Europea i les relacions entre els països estiguessin presidides per l'unilateralisme i el nacionalisme més ferotges. I on Andorra, des d'una visió curterminista, no hagués anat assumint compromisos en els diversos fòrums multilaterals i en les seves relacions bilaterals.

La resposta és clara: la campanya de vacunació no hauria estat possible. A Andorra, per descomptat, i als països més grans, probablement tampoc. Perquè, posats a estendre la desconfiança cap a les institucions, també podríem imaginar un món on no hi hagués cap entitat ni autoritat que certifiqués la seguretat o l'eficàcia de les vacunes. I el que val per les vacunes, també val pel que ha vingut després o el que està venint després.

El 13 de juliol Andorra signava amb França l'acord que permet el reconeixement del certificat sanitari del nostre país a la Unió Europea. Si avui els ciutadans d'Andorra es poden desplaçar cap als països veïns, especialment cap al nord, i dur a terme les activitats d'una vida social i professional normals és gràcies a aquest certificat. I és gràcies, en el fons, a un entramat institucional que fa molts anys que existeix: des de les relacions bilaterals i multilaterals d'Andorra fins a, molt més antiga, l'existència del copríncipat i les relacions privilegiades amb la República Francesa.

A vegades hem sentit a dir, amb un punt de menyspreu cap al que Europa i la Unió Europea representen, que Andorra, en tant que país sobirà, hauria de privilegiar les relacions amb països molt més allunyats de nosaltres i segurament, més propers als nous nuclis de concentració del poder econòmic mundial. Certament, Andorra ha d'estar atenta a aquesta evolució i fer els possibles perquè... per ser present també en aquests països i en aquest mercats. Però no ens enganyem: la internacionalització de l'economia andorrana, la diversificació del nostre teixit productiu, el desenvolupament futur i fins i tot l'enfortiment de les nostres institucions i la nostra sobirania comencen per mantenir i per intensificar les relacions amb els països veïns i amb l'entorn europeu en el seu conjunt.

La primavera passada vam acollir a Andorra la Cimera Iberoamericana de caps d'Estat i de Govern, després de més de dos anys de Secretaria *Pro Tempore*. Una cimera una mica atípica, pel seu format semipresencial, però que va ser sens dubte un pas decisiu d'Andorra en el si de la comunitat internacional. Un èxit pel que fa a l'organització i als resultats en uns moments, que no eren els de setembre, sinó els d'abril del 2020, certament complicats per dur a terme esdeveniments multitudinaris.

La cimera política i també la trobada econòmica que, amb encert, va organitzar la Confederació Empresarial Andorrana, van posar de manifest fins a quin punt Andorra és vista com un interlocutor fiable i com un país atractiu. Segurament mai prou ben conegut, això sí, però l'important és que l'atractiu d'Andorra rau en la combinació d'un binomi que té molta força: som un país diferent i, a la vegada, som un país europeu.

Andorra és atractiva perquè té unes particularitats que abasten àmbits tan diversos com les institucions, la història, l'economia, els valors, la cultura o la societat i, a més, és un país profundament europeu, incardinat al cor del vell continent, amb tot el que això representa d'estabilitat, de progrés econòmic i social i de missió històrica. Doncs bé, aquest és el binomi a preservar. Aquest és el binomi a potenciar: ser diferents i ser europeus. O, dit d'una altra manera: tenir una identitat forta i, a la vegada, formar part d'un projecte més gran.

Ser reconegut, poder ser entès, ser homologable ha d'equivaldre per a nosaltres a ser percebuts com un país diferent en positiu. Ser reconegut és ser part, a la nostra manera, del procés de construcció europea. Però va més enllà, ho reconec. Ho he simplificat dient "*ser europeu*". Ser reconegut és també haver aplicat una resposta a la pandèmia en la línia de les recomanacions de l'Organització Mundial de la Salut. Ser reconegut, ser homologable, és fer part del Fons Monetari Internacional o seguir les línies marcades per l'OCDE. I tenir una política cultural que s'inspira en els valors de la UNESCO. I fer nostres els objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides. I tot això no ens fa menys andorrans, ni menys autèntics, ni menys únics. Ben al contrari, això és el que ens permet explicar i posar en valor la nostra autenticitat.

En els darrers dotze mesos s'han fet avenços importants per seguir consolidant Andorra com un país i una economia homologables. Em referia ara fa uns instants a la nostra condició de país europeu i tindrè ocasió de parlar, en aquesta primera intervenció, de l'estat de les negociacions de l'acord d'associació amb la Unió Europea. Però, si m'ho permeten, em referiré abans a d'altres avenços que també considero significatius.

El 17 d'octubre de l'any passat, poques setmanes després del darrer debat d'orientació política, Andorra es va adherir al Fons Monetari Internacional. En el moment de l'adhesió vam tenir ocasió d'avaluar l'impacte positiu que això tenia per a la qualificació d'Andorra per part de les agències de ràting, per a la credibilitat de la plaça financera i de l'economia en el seu conjunt i per confirmar la robustesa del país durant la primera avaluació, que es va dur a terme la primavera passada.

Ara bé, a ningú se li escapa que la credibilitat que dona formar part d'organitzacions multilaterals com l'FMI va acompanyada també de responsabilitat, per seguir les seves recomanacions i aplicar en conseqüència les conclusions de les seves anàlisis.

En aquest sentit, una de les primeres recomanacions del Fons és la necessitat de constituir reserves financeres internacionals, de les quals fins ara el nostre país n'estava mancat. D'entrada, la quantitat dipositada per Andorra a Washington en adherir-se a l'FMI ja compta com una reserva. A més, el Ministeri de Finances està treballant per incrementar abans de finals d'any les reserves internacionals de forma significativa.

En paral·lel, i aprofitant la propera tramitació del Projecte de Llei del pressupost, el compte de compensació, que es nodreix amb aportacions del Govern i els comuns, també passarà a computar-se com una reserva internacional.

Totes aquestes mesures tenen per objectiu reforçar la resiliència d'Andorra i la seva economia davant d'eventuals dificultats; i, evidentment, serveixen, ja ara, per diversificar les fonts de finançament de l'Estat.

La primavera passada, el Govern va dur a terme la primera emissió internacional de bons, una emissió de deute públic per valor de 500 milions d'euros en bons verds, socials i sostenibles a 10 anys amb un interès de l'1,25%. La demanda rebuda per comprar aquest deute, llistat a Luxemburg, va ser de 2.400 milions d'euros: és a dir, gairebé cinc vegades més del que Andorra oferia.

Crec que, com a andorrans, ens hem d'alegrar de la confiança que el nostre país i la seva economia generen, en aquest cas en 157 inversors d'una vintena de països com Alemanya, Suïssa, el Regne Unit, Holanda, Israel, Àustria o els Estats Units, entre d'altres. I hem de recordar que aquesta emissió de bons hauria estat impensable sense ser membres del Fons Monetari Internacional.

En la línia també de diversificar les fonts de finançament de l'Estat, el maig del 2020 Andorra va esdevenir membre del Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa. Una iniciativa que va sorgir del Partit Socialdemòcrata, com ja vaig tenir ocasió de reconèixer ara fa un any. Arran d'aquell acord, Andorra va obtenir un finançament de 12 milions d'euros a 15 anys per sufragar part de les despeses associades a la Covid-19. I en aquests moments estem negociant una segona línia de finançament amb aquesta institució a la qual tindrè ocasió de referir-me més endavant, quan parlem del repte de la digitalització.

Així mateix, i donant compliment a una de les previsions del full de ruta Horitzó23, el Govern està negociant un conveni de cooperació entre Andorra i el Banc Europeu d'Inversions. Una cooperació que estaria especialment encaminada al finançament de projectes d'infraestructures de comunicació, com podria ser per exemple el ferrocarril, que per la seva naturalesa tenen un caràcter transfronterer.

També molt vinculada al reconeixement i a l'homologació d'Andorra i el seu model econòmic hi ha la xarxa de convenis per evitar la doble imposició, que actualment consta de vuit CDI en vigor amb França, Espanya, Portugal, Luxemburg, Liechtenstein, Malta, Xipre i els Emirats Àrabs Units, i un novè CDI amb Xile que estem negociant.

L'ampliació d'aquesta xarxa de convenis ha estat una demanda constant dels representants empresarials i el Ministeri d'Afers Exteriors ha intensificat les negociacions. En aquest sentit, al llarg del darrer any s'han tancat les negociacions del conveni de doble imposició amb Hongria, que se signarà a principis del mes vinent per part dels dos ministres d'Exteriors.

Així mateix, la primavera passada, el ministre de Finances va signar el CDI entre Andorra i San Marino, amb motiu de la visita a la República. Durant els propers mesos també continuarem les negociacions ja iniciades amb Bèlgica, amb els Països Baixos i com he dit abans amb Xile, i aquesta mateixa tardor una delegació andorrana es desplaçarà a Suïssa per avaluar la possibilitat d'iniciar les negociacions per a un CDI entre ambdós països. Així mateix, al llarg del 2022 es preveuen iniciar les negociacions per concloure convenis de no doble imposició amb Canadà, la República Txeca, Bulgària, Croàcia i Eslovènia.

Senyores conselleres i senyors consellers, en el procés d'homologació d'Andorra hi juga un paper molt destacat, ho he dit abans, l'acord d'associació amb la Unió Europea.

En els dotze mesos que han transcorregut des del darrer debat d'orientació política hi ha hagut algunes evolucions significatives en aquest sentit. La més important sens dubte és la que van protagonitzar els presidents dels grups parlamentaris presents en aquesta Cambra, a finals d'octubre del 2020, quan vam subscriure l'acord polític nacional per prosseguir les negociacions. No cal dir que aquest acord reforça de manera molt clara la posició negociadora d'Andorra, ja que és important també que les institucions comunitàries sàpiguen que el consens al tomb de l'acord d'associació i d'aquelles especificitats que Andorra necessita preservar, és un consens que va més enllà de l'Executiu i de la majoria que li dona suport.

A més, una conseqüència directa d'aquell acord polític ha estat la creació d'una taula de treball amb els agents econòmics i socials per tal d'abordar i de consensuar l'estratègia negociadora al voltant de qüestions cabdals com les polítiques d'immigració, les prestacions socials i la lliure circulació de serveis.

Al llarg dels últims mesos i setmanes s'han treballat amb els representants empresarials, sindicals i professionals per anar construint una posició de negociació que garanteixi que Andorra continua tenint el control dels fluxos migratoris, per defensar que el model de protecció social andorrà és àmpliament homologable amb els estàndards europeus i que la lliure circulació de serveis s'aplicarà a Andorra de forma gradual i progressiva, dotant el país i l'exercici de les professions liberals de la regulació adequada que garanteixi la qualitat del servei. És des d'aquesta posició transversal i reforçada que encararem les properes rondes de negociacions.

Tot i que la irrupció de la pandèmia ha endarrerit gairebé un any el ritme de les negociacions i l'horitzó temporal per tenir un acord tancat -del desembre del 2022 al segon semestre del 2023-, la perspectiva és raonablement positiva, ja que al llarg dels últims mesos s'han obtingut alguns acords parcials que van en la línia de les propostes efectuades per la part andorrana, com són: una excepció a la liberalització del mercat de l'electricitat, amb el manteniment de FEDA com a operador públic principal per a la compra, el transport i la distribució de l'energia elèctrica; derogacions importants en alguns annexos del projecte d'Acord que alliberen Andorra d'una part notable de la càrrega administrativa que suposa l'adopció del cabal comunitari; o el fet que la reduïda dimensió territorial del país sigui presa en consideració a l'hora d'assumir obligacions en matèria d'estadística.

Però els propers mesos seran cabdals en l'avenç de les negociacions, especialment coincidint amb la presidència francesa del Consell de la Unió Europea, el primer semestre de l'any vinent. Tenim l'acord de la República Francesa per avançar durant la seva presidència en qüestions importants per a Andorra, i en els últims mesos s'han intensificat els contactes entre el Ministeri d'Afers Exteriors i la Secretaria d'Estat d'Afers Europeus i els seus homòlegs francesos per preparar el que, sens dubte, seran sis mesos especialment intensos i crucials.

A l'inici d'aquesta intervenció deia que una gran part dels ciutadans del nostre país viuen amb l'expectativa, amb el dubte, fins i tot, de saber si Andorra serà capaç d'oferir oportunitats de progrés a noves generacions cada cop més ben preparades i en àmbits i sectors cada vegada més amplis.

Sens dubte, la diversificació del nostre model econòmic és una peça clau perquè aquest país continuï sent una terra d'oportunitats. I en el procés de diversificació, l'acord amb la Unió Europea no és una condició suficient, però sí necessària. No n'hi haurà prou amb l'associació amb Europa per diversificar l'economia, però sense aquesta associació, la diversificació serà molt difícil, o pràcticament impossible.

Per això, la qüestió de l'acord d'associació amb la Unió Europea s'ha d'encarar amb una visió a llarg termini i amb una dosi important de generositat i de perspectiva. Perquè és evident que aquest acord suposarà un esforç d'adaptació per a molts sectors de la nostra economia. És clar que suposarà un pas més en el camí cap a l'obertura i la competitivitat, però és que l'alternativa és l'estancament i el monocultiu d'uns sectors tradicionals que ja estan molt madurs i que tenen el recorregut que tenen.

L'acord d'associació amb la UE reforça aquell binomi de què parlava abans: ser diferents i ser europeus o, el que és el mateix, ser autèntics i ser homologables. I no hem de renunciar ni a una cosa ni a l'altra.

Senyores conselleres i senyors consellers, en els darrers dotze mesos, el Govern ha continuat treballant per incentivar l'aparició i la consolidació de nous sectors en l'economia, en clau d'innovació, amb regulacions específiques com la llei dels esports electrònics o la modificació de la llei de serveis de confiança electrònica, per donar valor jurídic a les transaccions fetes amb tecnologia *blockchain*, ambdues ja aprovades pel Consell General.

Així mateix, aquesta Cambra va rebre el juliol passat el Projecte de llei d'economia digital, emprenedoria i innovació, que regula i dona cobertura legal a figures com el teletreball o els nòmades digitals, estableix mesures destinades a fomentar l'emprenedoria, com un règim de *startups*, la possibilitat de crear zones econòmiques especials, la regulació dels *coliving* i els *coworking* i la regulació del *crowdfunding* seguint el requeriments de la Unió Europea. El text també promou mesures per al foment de la innovació, com el marc de la regulació *sandbox* o l'establiment de *Living Labs* en els quals poder desenvolupar projectes d'innovació.

La diversificació s'ha de fer en clau d'innovació i la innovació sempre està estretament vinculada amb la recerca. És per això que calia optimitzar la gestió de la recerca i la innovació des de la vessant pública, i amb aquest objectiu vam enviar a aquesta cambra i el Consell General va aprovar la llei de la Fundació Andorra Recerca i Innovació, que permet modernitzar l'Institut d'Estudis Andorrans i establir una estreta col·laboració entre aquest Institut i ActuaTech. La Fundació ja s'ha posat a treballar en una anàlisi de l'ecosistema d'innovació actual del país i en la definició d'una estratègia que es presentarà durant el mes de novembre en la primera edició de l'Andorra Innovation Summit.

Un altre projecte que ha d'afavorir la diversificació de l'economia però que, a la vegada, requereix d'una implementació meditada i acurada, és el de la zona franca. A data d'avui, s'ha dut a terme una anàlisi dels models internacionals i ja s'ha definit la proposta d'un model propi per a Andorra. A la vegada, s'han identificat i s'estan analitzant possibles ubicacions, i s'ha iniciat l'adaptació de la normativa duanera necessària per dur a terme el projecte. Així mateix, s'està treballant en la preparació del plec de bases per tal de poder convocar el concurs internacional durant els propers mesos.

Evidentment, en paral·lel a la regulació de nous sectors i al foment de la innovació, cal també una feina constant per donar facilitats als emprenedors, així com per simplificar i agilitzar els tràmits i els processos. És amb aquesta voluntat que durant els últims mesos d'aquest any i el primer semestre de l'any vinent, el Govern farà arribar al Consell General un projecte de llei transversal adreçat als treballadors per compte propi o autònoms. També les modificacions de les lleis d'inversió estrangera i de societats i la llei reguladora de la professió dels gestors que són, en definitiva, una de les cartes de presentació del nostre país per a emprenedors i inversors internacionals.

Al llarg del darrer any s'han agilitzat i simplificat els tràmits d'empresa, passant dels 244 dies anteriors als 98 dies actuals. S'ha simplificat i digitalitzat el procediment de dipòsit de comptes i la declaració tributària per a treballadors per compte propi i empreses. Actualment s'està treballant amb els comuns per tal d'unificar el tràmit d'obertura de comerç en un model conjunt i homogeni.

La simplificació i agilització dels tràmits vinculats a la creació d'empreses s'inscriuen en una revisió general dels més de 4.000 tràmits diferents que gestiona l'Administració pública i que s'estan transformant cap a un model d'organització per processos, que posa el ciutadà al centre del sistema. Així doncs, es passarà d'una visió vertical dels tràmits i de la feina que es fa des de l'Administració a una visió transversal, on el que compta és el resultat del procés.

Entenem que aquest canvi en el model de gestió implicarà un esforç d'adaptació per part dels treballadors públics, però també estic convençut que implicarà una millora en l'eficiència i l'eficàcia i tindrà un impacte positiu en el clima laboral i en la motivació dels treballadors.

En aquest àmbit, i honorant un compromís de l'acord d'investidura, en les properes setmanes entrarem a tràmit parlamentari una reforma de la llei de la Funció Pública. El text va més enllà de la inclusió de la jornada laboral i de la millora de la participació sindical, en la línia del que demanava el Tribunal Constitucional, i homogeneïtza la condició de funcionari. El projecte de llei també millora la promoció interna dels treballadors per a totes les administracions, revisa els principis de mobilitat i amplia a totes les administracions la possibilitat de gaudir dels programes d'ocupació.

La transició cap a un model d'organització per processos està estretament lligada amb el programa de transformació digital, que ha de donar un impuls a l'agilització burocràtica, però que sobretot ha de ser un factor de canvi, de modernització i de competitivitat per al teixit productiu del país.

Al costat de la digitalització progressiva dels tràmits destinats a les empreses i a la ciutadania en general, d'ara fins que acabi el 2022 es duran a terme projectes com la implementació del model d'interoperabilitat de país, la creació d'una agència nacional de ciberseguretat, el desenvolupament d'un nou model de dades de país i d'un nou model d'identitat digital sobirana, la definició de noves solucions de pagaments electrònics, la creació d'un nou marc certificador de competències digitals, el desplegament del pla de digitalització dels centres educatius i la implementació de l'expedient judicial electrònic.

La digitalització del sector públic és una peça fonamental per a la innovació i també per a la diversificació. A més, cal incidir també en la transformació digital del sector privat. Des del Govern, doncs, ho he dit abans, estem treballant amb el Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa per obtenir durant els propers mesos una nova línia de finançament associada a la digitalització, amb un programa de subvencions i de crèdits tous per incentivar doncs aquesta transformació digital en el sector privat.

En el desplegament del programa de transformació digital també hi té un paper cabdal l'acció d'Andorra Telecom, ja que una part destacada de les inversions de la parapública per al període 2020-2023 serveixen precisament per finançar part dels projectes del programa, donant així continuïtat al que ha estat una constant en els darrers anys: fer un ús estratègic de les empreses de titularitat pública per contribuir a la transformació i la diversificació econòmiques.

La resta d'inversions d'Andorra Telecom previstes per als propers anys, com són el desplegament de la xarxa 5G, l'increment de la connectivitat i de la banda ampla internacional amb una nova línia amb França, i la millora de la inter...interconnexió nacional i internacional de dades, també contribuiran a la transformació digital del país i del seu teixit productiu.

La inversió en digitalització també és important en els projectes de futur de FEDA. El pressupost de l'empresa pública de producció i distribució d'electricitat per al 2022 contempla una inversió de 4 milions en el procés de digitalització de l'entitat; un procés que ha de permetre una gestió diferent de l'energia, més flexible i adaptada a la volali...volatilitat dels mercats, que tregui el màxim profit de les dades, que integri cada vegada més fonts d'energia diferents i que aporti més informació i serveis per als clients. La part més visible, però ni de bon tros l'única, d'aquest procés, és la instal·lació de comptadors intel·ligents.

Senyores i senyors consellers, he anat desgranant moltes de les accions del Govern que han de contribuir a diversificar el nostre model de desenvolupament econòmic. Des d'accions executives molt concretes per digitalitzar i modernitzar àmbits del sector públic, passant per regulacions de noves activitats i noves realitats i arribant, és clar, a apostes a llarg termini com l'adhesió a l'FMI o l'acord d'associació amb la Unió Europea.

Però la diversificació de l'economia no es decreta. Perquè no la fa el Govern: la fan les empreses, els professionals, els emprenedors, els inversors... En una democràcia liberal i en una economia de mercat el Govern incentiva, afavoreix, regula, dona les seguretats i garanties necessàries, però no controla, ni pilota, ni decideix quins projectes empresarials es fan o es deixen de fer. Per això els fruits no sempre arriben del dia a l'endemà ni cal esperar efectes immediats de les accions i decisions que s'implementen.

La primavera passada, el Govern i la multinacional Grifols presentaven el projecte d'un centre de recerca en immunologia, que s'instal·larà a la parròquia d'Ordino. I aquest projecte és el resultat d'una decisió estratègica de la companyia, en primer lloc, i d'un llarg procés en què Andorra ha anat homologant i obrint el seu model econòmic i s'ha dotat d'instruments que donen seguretat jurídica als inversors.

El projecte de Grifols té per a Andorra una importància estratègica de primer ordre i és, en certa mesura, un catalitzador i un exemple perfecte del que signifiquen els processos d'obertura i de diversificació econòmica. Es tracta d'una multinacional d'un prestigi indiscutible, d'una iniciativa amb un alt valor afegit, amb un potencial d'innovació i de generar sinergies innegable, focalitzat en una àrea que des del punt de vista de la recerca representa el futur. La immunologia és el futur i la virologia és, en bona mesura, el passat, i que a més pertany a un sector fins ara absent al país.

A la vegada, no ens enganyem, també és un projecte que ens posa a prova, que servirà per mesurar el grau de maduresa i de solidesa de la nostra aposta per l'obertura, la diversificació i la innovació. Però és, per damunt de tot, una iniciativa que pot servir per desenvolupar un nou sector d'activitat perfectament alineat amb el model de país que molts volem per a Andorra, m'atreviria a dir que una gran majoria d'aquesta Cambra vol per a Andorra.

Quan parlem del futur dels nostres joves, segurament més ben preparats que qualsevol generació que els hagi precedit i amb capacitació en els sectors més diversos, necessitem projectes com el de Grifols. Projectes alineats, com és el cas, amb la recerca i la innovació, amb la lluita contra el canvi climàtic, amb l'economia circular o amb la transició energètica.

La pandèmia ens ha fet prendre consciència, amb més força que mai abans, del perill que representa tenir una part tan gran del nostre PIB depenent del sector serveis i, molt especialment, dels serveis relacionats amb el turisme. I, per tant, el desenvolupament de noves activitats han d'anar de la mà de la innovació i la recerca tecnològiques, ja ho he dit. Però no es tracta, i ho he dit també moltes vegades, de substituir uns sectors per uns altres. Perquè l'economia de serveis de qualitat que tenim també és un actiu a l'hora de desenvolupar i atreure projectes innovadors.

Pensem per exemple en el valor que representa tenir un sistema financer propi, amb unes entitats bancàries i uns professionals del sector financer, fins i tot més enllà de la banca, arrelats al país. Això representa, sens dubte, un valor afegit. I la progressiva millora, modernització i internacionalització del sector financer andorrà contribueix a reforçar l'atractiu d'Andorra per a altres activitats allunyades de l'activitat financera. I el que aplica als serveis financers, també ho podem predicar d'altres activitats, com el sector del turisme i del comerç.

L'atractiu d'Andorra per a emprenedors i professionals internacionals també té a veure amb la qualitat d'aquests serveis. Per això, i més després d'aquest any i mig que ha estat especialment difícil per a aquest sector, cal intensificar les polítiques de suport i de millora del turisme i del comerç.

Si el Consell General aprova el projecte de llei que entrarem a tràmit parlamentari les properes setmanes, la intenció del Govern és implementar l'impost sobre les estades als allotjaments turístiques...turístics, popularment conegut com a taxa turística, durant el 2022.

La taxa turística, que s'ha consensuat amb els actors empresarials i amb els representants dels sectors directament afectats, es constituirà com un impost finalista que ha de servir per finançar projectes que contribueixin a millorar la qualitat dels serveis turístics,

desestacionalitzar l'afluència de visitants, diversificar l'oferta del país i maximitzar l'experiència positiva dels clients.

Així mateix, durant els primers anys de funcionament, una part del que es recapti en concepte de taxa turística s'invertirà en el finançament de l'edifici multifuncional, que ha de servir per posicionar Andorra com una destinació de congressos, esdeveniments i espectacles. Així, en els propers mesos s'impulsarà definitivament el concurs per construir aquesta infraestructura, la ubicació de la qual ja s'ha decidit conjuntament amb el Comú d'Andorra la Vella.

Més enllà de la introducció d'aquest import...impost finalista, la política turística per als propers dotze mesos passa per mantenir la promoció en un escenari molt competitiu, marcat per les accions molt potents d'alguns països orientades precisament a potenciar el turisme intern. Per aquest motiu, estem treballant per organitzar diversos esdeveniments culturals i de lleure durant tot l'any, en la línia de l'Andorra Mountain Music Festival que ha estat tot un èxit, ho podem dir. A la vegada, reconduïrem el posicionament amb marques de prestigi internacional i desenvoluparem nous productes i noves ofertes basades en la natura, la gastronomia, la cultura, els esports i la salut. I per tal de garantir la qualitat, s'aplicarà un control encara més estricte a l'oferta dels allotjaments turístics i s'intensificarà la lluita contra l'intrusisme.

L'altre gran sector afectat de forma molt directa per la pandèmia ha estat el del comerç minorista, especialment aquell que depèn més de l'afluència de visitants. Però a diferència del turisme en el sentit estricte, el comerç ja presentava una crisi estructural, a Andorra i a arreu, prèvia i independent a la pandèmia, basada principalment en el canvi d'hàbits dels clients i en l'eclosió del comerç online. En aquest sentit, des del Ministeri d'Economia se seguirà treballant per implementar el Pla estratègic del comerç en estreta col·laboració i diàleg amb les associacions de comerciants.

En paral·lel, s'estan duent a terme accions per resoldre o pal·liar problemes concrets: Recentment s'han simplificat els tràmits duaners perquè les persones que viuen a Andorra i efectuen compres a l'estranger puguin complir amb les seves obligacions tributàries i paguin l'IGI en el moment d'entrar les mercaderies al país. I aquesta reforma, a més a més, s'acompanyarà d'una intensificació de les inspeccions.

D'altra banda, a partir d'aquesta setmana, el 95% de les operacions comercials d'importació o d'exportació es podran fer telemàticament, eliminant així bona part de la burocràcia i dels volums ingents de paper.

Finalment, un cop s'aprovi el Projecte de Llei de taxes d'intercanvi aplicades a les operacions amb targeta, a partir de l'1 de novembre els comerços del país podran veure reduïdes les comissions a les que han de fer front per mantenir l'operativa de pagaments amb targetes de crèdit.

El Govern ha demostrat, en el que portem de legislatura, que també vetlla però, per la diversificació i la reconversió del sector més tradicional entre els tradicionals: em refereixo al sector agrícola i ramader. Ara tot just fa un any aprovàvem el Reglament relatiu a la

producció ecològica, pensat perquè els productors agrícoles andorrans puguin beneficiar-se d'un certificat homologable al de la resta de països.

Seguint en aquesta línia, aquesta tardor aprovarem un nou paquet d'ajuts per afavorir i incentivar la producció ecològica de proximitat; perquè també d'aquesta manera estem unint en una acció els objectius de diversificació i de resiliència amb el mandat de la sostenibilitat. La línia d'ajuts a la producció ecològica serà un pas més en el ferm compromís de l'Executiu amb el sector primari. Un compromís que les dificultats de la pandèmia no han aturat, ans al contrari: amb el Reglament d'ajuts per al benestar animal de les explotacions bovines, el total d'ajuts directes que el Govern injecta en el sector agrícola i ramader ha arribat gairebé als 3 milions d'euros, incrementant-se any rere any.

Aquests ajuts van dirigits a conceptes tan diversos com les pràctiques tradicionals de muntanya, el dall dels prats, la conservació de la biodiversitat i la producció de qualitat.

També el sector agrícola i ramader precisa d'unes polítiques transversals que l'ajudin a alinear-se amb els objectius de desenvolupament sostenible i que garanteixin la transició generacional.

Amb aquesta voluntat i també per donar resposta a necessitats i problemes de diversa índole, el Govern farà arribar en les properes setmanes al Consell General un projecte de llei òmnibus adreçat a l'agricultura i que modificarà lleis com les d'agricultura i ramaderia, d'ordenació del territori i urbanisme, del comerç del cadastre, i dels allotjaments turístics, així com el Pla Renova per a la implantació d'energies renovables.

En el capítol de la diversificació del sector agrícola i ramader juga un paper important, molt important, el projecte posat en marxa per l'Executiu per estudiar la viabilitat del cultiu i la transformació del cànnabis amb finalitats terapèutiques. Ho volem fer, que quedi clar, amb les màximes garanties i partint sempre de l'evidència científica. Per aquest motiu, el Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat ha encomanat a l'Institut de Recerca Tecnològica Agrària de Catalunya l'avaluació de les oportunitats que pot oferir la introducció del cultiu i la transformació del cànnabis per a usos estrictament medicinals, com ja s'està produint en diversos països de la Unió Europea i d'arreu.

Senyores conselleres i senyors consellers generals, si d'una banda, la diversificació és el que ha de fer més sostenible i resilient la nostra economia, també tenim el deure d'assegurar que el nostre model de desenvolupament és sostenible des d'un punt de vista mediambiental.

La lluita contra el canvi climàtic representa un repte d'abast global del qual Andorra no en queda exclosa, com tampoc ho hem...no hem quedat al marge de la pandèmia del coronavirus i dels seus efectes.

Una de les prioritats de la legislatura, així m'hi vaig comprometre al debat d'investidura, era reduir la nostra dependència de les energies fòssils, avançar cap a un ús més eficient dels recursos, mitigar l'impacte que l'activitat humana té sobre el medi natural i el paisatge, i repensar la manera com produïm, consumim i tractem els residus.

En aquest darrer punt té una especial importància el Projecte de Llei d'economia circular, que el Govern va entrar tràmit parlamentari abans de l'estiu, després d'un any i mig de treball i de consens amb les associacions empresarials i altres actors de la societat civil.

El nou paradigma de l'economia circular ens obliga a pensar en l'ús o la transformació que farem dels productes un cop arribin al final de la seva vida útil, a reorientar la manera com consumim, a trobar estratègies que facin que el que fins ara eren residus es converteixin en subproductes que tinguin alguna altra utilitat. Abasta qüestions tan diverses com la fi dels plàstics d'un sol ús, la disminució dràstica del malbaratament alimentari, la gestió de residus i fins i tot la producció d'energia.

El projecte de Llei obre la porta a iniciatives molt ambicioses, però també marca uns mínims que s'han d'assolir d'aquí a l'any 2035: Augmentar el percentatge de reciclatge de residus fins a assolir com a mínim els nivells establerts en les directives europees, reduir en un 10% la generació de residus urbans, situar el consum d'aigua per sota els 150 litres per persona i dia, considerant la població equivalent i tenint en compte que al nostre país hi ha una gran aflluència turística, i reduir el malbaratament alimentari en un 50% abans del 2030.

D'altra banda, l'estratègia d'economia circular, que es començarà a desenvolupar un cop s'aprovi, si s'escau, la Llei, integrarà el que fins ara era el Pla nacional de residus.

També en el capítol del desenvolupament de textos legislatius, durant el darrer any el Ministeri ha treballat en el desplegament reglamentari de la Llei de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge, regulant l'impacte dels grans esdeveniments en el medi natural, les activitats que es desenvolupen al medi i la classificació de la flora i fauna protegides. Una qüestió a la que aquest Govern està donant una importància cabdal, que està relacionada amb la protecció de la biodiversitat i del medi natural, però també amb la convivència de les activitats humanes amb aquest medi natural és precisament la candidatura que pretén que Andorra sigui el primer país del món considerat de manera íntegra reserva de la biosfera. En aquests moments ja s'ha presentat el projecte i s'està duent a terme una fase participativa amb l'objectiu de presentar la candidatura a la UNESCO durant el 2022.

Quan parlava fa una estona de les negociacions de l'acord d'associació amb la Unió Europea, m'he referit a l'excepció que demanem, i hem aconseguit, perquè Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) continuï sent l'operador públic de referència en la producció, compra i distribució d'energia al país.

Des de la seva adquisició per part de l'Estat, fa gairebé quatre dècades, FEDA ha estat un dels motors de modernització del país i la seva economia. De fet, molt abans de convertir-se en FEDA, FHASA ja havia estat un motor de desenvolupament i de progrés, i ara, amb la importància cabdal que tenen les polítiques energètiques, és quan es demostra més que mai l'encert del Govern d'adquirir l'elèctrica a mitjans dels anys 80 del segle passat.

Però abans de seguir parlant de transició energètica, crec que val la pena fer un apunt sobre la funció social de FEDA. El mercat internacional de l'energia elèctrica és especialment volàtil i aquesta volatilitat es tradueix en augments de preus de l'electricitat molt accentuats. La bona planificació, la visió a llarg termini i la missió pública que té FEDA permeten que

aquests pics no es transformin en un augment de les tarifes inassumibles per al consumidor final.

En el fons, aquesta funció social que fa FEDA està directament relacionada amb la transició energètica i per l'aposta per fonts d'energia menys contaminants. Perquè una de les maneres de mitigar els efectes adversos de la volatilitat del mercat energètic és, precisament, diversificar les fonts de producció.

L'energia eòlica, per exemple, encaixa en aquestes necessitats, perquè permet produir durant tot l'any, i especialment als mesos d'hivern que és quan Andorra té puntes importants de demanda d'electricitat. Per això, durant els propers mesos se seguirà treballant en l'estudi d'un parc de producció d'energia eòlica a la zona del Maià.

Com a infraestructures per a la transició energètica, també les centrals de cogeneració donen una resposta òptima a les necessitats de demanda d'Andorra. D'una banda permeten produir electricitat i, de l'altra, gràcies a les xarxes de calor ofereixen una alternativa a la calefacció de gasoil i a la calefacció elèctrica.

En aquest capítol, durant el darrer any hem posat en marxa la xarxa de calor de la Comella i hem impulsat la modificació el règim jurídic de CTRASA, l'accionariat del qual passarà a ser assumit íntegrament per FEDA en cas que aquesta Cambra aprovi el projecte de llei que es troba actualment a tràmit parlamentari.

De fet, quan la calor produïda al Centre de Tractament de Residus s'utilitza no només per produir electricitat, com fins ara, sinó també per alimentar una xarxa de calefacció, estem fent un pas més cap a un model econòmic circular.

De cara al futur, els projectes en matèria de xarxes de calor i cogeneració seran culminar el projecte de xarxes de fred i calor a Escaldes-Engordany, aprofitant la remodelació de l'avinguda Fiter i Rossell que està duent a terme el Comú, i engegar una central de cogeneració i xarxa de calor al Pas de la Casa, com la que ja funciona des de fa uns anys a Incles, donant servei a Soldeu i a El Tarter.

Amb l'objectiu de diversificació...de diversificar les fonts d'energia i buscar una producció més sostenible i també per augmentar la producció nacional i avançar en termes de sobirania energètica, durant els propers dotze mesos donarem un impuls important a l'energia fotovoltaica, amb una prova pilot a Grau Roig i incentivant encara més la inversió privada en petites instal·lacions solars.

Més enllà de l'augment de la producció nacional, Andorra ha assolit durant l'últim any una fita històrica: més del 50% de l'energia elèctrica que consumim prové ja de fonts renovables, gràcies a la producció nacional i gràcies també als acords que FEDA ha subscrit amb les elèctriques francesa i espanyola, EDF i Endesa.

En el gran repte que suposa la transició energètica i la lluita contra el canvi climàtic, no només hem de trobar alternatives d'energia més neta i augmentar la producció nacional, sinó que també hem de ser capaços de consumir menys energia i, per tant, de contenir la demanda i fomentar un consum més eficient.

Sabem, perquè així ho vam identificar en el moment de fer la nostra contribució nacional a l'Acord de París, que les dues principals fonts d'emissió de gasos d'efecte hivernacle i els dos principals generadors de demanda d'energia al país són la climatització dels edificis i la mobilitat. Per això seguirem impulsant les dues principals línies de subvenció: el programa Renova, destinat a millorar l'eficiència energètica dels edificis, i el programa Engega, pensat per incentivar precisament la mobilitat elèctrica.

Al llarg dels anys, el programa Renova ha injectat més de 12 milions d'euros en concepte de subvencions directes i més de 16 milions en préstecs avalats pel Govern. A més, aquesta línia d'ajuts no només té uns efectes beneficiosos per al medi ambient, sinó que també té un efecte anticíclic en moments en què la demanda del sector de la construcció baixa, que no és el cas actualment, com tots sabem.

El programa Engega, des que es va reorientar cap a la mobilitat sostenible, ha ajudat a finançar l'adquisició de més de 1.400 vehicles elèctrics, híbrids o de baixes emissions, amb una dotació pressupostària global al llarg dels últims anys superior als 5 milions d'euros.

Amb tot cal ser realistes: la penetració del vehicle elèctric al país és encara escassa. Només un 0,7% del parc mòbil és elèctric, un percentatge que millora lleugerament en el cas de les furgonetes, un 1,22% de les quals són elèctriques. Per tant, per tal de donar un nou impuls a aquesta qüestió, el Govern aprovarà properament l'Estratègia Nacional de la Mobilitat Sostenible; una estratègia que s'haurà de desplegar en plans de mobilitat parroquials que condicionaran la revisió dels plans d'ordenació i urbanisme de cada parròquia.

La mobilitat sostenible inclourà mesures de racionalització dels desplaçaments, foment dels desplaçaments a peu, impuls de la mobilitat poc contaminant, i prioritització de l'ús del transport públic col·lectiu intermodal i del transport públic compartit.

La mobilitat torna a ser, ho deia al principi, un dels principals problemes del país. Ens ho diuen les enquestes sobre les preocupacions dels ciutadans i ens ho diu l'evidència cada cop que sortim al carrer. Diversos factors hi ha contribuït: la bona marxa econòmica dels darrers anys, l'augment progressiu de la població resident, les bones xifres d'afluència turística, i tot aquest procés s'ha accentuat amb un canvi d'hàbits dels ciutadans que han fet reduir la xifra d'usuaris habituals del transport públic.

Probablement, en algun moment a l'inici de la pandèmia es va estendre la falsa creença, però en aquell moment semblava justificat, que el transport públic podia ser un focus de contagi. L'experiència i les dades ens demostren que, un cop implementats els protocols de seguretat adequats, això no és així i el transport públic és completament segur.

En qualsevol cas, ja abans de la pandèmia, Andorra tenia un dèficit d'utilització del transport públic. I és per això que el Govern ha fet una aposta clara pel foment del transport públic amb la posada en marxa aquest mateix mes d'un abonament mensual de 30 euros sense límit de desplaçaments, essent aquest un primer pas per avançar cap al bitllet únic i la targeta d'abonament única que serà possible un cop implementada i desplegada l'aplicació mòbil MOU_T_B.

El foment del transport públic també té una incidència i una relació molt estreta amb les polítiques de joventut i, per aquest motiu, establim un sistema generalitzat de transport públic subvencionat per a tots els joves del país i es crearà un abonament per als joves amb un import equivalent al 50% de la tarifa general.

Totes aquestes polítiques són possibles gràcies al finançament que es rebrà de la recaptació del nou impost especial sobre els hidrocarburs, així com de la taxa de tinença de vehicles. Aquest impost ha de ser, i així es va debatre el juliol passat en aquesta cambra, un instrument en favor de la mobilitat sostenible i de la progressiva descarbonització de la nostra economia.

La qüestió de la mobilitat també està directament relacionada amb el dèficit d'infraestructures de comunicació i la necessitat de desenclavar el país. Durant els propers dotze mesos, igual que els dotze mesos anteriors, continuarem amb treballs de millora i eixamplament de la xarxa viària, sabent, com sabem, que les inversions es veuen afectades, es veuran, es veuen i es veuran afectades per la necessitat de reequilibrar els comptes públics després de la pandèmia.

Tot i així, el Govern seguirà treballant en l'eixamplament de la carretera general 2 entre Canillo i l'Aldosa, a la zona de la Trava, de la carretera general 1 entre Sant Julià i la frontera hispanoandorrana, a la zona de Tolse, i de la carretera general 3 entre la rotonda dels Dos Valires i l'enllaç amb la carretera d'Anyós.

En paral·lel, s'han intensificat els treballs per diversificar les vies d'arribada a Andorra. Així doncs, la setmana passada, el Ministeri de Presidència, Economia i Empresa convocava el primer concurs per a la comercialització de vols regulars des de l'aeroport d'Andorra-La Seu d'Urgell, en aquest cas una connexió amb Madrid. Seguint el pla de negoci, si aquesta línia dona els resultats esperats, en un futur proper es podran dur a terme altres concursos per a línies regulars amb altres aeroports europeus. Així mateix, s'està preparant també el concurs per a la concessió de la construcció i explotació de l'heliport nacional que es construirà al Pla de la Caubella, a tocar de l'estació de Pal.

El Ministeri també està treballant en un estudi de viabilitat del transport per cable i juntament amb el Ministeri d'Ordenament Territorial i Habitatge, en una anàlisi i diagnòstic globals de les possibilitats d'Andorra de millorar tota la seva mobilitat interna i desenclavar-la geogràficament.

Senyores conselleres i senyors consellers, si la mobilitat torna a ser una de les principals preocupacions dels ciutadans, no ho és menys la qüestió de l'accés a l'habitatge.

I aquest, com altres temes que ens ocupen avui, és un d'aquells problemes complexos als quals no es pot donar una resposta simple. És un problema complex perquè té una dimensió social evident: l'accés a l'habitatge a un preu assequible. Perquè té una derivada econòmica òbvia: l'habitatge té un pes important en el cost de la vida i, per tant, en la competitivitat dels salaris que poden pagar les empreses del país; perquè té implicacions urbanístiques i de marc normatiu: les empreses o persones que decideixen posar en el mercat o construir habitatges de lloguer demanen certesa, previsió i seguretat jurídica; i perquè es tracta d'un mercat amb uns cicles molt lents: des que es genera la demanda fins

que l'oferta pot igualar-la passen anys, perquè el cicle productiu és molt llarg. Tot això fa que pretendre donar una solució única, simple i ràpida al problema de l'habitatge sigui pràcticament impossible.

Des de l'honestedat i la consciència de saber que la solució és complexa i sovint lenta, des de la necessitat de trobar un equilibri entre interessos contraposats, i des de la humilitat de saber que aquest problema no el pot resoldre sol el Govern, el meu equip i jo estem treballant per pal·liar el efectes de la manca d'habitatge de lloguer a un preu assequible.

El 17 de juny passat el Consell va aprovar la creació de l'Institut Nacional d'Habitatge, que ha de ser una eina de governança eficaç, tant per definir les línies mestres de la política d'habitatge, des del rigor tècnic, com per disposar d'informació acurada sobre el mercat de l'habitatge. Perquè la lentitud dels cicles productiu del sector de l'habitatge es pot compensar, potser no totalment, però si de forma notable, amb una major transparència de la informació. El sistema d'indicadors d'habitatge i el fitxer de dades dels contractes de lloguer ens han de permetre avançar en aquesta direcció.

Més enllà de la bona governança del mercat, la qüestió de l'habitatge també té una dimensió social. És per això que hem posat en marxa un programa d'emancipació dels joves, amb subvencions directes per afavorir l'accés a l'habitatge de lloguer d'aquest col·lectiu. Així mateix, també s'han flexibilitzat els requisits per accedir als ajuts per a l'habitatge de lloguer.

En el capítol dels incentius, cal destacar la bonificació d'un 15% extra a la subvenció que reben els propietaris en concepte del programa Renova si posen el seu habitatge al mercat de lloguer. A més, des de l'Executiu treballem per tirar endavant projectes d'habitatge públic, tant en la vessant de l'habitatge social com en la de l'habitatge a preu accessible.

En el primer capítol, durant els primers mesos de l'any vinent, el Govern rebrà la Casa Aristot Mora, un edifici que es destinarà a habitatge de protecció pública en virtut del conveni subscrit entre el Ministeri d'Afers Socials i la Fundació Privada Armor ara fa tres anys. Aquests habitatges, gràcies a la generositat d'aquesta família, aniran destinats a les persones que no tenen pràcticament recursos i haurà de servir com una primera pedra, una base per a un nou projecte de vida.

Però més enllà de la qüestió estrictament social, hi ha també el problema d'aquelles persones que, tot i tenir uns ingressos estables, s'estan veient excloses del mercat per la manca d'habitatge de lloguer i per l'alça dels preus.

Per donar resposta a aquesta qüestió es construirà en les properes setmanes...es constituirà en les properes setmanes el Fons d'Habitatge que tindrà per objectiu posar habitatge de lloguer al mercat a un preu assequible, però també rendible. Un Fons que d'entrada ja serà dotat amb més de 10 milions d'euros. Abans, però, que aquest projecte sigui una realitat, el Govern ja s'ha posat a treballar, i el març passat vam destinar 385.000 euros per a la redacció d'un projecte d'habitatge assequible a la zona de la Borda Nova, a Andorra la Vella, i els habitatges ja podem dir que es començaran a construir l'any vinent.

Deia, fa uns instants que una de les causes del problema de l'habitatge és la lentitud dels cicles del mercat.

Això fa que també siguin lentes les solucions, perquè els incentius que donem per fomentar la construcció d'habitatge de lloguer i els projectes que tirem endavant de construcció d'aquest habitatge, ja sigui social o a preu assequible, també triguen anys a veure la llum. Això és el que ha fet que els últims anys haguem optat per congelar els contractes de lloguer d'habitatges que arribaven al seu terme. Perquè, tot i que sabem que aquestes mesures intervencionistes són contraproductives a llarg termini, perquè encara incentiven menys la construcció d'habitatges de lloguer, són necessàries mentre i quan les polítiques d'habitatge que hem anat posant en pràctica no donin els seus fruits.

És per això que creiem que cal seguir protegint les persones que veuen que el seu contracte de lloguer expira el 2022 i, per tant, caldrà mantenir la pròrroga forçosa dels lloguers. Això sí, preveient també mecanismes de flexibilització progressiva que permetin als propietaris actualitzar la renda de lloguer de manera gradual, en aquells casos en què no es genera una desprotecció del llogater.

Finalment, també en el capítol de l'habitatge i de l'obra privada i pública en general, cal destacar la redacció d'un projecte de llei que arribarà properament al Consell General: la Llei d'ordenació de l'edificació, que és un pas important en la modernització del nostre ordenament jurídic i que va encaminat a donar les garanties i la seguretat pertinents a tot el sector de la construcció.

La qüestió de l'habitatge va molt directament lligada al cost de la vida i des d'un punt de vista econòmic, també a la competitivitat dels salaris. En aquest sentit, en la línia del que hem fet els darrers anys, seguirem apujant el salari mínim i les pensions contributives més baixes per sobre de l'IPC, per arribar progressivament al 60% del salari mitjà, tal i com marca la Carta Social Europea. Aquest augment del salari mínim, cal recordar-ho, també redunda en un increment del llindar econòmic de cohesió social i, per tant de totes les pensions i prestacions no contributives.

Senyores i senyors consellers, si la lluita contra el canvi climàtic i l'accés a un habitatge a preu assequible són problemes que, des de la nostra particularitat, Andorra comparteix amb altres països, el mateix passa amb la sostenibilitat del sistema de pensions. L'arribada a l'edat de jubilació de la generació dels *baby boomers* posarà el sistema públic de pensions, a Andorra i arreu, en una situació de tensió important.

És cert que al nostre país, a diferència de diversos països europeus, el sistema encara genera superàvits i va incrementant les reserves. Però no és menys cert que tots els estudis actuàrials coincideixen en assenyalar que, un cop el sistema entri en dèficit, les reserves s'esgotaran molt ràpidament i la càrrega financera per a l'Estat serà del tot inassumible per molt que treballem per incrementar els recursos públics.

Andorra no té la capacitat fiscal de països més grans, especialment si volem mantenir, i aquest Govern i aquesta majoria així ho volen, un sistema impositiu d'una intensitat moderada. A més, tampoc no podem obviar que en els darrers 12 anys, la cotització a la CASS per a la branca de vellesa ha augmentat 4 punts: del 8% vigent fins al 2009 al 12% actual. Sense aquests augments molt probablement ja hauríem començat a consumir les reserves.

Per això saludo la iniciativa de tots els grups parlamentaris d'haver creat una comissió d'estudi, oberta també als representants patronals i sindicals del Consell Econòmic i Social. I espero, que d'aquesta comissió, en surti un pacte d'Estat que ens permeti anar augmentant progressivament la sostenibilitat del sistema públic de pensions, partint de dues premisses: l'Estat ha de garantir, per la via de la CASS i per la via de les polítiques socials, una vellesa digna; i la càrrega social que es deriva d'aquest sistema no pot comprometre el desenvolupament econòmic.

En el fons, aquestes dues premisses són les que guien tota la política social del Govern. Al llarg dels anys, abans d'aquesta legislatura i abans que jo mateix tingués cap responsabilitat de govern, Andorra s'ha anat dotant d'un model de protecció social que combinava aquestes dues aspiracions: garantir la dignitat i l'autonomia de les persones, és a dir, donar resposta a la demanda de prestacions socials del país i, a la vegada, tenir un cost assumible per al teixit productiu del país. Una combinació de sostenibilitat social i sostenibilitat econòmica.

He parlat fa una estona dels ajuts econòmics ocasionals, del suport a les persones i a les famílies, de polítiques d'habitatge i de joventut, i ara tot just, de pensions i de vellesa. Però l'activitat del Ministeri d'Afers Socials, Joventut i Igualtat engloba altres àmbits en els quals també s'ha seguit treballant en els darrers mesos. Començant per la història social compartida: una rèplica en l'àmbit social de la història clínica compartida, que ha de servir per fer un millor seguiment de les persones i una gestió més eficient i efectiva dels recursos públics. Una eina que serà possible gràcies al Programa de transformació digital a què em referia abans.

Un dels projectes de llei que feia objecte dels compromisos que vaig assumir durant el darrer debat d'orientació política, és el referit a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i oportunitats i a la no discriminació entre homes i dones.

El Govern el va enviar al Consell el març passat i un cop s'aprovi, si així s'escau, procedirem a la seva implementació i desenvolupament reglamentari. I seguirem amb accions tan importants com la posada en marxa de l'Observatori de la Igualtat, el desenvolupament del Pla de Victimització secundària i la implementació del programa per al foment de l'ocupació de les dones en situació de vulnerabilitat.

Tot i així, mentre es tramita el projecte de llei al Consell, l'Executiu ha seguit treballant en aquest àmbit, amb la modificació del Reglament que reconeix a favor de les víctimes de la violència de gènere i domèstica el dret a l'assistència lletrada ja en el moment d'interposar una denúncia prop del Servei de Policia. I també amb la signatura d'un conveni amb la Universitat d'Andorra per formar professionals susceptibles de detectar i intervenir en casos de violència de gènere i domèstica, una formació que en aquests moments ja ha arribat a més de 200 professionals del país.

Amb la voluntat de seguir avançant en la plenitud efectiva dels drets de les dones, a principis de la legislatura vam posar en marxa, complint també amb un compromís electoral i d'investidura, el Servei Integral d'Atenció a la Dona, que depèn del Ministeri de Salut per la seva naturalesa, eminentment enfocada a la salut sexual i reproductiva.

Durant el primer any de funcionament, entre el març del 2020 i el març del 2021, el Servei va atendre 21 dones d'entre 16 i 45 anys, 17 de les quals van demanar informació sobre la interrupció voluntària de l'embaràs, una sobre un test d'embaràs, una sobre mètodes anticonceptius i una darrera sobre malalties de transmissió sexual. Més enllà de les seves funcions d'orientació i d'assessorament, el Servei també lliura de forma gratuïta la píndola de l'endemà des del març d'enguany.

Un altre àmbit que en els darrers anys ha viscut una evolució considerable i un canvi conceptual important és el de l'autonomia personal, el que abans anomenàvem polítiques adreçades a les persones amb discapacitat. Perquè precisament el nou model posa l'èmfasi en les capacitats de les persones i en fomentar i promoure la seva autonomia. Per això, en els propers mesos ampliarem el programa de Vida Independent que duem a terme amb la Fundació Privada Nostra Senyora de Meritxell, implementarem un nou model de valoració per capacitats en col·laboració amb la Universitat de Barcelona i consolidarem el programa de detecció, valoració i atenció precoç de la discapacitat adreçat a infants d'entre 0 i 6 anys.

Detecció precoç dels problemes, actuació preventiva i foment de l'autonomia són també els principis que inspiren el primer Pla Nacional de la Infància i l'Adolescència, que està ultimant el Govern. En aquest mateix àmbit també, a finals del primer semestre de l'any que ve està prevista la posada en marxa del Centre Residencial d'Educació Intensiva, conegut com a CREI, que ha de ser un instrument clau per abordar i reconduir aquells infants i adolescents amb problemes conductuals greus.

Senyores conselleres i senyors consellers, crec que val la pena remarcar que en uns anys en què ens hem vist obligats a retallar la inversió pública per fer front a la despesa associada a la pandèmia del coronavirus i a les seves conseqüències econòmiques i socials, no hem aturat aquelles inversions que tenen les persones i les seves necessitats al centre. Parlo del Centre Residencial d'Educació Intensiva, dels habitatges de lloguer assequible a la Borda Nova o dels treballs també de condicionament i de millora de diversos centres educatius, com l'ampliació del centre de batxillerat de l'Escola Andorrana, situat a la Margineda, les obres al centre escolar de Ciutat de Valls per acollir els alumnes del Lycée Comte de Foix o l'acondicionament de l'edifici de Les Columnes, on fins fa poc hi havia la seu de la justícia, per ubicar-hi a partir d'aquest mes el Centre de Formació al Llarg de la Vida i l'Àrea de Formació, Recursos Pedagògics i Innovació.

Durant l'últim any i durant els propers mesos, des del Ministeri d'Educació s'està duent a terme una profunda reforma de la formació professional per tal de donar resposta al problema precisament de la manca de professionals qualificats en àrees importants per al teixit productiu del país, així com per alinear la formació professional andorrana amb els nivells d'exigència internacionals. És amb aquest objectiu que s'ha canviat l'estructura de la formació professional, passant a tenir batxillerats professionals d'un cicle de dos cursos.

Així mateix, s'ha creat una formació professional inicial de la qual aquest setembre ja han començat tres branques: estètica i perruqueria, manteniment d'habitatges i instal·lacions i serveis comercials, amb una molt bona acceptació, cal dir-ho.

També cal dir que la posada en marxa d'aquests cursos s'ha fet en contacte amb les empreses i professionals dels sectors i atenent a les necessitats del teixit empresarial.

També en la línia d'una formació clarament orientada a la capacitació laboral i a donar resposta a les demandes del mercat, s'està duent a terme una aposta clara per la formació continuada i ocupacional i es treballa per a la validació de l'experiència professional.

Amb l'aprovació del Marc Andorrà de Qualificacions promourem l'aprenentatge permanent al llarg de la vida, ens dotarem d'eines per garantir la qualitat de les formacions i qualificacions que s'imparteixen i s'obtenen al país, i augmentarem la transparència, la comparabilitat i l'homologació internacional de les qualificacions emeses al Principat.

L'ampliació i millora de l'oferta formativa del país també s'ha continuat desplegant en altres fronts: aquest any precisament s'ha graduat la primera promoció del batxillerat internacional de l'Escola Andorrana, amb el diploma de batxillerat i el diploma bilingüe que atorga l'organització IB.

Finalment, s'ha aprovat recentment el màster en Ciències de l'educació que s'ha començat a impartir a la Universitat d'Andorra aquest mes de setembre.

Quan deia que els esforços financers del Govern aquests dos anys marcats per la pandèmia s'havien de centrar i s'estan centrant en les persones, també em referia a les inversions i als nous projectes en matèria de salut pública. I de la mateixa manera que ens hem esforçat perquè la gestió de la pandèmia de la Covid-19 no eclipsi ni deixi en un segon pla altres prioritats importants, també dins de les mateixes polítiques de salut hem seguit treballant en aquestes prioritats. Durant el darrer any s'ha consolidat la via preferent, amb un 90% dels assegurats a la CASS que ja disposen d'un metge referent, i l'accés a la història clínica compartida, a la qual ja tenen accés més del 80% de provisors.

En aquests moments també s'està avançant en tota la feina que ha de fer possible implementar ben aviat la recepta electrònica, una eina a favor de la seguretat de la preinscripció i de l'eficiència del sistema públic de salut.

També per treure el màxim profit de les noves tecnologies, s'ha convocat un concurs per al desenvolupament d'una plataforma de telemedicina, que ha de millorar i donar tot el seu potencial a les visites no presencials. Un format de visita mèdica que ha crescut de forma exponencial durant els mesos marcats per les restriccions a causa de la pandèmia i que, penso, que també caldrà racionalitzar d'ara endavant.

Durant l'any que ve, d'altra banda, aprovarem la cartera de serveis, que actualment està en fase d'anàlisi per part dels col·legis professionals. I així mateix, estem treballant en el Pla integral de Salut Mental i Addiccions; l'esborrany del qual ja està en mans de les associacions perquè facin arribar les observacions pertinents durant aquesta tardor.

En el capítol de les inversions en infraestructures, s'ha posat en marxa la nova àrea de cirurgia major ambulatoria de l'Hospital i s'han adaptat i millorat sensiblement els espais del Servei d'urgències.

I pel que fa a projectes amb els quals ens havíem compromès en anteriors edicions d'aquest debat, ja s'ha creat i s'ha posat en funcionament el Laboratori Nacional d'Epidemiologia i

s'ha donat inici al Programa de donació de medul·la òssia, que actualment consta amb 64 persones inscrites.

Una línia d'actuació destacable de la política de l'Executiu en matèria de salut pública és la promoció dels hàbits de vida saludables com a acció preventiva de patologies i trastorns i com a foment d'un envelliment amb qualitat de vida.

I això em porta a parlar d'una altra àrea on el Govern no ha deixat de destinar esforços, fins i tot durant els mesos més difícils, la tardor del 2020 i l'hivern del 2021. Em refereixo al sector de l'esport.

Des del Ministeri de Cultura i Esports s'ha coordinat i posat en marxa una campanya d'àmbit nacional per a la promoció de l'activitat física, adreçada a la ciutadania en general, però especialment pensada i adaptada per als col·lectius amb necessitats especials; les accions que fan part d'aquesta campanya s'han treballat amb les diferents associacions i compta també amb la implicació de les set administracions comunals, així com de les empreses del sector privat aglutinades al tomb del clúster d'esports.

Em sembla rellevant remarcar que l'esport a Andorra ocupa un lloc preeminent de la vida social. És una de les primeres coses que noten aquelles persones que ens visiten per primera vegada: Al nostre país, la pràctica de l'esport és arreu.

Aquest va ser un dels motius precisament que va portar el Govern a declarar l'esport com a sector d'interès nacional l'abril passat. El motiu d'aquesta declaració és clar: l'esport s'ha consolidat al nostre país com una activitat d'una importància transversal; té una vessant de salut pública i qualitat de vida que acabo d'esmentar; té un component eminentment esportiu, de pràctica d'esport professional i d'elit, que està a l'alça a casa nostra en múltiples disciplines esportives; però té també, cada cop més, un innegable valor turístic.

Tant la pràctica d'esport amateur com la celebració de proves de primer nivell són dos atractius claríssims que contribueixen a diversificar i desestacionalitzar la nostra oferta turística. Cal tenir en compte, a més, que el pes econòmic de l'esport no es limita al turisme, sinó que abasta molts altres àmbits del teixit empresarial: des dels *e-sports* fins al disseny, fabricació i venda de material esportiu. I, finalment, també són cada cop més nombrosos els professionals de l'esport que han decidit fer d'Andorra casa seva.

Tot plegat fa que sigui molt difícil explicar l'Andorra d'avui sense parlar del món de l'esport i per això, doncs, el nostre país ha estat pioner en declarar l'esport com un dels pilars de la seva societat i la seva economia.

I això, no han estat només paraules, com també ha passat amb el món de la cultura, al qual tindrè oportunitat de referir-me més endavant.

El Govern ha estat especialment sensible per garantir que la pràctica esportiva podia continuar i no quedava aturada per les restriccions vinculades a la pandèmia. Ara ens sembla llunyà, perquè tot va molt de pressa, però és significatiu el fet que, amb l'excepció del confinament estricte de la primavera del 2020, els gimnasos a Andorra van seguir oberts durant la segona i tercera onada de la pandèmia de la tardor i l'hivern passats. Crec que

érem un dels pocs, poquíssims països d'Europa, on els gimnasos no van tancar les seves portes en aquell període.

Durant aquests mesos, a més, també hem seguit invertint en infraestructures esportives i desplegant programes que tenen la pràctica de l'esport en el seu centre i en el seu focus. Hem ampliat i completat els serveis que ofereix el Centre de Tecnificació Esportiva d'Ordino, hem licitat el servei de preparació física per a aquelles federacions que no en disposen i seguirem treballant per adequar més espais del Centre de tecnificació i per desenvolupar més serveis de medicina esportiva i de fisioteràpia i recuperació.

Senyores conselleres, senyors consellers, un dels àmbits en els quals el Govern i el Consell General han esmerçat més esforços legislatius i reglamentaris, no només aquesta legislatura, sinó també en les dues legislatures precedents, ha estat la reforma de la Justícia i la codificació del dret privat, amb l'objectiu de dotar els operadors jurídics -advocats, procuradors, batlles, magistrats i fiscals- dels instruments adequats que permetin una agilització i descongestió de l'Administració de justícia, així com una major seguretat jurídica per a un país que està obrint i homologant la seva economia.

Conscients, com som, que totes les lleis i reformes aprovades al llarg dels últims anys necessiten temps per donar els fruits esperats, el Govern està treballant amb el Consell Superior de la Justícia un pla de xoc per dotar de més recursos l'Administració de justícia i el Ministeri Fiscal.

Aquest possible esforç pressupostari s'uneix a l'entrada en vigor del Codi de Procediment Civil, aquest mateix any, i a la modificació de la Llei del Saig, encaminada a reforçar la desjudicialització de l'execució de les resolucions judicials.

Així mateix, en els propers mesos s'entrarà a tràmit parlamentari el Projecte de Llei del procediment contenciós administratiu, que també haurà d'agilitzar i descongestionar aquest àmbit processal.

I amb un horitzó temporal més a llarg termini, també s'han iniciat els treballs del nou Codi de procediment penal, una norma cabdal i complexa que requereix una actualització completa.

Aquest procés de reforma, unit a la progressiva codificació del dret privat impulsada en aquesta cambra pel Grup Parlamentari Demòcrata al llarg de les dues últimes legislatures, constitueix el full de ruta del Govern pel que fa a l'Administració de justícia. Un programa que aposta per la millora, la simplificació i la sistematització del dret processal, amb un pes clar de l'oralitat, que obre les portes a la resolució dels conflictes per la via extrajudicial, ja sigui l'arbitratge o la mediació, i que codifica i modernitza el dret per tal de donar una major seguretat jurídica.

Pretendre millorar notablement el món de la justícia abordant-lo només des de la perspectiva de la jurisdicció, és a dir, d'aquella part de les controvèrsies que acaba judicialitzada, seria una mala política. Per això, l'arbitratge i la mediació són fórmules que van a l'alça a arreu, i Andorra no és una excepció. I aquestes fórmules extrajudicials, de fet, reforcen i milloren també la via judicial.

És una mica el mateix que s'esdevé, al meu entendre i si se'm permet l'analogia, entre la democràcia representativa i la participació ciutadana.

Partim de la convicció, com a mínim el Govern i els grups que li donen suport així ho consideren, com va quedar clar des del primer moment de la legislatura, en ocasió del debat d'investidura, que les institucions de la democràcia representativa no només segueixen perfectament vigents, sinó que són la millor manera de gestionar els afers públics i de canalitzar les expectatives, les demandes, les necessitats i les queixes dels ciutadans.

Però les institucions públiques avui serien impensables sense el complement de la participació ciutadana, un complement indispensable que no qüestiona les institucions, sinó que, ans el contrari, les reforça. Per això hem posat en marxa i consolidat la plataforma Visc.ad, com a eina a l'abast dels diferents ministeris i departaments del Govern per dur a terme processos d'informació i de participació ciutadana.

Durant els propers mesos, també seguirem treballant en aquest àmbit, amb el desplegament reglamentari de la Llei de transparència, accés a la informació i participació ciutadana, un cop aquesta cambra l'aprovi, i amb l'impuls també de la nova web.

Dues de les iniciatives de participació ciutadana més destacades de les que hem dut a terme han estat les sessions informatives i de debat, obertes a tota la ciutadania, al tomb de l'acord d'associació amb la Unió Europea i també els treballs per definir el contingut del Llibre Blanc de la Cultura. Aquest Llibre Blanc ha posat les bases a partir de les quals podrem dibuixar el panorama cultural que volem per a nosaltres; i això és el que haurem de concretar en un pla estratègic que contindrà les accions precises a desenvolupar a curt i a mitjà termini.

I precisament, per no oblidar el curt termini, per no deixar de costat el dia a dia dels nombrosos creadors i actors culturals del nostre país, hem consolidat l'augment del 20% de les subvencions a projectes culturals que vam dur a terme l'any passat, recuperant la línia d'ajut als llargmetratges i multiplicant per dos els recursos que destinarem a la segona edició del programa "La Cultura no s'atura", en aquest cas en col·laboració ja no amb sis comuns, sinó amb els set comuns.

El suport al teixit artístic i cultural del país és una aposta clara d'aquest Govern, que va quedar palesa, precisament, en la primera edició de l'esmentat programa, que va arribar en un moment molt complicat, recordem-ho, i de gestió molt complexa per al món de la cultura i especialment dels espectacles i dels esdeveniments amb públic.

El compromís de l'Executiu amb la indústria cultural té la seva rèplica, en sóc ben conscient i ho agraeixo, en la feina que està duent a terme el Consell General amb la tramitació de la proposició de llei que ha de definir l'estatut de l'artista.

Les restriccions pressupostàries a causa de la pandèmia ens van obligar -en vam parlar l'any passat- a posposar el projecte de Museu Nacional que és, sens dubte, una de les accions clau de la política cultural a llarg termini.

Tot i així, això no ha impedit que continuem invertint en equipaments culturals, com el nou espai expositiu del Parc Central d'Andorra la Vella, que obrirà les seves portes a principis de l'any vinent i que ha de suplir el buit que va quedar amb la desaparició de l'Art al Roc, després que el Comú d'Escaldes-Engordany decidís posar fi a la col·laboració amb el Ministeri de Cultura.

Aquest espai expositiu ha de fer un servei important i es complementarà amb els espais del nou edifici d'Andorra Telecom. De fet, tot just avui es coneixeran les ofertes del concurs d'idees d'aquest nou edifici, que no només encabirà les oficines definitives d'Andorra Telecom, sinó que també tindrà un espai dedicat a la recerca i la innovació i un altre espai, com deia, dedicat a la cultura.

En el capítol de les inversions culturals en aquest cas directament vinculades al patrimoni, cal destacar el projecte de reconstrucció de Sant Vicenç d'Enclar -actualment en curs d'adjudicació- i que es durà a terme durant els mesos de la tardor i de la primavera de l'any que ve.

Altres accions a favor de la preservació del nostre patrimoni cultural són els entorns de protecció de Sant Miquel d'Engolasters, ja finalitzat, i els de Sant Joan de Caselles i Sant Serni de Nagol, actualment en curs. També en els propers mesos s'adequarà l'espai adjacent a la seu del Ministeri de Cultura, a l'hotel Rosaleda d'Encamp, per ubicar-hi l'Arxiu Històric que compta entre els seus fons amb documents tan importants com un original dels Pariatges. D'aquesta manera doncs anem posant fil a l'agulla per donar resposta a la reivindicació històrica de trobar uns espais més adequats per a les dependències de l'Arxiu Nacional.

El nostre patrimoni històric, i molt especialment les esglésies romàniques, és una peça clau per entendre l'evolució i el caràcter del país. Amb aquest mateix objectiu, s'ha licitat la creació d'un portal web per a la divulgació del relat nacional, una eina que posarà al servei del ciutadà una explicació de la història i de la identitat d'Andorra.

La cultura és un actiu fonamental; no l'únic, però sí el més important per explicar el que som. Per explicar-nos-ho a nosaltres mateixos i per explicar-ho als altres. Per això el Govern ha fet una aposta decidida per a aquelles manifestacions que expliquen genuïnament el que és Andorra, tinguin la consideració de patrimoni de la humanitat. En aquest cas parlo de la candidatura a patrimoni immaterial de les festes de l'os dels Pirineus, que ha estat dipositada al març d'enguany i també la candidatura dels testimonis materials de la construcció de l'estat dels Pirineus, que ja es troba inscrita a la llista indicativa.

Explicar-nos a través de la nostra cultura. Això és el que pretenem, no només amb les candidatures presentades a la UNESCO, sinó també amb el programa de diplomàcia cultural, que estan posant en marxa els ministeris de Cultura i d'Afers Exteriors. Del que es tracta és d'aprofitar la nostra xarxa d'ambaixades i legacions diplomàtiques com a plataforma per a la difusió de la feina dels artistes i creadors del país.

Senyores conselleres, senyors consellers, fa una bona estona, quan parlava del paper internacional d'Andorra deia que, en certa manera, l'admiració i l'interès que el nostre país

suscita es podia resumir en el binomi “som diferents i som europeus”. I aquest binomi el podem aplicar a molts àmbits del que és i del que volem que sigui Andorra.

“Som diferents i som europeus”, diem per resumir allò que podem consolidar amb l’acord d’associació amb la Unió Europea. Tenim unes especificitats i al mateix temps som homologables, i aquest binomi explica l’encert de signar convenis de doble imposició, formar part del Fons Monetari Internacional o seguir les recomanacions de l’OCDE.

És el mateix que hem fet amb la gestió de la pandèmia: Andorra ha seguit el seu camí, amb les seves pròpies decisions; decisions que, per cert, han despertat un reconeixement positiu en no pocs indrets. Però les decisions no eren només decisions pròpies sinó que també s’inscrivien en un consens internacional: el de la comunitat científica i el de l’Organització Mundial de la Salut.

Però explicar un concepte complex des de la perspectiva de les relacions internacionals, de l’economia o de la salut pública és complicat. Res no és tan ric en metàfores, tan visual en els exemples i tan didàctic en les explicacions com el món de la cultura. L’art ens diu, amb un cop d’ull, allò que la ciència necessita segles per demostrar. Per això les grans qüestions de la vida precisen d’una aproximació humanística, no només tècnica.

Aquest binomi de què us parlo és el que hi ha al cor precisament de les candidatures que presentem a la UNESCO. Són candidatures de manifestacions culturals genuïnament andorranes, com la Casa de la Vall o les esglésies romàniques, però a la vegada formen part d’un relat i d’un projecte que compartim amb la resta del món.

El patrimoni cultural andorrà perd valor en ser reconegut com a patrimoni de la humanitat per a la UNESCO? No, ben al contrari: guanya valor i no perd ni un bri de la seva originalitat. Doncs això, que és clar i diàfan en el món de la cultura, ens ha de servir per entendre que la millor manera de posar en valor la diferència és col·locar-la en peu d’igualtat en el si d’un projecte comú.

La millor manera d’explicar la bona resposta d’Andorra a la Covid-19 és emmarcant-la en l’evidència científica i en les directrius de l’Organització Mundial de la Salut. La millor manera de defensar la competitivitat de la nostra economia és formar part de les institucions econòmiques i financeres multilaterals. La millor manera de garantir el futur del nostre teixit econòmic i social és fent front als reptes de la lluita contra el canvi climàtic, la transició energètica i el desenvolupament sostenible. La millor manera de potenciar els nostres trets diferencials és participant del projecte de construcció europea. Perquè l’única manera de seguir sent diferents és obrint-nos a un món fet de la suma de moltes diferències.

Allò que és fàcil d’explicar amb metàfores o amb analogies és força més difícil de concretar en accions. Però en això consisteix la nostra feina: la de les 13 persones que ens asseiem als bancs del Govern i la de les 28 persones que s’asseuen als escons dels consellers.

Amb la meua intervenció d’avui he volgut demostrar com els grans principis generals es tradueixen en polítiques tangibles, sabent que els problemes i les necessitats que es poden enunciar amb una frase senzilla precisen molt sovint d’un tractament i d’una solució

complexa, i sent molt conscient que als responsables polítics ens pertoca atendre a la vegada allò que és urgent i allò que és important.

Durant un any i mig hem atès sobretot allò urgent, i el Govern ha comptat amb la comprensió, la col·laboració i la guia del Consell General. La gestió de la pandèmia hauria estat impossible sense la participació dels grups parlamentaris. I avui ho vull agrair un cop més: a la majoria i a l'oposició.

Soc conscient que el programa de govern que he anat detallant al llarg de la meva intervenció suposarà un nou sobre esforç per al Consell, de la mateixa manera que significa un sobre esforç per al Govern.

Hem donat resposta, de forma conjunta i amb lleialtat mútua, a allò que era urgent i estic segur que de la mateixa manera ara serem capaços de donar resposta a allò que és important.

Aquesta és l'orientació política global del Govern que sotmeto a la consideració d'aquesta cambra.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor cap de Govern.

Acte seguit se suspèn la sessió fins demà dijous dia 16 de setembre, a les 9:30 hores del matí, moment en què iniciarem el debat amb la intervenció dels grups parlamentaris.

Gràcies a tothom, se suspèn la sessió.

(Són les 12.51h)

L'endemà, dijous 16 de setembre del 2021, a les 9.32h es reprèn la sessió.

S'incorpora el M. I. Sr. Oliver Alís Salguero

La Sra. síndica general:

Bon dia a tothom.

Reprenem la sessió.

Iniciem el debat amb la intervenció dels diferents membres del Consell.

Senyora Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, té la paraula.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora síndica.

Permeteu-me fer un petit repàs de la situació.

En aquesta crisi l'Estat andorrà havia posat al principi de la pandèmia una unitat Covid, on es donava hidroxicloroquina i azitromicina als malalts. Davant de la polèmica internacional sobre la hidroxicloroquina i l'azitromicina, basada en un fals estudi publicat i retirat a Lancet, en aquell moment havia felicitat el ministre per la garantia. I havíem encomanat al SAAS un estudi sobre l'eficàcia d'aquestes molècules, un estudi compartit a nivell internacional i un estudi, malauradament, desconegut pels nostres professionals de la salut. Cal recordar escàndols a nivell internacional, com l'escàndol del *Remdesivir*. Els parlamentaris de la UE, molts, denuncien la manipulació de certes firmes del dit fàrmac amb la compra d'un medicament poc eficaç amb efectes secundaris greus. Dos escàndols: el *Remdesivir* i el *Lancet gate*.

No puc no parlar, fent el repàs, de l'afer del Cedre. Fa anys i anys que veiem que hi ha un problema a nivell de la gestió del Cedre.

Jo mateixa, el novembre del 2019, havia entrat una pregunta parlamentària urgent sobre la situació del Cedre, preocupada per la possible mala gestió. Vaig insistir, i molt, i malauradament no se'm va escoltar.

Davant de la pandèmia, vam tenir molts morts al Cedre i vaig rebre queixes de familiars que havien denunciat uns fets preocupants, com per exemple, el fet que s'havia tancat en un armari amb clau les mascaretes per no fer por als padrins. Vaig demanar doncs al Govern, al maig del 2020, responsabilitats i vaig demanar investigar. No puc amagar la meva decepció quan vaig sentir, de la boca de dos ministres, que la gestió havia sigut excel·lent. Havia alertat el Govern que tindríem querelles. Ara tenim el tema a la Fiscalia.

Crec, de debò, que la classe política ha de reconèixer els errors i que han de veure les minories com un vector d'informació per detectar i millorar els problemes, per solucionar els problemes.

També he de parlar de l'afer del rumor del segon confinament generalitzat. S'havia publicat un article que parlava d'aquest tema. I en llegir la notícia a la premsa vaig formular una pregunta parlamentària al respecte i vaig dir que un segon confinament generalitzat seria desastrós pel nostre teixit econòmic i social. Celebro la decisió del Govern, en el sentit que no es va confinar una segona vegada, com han fet altres països de l'entorn. I puc dir, en aquest sentit, que crec que el Govern ha intentat de debò trobar aquest equilibri entre la salut i l'economia.

Volia també dir que estic convençuda que el Govern ha intentat fer el màxim possible per trobar línies de finançament per tal d'ajudar les empreses i el teixit social amb ERTOS, crèdits tous. Ara bé, continuo demanant al Govern transparència, publicar la llista de les

empreses que van rebre crèdits tous, perquè els que pagaran la factura, en cas de no reemborsament d'aquests crèdits tous, són els ciutadans. Demano també un control rigorós pel que fa a l'ús dels crèdits tous, i continuar el teixit empresarial en la mesura del possible.

Cal dir que la capacitat financera de l'Estat andorrà és limitada. La capacitat financera està condicionada per la motxilla que portem: amb el cas BPA, que no sabem com acabarà el tema, que està judicialitzat; amb el tema dels deutes amb els pressupostos expansius que es van votar en aquesta cambra any rere any; amb projectes que van acabar a l'aigüera, com el *The Cloud*, i aquí aprofito per felicitar el ministre Torres per haver aturat el projecte *The Cloud*, que hagués hipotecat les nostres finances públiques i el nostre país. És un ministre que sap rectificar, que sap escoltar els consellers i tenim també una altra prova, que és el sentit de la rotonda de Fontaneda, que va eliminar la zona enjardinada per permetre modular el sentit de circulació. I el felicito, senyor ministre, vostè, com d'altres ministres, és un exemple per la classe política andorrana.

Dit això, entraré si els companys d'aquesta cambra em donen suport, una proposta de resolució que encomanarà al Govern un projecte de llei de responsabilitat política i d'obligar el Govern a demanar a la ciutadania, pels projectes a partir d'un cert import, el parer de la ciutadania via un referèndum. Ara el que farà, el que ha de fer l'Estat andorrà és prioritzar els projectes i retornar el deute, generant evidentment el creixement econòmic i la diversificació de l'economia andorrana.

Per mi una diversificació d'èxit es basa en projectes empresarials que poden generar beneficis econòmics importants, és a dir, recaptació fiscal important. La recaptació fiscal és molt important per donar qualitat de vida als nostres ciutadans, per ajudar al poble andorrà a tenir un habitatge digne, a tenir unes pensions dignes. És a dir, la diversificació econòmica d'èxit és tot el contrari del projecte Grifols, que serà un centre de costos per l'Estat andorrà, sense recaptació fiscal i per al qual es dona terrenys públics gratuït...gratuïtament. Uns terrenys que valen 13 milions d'euros.

Normalment els països de l'entorn el que fan és donar l'ús dels terrenys públics a empreses que tenen doncs, susceptibles eh, de generar molts beneficis, molts diners, perquè qui diu molts diners diu una gran recaptació fiscal. I aquí no és el cas.

A més, aquest laboratori de recerca que es ve a instal·lar a Andorra, doncs clar, no disposa d'un marc legal. Andorra, evidentment, no té cap llei de bioètica, no té el Conveni d'Oviedo firmat, conveni reclamat per aquesta cambra des del 2015. Hi ha una proposta de resolució, proposta de resolució votada a la unanimitat per aquesta cambra. Doncs les propostes de resolució que presentarem avui, espero que no siguin paper mullat.

També dir-vos que no entenc com el Govern hagi pogut firmar un primer pacte de socis amb Grifols amb ple d'errors, contradiccions a nivell del pacte de socis i a nivell de l'acord estrictament confidencial i personal, sense la complicitat d'aquesta cambra -parlo de totes les...tots els colors polítics de tots els grups parlamentaris-, i amb clàusules problemàtiques. Ara es veu, i ho celebro, que s'ha tornat a negociar amb Grifols, s'han fet reunions, però cap conseller, cap, i ahir en parlava el senyor Pere López, cap conseller disposa del nou

pacte de socis protocol·litzat al notari. Espero, i ho dic de debò eh, espero que no s'hagin retirat aquestes clàusules problemàtiques per posar-les en un acord estrictament confidencial i personal, un acord que, clar, nosaltres no hi tindriem accés. Perquè això què voldria dir? Voldria dir que és un engany per la ciutadania andorrana i per aquesta cambra.

Per acabar, dir al senyor cap de Govern que celebros, celebros que hagués parlat ahir del tema de la no discriminació. Jo li demanaria al senyor cap de Govern que apliqués la no discriminació en tots els àmbits, tots. Un passi sanitari és discriminatori, obliga a vacunar-se amb unes vacunes experimentals, per mi no és responsable.

Unes vacunes que tenen autorització condicional per un any, per estar en el mercat. Unes vacunes vigilades pels diferents serveis de farmaco-vigilància. Sabem perfectament que aquestes vacunes tenen efectes secundaris.

La Sra. síndica general:

Ha d'anar acabant, senyora Montaner

La Sra. Carine Montaner:

Sí, ja acabo, senyora síndica.

Només cal veure les dades de farmaco-vigilància de la UE per veure que hi ha molts efectes secundaris, i només cal veure el que passa a Israel, un dels països més vacunats del món, on el primer ministre diu que Israel... doncs que a Israel les persones més vulnerables són les persones que han rebut les dues vacunes.

Demano doncs al Govern de prendre decisions amb base de dades, i no de creences, no de creences. I també dir al Govern que si instaura el passi sanitari, seria, crec, estic convençuda que seria, doncs, un problema molt greu, que seria desastrós pel nostre teixit econòmic i social. Només cal veure el que, doncs, als hipermercats de França, que ara han eliminat el passi sanitari per la caiguda de la facturació.

La Sra. síndica general:

Senyora Montaner, se li ha acabat el temps.

La Sra. Carine Montaner:

Exacte.

Doncs, només per acabar, també dir que se sap que hi ha diferents variants i que segons la variant hi ha més o menys transmissió i que hi ha... que el virus és més o menys agressiu. Doncs de debò, demano al Govern de contrastar la informació, de mirar el que passa als diferents països i de prendre les decisions oportunes.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi d'Areny Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies senyora síndica.

Bon dia a tothom.

A principis de setmana, senyor cap de Govern, escoltava a la ràdio una pregunta que li feien, i venia a dir, potser no la...no ho faig literal, però venia a dir: “*Si vostè sabés la qui li venia a sobre -referint-s’hi a la pandèmia- s’hauria presentat?*” I aquí paro de citar la ràdio. I ara jo em permeto contestar, per mi, però per molts dels que estem aquí. I la resposta és sí. Sí perquè som, tots i totes, persones valentes, persones treballadores, persones que ens estimem el nostre país i persones amb vocació de servei.

I dic això a risc de no equivocar-me, perquè estic segur que la majoria, la immensa majoria, tot i saber la que ens podia venir a sobre -i evidentment no ho sabíem- hauríem fet el pas endavant, amb aquesta vocació de servei i de servir que ens caracteritza, per contribuir pel progrés del nostre país.

Dit això, i ara m’hi referiré, senyor cap de Govern, en el seu discurs d’orientació política d’ahir, li he de dir que és un discurs que celebro, és un discurs que subscric, que és un discurs generós, i un discurs que a més a més d’integrador és un discurs que en cap moment busca la confrontació política i és un discurs constructiu, constructiu com crec que som, si més no, molts dels que estem aquí a Casa de la Vall. I aquestes actituds, les actituds que hem anat veient al llarg d’aquests dos primers anys de legislatura, l’actitud de sumar, l’actitud de la mà estesa, l’actitud de contribuir cap a un objectiu comú, l’actitud del nostre lema *Virtus Unita Fortior*. Per tant, celebro un cop més, aplaudeixo el seu discurs constructiu, generós i integrador d’ahir, senyor cap de Govern.

Citant també el seu discurs, amb aquell titular de “*Faci’s el favor, demana...demani tanda al COEX*”, referint-se a com més progressem amb la vacunació, més aviat treurem un dels elements crítics de la nostra societat i del nostre món.

No és un problema d’Andorra, evidentment, a Andorra hem de celebrar que gràcies a la gestió del Govern, gràcies a les pròrrogues de dos mesos que se li confereix des del Consell General, la pandèmia, per ara, està a uns límits diguéssim controlables, amb una quarantena de casos actius i cap pacient a l’hospital. I hem de lamentar, i transmetre el condol, a totes les persones que, lamentablement, han perdut familiars o amics. Però és cert que, si més no, poden haver-hi estudis que indiquin una altra cosa, els fets demostren que la vacunació, a dia d’avui, ha permès restar agressivitat al virus, ha permès restar transmissibilitat al virus i, sobretot, ha permès que hi hagi la situació que tenim aquí, a

Andorra, que és amb molt pocs afectats per aquest virus. I la situació actual final no deixa de ser el resum o el corol·lari d'una sèrie d'accions que ha fet el Govern, evidentment amb el nostre suport, i que ahir, quan l'escoltava, senyor cap de Govern, en altres països, tota la feina que s'ha fet per la pandèmia ha estat incansable.

L'any passat, al debat d'orientació els hi deia: és que els ministres no només han fet de ministres, han fet moltes altres coses que ningú no havia fet mai, no aquí, enlloc. I s'ha desplegat una acció de Govern al tomb de la pandèmia que és llarguíssima, i ahir el cap de Govern s'hi va referir, començant des de les gestions, recordem, les mascaretes, els respiradors, la gestió de l'Hospital, els *Stop Lab* del principi, els *Stop Lab* actuals, els tests d'antígens, tant els que es fan a l'*Stop Lab* com els que ens fem a casa, tota la gestió de les vacunes, tota la gestió dels ajuts socials, dels ERTOS, dels lloguers, d'ocupació, de... és un llarg etcètera. Tot això, ja només això ja seria la gestió d'un govern, però és que, no satisfets amb això, el Govern ha desplegat tota una sèrie d'accions, que serien les accions normals d'un govern amb situació normal. I crec que hem d'aplaudir que el Govern no s'ha acontentat amb fer només una bona gestió de la pandèmia sinó que, a més, ha demostrat, i crec que ha demostrat de forma satisfactòria, que ha fet una bona gestió del nostre país i de la nostra situació, diguéssim, "normal" fora de pandèmia, tot i que estem en pandèmia, però de la gestió del dia a dia, no abaixant els braços, perquè ja estem fent, per dir-ho vulgarment, una gestió del coronavirus, sinó que a més a més s'està fent una gestió i un treball de govern.

I a més a més aquestes coses, aquestes coses s'han fet amb menys, perquè evidentment la crisi ens ha afectat econòmicament, i ara en parlarem, però s'han fet moltes més coses segurament de les que es podrien haver fet amb una situació de crisi, perquè Govern i els grups que li donem suport, podríem dir, s'han i ens hem exprimit al màxim amb idees més creatives per donar el màxim dels recursos que tenim per mantenir el màxim d'estable la nostra vida.

Senyor cap de Govern, ahir es va referir a polítiques d'habitatge, es va referir al Fons d'habitatge, a l'Institut de l'habitatge, a l'edifici de Borda Nova, a l'edifici que serà cedit aviat d'Aristot Mora, en definitiva, a la congelació dels contractes de lloguer, tot amb un equilibri perquè això no acabi tensionant la situació.

El cap de Govern es va referir també als salaris i a les pensions, que tenim una clara vocació d'anar-los pujant per sobre de l'IPC per situar-nos al 60% del salari mínim al final de legislatura; sense oblidar, que això ja és una feina on hi tenim un pes important des del Consell General, la importància de la sostenibilitat del nostre sistema de pensions.

El cap de Govern també va fer pinzellades importantíssimes d'aspectes com el multilateralisme, on amb una situació com l'actual la nostra identitat ha de formar part de coses superiors, així com també aspectes com: la conservació del medi natural, la diversitat, el paisatge o aspectes tan importants com la mobilitat, el transport públic, la millora de la nostra xarxa viària, aspectes rellevants com el Pla per la infància i l'adolescència o el CREI,

les millores en els diferents centres educatius o la Casa de les columnes, i com no, la reforma de la formació professional.

A més a més, ahir el cap de Govern va estar durant dues hores explicant no només coses que s'han fet i s'han fet molt bé, insisteixo, en plena pandèmia, s'han fet accions, fets i polítiques que molts altres somiarrien, sinó que va exposar també un seguit d'accions de futur que jo crec que ens obren unes bones perspectives, com són per exemple la plataforma de telemedicina, el laboratori nacional d'epidemiologia, o evidentment, aspectes com la cultura i l'esport amb accions com "La cultura no s'atura" o d'un fet tan... tan jo crec destacable a nivell mundial com la declaració de l'esport com a sector d'interès nacional.

I tot això, evidentment, un dels temes que està sobre la taula és la millora...el procés de millora continu del nostre sistema de justícia. I hem de recordar que tenim...hem acabat o hem posat en marxa ja set procediments legislatius, com són el procediment civil o la seguretat pública, i que a més a més hi ha en marxa la Llei del procediment contenciós-administratiu, la Llei d'accés judicial, el Codi de procediment penal, el propi Codi penal o la Llei qualificada de la justícia o la de dades biomètriques.

Totes aquestes coses que són importantíssimes per acabar donant solidesa i agilitat al nostre sistema judicial, van de la mà també del pla de xoc que va anunciar ahir el cap de Govern, el pla de xoc que ha de permetre, respectant i salvaguardant la separació de poders, augmentar un aspecte tan indispensable per la vida dels andorrans com és que el nostre sistema judicial sigui infal·lible.

I menys important, menys vistós vull dir, no menys important, menys vistós però importantíssim, permeti'm que corregeixi, és accions com les que s'han portat a terme o com les que es portaran a terme per mantenir una cosa que tots apreciem i valorem tant i que des de fora encara aprecien i valoren més que nosaltres, que és totes les millores que s'estan fent amb els cossos de seguretat: em refereixo tant a la policia com als bombers com als centres penitenciaris. I en aquest sentit, no és vistós, repeteixo, però és importantíssim, s'han fet una desena de reglaments per aquests cossos i dotze més esta en curs per permetre encara millorar el funcionament d'aquests cossos i per tant brindar-nos un millor servei i una millor seguretat a les persones del país.

Així doncs, va quedar clar que el cap de Govern no va defugir de cap tema. Insisteixo, tot i la pandèmia, el Govern ha tingut actuacions sòlides i decidides en multitud de camps i de polítiques. I tot això, evidentment, no és més que un equilibri de mesures. Han sigut mesures ponderades, mesures centrades per continuar tenint un Estat segur, un Estat sostenible, un Estat que doni oportunitats a totes i a tots.

Mostra d'això, de què s'estan fent bé les coses, hi ha dos elements que ahir es van posar sobre la taula: potser el més destacable és la dada, gens menyspreable, que el nostre PIB està pujant un 25%, i la gran davallada, gràcies a què les coses s'estan fent bé, de la xifra de persones sense ocupació, de l'atur. Aquestes dues dades no enganyen. Si durant la pandèmia el Govern s'hagués quedat de braços creuats, només gestionant la pandèmia, avui no estaríem pujant un 25% el PIB. Però no, el Govern -jo n'he descrit només unes

quantos-, el Govern ha fet infinitat d'accions durant la crisi del Covid per seguir impulsant el nostre país. I això, evidentment, val uns diners.

Tots sabem el dèficit que ens ha ocasionat la gestió de la pandèmia, i evidentment en aquell moment l'Estat havia de donar suport a les persones, a les famílies, a les empreses, als autònoms, a tothom. En un moment en què l'Estat veníem de...veníem d'un endeutament per sota del que marca la Llei de la Regla d'or, no podíem fer altra cosa que estar al costat de totes les persones. I la voluntat dels tres grups de la majoria i del Govern és seguir mantenint, per pagar tota aquesta factura, una fiscalitat moderada, una fiscalitat competitiva i una fiscalitat equitativa. I, en definitiva, seguir mantenint a Andorra un marc fiscal homologable i que sigui atractiu no només per nosaltres sinó per la gent que ens ve de fora.

En aquest sentit, el cap de Govern va anunciar dues modificacions sobre l'impost de la societat...l'impost de societats perdó, i l'impost sobre les plusvàlues immobiliàries. I en aquesta línia cal dir que no és amb un afany recaptatori sinó és amb un afany del que mencionava fa un moment, i que a més a més, s'està treballant i es treballarà de forma incansable perquè la política de deduccions sigui coherent amb la política econòmica que dicta el Govern i els grups que li donem suport. És a dir, no té sentit mantenir deduccions que avui dia no van alineades amb les necessitats del país, però sí que té sentit mantenir o crear aquelles deduccions que ajuden a impulsar el país en aquelles àrees que ens interessin. I puc dir que també s'està treballant per consolidar i mantenir per no crear inseguretats jurídiques ni tenir, en aquest sentit, aspectes retroactius, que les deduccions ja consolidades es puguin seguir mantenint.

Així, cal, com estic explicant, generar recursos per seguir mantenint aquest Estat que volem: un Estat amb cohesió social, un Estat del benestar, un Estat sostenible, un Estat de creixement, un Estat amb oportunitats per a tots. I per tal d'augmentar aquests recursos i el finançament del nostre Estat, no farem res que comprometem la marxa de la nostra economia, ans el contrari.

I en aquesta línia, recordem, malgrat que en algun moment hi havia, per part d'alguna força algun dubte, la importància que ha tingut per Andorra l'adhesió al Fons Monetari Internacional.

El Fons Monetari Internacional no només representa, com em vaig referir l'any passat, una xarxa de seguretat pel nostre país, -vaig fer el símil dels trapezistes de circ-, és una xarxa de seguretat que a més ara ja ens permet consolidar reserves, però sobretot l'FMI, m'hi referiré d'aquí a un moment, no només permet enfocar nous CDI, sinó que ens ha permès, o ens ha ajudat si més no, gràcies al *rating*, gràcies a la bona imatge, a consolidar altres aspectes importantíssims pel nostre finançament.

Aquests aspectes són: la primera emissió de bons, bons verds, bons que es van col·locar via Luxemburg, i que la demanda va superar cinc vegades l'oferta. És a dir, Andorra ha emès 500 milions d'euros en bons, i la demanda ha sigut de 2.500 milions d'euros. Això és una notícia extraordinària, això és una notícia que els mercats financers -els mercats financers al final són un reflex de la marxa dels països, i això és un reflex de la marxa de

les empreses i això és un reflex de la marxa de les famílies-, confien en el nostre país perquè s'estan fent bé les coses.

Si aquests més de 150 clients que van acudir a la compra dels 500 milions d'euros d'Andorra en bons, no veiessin clar la nostra capacitat de fer les coses bé, de ser un país seriós, no tingueu cap dubte que ningú tira 500 milions d'euros per invertir-los, permetin-me la vulgaritat, en un *xiringuito*. 500 milions d'euros s'inverteixen en un lloc en què confies, un lloc en què creus. Però és que no només van venir a invertir a Andorra 500 milions d'euros, van venir cinc vegades més d'inversors que els 500 milions d'euros que havíem tret. Això vol dir, en el fons, que la nostra capacitat de finançament, com a mínim, és de cinc vegades superior a la que per ara hem emès amb aquests...amb aquests bons. Perquè si haguéssim emès 2.500 milions d'euros s'haurien col·locat tots ells.

En segon lloc, fruit també de la bona feina i d'aspectes com l'adhesió a l'FMI, hi ha el fet d'esdevenir membre del Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa, amb el finançament que això suposa. I...i recordo com va fer ahir el cap de Govern, l'aportació, senyor Pere López, que vostès van fer en aquest aspecte, i també des del punt de vista d'inversions que puguin afavorir la...la nostra mobilitat, a les nostres infraestructures transfrontereres, el fet de la cooperació d'Andorra i el Banc Europeu d'Inversions. Són tres aspectes en resum, que no venen sols, que no són gratuïts sinó que són fruit de la bona feina i del nostre també multilateralisme.

I també, gràcies a tot això, avui dia Andorra té vuit CDI, aviat en tindrem nou, perquè tenim ara ja, si no recordo malament, el de San Marino, que ja està signat i ens falta, bé, que ja el tenim incorporat. Però és que no només això, sinó que ahir el cap de Govern ens va fer una relació de negociacions iniciades, de negociacions que s'estan estudiant i negociacions que es clouran durant el 2022, amb països tan importants com Bèlgica, Holanda, Suïssa, Canadà, República Txeca, Bulgària, Croàcia i Eslovènia. És a dir, pràcticament doblarem els nostres CDI. I insisteixo, això no es fa de la nit al dia, això s'ha fet en una època molt difícil i això només fa que donar solidesa al nostre sistema econòmic perquè pugui, en el fons, anar donant oportunitats a les persones d'Andorra.

Tot això va lligat, molt estretament lligat, de la diversificació econòmica que està duent a terme, i no estic parlant de projectes, que també n'hi ha molts, sinó que s'està duent a terme una diversificació econòmica molt centrada en la digitalització i que ja està donant els seus fruits.

Evidentment, estem on estem gràcies a l'esforç i la feina de, com m'agrada dir, dels nostres padrins i dels nostres pares, que han treballat els camps, han treballat al comerç, han treballat en hotels, han treballat a la construcció, han treballat a la banca, i que han permès portar Andorra al que és avui dia, a falta de deixar-me algun sector. Però al final l'Andorra que som és l'Andorra dels nostres pares, dels nostres padrins i dels nostres avantpassats. I hem de seguir impulsant aquests sectors, com no pot ser d'altra forma, però evidentment ens hem d'obrir a què aquests sectors segueixin representant una font de vida per totes les

famílies, però evidentment que molts sectors nous aportin diversificació, aportin reducció de risc i aportin llocs de feina per a moltes altres famílies, així com l'atracció de talent.

Tenim en marxa la Llei d'esports electrònics. Tenim en marxa la Llei de confiança electrònica, que no deixa de ser que, en aquest entorn de digitalització, es pugui donar veracitat, es puguin fer fefaents tots els acords que es facin sobre aquestes noves plataformes. I com també sabem, tenim en període d'esmenes la Llei dels...la Llei que anomenem vulgarment dels actius digitals, i que al final, són sectors, tots ells digitals, que han de donar una embranzida, que han de donar riquesa, que han de crear ocupació, que han de permetre recaptar diners al nostre Estat i fer-ho sempre amb un entorn no només de retenció i atracció de talent sinó també, com és el nostre país, un entorn segur, un entorn homologable i amb una excel·lent política, com hem pogut llegir darrerament a les notícies, una excel·lent política antiblanqueig.

Al Consell General hem rebut del ministre d'Economia, la Llei d'economia digital, empenedoria i innovació. Aquest no és un fet, aquest ja és un projecte que es materialitzarà en breu, que és un element més per permetre que les empreses s'instal·lin a Andorra, que les empreses andorranes es presentin fora d'Andorra, dins i fora d'Andorra, dins d'un marc, com deia, homologable i competitiu. I el que hem de fer és dotar el país d'una regulació flexible, moderna, àgil, un cop més, homologable, i que permeti desenvolupar tota una sèrie d'iniciatives d'empreses d'alt valor afegit per la nostra economia, empreses que fa deu anys ni tan sols imaginàvem, ni tan sols somiàvem, ja sabeu que es diu que els estudiants universitaris d'avui treballaran en feines que avui no existeixen. I que al final, aquest entorn, amb aquesta nova llei, generi un marc de garanties, un marc de seguretat per tots aquests nous empenedors.

I aquest suport a l'empenedoria, gràcies a aquesta Llei, es materialitzarà en aspectes tan importants com les zones econòmiques especials, com la regulació dels *coworking*, dels *coliving*, les incubadores, les acceleradores, el finançament conegut com el *crowdfunding*, és a dir el finançament participatiu, o els handbooks Tota una sèrie de coses, que, com he dit abans, fa quatre anys no ens podíem ni imaginar.

Però avui dia, per exemple un empenedor digital, una persona que és escriptor, una persona que és programador, pot voler viure sis mesos a Andorra, després pot voler marxar sis mesos a un altre lloc... Probablement si ve a Andorra es quedarà, perquè Andorra és un dels millors països del món per viure-hi. Però aquesta regulació permet atreure tot aquest talent i permet per tant crear tots aquests llocs de treball aquí al país.

No és menys important, només faltaria, tot el contrari, la futura treta a concurs de la zona franca, que sens dubte permetrà revitalitzar un sector tradicional, com és el comerç. I és de cabdal importància que això es materialitzi juntament amb tot el procés de digitalització de tots els processos governamentals i burocràtics que al final no fan més que una cosa tan senzilla com reduir els tràmits, reduir el temps, reduir els terminis de les empreses, de les persones que acudeixen a l'Administració per fer un tràmit pel que sigui: per muntar una empresa, per muntar un negoci o pel seu dia a dia.

Això va de la mà, aquest programa de transformació digital, va de la mà, de evidentment d'una gran vocació de donar competitivitat al nostre sistema productiu, va de la mà d'aspectes tan rellevants com l'Agència Nacional de Ciberseguretat, noves solucions de pagaments digitals, el Marc certificador de competències digitals, el desplegament del Pla de digitalització de centres educatius, la implementació de l'expedient jurídic digital. En definitiva, no tot gira entorn de l'economia, gira entorn de la nostra vida i la digitalització ha vingut per quedar-se, i com més incentivem la digitalització més avançarem cap a un entorn competitiu i un entorn on la gent s'hi voldrà estar.

Per això hi haurà aspectes com el programa de subvencions i de crèdits tous per incentivar la transformació digital dels empresaris, del sector privat, que ve de la mà del Banc de...de Desenvolupament, perdó, del Consell d'Europa.

Quin és el resultat de tot això? Doncs en tenim un altre exemple. Ara parlava del PIB, parlava de l'atur... però ara tenim un exemple claríssim: perquè Grifols ve a Andorra? Grifols ve a Andorra perquè s'estan fent bé les coses. I Grifols és un element estratègic per projectar el nostre país, perquè tinc la convicció que Grifols és el primer. I que espero que gràcies a aquesta bona feina, senyor cap de Govern, vinguin molts més com Grifols a "disruptar", a fer coses que ningú fa a Andorra, i a fer coses que ens projectaran com un lloc segur, un lloc agradable, un lloc sostenible, per venir a desenvolupar projectes.

A més a més, ara aviat, Andorra participarà a l'Expo de Dubai, on també s'ajudarà a què els empresaris puguin fer una delegació, una missió de treball per anar a explicar al món sencer -perquè recordem que a aquesta Expo hi va tot el món, tots els països, tots els empresaris del món-, a explicar el nostre relat com a país, i que sens dubte senyor Gallardo traurem els nostres fruits.

Seguint amb els sectors tradicionals, no puc no parlar del turisme, no puc no parlar de la taxa turística, que servirà, com ja s'ha dit, per ajudar a finançar el centre multifuncional.

Aquest centre multifuncional, cada dia ho tenim més clar, jo penso que aquest estiu s'ha demostrat d'una forma...d'una forma molt molt molt plausible, com els espectacles, com les activitats esportives, competicions de tot tipus, han fet que Andorra sigui probablement un dels llocs que està, diguem-ho així, més de moda per anar a fer turisme. I això un cop més ens ha de fer no baixar els braços, no caure en l'autocomplaença, sinó al contrari, fer accions com el centre multifuncional. Entenc que sortirà a concurs en breu i que per tant aquest centre tindrà un programa d'activitats culturals i de lleure que seran atractives primer per les persones d'Andorra, però òbviament que han de ser atractives perquè l'estacionalització del turisme...la desestacionalització del turisme sigui un fet. Aspectes com aquest, aspectes com el *Mountain Music*, que s'ha demostrat d'un èxit aclaparador, són aspectes que veiem amb molts bons ulls per seguir mantenint un sector tradicional, per seguir promovent el sector turístic.

Quan parlem del sector ramader, i no ens oblidem de parlar del reglament relatiu a la producció ecològica, volem treure a col·lació un aspecte que ja portem uns mesos parlant i que el Govern ja està estudiant. Si no recordo malament, fruit també d'una proposta de

resolució del passat debat d'orientació política, que és la producció per fins terapèutics i medicinals del cànnabis. Com a element revulsiu no només d'aquest sector sinó de tot el que gira al voltant d'aquesta producció agrícola.

Si els estudis fossin favorables, és un sector més, igual que molts altres que poden venir de la digitalització, que poden ajudar a dotar sense restar competitivitat al ja famós mencionat per nosaltres Fons sobirà, que al final només fa que ajudar-nos a ser més resilients en els moments més difícils.

Ja per acabar, recordar la importància cabdal del desenclavament geogràfic d'Andorra. Tenim sobre la taula dos elements crucials com són l'aeroport de La Seu, amb la propera ruta que en principi serà una realitat si no recordo malament al desembre, Andorra-Madrid, la qual cosa és una grandíssima notícia, i evidentment el futur aeroport de La Caubella a Pal, perdó, heliport nacional de Pal. Dos elements que sens dubte són palanques de canvi, palanques revulsives per projectar la nostra vida i projectar el nostre país més enllà de les nostres fronteres. No oblidem la importància que té que des de La Seu ens puguem connectar amb un aeroport com el de Madrid o com el de París per projectar-nos a la resta d'Europa i del món.

Per nosaltres és important acabar de desenvolupar, amb la Llei de contractació pública tot el potencial que ens donen les concessions, des del punt de vista, siguin en l'àmbit que siguin, que una concessió permet crear riquesa al nostre país sense que l'Estat hi hagi de posar ni un euro.

En resum, senyor Espot, crec que ahir va exposar, dins d'aquesta situació de pandèmia, tot un seguit de mesures que estan dibuixant un impuls d'una Andorra sostenible, una Andorra homologable i una Andorra que dins del marc de l'Horitzó23, es configura com un dels millors països del món on anar a viure. No en tinc cap dubte, senyor Espot.

Tenim la confiança de les persones que ens han escollit a tots nosaltres, i tenim confiança en les persones que ens han escollit. I recordem sempre que no estem per sobre d'ells sinó que estem al seu costat i que estem per servir-los. En cap moment s'ha girat l'esquena a cap d'aquestes persones. Tots els consellers i conselleres hem demostrat que estem al seu servei.

Senyor cap de Govern, per acabar, li vull refermar, a vostè i als ministres de la coalició, que els consellers de Ciutadans Compromesos li reiterem, si m'ho permet, com ja li he dit en altres ocasions, la nostra amistat, la nostra confiança, el nostre respecte i que sap que pot comptar, vostè i els seus ministres, amb el nostre impuls, el nostre suport i el nostre treball per seguir tirant endavant el nostre país.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Naudi.

Pel Grup Parlamentari Tercera Via més Unió Laurediana més Independents, senyor Josep Pintat Forné.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies senyora síndica.

Ahir, el senyor cap de Govern ens deia, i cito: “*Hem donat resposta de forma conjunta i amb lleialtat mútua a allò que era urgent i estic segur que de la mateixa manera ara serem capaços de donar resposta a allò que és important*”. I alhora, el senyor cap de Govern agràia la participació dels grups parlamentaris, inclosos els de la oposició, en la gestió de la pandèmia. D'entrada, senyor cap de Govern, en nom de Terceravia li agràim aquest gest.

Terceravia sempre hem entès que l'Estat, en aquests moments, havia de ser el pal de paller, i nosaltres estar al costat i fer el màxim possible, des del nostre punt de vista, per aportar solucions.

De ben segur, senyor cap de Govern, aquest darrer any i mig, des de l'últim debat d'orientació política, i per no dir tota la legislatura, aquest període ha estat marcat per la pandèmia.

En nom de Terceravia, el primer pensament i record és per les 130 persones que han perdut la seva vida i els seus familiars. De la mateixa manera, volem reiterar el nostre agràiment per tot l'esforç esmerçat i que es continua efectuant des del personal sanitari, cossos especials i tots els que estan al front, persones clau per aturar aquesta situació de pandèmia.

Com tots sabem, els efectes de la pandèmia, han abocat a Andorra a una situació molt complexa. Per tant, Terceravia creu, que en el que queda de legislatura, és important esmerçar els esforços en pal·liar les conseqüències de la mateixa, per seguir avançant. I aquests, s'han de dur a l'entorn d'una acurada diagnosi dels següents factors, i de la seva evolució. Aquests factors són els següents: la fase de la pandèmia on ens trobem, no solament a Andorra si no també dels països veïns; la força de la recuperació econòmica iniciada; les característiques estructurals de la nostra economia; els canvis al nostre entorn més immediat, així com a nivell mundial. Sense una clara diagnosi en aquests punts, el risc d'errar és majúscul i, de nou, ens veurem abocats a l'urgent i, per tant, entrant de nou en el cercle viciós de gestionar l'urgent fins l'esgotament dels nostres recursos, del nostres ciutadans i del país.

La pandèmia ens ha d'haver ensenyat, que l'imaginable és possible, que fer previsions en aquest entorn és complex, i encertar encara més, ja ho vàrem viure la tardor passada. Per tant, a les altures d'aquesta legislatura, la primera acció seria evitar l'atropellament legislatiu.

Avui, a tràmit parlamentari, entre proposicions i projectes de llei, ja ens anem a més de vint-i-un textos legislatius. Si hi afegim tots els anuncis, fets per vostè, senyor cap de Govern ahir, més el pressupost de l'any, ens trobarem, amb més de trenta-cinc lleis. Per tant, senyor

cap de Govern, el seu programa de Govern que ens va anunciar ahir, s'hauria de prioritzar de dalt a baix.

En tot cas, si proposem això, no és per estalviar nous esforços al Consell, sinó perquè en aquest moments, on s'albira una esperança de recuperació, pel mitigament de la pandèmia i gràcies a les vacunes, Andorra i els nostres ciutadans no es mereixen estar en constant adaptació. I menys, quan deia en el discurs, que existeixen problemes crònics que semblaven superats i que ara tornen a encapçalar les prioritats.

Terceravia creu que la primera tasca per discernir entre urgent i prioritari és posar fre a tot aquest paquet de lleis i resoldre els problemes crònics. En tot cas, no dic que totes aquestes iniciatives legislatives no tinguin la seva importància. Alhora, totes aquestes iniciatives, haurien també de tenir memòries econòmiques ben complertes, i no escadusseres, com moltes que hem vist darrerament.

En definitiva, es tracta que aquestes lleis aportin seguretat, estabilitat i oportunitat, i no un mer formalisme de compliment programàtic. Aviat vindrà el moment d'encarar els pròxims comicis, i de formular propostes als ciutadans.

Per Terceravia, mentre la pandèmia continuï, i segons la fase que ens trobem, les accions s'haurien de centrar, primordialment, en les accions de vacunació, prevenció, priorització de la despesa sanitària, facilitant un suport fiscal ben focalitzat, als sectors que ho necessitin, junt també amb una política fiscal acomodada, tot tenint present els riscos de l'estabilitat financera. Quan la recuperació avanci, s'hauran de dur mesures necessàries per restablir l'economia a llarg termini a fi d'establir el nostre creixement. I això en tot cas no vol dir no plantejar reptes de futur.

Per Terceravia, en la situació actual ens troben un equilibri delicat: la pandèmia remet, s'han anat retirant els suports al teixit productiu, estem vivim una fase de recuperació i tot això, dins aquest entorn difícil de predir. Per tant, creiem que és necessari continuar adoptant totes les mesures de precaució que sanitàriament siguin escaients. I senyor cap de Govern, sap que aquí ens hi trobarà.

Alhora, el balanç econòmic de la pandèmia el podríem resumir en els següents factors: el producte interior brut per càpita real, l'any 2020, segons Estadística, es situa als mateixos nivells de l'any 2000. Per tant, un fort empobriment del país. I alhora, el deute de Govern, previst enguany, es situa en 1.427 milions d'euros, incrementant, des del 2019, en 500 milions d'euros, situació que genera el màxim respecte. En resum, és més que desitjable que aquesta recuperació no sigui una expectativa, sinó una realitat, com vostè deia, senyor cap de Govern, i així ho esperem fermament.

En tot cas, comparar un trimestre de caiguda amb un de forta pujada, com fa vostè, en el seu discurs, no és correcte. L'any 2020, la caiguda del PIB en termes reals va ser del 12%. En tot cas, li pregunto: vostè creu que aquesta caiguda es recuperarà l'any 2021?

Senyor cap de Govern, ens ha parlat de les pensions de jubilació i de la situació de tensió que es generaran i de les reserves exteriors que demana el Fons Monetari Internacional. Vostè saluda la iniciativa de tots els grups parlamentaris d'haver creat la Comissió d'estudi

per a la sostenibilitat de les pensions de jubilació de la CASS i que en surti un pacte d'Estat. Miri, els experts actuariais de la CASS ja ens van avançar que el punt d'equilibri entre les pensions a cobrar i pagar, es situa en un tipus de cotització per pensions del 30%.

Tal com he exposat anteriorment, la crisi econòmica, provocada per la pandèmia, ha elevat l'endeutament del Govern, pel manteniment del teixit productiu. D'aquí que per Terceravia, és urgent i prioritari disposar d'un pla d'equilibri financer que contingui mesures de sanejament dels comptes de l'Estat, que a més contempli les demandes del Fons Monetari Internacional, junt amb el sotrac de les pensions. Sense disposar d'aquest instrument, no és possible poder dibuixar cap acció de política econòmica, sòlida. Al contrari, totes ens conduiran a increments de pressió fiscal i alhora, minvaran tota la competitivitat del nostre teixit productiu, un dels nostres actius clau per diversificar l'economia.

Vostè, senyor cap de Govern, en el seu discurs planteja una reforma de la imposició directa, que suposarà una fiscalitat moderada i equitativa. ¿Com ho sap, si no coneix l'anterior, ni la magnitud de la recuperació? Alhora, els honorables comuns també han entrat a tràmit parlamentari una Proposició de Llei de modificació de la Llei de les finances comunals, on es preveu uns canvis en els topalls de les figures impositives. I per altra banda, en la sessió del 8 de juliol d'enguany, en el marc de l'esmena a la totalitat, ja vàrem advertir que amb els objectius d'endeutament fixats en el Pla d'equilibri financer i marc pressupostari, es minvava el marge dels comuns en vulnerar el límit d'endeutament de l'Estat i per tant es veien abocats a poder pujar aquests nous topalls, si és que entren en vigor.

Terceravia creu que, en el marc d'aquesta legislatura, seria positiu abordar el debat de la fiscalitat entre Consell General, Govern i comuns. I en aquest sentit proposarem la creació d'un òrgan de treball. Al cap i a la fi, tot repercutirà als ciutadans i al teixit productiu.

Com bé ha mencionat en el seu discurs, senyor cap de Govern, en el procés d'homologació d'Andorra hi juga un paper molt destacat les relacions amb la Unió Europea o l'actual Acord d'associació.

El 26 d'octubre del 2020, vàrem signar amb vostè, i tots els grups parlamentaris, un acord polític a fi de treballar plegats per assolir un bon acord entre la Unió Europea i Andorra. Al llarg de les diferents sessions de treball que vàrem tenir en el marc del mateix, el resultat es va traduir, per part de Terceravia, en trametre-li una carta, a vostè així com a tots els membres de l'acord polític del 22 de febrer. En aquesta carta es posava clarament de manifest el punt de vista referent a les negociacions amb la Unió Europea. Li manifestàvem:

Primer, que a hores d'ara no s'havia pogut concretar un acord de principis sobre les més importants qüestions polítiques que queden pendents de resolució, i concerneixen principalment les qüestions complexes institucionals, la fiscalitat, les llibertats fonamentals de prestació de serveis, la lliure circulació de capitals i lliure circulació de persones.

Segon, que les negociacions es duen a terme sense haver tingut en compte, la informació necessària que li proporcionaria un seriós estudi d'impacte de les conseqüències, beneficis i inconvenients econòmics i socials per Andorra de la seva incorporació al mercat interior a la Unió Europea.

Tercer, que tampoc s'han establert estratègies i objectius nacionals i no s'han analitzat els objectius, tan com secundaris, les seves debilitats, fortaleces, que vol aconseguir amb ells.

Quart, aquestes mancances han convertit Andorra en un negociador passiu-reactiu sense impuls polític propi, a mercè de les iniciatives, els objectius i les estratègies de negociació que va fixant unilateralment la Unió Europea a la seva pròpia conveniència.

Cinquè, l'urgíem, perquè ho considerem essencial, a què el Govern prengui la iniciativa política de sol·licitar, de forma oficial, pública, la convocatòria urgent i al més alt nivell polític, del comitè de l'Acord de cooperació amb la Unió Europea, per tal d'obtenir una reacció també...també oficial.

Sisè, també li vaig manifestar la nostra preocupació perquè la UE no havia nomenat un cap negociador. Per tant, sense cap negociador i d'un perfil polític no es poden resoldre qüestions polítiques.

Concloïem que aquests fets, al nostre entendre, expliquen l'actual estancament de la negociació a nivell polític, i alhora, rellevi les mateixes a un nivell tècnic, on es demostra que les relacions amb Andorra no tenen caràcter prioritari, per part de la Unió Europea, sigui pel motiu que sigui.

En definitiva, tots sabem que una negociació no serà fructífera si no hi ha un interès per ambdues parts a assolir un acord, és a dir, si les dues parts no estan disposades a conciliar idees.

En la seva resposta, de data 12 d'abril d'enguany, ens reconeixia que, a hores d'ara, no hi ha un acord de principis entre Andorra i la Unió Europea sobre cadascun dels àmbits de la negociació. També admetia que no disposa d'una avaluació d'impacte global pel que fa a la futura participació d'Andorra al mercat interior. Únicament es disposa d'estudis sectorials.

Quant al fet de no tenir cap negociador, considerava que no ens havíem de sentir orfes i manifestava que l'interès polític que la UE porta a la nostra negociació depèn majoritàriament de la pròpia UE, i ens assegurava que es fan els màxims esforços per reclamar l'atenció que Andorra es mereix. Alhora, ens informava que ha sol·licitat entrevistar-se amb la presidenta de la UE per tractar els temes que necessiten arbitratge polític.

En resum, a data d'avui, Terceravia ha estat actiu en el marc de l'acord polític.

Senyor cap de Govern, des del Grup Parlamentari Terceravia considerem que no s'ha entrat al fons.

Hi ha hagut seminaris acadèmics, visites de funcionaris i antics negociadors de la UE sense pes polític específic, que insistentment ens repeteixen que "tot va estupendament". Informacions complexes, abstractes, teòriques i tècniques a la ciutadania sobre el dret de la UE sense relació o transparència pel que fa als problemes reals que sorgeixen en el curs de la negociació.

Tot plegat, això només són paraules, bombolles a l'aire, demagògia per aparentar que alguna cosa es mou quan en realitat no hi ha cap avenç.

Hi ha hagut, això sí, un incompliment de l'Acord polític per part del Govern: ni se'ns ha fet partícips en la negociació, ni se'ns ha cridat a les reunions de negociador...de negociació a títol d'observadors, ni s'ha realitzat l'estudi econòmic d'impacte de les concretes i reals repercussions, per a Andorra de l'entrada al mercat interior, ni s'han comunicat de forma transparent, les actes de les hipotètiques reunions de negociació, ni s'ha elaborat una estratègica política de negociació comuna, a totes les forces polítiques d'Andorra i a la seva ciutadania.

La veritat és que creiem se'ns està arrossegant cap a un destí desconegut, un paradís fictici, com en el mite de Camelot a la recerca del sant Grial.

Vostè em diu que les negociacions s'intensificaran. Podem entendre que la pandèmia no hagi permès avançar alguns dossiers, però no ens faci creure que estem al país de les meravelles.

Alhora, vostè en el seu discurs demana una important dosi de generositat i de perspectiva. Nosaltres estem disposats. Ara bé, nosaltres li demanem: ¿pensa desplegar tots els compromisos citats en l'Acord polític, i encarar aquest tema amb una visió a llarg termini? I d'aquesta manera, poder passar un missatge nítid, clar, a tota la ciutadania, que anem pel bon camí? Aquesta és la pregunta que li faig.

Moltes gràcies senyora Síndica, de moment ho deixaré aquí.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Ferran Costa Marimon.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies senyor nunci, gràcies senyora síndica.

“És amb aquest ànim que comparec avui davant d'aquesta cambra per retre comptes de la feina feta durant els darrers dotze mesos, per enfocar els dotze mesos que vindran, per mirar de posar les llums llargues i veure-hi més enllà, i per sotmetre a l'escrutini dels consellers l'orientació política global del Govern”. Aquestes eren paraules que ahir el nostre cap de Govern va fer des d'aquesta mateixa tribuna i penso que val la pena repassar punts concrets d'aquestes paraules.

Parlava de *“retre comptes de la feina feta”*. Part del discurs va servir per retre comptes d'aquesta feina feta, feina feta a ritme ingent durant tota la pandèmia. Nosaltres també des d'aquí volem repetir els agraïments que han fet els...els companys que han pujat abans a la tribuna i que va fer ahir el cap de Govern, per agrair a tothom doncs els esforços ingents i com s'han abocat com a societat integrada que és l'andorrana per sortir endavant i,

podríem dir que veiem la llum al final del túnel, per bé que la llum potser probablement encara està a certa, per no dir, a molta distància.

La campanya de vacunació està donant els seus fruits, i ho hem pogut veure justament també amb la recuperació econòmica d'aquests mesos estiuencs, però ens trobem també amb una situació incerta. Estàvem en una situació similar fa dotze mesos enrere, i vàrem tenir òbviament una tardor i un hivern molt complexos, per tant haurem d'estar ben amatents al que passa.

Celebrem que l'Executiu ha continuat fent també altra feina, no només aquella que ens concerneix directament amb la pandèmia, sinó que ha avançat amb molts altres temes, com ahir va poder exposar el cap de Govern.

El senyor Espot també feia referència als propers dotze mesos, als dotze mesos que vindran, que han de venir marcats per aquesta recuperació econòmica, que ja dona els seus fruits i que ja, de manera tímida però clara, amb el resultat del segon semestre, amb la recuperació del PIB també i amb l'afluència de turistes que hem tingut durant l'estiu, sembla ser que marquen, com a mínim volem esperar que marquin, una tendència.

També ha de servir, per tant, la situació actual per veure quins són els reptes i les oportunitats que tenim per endavant i per, de manera decidida, continuar treballant per tota la ciutadania.

També el cap de Govern deia que hi hem de "*veure més enllà*", i és que moltes de les polítiques han de transcendir l'àmbit d'una legislatura. Hi ha projectes que es poden assolir en terminis breus, amb un, dos, tres o quatre anys, però cal recordar, no només la pandèmia de la legislatura, sinó que hi ha altres projectes que, de manera clara, són impossibles d'aconseguir amb només quatre anys, amb la qual cosa, aquesta visió més enllà aporta doncs una pàtina de visió d'Estat totalment necessària i, a més a més, ho és sempre però en temes...en temps complexos com els actuals, encara més.

Tenim grans reptes, i avui en parlarem, per endavant, també els va comentar el senyor cap de Govern, com són l'habitatge, com és la mobilitat interna i externa del país, com són les pensions, com és l'acord de la Unió Europea. Per tant, amb aquesta visió de futur que parlava el cap, i amb un ampli sentit d'Estat, cal que situem el país en una bona posició de sortida per poder afrontar aquests reptes de futur. Sempre posant a les persones en el centre d'aquestes polítiques sense, nogensmenys, oblidar el teixit econòmic.

I parlava en aquesta...en aquest paràgraf el cap de Govern de l'escrutini, l'escrutini que se sotmet en aquesta cambra per part de totes les conselleres i consellers generals, per esbrinar i per deixar també ben clar quin ha estat aquest cost econòmic, social, psicològic i més enllà que ens ha portat la pandèmia. De manera que els reptes futurs i les oportunitats futures, segurament seran abordats de manera molt més vehement si som capaços tots plegats en aquesta cambra d'arribar als consensos necessaris que la ciutadania ens exigeix dia a dia.

Si em permeten, conselleres i consellers, voldria parlar d'algunes de les temàtiques més importants a les quals també s'hi va referir ahir el cap de Govern i en el qual, pensem des

del Grup Parlamentari Liberal, que caldrà posar-hi tots els esforços, no escatimar-ne energies per realment abordar-los de manera contundent i directa.

Pel que fa a l'habitatge, el govern de coalició ha treballat, treballa i continuarà treballant per resoldre el pro...el problema d'accés a l'habitatge. Penso que han estat hores i hores les que hem esmerçat tots els presents en aquesta cambra per tractar fórmules que ajudin, totes elles aglutinades, a solucionar aquest problema. Ho hem dit moltíssimes vegades, no hi ha una fórmula única magistral que doni, amb un cop de batuta, solució al problema, sinó que cal un conglomerat de solucions. I en aquest sentit, ja fa molts mesos que s'està treballant i s'hi continua treballant, i per tant és una molt bona notícia el que ahir anunciava el cap de Govern amb les iniciatives que aquest govern de coalició té per endavant per contribuir a sumar mesures per resoldre la problemàtica de l'habitatge.

Amb la votació de la Llei de l'Institut Nacional de l'Habitatge, l'Institut Nacional de l'Habitatge serà una realitat ben aviat. Ja ho hem dit més d'una vegada, és un òrgan imprescindible per fer polítiques d'habitatge al país, que actuarà de forma autònoma per donar resposta a aquesta problemàtica des de tots els àmbits.

S'ha portat a terme també moltíssimes accions respecte a l'habitatge, petites accions que tenen la seva repercussió en els ciutadans i les ciutadanes. Per exemple, el programa d'emancipació de joves, que ja es va anunciar, a dia d'avui ja ha donat 42 subvencions amb un import superior als 4.500 euros, d'un pressupost total de 200.000.

Recordem que aquest ajut per l'emancipament dona directament un ajut com a dipòsit per l'arrendament d'habitatge i el primer mes. I no només això, sinó aquells habitatges, aquells joves que decideixin viure en parròquies que no són les de valls centrals, a més a més també se'ls ajudarà en l'abonament del transport públic, amb una intenció doncs, òbviament, de tenir distribuïts uniformement habitatges arreu del país.

Pel que fa a les ajudes al lloguer, se'n va parlar ahir, s'ha flexibilitzat els seus requisits, hi ha hagut més de prop de 3 milions per ajudar a les famílies a fer front al pagament del lloguer durant l'any 2020. També pel que fa a l'habitatge social a preu assequible, us va anunciar que l'any vinent disposarem d'habitatges de protecció pública -feia referència a la casa Aristot Mora- i també es continuarà treballant en la construcció d'habitatges de lloguer a preu assequible, concretament el projecte Borda Nova d'Andorra la Vella.

Pel que fa al pla Renova, val la pena recordar que en aquests moments -és un pla que òbviament ja fa molts anys que està en vigor però que ha anat patint diverses modificacions- en l'actualitat aquest pla Renova, si es rehabilita l'habitatge per destinar-lo al lloguer, es suma un 15% al 40% actual d'ajuda directa a fons perdut. Per tant, es pot arribar a un 55% d'ajut, que és una mesura diríem inèdita -no n'hem sabut trobar altres en altres indrets- i que, de manera decidida, ha d'ajudar doncs a posar habitatge de lloguer a destinació de les persones que en fan falta.

També se'ns va anunciar que s'està treballant en el pla pel dret a l'habitatge, que ja s'han iniciat aquests treballs, la qual cosa doncs ho celebrem, i que a més a més determinarà la demanda exclosa, és a dir, per aquella població que queda exclosa del sistema de lloguer

ordinari. Per tant, tot un seguit de mesures que han de continuar ajudant a contribuir de manera conglomerada a donar solucions per l'habitatge.

Un altre dels grans reptes que tenim per endavant, i penso que després de la pandèmia ho hem pogut constatar totes i tots els ciutadans del nostre país, és el problema de la mobilitat interna.

És evident que el creixement de la població que resideix fora de la vall central i també la recuperació de l'activitat econòmica han suposat un augment dels desplaçaments en vehicle particular i consegüentment també majors retencions a les nostres carreteres i a les vies urbanes.

Com a solucions immediates se'ns ha anunciat que s'està potenciant el transport públic nacional perquè sigui la primera opció de mobilitat dels nostres ciutadans i per tant s'han de continuar millorant òbviament les freqüències, també millorant la informació de les freqüències i de l'arribada a les diferents parades dels diferents autobusos, amb la qual cosa per facilitar realment la mobilitat dels nostres ciutadans.

És ja una realitat, i ho celebrem, aquest abonament mensual amb viatges il·limitats per a tot el país, per només 30 euros mensuals, i això no hagués estat possible sense la implementació de l'anomenada taxa CO2 o la taxa verda -en parlarem més endavant-.

També cal treballar en aquesta modificació de les zones. Escoltant les demandes dels usuaris, i actuant en conseqüència, òbviament cal adaptar realment allò que s'ofereix als ciutadans amb les seves necessitats i, en darrer terme, la millora dels horaris allargant el servei més d'hora al matí i fins a més tard a la nit. Ens consta que són molts els treballadors i treballadores d'aquest país que acaben en horaris tard, on fins ara potser no podien disposar de bus públic i que s'està treballant en una prova pilot per allargar aquests horaris i que disposin de transport públic aquestes persones quan pleguen tard a la seva jornada laboral i puguin arribar també a casa en transport públic.

Pel que fa a la mobilitat, se'ns han anunciat també accions a mitjà i llarg termini. Perquè el transport públic sigui puntual i fiable, es requereix en moltes ocasions que sigui segregat, per no dependre de la congestió viària. En aquest sentit, s'ha anunciat aquest estudi del transport públic segregat per cable. Cada cop s'ha optat més per aquest model de transport a les ciutats per la seva facilitat de construcció i per la seva fiabilitat, i a més a més és un estudi que integra òbviament totes les possibilitats de transport, integrant la xarxa de transport públic actual amb possibles infraestructures de transport públic futur que de manera intermodal connecti i ens doni una imatge del què ha de ser l'ús del transport públic al nostre país, inclús potser inclou aquest estudi amb una possible arribada de transport públic fins a l'aeroport d'Andorra-La Seu d'Urgell.

No només els reptes són amb mobilitat interna sinó que la mobilitat més enllà de les nostres fronteres, el famós i conegut desenclavament del país, s'hi està treballant de manera decidida. Hem parlat d'aquest aeroport de La Seu. Celebrem ja aquest concurs públic que farà que hi hagi línies regulars per la connexió amb la capital d'Espanya des de l'aeroport Andorra-La Seu i vista l'experiència, si ens funciona i és reeixida, òbviament que es pugui replicar amb altres destinacions. Per tant celebrem aquest pas decidit. Després de la

pandèmia, òbviament sabem tots plegats, som conscients que no és el millor moment per totes les aerolínies per les restriccions de transport que han patit, però aquesta aposta decidida del Govern demostra la voluntat, sense cap mena de dubte, de treballar per aquest projecte.

Igualment, l'heliport de La Caubella, que serveix unes casuístiques molt particulars però que s'ha dit sempre que una infraestructura d'aquesta mena és necessària per al nostre país. Per tant, també celebrem els passos que s'han fet en aquest sentit.

I permeti'm, ara que estic parlant d'infraestructures, fer unes reflexions potser més genèriques i més conceptuals. Perquè cada vegada que es posa una infraestructura o un projecte damunt de la taula, veiem que en surten un seguit de detractors. I potser no caldria parlar del passat recent, podríem anar més enllà, podríem parlar dels túnels del Pont Pla o dels túnels dels 2 Valires, o els projectes dels heliports passats, o els ginys que es volen fer a les muntanyes.

Potser el que diré ara tocarà el voraviu i ferirà alguna sensibilitat, però sempre ens preguntem quin és el cost d'aquestes solucions, i ens hauríem de preguntar quin és el cost que pagarem per no fer-les. Aquesta hauria de ser la reflexió: ¿com tindriem el nostre...la nostra mobilitat interna sense un túnel del Pont Pla, avui dia? ¿Algú s'ho pot arribar a imaginar? Són legítimes les crítiques, i òbviament hi ha de ser la crítica constructiva per realment acabar de matisar i incorporar punts de vista que potser s'havien obviat en un primer moment, però la crítica gratuïta del no per no, penso que no ens portarà enlloc i farà que el país no progressi. Cal una anàlisi crítica i aprofundida i rigorosa per saber, i això és totalment necessari, que ningú se n'equivoqui, això és totalment necessari. Però el no per no, sense alternatives, és pernicios, perquè està mancat d'una alçada de mires total i absoluta i moltes vegades són manifestacions no pròpies d'alguns que les fan.

Això també podria aplicar, en aquests moments que ens ocupa, a la campanya de vacunació, en feia esment el senyor Espot: "*Agafi'n tanda*".

Ciudadanes i ciutadans dels país, aquells qui no s'han vacunat, si us plau, facin-ho. Ho recordava ahir mateix la presidenta de la Comissió Europa, la senyora Ursula Von Der Leyen, que deia literalment: "*No podem permetre que aquesta sigui una pandèmia dels no vacunats*".

Si en aquests moments a Andorra i a tots els altres països on hi han proporcions importants de població vacunada, albirem la llum al final del túnel, és gràcies a aquest exercici responsable col·lectiu. Sense aquest exercici responsable col·lectiu de ben segur no seríem en el punt on ens trobem.

Hem sentit campanyes en contra, sense cap mena de base científica, on es barreja la por, la desinformació i la teoria conspiranoica en una barreja estranya per aconseguir finalitats més que discutibles. I quan les manifestacions, atenció, les fem aquells que tenim obligacions polítiques, tenim l'obligació de fer-les des del rigor, la responsabilitat i l'objectivitat. Tenir un altaveu públic com és aquest atorga aquesta càrrega addicional d'haver de ser extremadament curós amb allò que diem. I segons, permeti'm que ho digui d'aquesta manera, segons quines ximpleries que hem pogut escoltar en contra de les

campanyes de vacunació, només poden ser motivades per dos factors: la més absoluta ignorància o un afany populista desproporcionat, ambdues motivacions igual de pernicioses. Per tant, si volem continuar endavant, fem la crida des d'aquí com ja s'ha fet en repetides vegades, a aquells que encara no s'hagin vacunat, si us plau, facin-ho.

Permeti'm que ara faci esment al tema de la sostenibilitat. El creixement sostenible de la nostra societat és una prioritat dels liberals, prioritzant l'ús raonable dels recursos, reduint les emissions de CO2 i protegint el nostre entorn. Celebrem la fita anunciada ahir pel cap de Govern del 50% de l'energia que es consumeix al nostre país prové de fonts renovables. Hem de continuar treballant per la transició energètica i cal que tots tinguem ben inclòs en el nostre paradigma de funcionament el nou paradigma de l'economia circular.

Pel que fa a aquesta temàtica, celebrem les notícies que vam rebre respecte a la reserva de la biosfera, que ens permetrà combinar el creixement econòmic amb la protecció del medi natural, la biodiversitat i el paisatge, a més de dotar-nos d'un segell de qualitat conegut a tot el món.

En aquests moments, sabem que estem en la fase de recopilació de dades, s'està fent aquest procés participatiu amb els ciutadans i ciutadanes del nostre país i s'han iniciat els processos informatius i s'estudien els models de gestió. Per tant, una iniciativa que continua tirant endavant.

La taxa verda, també n'hem parlat moltíssim i òbviament ho vàrem discutir abastament amb la seva aprovació. Aquesta taxa, de caràcter finalista, permet dotar pressupostàriament programes per millorar el transport públic, com ja hem vist amb aquest abonament de 30 euros de manera il·limitada per viatges a tot arreu del país, a 30 euros al mes, 30 euros cada mes. Per promoure també les energies renovables, per la instal·lació de plaques fotovoltaïques i la renovació i la reforma de les llars per millorar-ne l'aïllament.

Pel que fa al capítol de la transició energètica, hem de continuar aprofundint en la generació d'energia de fonts renovables, com la hidràulica, la solar i l'eòlica, i també continuar aquests projectes envers les xarxes de calor i el fred, la famosa cogeneració, per reduir les emissions del CO2 i tenir menys dependència de l'exterior. Que continuïn per tant els programes Renova i Engega, són una bona notícia, es dona un nou impuls a la climatització dels edificis i també a la mobilitat.

Pel que fa a la diversificació econòmica, és indispensable que, per garantir que el creixement sigui sostenible, cal diversificar-lo. I per això serà clau la digitalització de la qual hem parlat tantes vegades: una digitalització de l'Administració. Digitalitzant les administracions potenciem la digitalització de tots els altres sectors. També simplificant i agilitzant els tràmits administratius, ahir en parlaven, i ja s'han fet canvis, per exemple en la denominació social i la inversió estrangera i també del dipòsit de comptes, tràmits tots ells ja completament digitals. La reducció de terminis, també en va parlar el cap de Govern, que ja s'ha notat en el temps necessari per obrir una empresa. Tots els nous sectors de l'economia digital lligats als e-esports, als youtubers i a les professions lliberals, i també aquest gran projecte de zona franca, que ja avança decididament amb aquest ja anàlisi de model fet, de la gestió del model que ha de tenir, de les possibles ubicacions i amb

l'adaptació de la normativa. Per tant, esperem aquest plec de bases de la zona franca ben aviat.

Projectes com els de Grifols d'inversió estrangera, ho deia el conseller Naudi, no només són més que benvinguts sinó que són necessaris i esperats pel nostre país. Per tant, és una molt bona notícia.

I també, ho deia el cap de Govern, l'acord d'associació amb Europa, que també, una vegada més, transcendeix aquesta legislatura, n'ha fet menció també el senyor Pintat de manera més crítica, valgui la pena dir-ho, de manera totalment legítima, però que és un projecte que transcendeix aquesta legislatura i amb el qual hem de continuar treballant, però la diversificació passa per arribar amb un bon acord.

Tot això sense oblidar-nos d'aquells sectors tradicionals, els autònoms, que durant la pandèmia han tingut un paper molt rellevant i que des de el Govern de coalició se'ls ha volgut donat tot el suport possible. Doncs aquest suport possible continuarà amb aquesta futura Llei d'autònoms, que també se'ns anunciava des del Ministeri d'Economia, i ha de servir per millorar la conciliació de la vida professional i familiar de les persones autònomes, donant un èmfasi en la seva formació i també aportant-los diverses bonificacions per possibles contractacions específiques i deduccions que els ajudin amb la seva liquiditat. Per tant, una molt bona empenta a tot el col·lectiu dels autònoms, que és un col·lectiu cada vegada més i més nombrós a la massa salarial del país.

No podem oblidar el comerç, òbviament és un dels sectors madurs de la nostra economia però encara és un dels sectors que proporciona i són plenament vitals, la base de la nostra economia. Per tant, aquest pla estratègic del comerç adaptat post pandèmia és més que benvingut. A ningú se li escapa que també les campanyes turístiques específiques han fet que aquests mesos d'estiu l'ocupació al país doncs sigui amb uns nivells molt elevats, si, a més a més, ho fem compartidament amb altres destinacions turístiques, per tant també ajudant decididament a l'hoteleria. Per tant donem la benvinguda i saludem aquestes iniciatives.

Sabem que el Ministeri d'Afers Socials durant la pandèmia ha treballat de valent i han sigut moments molt difícils en què, un cop més, volem des d'aquí agrair la ingent tasca feta des d'aquest ministeri. S'ha acompanyat les famílies en tot moment, ja sigui per causes sanitàries o per motius econòmics.

Projectes que estan en cartera i que continuen endavant, n'hem parlat del projecte d'emancipació de joves, però ho parlava ahir també el cap de Govern, aquesta potenciació d'un servei que ha estat clau durant la pandèmia i que ha de continuar sent clau, com és el servei d'atenció domiciliària.

També és una molt bona notícia que finalment tinguem un centre com les que tindrà el CREI, aquest centre on hi hauran infants i adolescents amb problemes conductuals i per tant s'oferirà, no només un acolliment residencial, sinó que també es farà l'acompanyament, aquest tractament social, psicològic i terapèutic i que està previst que s'obri durant el 2020. Per tant, és una molt bona notícia també per donar sabuda...sortida a aquesta problemàtica tan coneguda.

Pel que fa a la igualtat, celebrem que estiguem a punt -a veure si ens en sortim- de l'aprovació de la Llei per l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i oportunitats i a la no discriminació entre dones i homes.

També a l'obertura d'aquest Observatori de la igualtat, que ha de servir, ministra Pallarés, perquè vostè disposi de més dades i més indicadors per fer polítiques valentes envers la igualtat.

També és important i posar en relleu aquest desenvolupament del Pla de victimització secundària, ho marcava la Llei 13/2019, per evitar que víctimes de violència de gènere i dones amb discriminació pateixin aquesta victimització, i també, important, el Programa per al foment d'ocupació per a dones i col·lectius vulnerables.

Hem parlat del Bus Jove també com una proposta que afers socials hi està implicat. També el seguiment de l'Acord de Joventut, un Acord de Joventut que vam aprovar en aquesta cambra i que és el treball conjunt de totes les forces polítiques i els joves dels país. I també s'està treballant aquest Pla nacional de suport a la gent gran. Per tant, iniciatives que ens anunciava ahir el cap de Govern i que nosaltres saludem i en donem la benvinguda.

A ningú se li escapa que les finances, òbviament, han patit un estrès molt fort durant aquest episodi pandèmic.

Govern en tot moment ha estat al costat dels ciutadans, en els moments més difícils, destinant una gran quantitat de recursos econòmics, els citava ahir el senyor Espot: més de 225 milions d'euros, per pal·liar les conseqüències econòmiques de la pandèmia. Vam tenir ERTOS, vam tenir plans d'ocupació, crèdits tous, ajut al lloguer pels negocis, ajuts als lloguers residencials, ajuts econòmics ocasionals per la Covid, sense comptar, tot això, amb l'addicional despesa sanitària.

Per tant, per aquest equilibri de les finances cal un exercici de responsabilitat, allunyat dels tacticismes polítics, buscant el consens per restablir, en un horitzó temporal pròxim, l'equilibri de les finances públiques. Per tant, celebrem que el nostre Govern òbviament tingui com un dels objectius aquest reequilibri de les finances i òbviament donem suport a les accions ahir expressades. I per tant donem i saludem aquesta taxa turística -al cap i a la fi també era un compromís electoral-, i també la taxa CO2 com ja vàrem tenir ocasió de, des d'aquesta tribuna, poder defensar.

I en conseqüència també és important, òbviament, seguir apujant el salari mínim i les pensions contributives més baixes per sobre de l'IPC, per arribar al 60% del salari mitjà, tal com marca la Carta Social Europea. Això, de manera subsidiària, comporta alhora també beneficis per aquells que gaudeixen de les pensions i prestacions no contributives, ja que comporta un increment del llinar econòmic de cohesió social.

Pel tema de les pensions, òbviament és un tema en el qual no s'ha defugit. El tempo degut a la pandèmia ha estat el quin és, i a ningú se li escapa que en aquests moments, totes les forces parlamentàries aquí presents, estan participant de manera activa en aquesta comissió d'estudi per a la sostenibilitat de les pensions. Hi som tots els actors presents a la taula, hi són totes les forces parlamentàries. El volum de feina que s'està fent és ingent,

arribarem a unes propostes ben concretes, i veurem, un cop tinguem les propostes damunt la taula, si aleshores tots estem per la labor, esperem que sí. Òbviament, afrontar aquesta reforma de les pensions és un deure indiscutible en el qual ja s'hi està treballant.

Abans d'acabar, sí que voldria fer un darrer toc amb un tema que en soc especialment sensible: són els temes culturals i d'educació. Celebrem aquesta pujada d'un 20% a les subvencions culturals directa i en aquest doblar recursos al projecte "La cultura no s'atura", un projecte que va ser molt ambiciós i va ser clau per dinamitzar el sector cultural durant la pandèmia. Per tant, felicitats ministra Riva per aquest projecte i celebrar aquesta dotació doble dels recursos. I també celebrar que siguin ara les set parròquies, finalment, que hagin entès que aquest és un projecte necessari per al teixit cultural del país.

També es continua treballant pels equipaments culturals, amb aquest espai expositiu que ens anunciava el cap de Govern del Parc Central. També una àrea expositiva que tindrem a l'edifici Andorra Telecom i també finalment celebrem que es comencin els treballs per traslladar l'Arxiu històric cap a l'edifici annex del Rosaleda.

Òbviament clau la reconstrucció de Sant Vicenç d'Enclar que es va anunciar ahir, òbviament. Malauradament és una feina que cal fer el més aviat millor, per tant també aquest rigor científic aplicat en aquesta reconstrucció és més que benvingut i celebrarem i esperem doncs veure una altra vegada el campanar de Sant Vicenç d'Enclar dempeus.

També la divulgació del Relat Nacional com una eina integradora de la nostra identitat andorrana. Celebrem i donem suport a aquestes dues candidatures a patrimoni de la humanitat, aquest patrimoni immaterial de les festes de l'ós del Pirineu i també aquests testimonis materials de la construcció dels Estats dels Pirineus. Pensem que aquest reconeixement públic posarà en valor i aproparà tots els aspectes de la identitat andorrana a tots els nostres ciutadans. Perquè la identitat, al cap i a la fi, es forja a través de la cultura i la llengua, i els dos són eixos vertebradors de la seva creació. I cal que integrem, a través de la llengua i cultura, a totes i tots els ciutadans d'Andorra.

Deixi'm fer un apunt de la llengua. La situació del català, tots sabem que és vulnerable, però Andorra sempre ha estat capaç d'integrar lingüísticament contingents notables de persones novingudes que aprenen la nostra llengua i fins i tot l'adopten com a llengua habitual. El cas d'Andorra, lingüísticament, és significatiu, tenint en compte que les dades del català com a llengua inicial, aquells que la parlen de manera natural de manera inicial, de naixement, són comparativament molt baixes amb altres indrets de parla catalana. Però el percentatge de coneixement, ús i identificació amb el català, aquí a casa nostra són sistemàticament molt superiors. Tenim una assignatura pendent però que cal potenciar encara més l'ús social que en fem, com a llengua d'ús habitual arreu, perquè avanci posicions, justament degut a aquesta precarietat estructural de la nostra llengua.

Celebrem que, malgrat la pandèmia, senyora Riva, les classes presencials estiguin en ritmes similars a abans de la pandèmia, per aprendre català, que les visites als centres d'autoaprenentatge estiguin remuntant a marxades, que s'hagin introduït aquests cursos virtuals de català i que els inscrits als exàmens oficials creixin de manera exponencial. Per tant, això són uns bons indicadors als quals òbviament cal continuar treballant i nosaltres des d'aquí li donarem suport.

També celebrem en l'àmbit educatiu aquesta anunciada profunda reforma de la formació professional, per dotar el país d'aquells professionals que els cal en la nostra estructura econòmica. Per tant, és un pas decidit que la ministra Vilarrubla ha tirat endavant, que celebrem i donem suport, i també tots els passos que es fan amb la formació al llarg de la vida i aquesta feina pendent que tenim de la validació de l'experiència professional que ajudarà, una vegada més, a que tots plegats continuem formant-nos al llarg del nostre recorregut vital.

Parlant d'educació, jo penso que tenim un molt bon exemple, ho deia la ministra Vilarrubla en un article molt recent a la premsa, i agraiïa a totes les forces parlamentàries i agraiïa a tots els polítics el consens que sempre hi ha hagut envers l'educació. Una mostra ben clara va ser la darrera sessió que va fer abans de l'estiu, on hi havia tres lleis a tràmit i es van aprovar de manera unànime. Aquests consensos són els que ens reclama la nostra ciutadania. Els ciutadans i les ciutadanes del país ens reclamen a nosaltres, com a responsables polítics, que donem sortides als seus problemes. Els reptes cada cop són més complexos, i per tant, aquest enfocament polièdric d'idees que, sumades acaben enriquint el missatge i acaben enriquint les accions que troben els ciutadans en el dia a dia, són valors a tenir en compte i que cal mantenir.

De fet, durant aquesta legislatura tenim moltes altres mostres de feines fetes des del consens, un consens al qual jo avui, aquí, torno a apel·lar.

Tenim els acords de joventut, aquell treball conjuntament que vàrem fer per trobar més de setanta propostes per als joves de país, o tota la iniciativa "Andorra: reptes de futur", que vam ser capaços de posar tots plegats, no només els actors polítics sinó membres de la societat activa de diferents organitzacions, per mirar quins són els reptes que transcendeixen legislatures i que tenim com a país.

També, ja n'hem parlat, aquest pacte...pactes d'Estat o acords polítics per aconseguir un acord d'associació amb Europa, o ara aquesta comissió d'estudis que tots plegats hem estat capaços de consolidar per veure com s'ha de reformar el sistema de pensions.

Jo apel·lo, el que queda de legislatura, a aquests consensos que ja hem sabut, en moltes ocasions trobar, i que caldria, de manera decidida, contribuir tots plegats per resoldre els grans reptes de país.

Pel que fa a nosaltres, el Grup Parlamentari Liberal, nosaltres farem tot el possible, el que està a les nostres mans, per establir i fomentar aquest clima de diàleg. I nosaltres continuarem donant suport, de manera decidida a la coalició de Govern.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Costa, farem una pausa de quinze minuts.

Reprenem a les 11.25.

(Se suspèn la sessió. Són les 11.10h)

(Es reprèn la sessió. Són les 11.33h)

La Sra. síndica general:

Continuem amb el debat.

Senyors ministres i senyors consellers, si us plau.

Vagin seient si us plau, que comencem.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, el senyor Pere López Agràs té la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies senyora síndica.

Ahir vam escoltar un discurs que més o menys ja intuïem. Un llistat de propostes i anuncis, dels quals tindrem ocasió de debatre també aquesta tarda, al nostre entendre sense una visió integradora sobre cap a on ha d'anar el nostre país.

Els socialdemòcrates, si ens ho permeten, senyores conselleres i membres del Govern, defugirem d'aquest plantejament.

Venim aquí amb un ànim constructiu i per això proposem que cal un replantejament global del nostre model econòmic i social. Toca replantejar el nostre sistema econòmic, productiu, social, cultural, i d'altres, per poder construir-ne un de nou que sigui més productiu, més eficient, més adaptat als nous temps, més democràtic i més just.

L'emergència climàtica és el gran repte històric de la nostra època. Els experts afirmen que el món ja està patint un augment d'1,4 graus centígrads que s'anirà desenvolupant en els pròxims anys i que, si arriba als 2 graus, la situació serà irreversible i catastròfica. I Andorra, més que altres països, és molt vulnerable davant aquesta pujada de les temperatures, perquè un dels nostres principals motors econòmics, l'esquí, se'n podria ressentir, així com tots els impactes paisatgístics i naturals que es produïrien.

És urgent, doncs, una acció política decidida, que converteixi el canvi climàtic en el centre d'un esforç col·lectiu nacional d'enormes proporcions. La crisi climàtica és la gran tasca, de la resolució de la qual dependran els pròxims cinquanta anys. Allò que fem en aquesta dècada marcarà el conjunt del segle XXI i el futur de les properes generacions i del planeta.

La crisi ecològica ja hi és i els socialdemòcrates estem decidits a prendre les mesures per a revertir la situació. Perquè volem que els nostres fills i filles i els nostres nets i netes puguin gaudir d'un planeta digne i habitable i d'un país on poder desenvolupar el seu projecte de vida.

Volem construir una nova idea de pàtria moderna, sostenible, generosa, solidària i oberta. I ho volem fer des de la comprensió profunda que, si hi ha una palanca que pot ajudar a consolidar nous avenços en igualtat de gènere, redistribució de riquesa, treball decent,

qualitat de vida o augment de la qualitat democràtica de les nostres institucions, és especialment la reforma estructural de les nostres relacions amb la natura.

El punt principal del projecte per a l'Andorra que volem és el d'una transició ecològica. Una transformació profunda per a aconseguir un futur verd i sostenible en què el nostre país ha de ser un referent.

El neoliberalisme ens ha convertit en la primera generació de la història de la humanitat que està posant en perill, de manera directa i creixent, la supervivència dels seus descendents. La transició ecològica ha de ser un instrument per restaurar el primer dels drets: el dret al futur. És necessari que la Constitució reculli una nova relació amb la natura, així com el nostre dret ciutadà a protegir-la, a poder-la gaudir en el futur i el dret de cuidar-la amb una relació sostenible i responsable. Aquest Acord Verd per l'Andorra que proposem és una aposta històrica, com a columna vertebral de l'economia andorrana del futur, amb la qual es poden generar entre 325 i 375 llocs de treball anuals en aquesta mateixa dècada, així com la reconversió i la requalificació de molts altres en sectors i activitats ja existents. Amb un suport públic, rotund i audaç, en forma de polítiques industrials, d'ocupació, formatives i d'I+D+I perquè la modernització i transformació ecològica esdevingui en enormes borses d'ocupació en tots els nivells de qualificació laboral i a més contribueixi a pal·liar la desigualtat de gènere.

La rehabilitació energètica d'habitatges és un punt d'unió entre la transició ecològica i la justícia social: augmentant l'eficiència energètica dels edificis, el consum disminueix i suposa un estalvi per a les famílies. És urgent posar en marxa un pla nacional de rehabilitació sostenible d'edificis, barris i urbanitzacions, amb més garanties i amb més facilitats. Que inclogui mesures per la millora dels aïllaments, sistemes de calefacció energètics, sistemes de calor, generació d'energia elèctrica, millores en l'accessibilitat i la sostenibilitat en general de les edificacions.

Però la rehabilitació energètica no és evidentment, l'única necessitat en matèria d'habitatge al nostre país. En l'entorn de la transformació de l'actual model socioeconòmic que proposem és essencial l'absoluta implicació de les administracions i els poders públics per garantir l'accés a un habitatge digne i assequible a gran part de la societat, que veu com aquest dret fonamental els hi és negat reiteradament.

La felicitat dels nostres ciutadans i la construcció d'un ferm... d'un futur ferm i sòlid, amb oportunitats per als joves -a les que esperem que l'Acord de Joventut votat en aquesta cambra hi contribueixi- i amb qualitat de vida per les persones més grans, demana una implicació pública i la col·laboració publico privada en projectes d'habitatge de titularitat pública a preu assequible, així com la definició legal del concepte d'habitatge assequible, en un 30% dels ingressos del nucli de convivència, i l'exigibilitat del seu compliment en tota política pública. Aquests habitatges esdevenen, a més, un element regulador del mercat no públic de l'habitatge i normalitzadors dels preus i en solució per l'actual pressió alcista, només continguda de forma artificial i provisional.

L'efecte hivernacle ja no és l'única alarma que sona quan parlem d'emergència climàtica. Ara en són moltes més, i les conseqüències no només afecten el medi ambient. Quan el nostre model socioeconòmic viu per sobre de les possibilitats del planeta, l'ecològic deixa

de ser un tema entre altres per convertir-se en el tema central. La base material sobre la que descansa el nostre benestar i la nostra democràcia està avui perillosament compromesa. Per això, una força política transformadora, els socialdemòcrates, vol està a l'altura del moment i volem desplaçar la qüestió ecològica des de l'àmbit sectorial a l'estratègic.

El món pateix alhora l'efecte acumulat de 40 anys d'increment abismal de les desigualtats econòmiques, de cronificació de la precarietat laboral i de la implantació de la por com a condició vital en àmplies capes de la població.

A Andorra, aquestes tendències globals es manifesten suplantant l'interès general i potenciant la desafecció popular respecte a les seves institucions. Es fa necessari repensar l'encaix afectiu identitari dels diferents ciutadans que viuen i treballen a Andorra en un projecte comú per a tothom.

Per tot això, l'actual dècada és i serà una de les més decisives de la nostra història. Els canvis a realitzar són tan profunds, tan impactants i han de donar-se tan ràpid que és possible afirmar que ens trobem en el llindar d'una gran transformació, que admet comparació perfectament amb els inicis de la Revolució Industrial i que canviarà el món tant o més que aquella.

També canviarà a Andorra i per això els socialdemòcrates volem liderar aquesta transformació. No ens fa por el repte, perquè l'entendem i perquè estem preparats per portar-lo a terme. Perquè els reptes d'aquesta dècada decisiva no suposen només amenaces, sinó que també són una oportunitat de transformació sense precedents.

La gran transformació que Andorra ha de conèixer exigirà reorganitzar l'economia, reordenar el territori, blindar drets, establir deures, qüestionar privilegis, repartir a just...amb justícia els esforços i transformar costums i imaginaris arrelats.

Per tant, la gran transformació cal considerar-la, ara ja, en disputa entre aquells que o bé en dubten o la volen en ralenti i aquells que la volem posar en marxa des d'avui per no perdre més temps.

El que està en joc és si volem anar en els primers vagons o bé en els darrers, com sovint en el passat s'ha procurat tant des del PLA com des de DA. Per això, i com a principi rector del projecte "Per l'Andorra que volem", els socialdemòcrates considerem la transició ecològica com un mitjà que engloba els objectius d'un projecte progressista: la justícia social. Perquè sense justícia social no hi pot haver transició ecològica. Si les capes populars estan obligades a triar entre supervivència econòmica en el curt termini i supervivència ecològica en el mitjà termini, triaran la primera i la segona tornarà a ser una utopia.

Hem d'aprofitar aquesta gran transformació per construir la pàtria moderna, sostenible, generosa, solidària i oberta que abans esmentava. Una idea de pàtria capaç de contribuir al fet que el projecte andorrà recuperi la seva millor direcció. Una pàtria que no exclouï, sinó que sumi i que cuidi. Que ofereixi ordre, seguretat, protecció i regles clares; que compti amb un sistema judicial com a garant de l'estat de dret, ben organitzat, amb recursos suficients, ràpid i que gaudeixi de la confiança dels ciutadans, dels empresaris i dels

autònoms. Un sistema judicial amb una organització i direcció que s'emmarqui dins els millors estàndards internacionals i de les recomanacions del GRECO, com a elements que reforcin la seva eficàcia, el valor aportat a la nostra societat i la seva independència per l'enfortiment d'un dels pilars de la nostra democràcia.

Una pàtria moderna que tingui també una mirada a l'altura del moment al concepte de família. Una mirada ampla i justa, sense discriminacions per raó de l'orientació sexual i sense oblidar les noves realitats de família que no responen al model tradicional, com ara el cas de les famílies reconstituïdes. Una pàtria que protegeixi particularment els drets de persones que pertanyen a col·lectius vulnerables de ser discriminats com ho són les dones, les persones amb diversitat funcional, les LGTBIQ, els infants i d'altres.

Europa és avui el pol geopolític de referència en el camp de la transició ecològica i els compromisos que han adquirit els seus Estats membres són exigents. Per això, la transició ecològica andorrana ha de passar pels estàndards de Brussel·les, i més si tenim en compte si és que es vol arribar a signar un acord d'associació amb la Unió Europea.

Els socialdemòcrates sempre hem abanderat els nous drets i els nous canvis davant d'una dreta conservadora que els alenteix. Però avui és moment d'accelerar per garantir el futur dels nostres fills i filles, com el dret a un planeta habitable, a l'aire net, a la placa solar o a la plena igualtat de gènere. Drets que costin menys del que van suposar als nostres avis i àvies la seva jubilació o l'educació pública. I com ens ha ensenyat sempre la història, no hi ha millor manera de defensar els drets conquerits i que avui es veuen amenaçats, que lluitar a l'ofensiva de nous drets.

La pregunta que hem de fer-nos, ja en la tercera dècada del segle XXI, no és què fer, sinó com ho fem. El *Green New Deal* o Acord Verd, és la resposta. Formulada l'any 2008 per Nacions Unides, la idea de l'Acord Verd ha guanyat en maduresa conceptual i en solvència tècnica, com a clau mestra per a obrir les portes davant...després d'un cicle de governança postneoliberal. L'Acord Verd és un ambiciós programa de reforma estructural del model socioeconòmic. Aquesta tasca es fa des del lideratge d'un Govern que adopta el rol d'estat emprenedor. L'Acord Verd promou polítiques aprofitant les sinergies entre economia i ecologia. Els jaciments d'ocupació més prometedors de la dècada vinent estan en l'economia verda: en energies renovables, rehabilitació d'edificis, transport sostenible, economia circular, agroecologia, gestió forestal, custòdia del territori i les tecnologies de la informació orientades a l'ecoeficiència.

Pel que fa a la transformació del mercat laboral andorrà, l'Acord Verd estableix les bases d'un cercle virtuos que permet revertir els llastos profunds que coarten la capacitat d'Andorra per a aprofitar el seu propi potencial de desenvolupament. Així permet assolir uns salaris dignes, que facin incrementar el salari mínim dins els paràmetres establerts en la Carta Social Europea i assolir els nivells salarials necessaris per a una vida pròspera i de qualitat. Si a la revolució d'ocupació verda li afegim tota una sèrie de paquets que permetin ampliar els drets socials a través d'un estat del benestar de tercera generació, Andorra empenirà el camí encertat.

I aquest full de ruta no és una utopia: només cal reordenar l'assignació natural...nacional de recursos allà on està el talent i la innovació enfront de la cultura de l'especulació. Ecologia i economia són en els termes plantejats, dos conceptes especialment sinèrgics.

La formació professional i la universitària han d'estar a l'altura dels reptes del futur. És necessari actualitzar els tres sistemes de formació professional: la reglada, l'ocupacional i la contínua dual, i l'oferta de formació universitària, fomentant les famílies professionals que atenguin les necessitats d'una economia en transició, ecològica i social, basada en les ocupacions verdes i articulant un sistema modular que permeti la reconversió professional. Tenint en compte la profunda divisió horitzontal del mercat de treball i la presència majoritària d'estudiants homes en les branques de formació professional, cal articular un programa per a tendir a la paritat de gènere.

Al mateix temps s'ha de crear un mecanisme de coordinació entre les institucions dedicades a la formació i a la capacitat i els agents econòmics i socials, amb la finalitat de garantir una visió global de la formació professional. Com a mesura indispensable, creiem necessari impulsar un campus nacional de transició ecològica perquè articuli noves línies de formació professional, la formació universitària i llançadores i incubadores empresarials en un espai institucional comú sota una lògica de simbiosi i intermediació.

Necessitem també una cultura de l'acord. Una transformació de la rellevància de la transició ecològica no pot dur-se a terme eficaçment sense la capacitat d'arribar a acords. Un acord basat en el diàleg social, per acordar les línies mestres d'una transició ecològica justa, on els beneficis del capital i els drets dels treballadors es concertin i es reparteixin amb equitat les càrregues de les transformacions necessàries.

Andorra necessita també unes institucions públiques a l'alçada de la crisi climàtica i els reptes de la dècada decisiva. Hem d'iniciar, com més aviat millor, processos de reforma institucional i del marc legislatiu, per poder afrontar de manera àgil i eficaç els reptes de la transició ecològica.

Una llei de transició ecològica que serveixi de marc regulador a les ja existents i a les no existents que necessita una transició ecològica.

La reforma de la Regla d'or que permeti superar el llindar màxim de despesa en inversions per a actuacions d'eficiència energètica i les inversions estratègiques per la transició energètica.

La creació d'un comitè independent i paritari que per assessorar el Govern i al Consell General per dur a terme aquesta gran transformació.

Polítiques actives d'habitatge, habitatge públic de lloguer, la rehabilitació energètica i la mobilització d'habitatge buit, fomentant la construcció amb materials sostenibles.

La Constitució...una Constitució a l'alçada de l'emergència climàtica, una comissió d'estudi per actualitzar la Constitució sota un prisma ecològic que reculli els drets de les futures generacions a gaudir-la i l'obligació de les actuals a preservar-la.

Recompondre el pacte generacional posant en valor els nostres majors, una part indispensable per assolir aquest èxit col·lectiu.

Alhora són necessàries unes pensions dignes, sense que cap d'elles es situï per sota del salari mínim després d'una carrera professional cotitzada, la garantia de les quals passa també, per cert, per l'increment de la productivitat i les noves oportunitats que genera la transició ecològica.

Les polítiques d'acompanyament a les famílies i una inversió pública decidida al llarg de la vida és també, per aquest repte, fonamental: des de l'escola bressol pública i gratuïta per afavorir la natalitat i com a suport a les famílies més joves com les polítiques d'atenció a les persones en dependència o bé que estan malaltes.

En l'apartat macroeconòmic, proposem que cal anar més enllà del PIB. Proposem una reforma ecològica i feminista de la comptabilitat pública i seguint els passos engegats per països com Nova Zelanda o d'altres, introduir índexs de benestar que serveixin de concepte-guia per les polítiques públiques de l'Estat andorrà.

L'administració pública andorrana ha de liderar la transició ecològica i exemplificar el seu comportament; per això, hem de dirigir-nos amb pas ferm a una administració ecològicament sostenible, no tan sols pel que fa a les seves polítiques sinó també pel que fa a les seves pràctiques.

Cal comptar, entre altres, amb una llei de la contractació pública que estableixi una concepció del valor d'un producte o servei a comprar com una cosa no vinculada exclusivament al seu preu, amb mesures, per exemple com l'obligatorietat...l'obligatorietat d'introduir progressivament criteris i clausulats ambientals en tota la compra pública; la capacitat del personal tècnic i administratiu perquè es puguin licitar contractes amb criteris sostenibles i igualitaris, i per la participació de les petites empreses amb situació d'igualtat de condicions.

La governança que ve associada amb la transformació que proposem del model econòmic i social exigeix una acció absolutament transparent per part de les administracions per assolir els objectius eficaçment.

El paper de la societat civil com a part activa dels canvis que venen requereixen que estigui degudament i convenientment informada per dur a terme de forma efectiva l'important paper que els correspon.

No és moment ara, en aquest moment tan transcendent com l'actual, que el dret dels ciutadans a la informació sigui objecte de restriccions addicionals a les ja existents per via legislativa.

Un dels aspectes fonamentals que ha de tenir un país que cuidi és tenir un model de polítiques de salut amb capacitat per a construir unes condicions de vida i uns entorns saludables. Amb activitats preventives en el procés assistencial i la visió integral de les necessitats de la persona, per fer front als grans reptes de les polítiques de salut pública i

del sistema sanitari. És a dir, una visió integral i comunitària de la salut, que atengui els condicionants socials i que no sigui només l'absència de malalties.

Un país és més socialment sostenible amb un sistema de salut que des del públic es gestioni amb equitat i eficiència, que sigui universal, de qualitat, accessible, equitatiu i que incorpori elements de governança clara, participació, transparència i control. L'atenció primària és, en aquest aspecte, fonamental.

Un país inclusiu incorpora de manera essencial i primordial el tractament de les malalties mentals, mitjançant una estratègia en salut mental per a millorar i reforçar els recursos psicoterapèutics i la inclusió sociolaboral plena, amb garantia als drets humans i la lluita contra l'estigma.

S'inclou també l'atenció integral a la drogodependència i altres addiccions sense substàncies, així com la potenciació de l'atenció a la salut mental infantil-juvenil, promovent el reconeixement i la formació d'especialistes multidisciplinaris en aquesta àrea.

Es construeix un país saludable i sostenible incentivant i facilitant l'accés a l'esport a tots els ciutadans, desenvolupant campanyes de conscienciació, col·laborant amb els comuns per a millorar les infraestructures esportives, regulant la situació dels professionals de l'educació física i fomentant l'activitat física com un servei més del sistema nacional de salut.

Així mateix, la convivència amb mascotes és una font de benestar per a moltes persones i famílies i s'ha de considerar i regular com a un fet positiu en la nostra societat. Per tant, cal evitar mesures que a vegades sembla tendeixen a assenyalar i criminalitzar aquelles persones que conviuen amb ells i, fins i tot, els mateixos animals.

Proposem, per a una industrialització verda d'Andorra, un gran pla de línies d'inversió publicoprivada, i l'aposta per aquells elements que han de constituir la indústria andorrana del futur: les energies renovables, l'economia circular, la bioconstrucció, la mobilitat sostenible, l'agroecologia, l'eco-ramaderia, el sector forestal, l'ecoturisme i l'eficiència energètica.

La creació de nous llocs de treball verd -fins a un total de 3.500 perfectament en 10 anys-, la reconversió i la requalificació de molts altres, les noves oportunitats i nous jaciments de negoci, el major valor afegit en els altres sectors i les palanques de creació de riquesa vinculades a la transició energètica, representen un increment de les cotitzacions socials i de la recaptació d'impostos tant directes com indirectes.

L'objectiu d'una fiscalitat verda ha de ser incentivar canvis de comportament en els actors socials, en un sentit de major sostenibilitat, seguint la màxima de "qui contamina paga". Però per això és també imprescindible que existeixin alternatives d'ús més sostenible, ja que en cas contrari només tindrien un afany recaptatori amagat darrere una suposada intencionalitat verda.

Els impostos verds han de ser eficaços i emmarcar-se dins d'una fiscalitat general més justa. Per exemple, amb incentius a la rehabilitació energètica sostenible, comptabilitzada...compatibilitzada, perdó, amb l'actual programa Renova, una taxa al

plàstic, exempcions fiscals a les energies renovables, la millora del caràcter mediambiental en l'impost de matriculació i l'impost sobre vehicles, establint un marc fiscal modern i homologable que permeti afrontar amb seguretat jurídica per als inversors els reptes de futur en aquest àmbit a nivell internacional. Bonificacions de l'IGI en materials amb segell ecològic, garantint la part de component ecològic a la nova taxa turística que Govern vol introduir i que ens va comentar ahir el cap de Govern, i impulsant el mecenatge esportiu i cultural, com també sabem que s'està treballant en la reforma fiscal que impulsa el ministre de Finances.

En paral·lel a l'estratègia nacional d'eco-etiquetatge, introduir bonificacions i desgravacions en la millora...per assolir, perdó, la millora en la certificació energètica dels edificis. Bonificacions fiscals per a les construccions de consum zero o molt reduït, línies de microcrèdits per a instal·lacions d'energia fotovoltaica i l'adaptació del pla Renova als canvis i reptes que suposa la transició ecològica.

L'economia circular és ja una exigència europea que marca objectius vinculants per als Estats membres de la Unió Europea molt nítids. És el que es coneix com el paquet d'Economia Circular 2009...2019-2040, i un imperatiu de la transició ecològica.

Els nostres sistemes econòmics han d'imitar la natura i cada residu ha de convertir-se en el recurs d'un altre procés productiu tancant els cicles materials. Per això, es necessita una aposta contundent i coordinada a través d'una estratègia integral d'economia circular, consolidant progressivament un sistema productiu d'aplicació efectiva de la jerarquia de residus, que faciliti la reutilització i el reciclatge i que redueixi la incineració fins a la mínima expressió.

Al nostre parer, manquen però moltes altres "R" per aconseguir una sostenibilitat global del planeta. El dogma actual oblida sovint activitats prèvies a la producció o al consum i que també comencen per "R", com per exemple: repensar, reavaluar, refusar, reparar o distribuir.

De manera més concreta, una estratègia nacional d'una "Andorra circular" podria desenvolupar les següents línies d'actuació: un nou pla nacional de residus, adaptat a la transició ecològica; residu zero l'any 2030; polítiques de reciclatge que incentivin el reciclatge total dels residus; l'aposta per un model de cogeneració que no es fonamenti en la incineració de residus i en les energies fòssils; un programa nacional de compostatge; la separació de residus tèxtils; un nou paradigma en la gestió d'envasos fonamentada en l'esquema "devolució, dipòsit i retorn"; el foment i la formació en la reparació; i la regulació, entre altres, de la lluita contra el malbaratament alimentari.

Els salts qualitatius que es necessiten en matèria d'ecoeficiència vindran aportats per les tecnologies de la informació. L'economia de la dada permet introduir mecanismes d'incentius i de penalitzacions a l'hora de promoure els canvis d'hàbits. Si aquest desenvolupament no va acompanyat d'un avenç substancial en matèria d'economia circular, la primera no serà sostenible. Per això cal unir les polítiques públiques intel·ligents i innovadores amb la transició ecològica i la digitalització.

Andorra necessita una estratègia nacional de turisme sostenible. El model turístic que els socialdemòcrates proposem ha d'estar consensuat amb tots els sectors econòmics del país i dins d'un gran acord. Al nostre entendre, aquest acord hauria, podria tenir quatre punts: augmentar la qualitat de l'oferta turística, allargar la temporada, contribuir a la diversificació turística i analitzar la pressió que exerceix la població turística sobre les nostres infraestructures en recursos hídrics i naturals, així com la mateixa fisonomia de les nostres muntanyes per tal de preservar-les.

En resum, apostem per un turisme de més qualitat, de més oferta i més sostenible. Amb un pla de creixement sostenible i de transició, potenciant centres d'estudis turístics i clústers. Amb un pla de desenvolupament tecnològic, amb incentius per la innovació i la modernització del comerç; per a un comerç més sostenible i amb menys residus. Una aposta per l'e-comerç, per la cooperació i l'associacionisme entre comerciants i el desenvolupament del turisme rural, l'ecoturisme i els allotjaments rurals.

Una mobilitat sostenible demana garantir el dret a la mobilitat interna i externa, alhora que es transforma l'actual estructura de transports i hàbits dins del país dins d'una lògica de transició ecològica. Amb un pla d'ajudes a l'electrificació de les flotes tant de l'administració pública com de les empreses i dels autònoms, adaptant el pla Engega als canvis i reptes que suposa la transició ecològica. Amb una garantia de qualitat del servei de transport públic mitjançant una major inversió pública i un major control del sistema de concessions. Amb nous sistemes de transports col·lectius diversificats, que millorin la mobilitat interna, diversifiquin l'actual oferta i es basin en la qualitat del servei. Amb un pla de mobilitat nacional basat en la sostenibilitat, integrant les estratègies de mobilitat pública i privada que ja són en marxa. I amb una aposta decidida a nivell nacional pel ferrocarril: aposta decidida pel ferrocarril com el mitjà col·lectiu...de transport col·lectiu del futur per arribar a Andorra, aprofitant els plans ja existents i la candidatura als jocs olímpics al Pirineu català i aragonès per poder fer arribar, en un futur, trens amb elevades freqüències a Andorra.

La transició ecològica necessita un fort impuls per a desenvolupar en les pròximes dècades tecnologies que la facilitin o que substitueixin alguna de les que tenim ara. Per això és necessari impulsar específicament línies de recerca en sectors claus per a la transició ecològica i l'adaptació al canvi climàtic. En aquest sentit, proposem un centre de recerca nacional al nostre país. Perquè s'obre una finestra d'oportunitat perquè la I+D i la IT destinada a donar solucions a l'emergència climàtica sigui el motor que ens enganxi amb les economies més avançades.

Un acord de país per aconseguir destinar a la innovació un 1,5% del PIB, per fer costat a les empreses i als autònoms, per incrementar dràsticament els recursos en I+D, per fomentar la I+D en l'ecoinnovació, amb tecnologies d'emmagatzematge i nous materials per a la construcció sostenible. Innovacions en matèria d'ecodisseny i amb un programa d'impuls de *start-ups ecolabs*.

Així mateix l'adhesió al tractat del Conveni Europeu sobre Biomedicina i Drets Humans del Consell d'Europa, al tan i tan anomenat Conveni d'Oviedo, i als seus protocols addicionats sobre clonatge reproductiu i sobre recerca biomèdica.

I acabarem amb la cultura. La cultura constitueix un pilar indiscutible del sistema de drets, del benestar comú i és element clau en la transició cap a un model productiu basat en la innovació i la creativitat. Garantir-ne l'accés, la participació cultural i que el treball cultural no sigui sinònim de precarietat i incertesa, han de ser objectius i un compromís de país.

El paper central de la cultura demana d'una regulació legislativa per la promoció i foment, com a eina per a enfortir els sistemes de governança culturals, tant públics com privats, amb els objectius de la salvaguarda del patrimoni cultural, dotant les infraestructures culturals necessàries, de la creació artística i cultural, dels intercanvis culturals i de la promoció exterior dels nostres creadors i patrimoni, en el reforç de la cohesió i la diversitat cultural d'Andorra, en la promoció d'una oferta cultural variada i de qualitat, en la creació de les condicions favorables per als artistes i treballadors de la cultura i per les institucions culturals i finalment, en promoure l'accés de la població a la cultura i en la creació de públics.

La Sra. síndica general:

Ha d'anar acabant, eh, senyor López.

El Sr. Pere López:

Acabo, senyora síndica.

De forma més concreta, incrementar el pressupost de cultura fins que suposi el 2% del pressupost total del Govern. I a partir de la regulació de l'Estatut de l'Artista, definir una proposta de millora de la situació laboral dels treballadors i les treballadores de la cultura.

Per concloure, ha arribat el moment d'una aposta definitiva: és hora de reformes ambicioses, de gran abast, que seran estudiades en els llibres d'història, i que canviaran radicalment la nostra economia, les nostres formes de vida i la manera de relacionar-nos amb el planeta. Ja no es pot esperar, no queda temps.

Tot el temps que perdem, i tot l'esforç que regategem, es girarà en contra dels andorrans i les andorranes que avui en dia estan naixent, i que seran protagonistes en el segle XXI en un món més càlid, i per tant, més difícil.

Ens hauria agradat escoltar ahir aquests plantejaments o alguns dels plantejaments que avui proposem. Però, i això és el ens sembla que realment importa als ciutadans del nostre país, i com sempre els hi hem dit, reiteradament, i sempre ha estat un oferiment sincer, ens volem asseure amb tots vostès per perquè el conjunt de reformes estructurals que avui hem plantejat els socialdemòcrates puguin ser tingudes en compte en el proper any i mig que encara resta de legislatura.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor López.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor Carles Enseñat Reig

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies senyor nunci, gràcies senyora Síndica.

¿Què necessita, en el moment actual, la nostra ciutadania? ¿Què ens demana, als poders públics, la nostra ciutadania? La ciutadania, ara, necessita avançar. Ara ens demana avançar. La ciutadania ens demana progrés per a Andorra, ens demana un futur pròsper. I per assolir-ho, ens demana accions i projectes que il·lusionin el país sencer i, a la vegada, ens demana més facilitats perquè els seus projectes vitals i empresarials també pugin il·lusionar.

Senyores conselleres, senyors consellers, senyores i senyors ministres, és en això en el que ara ens hem de centrar. És el que ara toca. No és el moment de mirar pel retrovisor, de quedar-nos encallats en el temps ni d'excusar-nos en les adversitats patides, ja no.

Ara és el moment de passar pàgina a aquestes adversitats, ara és el moment d'avançar, avançar socialment i avançar econòmicament.

I com ens demana la ciutadania que avancem? Des del progrés social i econòmic, des de la transparència, des de l'encaix del nostre país amb la resta del món, des de la cura del medi ambient, des de la sostenibilitat entesa en tots els àmbits possibles, des del suport constant al ciutadà, des de l'acompanyament als col·lectius més vulnerables. Però també des de la preservació de la nostra identitat, des del respecte per la nostra cultura, dels nostres valors, les nostres tradicions, llengua i institucions. I així ho farem.

El conjunt de textos legislatius que actualment s'està treballant al Consell General, sigui en període d'esmenes o ja en treball en comissió, s'alineen perfectament amb aquestes consignes, des de les quals la societat ens demana avançar. Són tots ells, evidentment, textos que s'emmarquen i validen l'H23, el full de ruta amb les grans prioritats d'aquesta legislatura. També s'alineen amb les conclusions adoptades a la iniciativa "Andorra: reptes de futur", impulsada pel Consell General, el Govern i els comuns, per precisament fer-nos reflexionar com...de com ha de ser el nostre país d'aquí a 25 anys. Treballarem totes aquestes lleis ja entrades al Consell, vora la vintena, les debatrem i, així ho confio, les aprovarem els mesos vinents. Deixin-me que m'aturi uns minuts a detallar-les, especialment aquelles que considerem clau per caminar plegats cap a l'Andorra que volem.

He mencionat el progrés social entre les demandes dels nostres conciutadans. Un progrés que aportarà la Llei per la igualtat i la no-discriminació entre homes i dones. El text és clau...és la clau de volta cap a l'eliminació de qualsevol desigualtat que pateixen les dones en diferents àmbits de la vida. I ho fa amb accions per garantir que tothom tingui les mateixes oportunitats i que s'erradiqui qualsevol forma de discriminació existent. Així mateix, contempla accions per refermar la perspectiva de gènere a les polítiques públiques, per afavorir la igualtat d'oportunitats tant al sector públic com al privat i, essencial en els temps que vivim, afavorir la conciliació de la vida familiar i laboral. En definitiva, és una llei que garantirà una societat més justa i més democràtica.

La llei d'igualtat entre homes i dones és un clar exemple de l'Andorra de futur que albirem i del progrés social que li vam... que li volem aportar. Com també ho és la Llei de la persona

i de la família, treballada des dels grups de la coalició amb l'objectiu de simplificar la normativa vigent en aquesta matèria i que s'emmarca en un treball més global de la codificació del dret privat del nostre país, impulsada pel Grup Parlamentari Demòcrata. Fins a quatre lleis, la de matrimoni, la d'adopció, la del registre civil i la d'incapacitació i organismes tutelars, així com d'altres normes que es troben en el costum o en la jurisprudència andorrana, passaran a integrar-se en el nou Codi de la persona i de la família.

Però encara més, d'aquesta llei també destaca l'avenç valent que suposarà en els drets individuals i en la modernització de la legislació dels anys 90 entorn el concepte de família, responent també a demandes de diferents col·lectius del país. Per exemple, eliminant la diferència terminològica entre les unions civils i els matrimonis civils. D'altres millores que aportarà serà la consolidació plena dels drets de les persones amb discapacitat, treball que a principis d'octubre presentarà el nostre grup parlamentari junt amb els grups de Ciutadans Compromesos i el grup Liberal, i que culminarà un llarg camí cap al reconeixement i enfortiment dels drets d'aquests col·lectius. Una altra millora significativa serà la immediatesa i unilateralitat per aconseguir el divorci. Recordem que no són situacions agradables ni còmodes per a les persones que les han de patir, així com per les seves famílies, especialment si hi ha fills. Era important facilitar i modernitzar els processos en aquest sentit.

També per la via d'esmena, i gràcies a la informació rebuda per part de diferents col·lectius del país, entrarem importants modificacions per acompanyar les diferents realitats del nostre país. L'objectiu d'aquestes reformes no és en cap cas -no ho serà mai-, una voluntat d'enfrontament o de divisió ideològica. Tampoc d'indiferència cap a les persones que en poden ser crítiques. Ans al contrari, és la nostra ferma convicció que l'Estat té com a missió la tutela del pluralisme i de les diversitats.

Tornant a l'Andorra que tots volem i al que ens demana la ciutadania, he mencionat també el concepte de transparència. En l'era de la informació, també en l'era de la sobreinformació i, fins i tot, de la desinformació que ens ha tocat viure, és més que essencial que els qui governem, els qui legislem, els qui encapçalen les administracions, s'allunyin de la nebulosa que massa sovint envolta temes transcendents. S'allunyin de missatges poc clars, que puguin portar a confusió o, fins i tot, a l'engany. I, a la vegada, que aquests responsables públics mostrin públicament que exerceixen les seves facultats des del compromís amb el nostre país i amb la ciutadania, per allunyar així qualsevol dubte o neguit sobre les seves intencionalitats.

Algun exemple podria posar, també a casa nostra, d'aquest fenomen que tant mal fa a les institucions i al conjunt de la ciutadania. La llei de transparència i accés a la informació pública desenvoluparà aquest principi tan indissociable dels poders públics des d'una triple perspectiva: la publicitat activa de les administracions i entitats públiques, el reconeixement del dret d'accés a la informació per part de la ciutadania i l'obligació dels càrrecs públics d'efectuar una declaració de patrimoni durant l'exercici del seu càrrec. A la vegada, és un text que també aposta per seguir fomentant la participació ciutadana en la gestió pública executiva. Una Andorra que avança és una Andorra participativa, per una banda, i també una Andorra que escolta i valora, per l'altra.

I si l'Administració...si l'Administració és transparent, cal que sigui eficient en la gestió d'aquesta transparència. De la mateixa manera, si l'Administració vol fomentar la participació ciutadana, ha de ser també eficient en aquesta connexió amb la ciutadania.

Aquesta legislatura s'han fet grans avenços en l'agilització dels tràmits i dels processos administratius, per exemple, per obrir un negoci. Tot i que, com va dir ahir el cap de Govern, l'auditoria de processos que ja s'ha fet ha de permetre escurçar encara més tots els tràmits administratius. Perquè una administració eficient, eficaç, transparent i digital és bàsica per aconseguir els objectius i reptes del nostre teixit social i empresarial.

Així com també és bàsica una justícia àgil i eficaç, una justícia justa i ràpida. Per això, i després del pas important que ha representat l'entrada en vigor del Codi de Procediment Civil, és ara el torn de la Llei de l'accés electrònic de la justícia, que l'adaptarà plenament als nous temps, incorporant l'ús de les noves tecnologies als processos judicials, ajudant així a descongestionar-la i millorant un servei públic que és essencial.

També en línia de facilitar els processos administratius, la Llei de contractació pública agilitzarà, farà més eficaç, més transparent i més sostenibles els sistemes de contractació pública. Amb la premissa de garantir que la prestació de serveis públics sigui sempre de la mateixa i de la màxima qualitat.

Així mateix, tot i que són lleis encara en fase de treball, el cap de Govern ens recordava que durant aquest curs polític veuran a la llum altres textos que també agilitzaran els tràmits i processos públics, com és el cas del projecte de Llei adreçat als treballadors per compte propi o les modificacions a la Llei d'inversió estrangera o a la Llei de societats.

M'aturo de nou per fer especial èmfasi en el següent punt.

Un país amb una societat moderna, un país pròsper, que s'alineja amb la resta del món i amb les necessitats globals, és un país que ha d'estar, per sobre de tot, compromès amb el medi ambient.

La lluita contra la contaminació i el canvi climàtic ha deixat de ser un perill latent en un futur pròsper, i ha esdevingut un problema real d'un present molt actual. No podem, ni ho farem, amagar el cap sota l'ala i veure-les passar, excusant-nos amb què som un país petit que només genera el 0,001% de les emissions globals de diòxid de carboni. No és aquest el missatge que volem donar al món ni als nostres joves, a aquelles generacions cridades a liderar el país d'aquí a uns anys i les que més patiran les conseqüències de l'escalfament global.

Andorra no baixa del tren de la lluita contra el canvi climàtic. Tot al contrari: es posa al vagó del davant. Amb accions com avançar de manera decidida cap a la neutralitat de carboni el 2050, com la implantació d'una taxa verda pionera i valenta que ja repercuteix en els nostres ciutadans, amb un abonament mensual assequible, just i necessari per fomentar el transport públic d'Andorra. Però també amb accions com una política d'energies renovables, que tenen un pes cada vegada més important respecte al total de l'energia elèctrica consumida al país -el cap de Govern ens recordava ahir justament que aquest any s'ha assolit una fita històrica-, ja que les renovables representen ara un 50% del total. I amb accions com

eliminar la importació al nostre país del plàstic d'un sol ús -en aquest cas és una nova...una nova mesura-, aquesta darrera és una acció que contempla la Llei d'economia circular, llei molt important perquè dona continuïtat a d'altres textos legislatius aprovats fins a la data, com la Llei de transició energètica i del canvi climàtic i la Declaració d'estat d'emergència climàtica. Totes elles relacionades amb el nostre compromís amb el medi ambient i la sostenibilitat.

Deia fa uns moments que el canvi climàtic, perdoneu, ja no és assumpte de futur, sinó de present més immediat. Plugues torrencials impossibles de preveure que arrasen amb tot el que se'ls posa davant, incendis que sembla que no tenen fi, onades de calor que canvien el curs natural de la flora i la fauna, ciclons tropicals que destrueixen grans ciutats.

Andorra no serà aliena a tot això. No hem viscut, per sort, cap gran catàstrofe en els darrers anys, però ja hem tingut avisos i, per tant, no s'ha d'esperar per actuar. En aquest sentit, la Llei de protecció civil entrada per la coalició reforçarà la prevenció de catàstrofes naturals i minimitzarà les seves afectacions. El text establirà procediments d'ordenació, planificació, coordinació i direcció dels diferents serveis públics davant situacions d'emergència, ja siguin naturals o causades per l'acció de l'home.

A més, és una llei que també serà recordada per la recuperació de la figura històrica del sometent. Ja ho he dit a l'inici de la meva intervenció: la societat ens demana avançar i millorar el nostre país, però sempre amb la premissa del respecte per les nostres institucions, per les nostres institucions, història i valors. Aquí en tenim un bon exemple.

I, entre tots aquests textos legislatius tan essencials per al progrés d'Andorra, que llencen un missatge clar al món que som aquí, predisposats a deixar un futur millor a les noves generacions i també a donar la millor qualitat de vida a aquelles persones que, amb el seu esforç i dedicació han fet gran el nostre país, és a punt d'entrar a tràmit una nova llei de mesures urgents en matèria d'habitatge i per a la millora del poder adquisitiu. La quarta des que es va decidir actuar sobre un sector que estava creixent, però a la vegada afectant la capacitat adquisitiva de la nostra població d'una manera, en alguns casos, injusta.

Tal com va anunciar el cap de Govern ahir, la Llei de mesures urgents per al 2022 seguirà mantenint la pròrroga dels contractes de lloguer, però des del criteri de justícia i adaptant-se a la situació actual.

Però això no solucionarà el problema candent de l'habitatge. Com també ens deia ahir el cap de Govern, hem d'evitar la temptació de donar solucions simples a problemes complexos.

Resoldre de manera urgent i d'any a any la problemàtica dels lloguers no té sentit si no s'acompanya d'un ampli desplegament de polítiques d'habitatge de lloguer per garantir a la població opcions a preus assequibles.

El Govern ja ha començat a desplegar tot un conjunt d'accions i properament podrà oferir habitatges de gestió pública, fet que aplaudim, així com també és a punt d'activar-se l'Institut Nacional de l'Habitatge, que vam aprovar en aquesta cambra fa uns mesos.

A la vegada, aquesta nova Llei de mesures urgents és essencial per complir amb un compromís de la coalició, que es tradueix en millorar el poder adquisitiu de les persones que cobren pensions més baixes. Però també encoratgem al Govern a continuar incrementant el salari mínim fins a alinear-se amb el que dicta la Carta Social Europea.

Actualment el salari mínim d'Andorra és de 1.121 euros. Seguint amb el compromís, l'hem pujat cada any des de l'inici de la legislatura per sobre de l'IPC, des dels 940 a principis de legislatura fins als actuals 1.121 euros. I això, malgrat els efectes d'una pandèmia que volem oblidar, malgrat la duresa de veure com l'economia es desplomava per la falta d'activitat turística.

També relacionat amb les pensions dels nostres ciutadans, però ara ja partint d'un debat global de país a llarg termini, un debat madur i responsable, que requereix la unitat de totes les forces polítiques perquè marcarà el futur de tota la població, tenim davant el gran repte de garantir la sostenibilitat del sistema de pensions de la CASS. El repte, que es tradueix en obligació d'aplicar modificacions legislatives perquè les variacions demogràfiques que vindran, sumat a l'augment de l'esperança de vida, no facin que el sistema de seguretat social entri en fallida. A finals d'aquest any la Comissió d'estudi que tinc l'honor de presidir i on també hi participen les patronals i els sindicats, la CASS i el Govern, tindrà enllestida les conclusions del segon estadi de la proposta d'acord. En d'altres paraules, ja tindrem definit quin és el model que necessita el nostre país i que encaixa amb les nostres particularitats. Sabrem per tant quines mesures calen aplicar.

Som molt conscients que no són decisions fàcils, decisions que difícil...difícilment acontentaran a tothom. Però és la nostra obligació, la de tots, no seguir allargant una realitat incontestable o amagar-nos perquè siguin els que vinguin després de nosaltres els qui hagin d'intervenir i paguin els plats trencats. Aquí no ens hi trobaran. Perquè seria injust pels infants i joves que d'aquí a uns anys entraran al mercat laboral. Perquè seria injust també pels qui just comencen a treballar i tenen molts anys per endavant per cotitzar. Seria injust també pels qui ja porten molts anys cotitzant. En definitiva, seria injust per una societat que en els darrers mesos ens ha donat una lliçó de solidaritat i de corresponsabilitat. Per tant, és de justícia emprendre accions per garantir la sostenibilitat de les pensions.

Finalment, i tot i que la menciono la darrera, passarà a ser la més important quan entri a tràmit: la Llei del pressupost per al 2022. És el pressupost cridat a ser el de la recuperació econòmica, el que ens marcarà, partint de les previsions d'ingressos i de despeses, en quin punt estem i fins a on podem arribar. El que ha de ser una radiografia clara i transparent de quins efectes han tingut i tindran les nombroses ajudes a la nostra ciutadania dels darrers mesos. Ho recordava ahir el cap de Govern: només en ERTOS i en ajuts a treballadors per compte propi, el Govern ha injectat 59 milions d'euros. Aquí s'hi ha de sumar els crèdits tous, les rebaixes del preu de la llum, la rebaixa del preu del telèfon, els ajuts socials directes...Força més de 200 milions d'euros invertits, dic bé, invertits en la societat andorrana.

I aquí, deixin-me que recordi la bona gestió del Ministeri de Finances durant tots els anys anteriors a la pandèmia. Primer encapçalat pel senyor Jordi Cinca i ara per l'actual ministre de Finances, senyor Èric Jover. El pressupost del Govern va passar de dèficits anuals de centenars de milions d'euros a liquidacions amb importants superàvits.

Sense aquella gestió, sense aquell rigor i contenció, ara hagués estat totalment impossible assumir més endeutament o pagar-lo, en cas de succeir un miracle. L'any passat el ministre Jover va aconseguir tancar el projecte de llei del pressupost i entrar-lo a tràmit el mes d'octubre, fet que va permetre aprovar el text abans de finalitzar l'any i poder fer, així, una gestió rigorosa i ben direccionada de les arques de l'Estat ja des del primer dia de l'any. Poder assolir un escenari similar per al 2022 és exactament igual d'important i necessari.

I és aquí on entrem en joc els grups parlamentaris. Quan entri a tràmit, serà el nostre torn, el moment de situar el pressupost al mateix nivell de prioritats que l'ha situat el Govern i treballar-lo des de l'anàlisi constructiva, serena i sempre en clau global de país. Aquest pressupost és tan important que no es mereix que hi entrin en joc interessos ideològics, debats de partit o d'altres controvèrsies que s'allunyin del que realment és essencial: el full de ruta de la gestió de les arques de l'Estat per l'any de la recuperació, per l'any 2022, el full de ruta de la recuperació econòmica i del camí que ens porti cap a una Andorra millor que la de l'abans de l'esclat de la Covid-19. Perquè sí, la Covid-19 ha fet mal. Els pressupostos i previsions macroeconòmiques han quedat tocades durant un any i mig pel sotrac sanitari, per la gestió de la crisi, també per l'acompanyament als ciutadans. Però, com va dir ahir el cap de Govern, *“de les crisis se n'han d'extreure oportunitats i aprofitar-ne les conclusions positives”*.

En les crisis que ens ha tocat viure, podem celebrar com s'ha aconseguit diversificar l'endeutament de l'Estat i l'augment de la resiliència de país, fet que, a la vegada, ens ha aportat notorietat internacional. Tot això s'ha fet gràcies a accions com l'emissió de bons internacionals verds, socials i sostenibles, i com l'adhesió al Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa, al Banc Europeu d'Inversions i al Fons Monetari Internacional.

¿Què ens han permès tots aquests processos i actuacions? Tenir una situació econòmica actual menys problemàtica que la...aquella que les previsions auguraven. Tenir un producte interior brut que durant el segon trimestre d'aquest any va créixer un 25% respecte al mateix període de l'any passat, i que creix a un ritme més elevat que el dels països de l'entorn i el de la mitjana europea. També el poder constatar amb alegria una reducció important del nombre d'inscrits al Servei d'Ocupació i un augment de les importacions i del nombre de turistes que ens visiten. Totes elles són dades que criden a fer-ne una lectura positiva.

Senyores i senyors consellers, membres de Govern, fins aquí he desclòs el present més immediat i real, el que ja treballem al Consell General i el que ocuparà hores de treball en comissió i hores de debat parlamentari. Però no ens aturem, evidentment, queden dos anys de legislatura i seguim amb les directrius de l'H23. Els propers mesos veuran a la llum textos legislatius també cabdals, també essencials, i que posaran més fonaments a l'Andorra que tots volem. L'Andorra, i recullo les paraules de la senyora síndica general el dia de Meritxell, *“que vol ser diferent, per continuar sent la de sempre”*. Amb la seva autenticitat que tant ens defineix, i amb les seves tradicions i arrels.

Arrels com són l'agricultura i la ramaderia, l'origen de tot, un valor intrínsec del nostre país. Ahir el cap de Govern va anunciar un nou paquet d'ajuts per incentivar la producció de proximitat. L'aplaudim i el felicitem. I també aplaudim l'anunci de la futura llei òmnibus d'agricultura, doncs donarà continuïtat a aquests esforços per preservar el nostre sector més tradicional, a la vegada que reconeixerà encara més la tasca que fan els nostres

agricultors i ramaders, que els donarà més protecció, que els hi facilitarà l'expansió i que farà que modernitzin les seves explotacions. Per posar el sector al nivell que es mereix i garantir el necessari relleu generacional.

Un altre sector que també és mereix una empenta...una empenta, és el sector, i també tradicional, és el sector del turisme. La futura taxa turística que va anunciar ahir el cap de Govern dotarà de més capacitat econòmica el sector per millorar la qualitat de servei, per diversificar l'oferta que oferim als visitants i maximitzar la seva experiència durant l'estada a Andorra.

La taxa, senyor cap de Govern i senyor ministre Jordi Torres, serà una de les nostres prioritats legislatives, dedicant-hi les hores necessàries per fer-la realitat aquest mateix 2022. Senyor Torres, felicitem també la seva aposta per la diversificació de l'oferta que tant èxit ha tingut aquest estiu, i l'encoratgem a seguir aquest bon rumb amb projectes com el recinte multifuncional o els nous espais a l'edifici d'Andorra Telecom.

I per seguir diversificant la nostra economia, en un entorn cada vegada més global, on l'espai físic ja no pren tanta rellevància com fa uns anys, i on sí que en té una importància cabdal la interconnexió i la digitalització, també serà essencial el Projecte de Llei d'economia digital, empenedoria i innovació, i que regularà la figura del teletreball, dels nòmades digitals i donarà facilitats en la implementació de noves estructures com el *coliving* i el *coworking*.

Però si l'empenedoria i diversificació de l'economia són essencials, res té sentit sense la cultura. "*La cultura és un actiu fonamental*", ens deia el cap de Govern. Totalment d'acord, perquè garanteix i preserva la nostra identitat de país. I coincidiran amb mi que hem de seguir fent esforços per protegir-la, perquè la cultura marca la identitat andorrana i perquè sense cultura la societat s'apaga, la societat perd coneixement, perd també la capacitat crítica. A través de la cultura expliquem al món el que som, un país autèntic amb una història genuïna. També un país obert al món. Felicitem el compromís del Govern amb la cultura, a la vegada que amb la innovació i l'esport, amb la futura introducció de les deduccions fruit del mecenatge cultural i que es farà extensiva també al món de l'esport i al de la recerca.

Abans de finalitzar, m'allunyaré una mica de la tasca legislativa que he anat detallant i que ens pertocarà assumir. Però no marxaré molt enllà, perquè el que m'agradaria destacar també està relacionat amb tot allò que la ciutadania reclama i que Andorra necessita per prosperar. Diversificació econòmica, aposta pels sectors en clara expansió i aliances amb grans *partners* de prestigi que situen Andorra al món. Tres peticions que trobem en el futur centre de recerca d'immunologia.

Considerem que és de rebut destacar la gran notícia que suposa la implantació d'aquest centre al país, concretament a Ordino, i que permetrà avançar en la investigació de cures per a malalties autoimmunes, el càncer, malalties infeccioses emergents, l'Alzheimer o l'esclerosi múltiple. Andorra esdevindrà un referent a l'hora de retrobar l'esperança d'aquelles persones de tots els punts del món que l'han perdut per la seva malaltia.

Deia ahir el cap de Govern que "*és un projecte que ens posa a prova*", que "*avaluarà el grau de maduresa i solidesa de la nostra obertura econòmica*". Jo afegiria que també de la

nostra societat i de la nostra capacitat constructiva. També posa a prova els representants polítics. Benvinguda sigui aquesta avaluació, perquè no tinc cap dubte que la superarem amb escreix.

I també és una gran notícia l'anunci de l'arribada, ja aquesta tardor, dels primers vols comercials des de Madrid a l'aeroport d'Andorra-La Seu d'Urgell. Pensem que és l'aposta més seriosa, més sostenible i més creïble pel desenclavament d'Andorra i la millora de les comunicacions. Això sí, acompanyat d'un heliport nacional, que ja definitivament compta amb una ubicació, La Caubella, i que ja ha iniciat passos perquè pugui ser una realitat aviat.

Ja acabant, senyora síndica, crec que em queden quatre minuts. Ahir el cap de Govern ens sotmetia a la nostra valoració el seu discurs d'orientació política.

Els hi haig de confiar que el propi oferiment, el de demanar-nos la nostra valoració, ja em va agradar. I també, al meu criteri, elevava el debat a un altre estadi, doncs el cap de Govern ens demanava que verséssim una opinió fonamentada sobre el vigor i la salut de les propostes, així com de l'efecte o resultat de les mateixes. És a dir, no tan sols ens demanava i encoratjava a què jutgéssim les seves propostes, sinó què també identifiquéssim entre elles les que no hi creiem, el perquè i les alternatives.

Haig d'aclarir aquí en el nostre...que el nostre grup parlamentari té, i ha tingut històricament, un esperit crític excel·lent, que a més d'exasperar algun ministre, i perdonin la broma, ha posat sobre la taula interessantíssims discussions i idees, totes elles sempre encaminades a millorar el nostre país i la seva societat.

"Andorra: reptes de futur", també l'H23 en són un clar exemple. Des de la participació activa, des de la crítica constructiva i l'esperit d'iniciativa, hem pogut bastir plegats, consellers, Govern i comuns de la majoria, un pla sòlid que valorem molt positivament. És per això, senyor cap de Govern, a la vegada que per la solidesa i compromís de cada un dels seus ministres, que fem nostre també el seu discurs.

Ara sí, finalitzo. He iniciat la meua intervenció demanant passar pàgina de la pandèmia, demanant alçar la vista per mirar endavant, demanant avançar, progressar i millorar.

Ahir, senyor cap de Govern, ens dèieu que havíem de saber discernir entre allò que és urgent i allò que és important, i atendre ambdós en la seva justa mesura. Crec que els fets d'aquest darrer any i mig demostren que si no haguéssim atès allò que és urgent com ho hem fet, ara no estaríem en disposició d'encarar amb garanties d'èxit la gestió d'allò que és important.

Les conselleres i consellers del Grup Parlamentari Demòcrata farem costat al Govern per abordar totes les qüestions importants que tenim plantejades, de la mateixa manera que hem estat sempre al costat de l'Executiu per donar resposta a les urgències sobrevingudes. I això em porta a pensar en el nostre paper com a parlamentaris, en el nostre paper com a consellers generals.

Deia el constitucionalista anglès del segle XIX Walter Bagehot que "*els membres del Parlament som representants, no delegats*". La diferència és subtil, però cabdal, de la

mateixa manera que la diferència entre l'urgent i l'important també pot ser subtil a vegades. Perquè un delegat ha de fer allò que li manen a cada moment i, per tant, en funció de com fluctua l'opinió dels ciutadans o, com es diu popularment, de com bufa el vent, adoptar una posició o una altra, prendre una decisió o una altra.

En canvi, nosaltres, els representants, tenim un mandat més ampli, més genèric: hem de defensar els interessos dels nostres representats basant-se, basant-nos en unes directrius clares. En el nostre cas, hem de defensar els interessos dels ciutadans, és a dir l'interès general, basant-nos en uns principis recollits al programa d'investidura i als successius programes exposats als debats d'orientació política. Per això, un representant polític no ha de tenir por d'adoptar decisions difícils, o costoses, o complicades o fins i tot impopulars, si amb això protegeix i defensa l'interès general.

Però crec que la noció del que és un representant no s'acaba aquí. Perquè per defensar realment els interessos dels representats, per donar resposta a les seves necessitats i fer el possible per complir amb les seves expectatives, un representant ha de conèixer a les persones a les quals representa, ha d'atendre...ha d'aprendre d'elles, i s'hi ha d'inspirar. I nosaltres, les conselleres i consellers demòcrates, hem après molt dels nostres ciutadans al llarg del darrer any i mig.

De la maduresa amb què han entès i acceptat les restriccions de les activitats més quotidianes; de l'esperit cívic amb què han seguit les recomanacions de les autoritats, de la solidaritat amb aquelles persones que ho passaven més malament, de la comprensió cap als que en els moments més difícils havien d'adoptar decisions sense precedents, i de la responsabilitat de voler ser part de la solució, participant voluntàriament del programa de vacunació.

Tenim, tenim tots, grans reptes plantejats. Els continguts de les intervencions d'aquest debat d'orientació política així ho posen de manifest: molts dels que ja teníem el 2019 i algun més. I ens queda menys temps per fer-hi front.

Sabem que el camí no serà fàcil. Però tenim un guia, tenim la inspiració i tenim l'exemple que ens han donat les persones a les quals representem. Per això en aquests moments no ens pot faltar la maduresa, el civisme, la solidaritat, la comprensió i la responsabilitat que hem vist en els nostres conciutadans.

A nosaltres, senyor cap de Govern, no ens faltará.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Enseñat.

Acabades les intervencions, se suspèn la sessió fins a les 17 hores de la tarda perquè puguin preparar el debat.

Fins després.

(Són les 12.43h)

(Es reprèn la sessió. Són les 17.01h)

La Sra. síndica general:

Bona tarda a tothom.

Reprenem la sessió.

Per Govern, passo la paraula al senyor cap de Govern.

Quan vostè vulgui.

El Sr. cap de Govern: 00.00.39

Tinc límit de temps? (...)

Gràcies senyora síndica, senyora subsíndica, senyores i senyors consellers, senyors membres del Govern que encapçalo.

Ahir en la meva intervenció inicial del debat d'orientació política global del Govern vaig referir-me en diverses ocasions al binomi "som diferents i som europeus". Alguns han conclòs que aquest binomi es podia aplicar a qualsevol país europeu, i certament és així. Però crec que a ningú se li escapa que quan esmentava aquest binomi no pretenia definir estrictament, des d'una perspectiva geogràfica o identitària, el nostre país i els ciutadans que en formen part, sinó que el que volia era apel·lar, d'una forma metafòrica, d'una forma figurativa, a quina ha de ser la nostra aspiració, quin ha de ser el leitmotiv de la política global del Govern i dels grups parlamentaris que li donen suport.

Ser diferent i ser europeu o, dit d'una altra manera, defensar i promoure les nostres institucions seculares, la nostra cultura i el nostre sistema educatiu propis. En definitiva, tots aquells aspectes que ens diferencien o ens particularitzen, crec que no és incompatible amb l'adhesió al multilateralisme i a la defensa dels drets humans, a la governança econòmica i financera mundial o al projecte de construcció europea. I crec humilment que aquest Govern i la majoria plural de centre reformista que li dona suport, encarnem un bon equilibri en aquest sentit. La nostra política, els nostres programes legislatius i executius, crec, també humilment, que fan honor a aquesta visió ponderada, inclusiva i transversal.

En canvi, en escoltar atentament aquest matí les intervencions de la consellera no adscrita i dels presidents dels dos grups parlamentaris de l'oposició, he arribat en certa manera a la conclusió que tots ells, tot i que d'una forma diametralment oposada, prioritzen excessivament una de les dues vessants del binomi. I, per tant, volen posar en pràctica, o volen que el Govern posi en pràctica una política que, també des del meu punt de vista, i crec que també ho comparteixen els consellers dels grups parlamentaris que donen suport al Govern i els ministres que m'acompanyen, que des del nostre punt de vista no atén suficientment aquesta visió ponderada, inclusiva i transversal a què em referia abans.

Crec que la intervenció de la senyora Carine Montaner n'és un exemple paradigmàtic: ens ha ofert una diagnosi de la pandèmia i de la seva gestió internacional i interna molt "diferent", entre cometes, completament oposada al consens internacional de la immensa majoria de la comunitat científica i de l'Organització Mundial de la Salut.

Òbviament, jo no entraré a debatre i a discutir amb vostè, senyora Montaner, de consideracions mèdiques, perquè no soc ni metge ni científic, i diria que vostè tampoc ho és.

Només li diré que el meu Govern i jo, el que hem fet durant tota la pandèmia ha estat actuar amb la màxima responsabilitat i el màxim rigor i, per tant, mai hem intentat suplantar el rol dels científics, al contrari: ens hem envoltat dels millors professionals de la salut disponibles i hem atès en tot moment i amb encert, crec jo, els seus consells i les seves recomanacions. I així ho seguirem fent.

De la mateixa manera, senyora Montaner, que seguirem adoptant totes aquelles mesures de prevenció i de restricció que siguin raonablement, òbviament, i proporcionalment necessàries per contenir la propagació de la pandèmia en el futur i protegir la salut dels nostres ciutadans. Perquè el que sí seria autènticament discriminatori, per no emprar altres qualificatius més severes, seria no adoptar aquestes mesures, sabent que amb aquesta decisió s'està posant en risc seriós la salut i la vida de moltes persones.

Dit això, no entenc ben bé a què responia la seva diatriba sobre l'obligació de vacunació, ja que a casa nostra mai ha estat el cas, ni tampoc ens plantejem que ho sigui en el futur i en les circumstàncies actuals.

Pel que fa a les seves consideracions sobre El Cedre, entendre que tampoc m'hi endinsi, perquè tal com vostè ha dit, es tracta d'un afer judicialitzat i, per tant, qui haurà de dirimir si hi ha hagut alguna negligència o responsabilitat són els tribunals i en cap cas vostè.

Deixi'm però que aprofiti per trencar una llança en favor de tots els professionals de la salut que, en l'àmbit sanitari i, en aquest cas, sociosanitari, han fet una feina encomiable durant els darrers divuit mesos, en un context especialment complicat.

Finalment, pel que fa al centre de recerca en immunologia, ens ha reiterat la seva posició sobre la base dels mateixos arguments que ha anat esgrimint de forma repetida i que, tots ells, crec, que es rebaten perfectament. Els mateixos arguments, a excepció d'un: perquè avui ja no ens ha dit que el projecte posava en risc la declaració de la parròquia d'Ordino o del país en el seu conjunt, com a reserva de la biosfera.

Potser s'ha oblidat de comentar que, ja fa uns dies, ens van comunicar textualment des de la UNESCO, que la creació del centre de recerca en immunologia no és en cap cas incompatible amb la designació com a reserva de la biosfera. Ho dic perquè vostè, que reclama tanta transparència, primer potser se l'hauria d'aplicar a si mateixa.

En tot cas, pel que fa als altres arguments, la reconforto en el sentit que no hi ha cap clàusula extreta del pacte de socis que hagi anat a parar a un pretès document paral·lel que en cap cas existeix, tal i com vostè insinuava.

A més, ja hem dit fins a la sacietat, i avui ho repeteixo sense problema, que en el moment en què entri en funcionament el centre, haurem completat el marc normatiu necessari per donar plenes garanties i seguretat. De fet, en els propers mesos signarem i sol·licitarem la ratificació a aquesta cambra del Conveni d'Oviedo i també entrarem a tràmit parlamentari una llei que reguli tot allò relatiu a la biomedicina i a la recerca.

I finalment, si bé és cert que aquest centre no pretén generar beneficis econòmics, com a mínim inicialment, a ningú se li escapa -o se li hauria d'escapar- que el que suposarà un clar i evident benefici és tota l'activitat que es generarà precisament al tomb d'aquest centre, gràcies a les sinergies que suposa i a l'efecte crida que ja avui estem constatant. Per no parlar, òbviament, de les oportunitats que suposa i que no es poden quantificar econòmicament, per exemple, des de la perspectiva d'oferir sortides laborals als nostres joves cada dia més formats.

Senyor Pintat, celebros en primer lloc que hagi defensat el manteniment de les mesures econòmiques d'estímul públic, d'una banda. Ahir em referia per exemple al nostre segon programa de crèdits tous i també de les mesures de precaució sanitàries. Entenc que compartim ambdues preocupacions i que estem en la mateixa línia. I és cert que també ha matisat que calien mesures de suport, no només econòmic sinó pròpiament fiscals, no? La qual cosa em porta a explicar d'una forma una mica més detallada del que ho vaig poder fer ahir la reforma fiscal que vol promoure el Govern.

Vull deixar molt clar que aquesta reforma no té com a objectiu un increment de la recaptació que compensi l'increment del deute generat com a conseqüència de la pandèmia sinó que, de fet, aquesta reforma respon i s'emmarca perfectament en el compromís electoral i de legislatura...i d'inversió, perdó, que vaig assumir.

Sempre he dit i he repetit que el Govern no incrementaria el tipus màxim dels principals impostos: l'IRPF, l'IGI o l'IS particularment, però també sempre he dit, des de l'inici de la legislatura, que calia revisar i actualitzar el règim de deduccions, particularment en el cas de l'impost de societats.

De la mateixa manera que sempre hem considerat i defensat que no podem apujar la pressió fiscal, però que tampoc no és just i equitatiu que un petit nombre d'empreses, i repeteixo, un petit nombre d'empreses que generin beneficis, que generen beneficis, no acabin tributant res en concepte d'impost de societats. Això no vol dir, ni molt menys, que a partir d'ara tothom pagarà com a mínim un 10%, sinó simplement que aquelles poques empreses que no paguen res hauran de pagar, ni que sigui una mica més. Per tant, vull transmetre un missatge de tranquil·litat a les empreses perquè, en som conscients, estan majoritàriament transitant per moments particularment difícils.

Per tant, com deia, la voluntat del Govern és mantenir la competitivitat del nostre marc fiscal. A tall d'exemple, Andorra es troba actualment en la vintena posició de les 191 economies en l'indicador *Paying Taxes* del Banc Mundial, un indicador que es basa tant en la pressió fiscal com en la simplicitat del sistema fiscal. I la nostra intenció, i vull deixar-ho clar, és seguir com a mínim igual de ben posicionats en aquest rànquing internacional.

I pel que fa a les deduccions, com deia, volem fer-ne una revisió important, amb un triple objectiu.

En primer lloc, promoure que les deduccions siguin una palanca de canvi de la nostra economia i de la nostra societat, afavorint que les empreses apostin, per exemple, de manera decidida -ahir en parlàvem- per la digitalització, fomentant, i aquesta és una encomana de la passada legislatura que també hem d'honorar, i un compromís electoral, el mecenatge cultural, esportiu i social per part del sector privat i també, i crec que això farà honor a aquesta reforma, impulsant les contractacions per part de les empreses dels col·lectius més vulnerables: em refereixo particularment als més joves, a la gent més gran, i a les persones amb discapacitat.

En segon lloc, limitant la capacitat que les deduccions buidin de sentit el propi impost. I aquí és on enllaço amb la voluntat que aquells que no paguen res a hores d'ara, paguin ni que sigui una mica.

I en darrer lloc, millorar la claredat en la interpretació i la gestió de les de...deduccions, agilitzant els processos i fent-los més entenedors per l'administrat, la qual cosa fa prou falta i també se'ns reclama des de fa molt temps.

També ha centrat, senyor Pintat, bona part del seu discurs en la qüestió, certament rellevant, de l'endeutament i de la sostenibilitat de les finances públiques. Com ja saben, amb l'esclat de la pandèmia el Govern va activar un pressupost extraordinari, en el marc de la Llei de sostenibilitat de les finances públiques, que determina que es puguin superar els llindars d'endeutament relatius al PIB establerts, que en l'Administració general corresponen al 40%. És en aquell moment que el Govern va presentar un pla d'equilibri financer, que es preveu com es pot retornar per sota d'aquest llindar en el termini màxim de sis anys, que és el que fixa la llei.

En el pressupost inicial del 2021 ja s'actualitzava el pla d'equilibri financer i, de fet, en la seva modificació posterior, s'ha tornat a actualitzar. Però no només això: durant les properes setmanes, conjuntament amb el pressupost o el projecte de pressupost per a l'exercici del 2022, es farà una nova i tercera actualització.

Amb les xifres que està treballant actualment el Ministeri de Finances i el Departament d'Estadística, creiem que tindrem la capacitat de retornar, dins d'aquest llindar que fixa la llei, abans dels sis anys que també fixa la llei. I creiem que aquesta recuperació és possible, en primer lloc, no només per un retorn progressiu a l'equilibri pressupostari, -veuran doncs com el pressupost que elaborem o el projecte de pressupost que elaborem per aquest proper any va en aquesta línia, d'anar tornant poc a poc a l'equilibri pressupostari- i en

segon lloc, també, que obehirà al fet, doncs, que hi haurà un creixement del PIB associat precisament a la recuperació econòmica que, com ja vaig avançar ahir, s'està situant en un increment del 25% del PIB durant el segon trimestre. I no crec, senyor Pintat, que parlar aïlladament d'un trimestre sigui incorrecte. Dit això, també es pot parlar després globalment de l'any, però no podem parlar globalment de l'any perquè encara no hem tancat l'any en curs.

Vostè ha comentat en la seva intervenció també que el nivell d'endeutament al 2021 serà de 1.427 milions d'euros. I a mi m'agradaria matisar una mica aquesta dada que vostè ha...ha donat. Perquè quan es va debatre en aquesta cambra l'últim pressupost extraordinari, de fet ja es va dir que 300 d'aquests 1,4 milions eren per obrir la possibilitat al Govern, en funció de les seves condicions de mercat, d'anticipar-se a venciments de deute del 2022, i en cap cas perquè siguin necessaris per cobrir les finances de l'Estat. De fet, en cas que aquesta operació de finançament es duqués a terme, aquests 300 milions es mantindrien dins de la tresoreria de l'Estat i per tant no s'utilitzarien fins al 2022, moment en el qual arribarien els venciments, com deia, de les emissions actualment vigents. Per tant, crec que el correcte és dir que el nivell d'endeutament real del país no és de 1.427 milions sinó que cal treure aquests 300 milions i per tant és de 1.127 milions.

Si parlem de sostenibilitat de les finances públiques cal, penso, recordar que aquest Govern, però no només aquest Govern, també els dos governs demòcrates anteriors, han estat especialment garants del rigor pressupostari que vostè, legítimament i encertadament des del meu punt de vista, reclama.

S'han assolit lleugers superàvits pressupostaris en nombrosos exercicis, per exemple l'any 2009, i si bé és cert que l'esclat de la pandèmia i les seves conseqüències econòmiques han canviat aquesta tònica radicalment, l'objectiu del Govern, i el reafirmo avui aquí, és que un cop superada aquesta gravíssima crisi anem retornant, poc a poc, a la contenció pressupostària.

En tot cas, senyor Pintat valoro molt positivament, i dic bé, molt positivament, la seva proposta de crear un grup de treball en matèria fiscal. I també valoro molt positivament que hagi proposat que en aquest grup hi siguin presents no només el Govern i el Consell General, sinó també els comuns. Perquè més enllà de la reforma necessària i important de la legislatura passada en matèria de competències i transferències, crec que també hem de dir que continuïn...continuen existint desajustos de finançament de les diferents administracions que crec que exigeixen un debat pausat, un debat constructiu, que a mitjà termini també reformi el nostre sistema fiscal molt més enllà del que pretén la reforma que ahir ja vaig anunciar, i que és una reforma puntual, com abans he detallat.

Donaré dos exemples concrets d'aquests desajustos:

L'any 2020, que va ser un exercici amb un importantíssim impacte associat a la Covid-19, n'estem parlant reiteradament, va tancar els seus comptes, tot i la contenció de la despesa -perquè vam intentar contenir la despesa que no era absolutament necessària-, amb un dèficit històric de 104 milions d'euros. Però paral·lelament, els comuns van tancar

majoritàriament amb superàvit. Crec que aquest fet demostra que la distribució de competències i de transferències entre l'Administració general i els comuns encara no és prou equilibrada.

Un segon exemple el retrobem en l'exposició de motius de la Proposició de Llei de finances comunals, que tindrem ocasió segurament de parlar-ne en els propers mesos perquè encara està en tràmit d'esmenes. Però crec que val la pena començar-ne a parlar i fer algunes referències que em sembla que són útils i enriquidores. En aquest text els comuns proposen incrementar alguns gravàmens i manifesten encertadament que aquesta mesura en molts casos no tindrà un impacte negatiu per als obligats tributaris, ja que ho podran deduir precisament dels impostos estatals. És a dir, proposen, en definitiva, incrementar els seus ingressos, tot i assolir majoritàriament superàvits.

Però la contrapartida acaba sent la minva, precisament, dels ingressos de l'Administració general que, com he dit abans, es troba en una situació àmpliament deficitària, no pas per una mala gestió, sinó perquè ha hagut de fer front, gairebé íntegrament, a tota la despesa sanitària, tota la despesa social i tota la despesa laboral com a conseqüència de la Covid-19.

En definitiva, el que penso és que el model fiscal d'un país modern, d'un país cohesionat com pretenem ser, com som, però com pretenem ser cada dia més, no pot basar-se en un mer transvasament o en una autonomia financera il·limitada o segregada, sinó que el que hem d'intentar entre tots és conformar un sistema fiscal que sigui compartit, un sistema fiscal que sigui harmònic i que al mateix temps, òbviament, sigui sempre equitatiu. I crec que en això haurem de treballar en els propers anys i, concretament també en aquests dos anys que queden de legislatura. Per tant, benvingut sigui aquest grup de treball, i sàpiga que des del Govern, ja des de demà, començarem a esmerçar tots els esforços necessaris perquè esdevingui una realitat.

Senyor Pintat, també ha dedicat una part rellevant de la seva intervenció a la qüestió de la negociació de l'Acord d'associació amb la Unió Europea.

A mi m'agradaria, sense voler-lo contradir, però també m'agradaria doncs introduir tota una sèrie d'arguments al respecte, que crec que no van del tot en la línia del que vostè exposava, no?, però en tot cas, és la meva opinió i així la vull manifestar.

Recordem en primer lloc que l'acord polític entre el Govern i tots els grups parlamentaris es va signar fa aproximadament 10 mesos, no, el 26 de novembre passat. I des de llavors ja s'han fet cinc reunions monogràfiques: una sobre el funcionament de la Secretaria d'Estat, una altra sobre el marc institucional, una tercera sobre lliure circulació de mercaderies, la quarta sobre lliure circulació de persones i la darrera, abans de l'estiu, sobre els plantejaments propis de la negociació. I també s'ha fet una reunió ampliada amb els actors econòmics i socials, que ha derivat en tota una sèrie de seminaris per treballar i intentar construir conjuntament la posició d'Andorra sobre un tema tan delicat i important, i crec que amb això també estem d'acord, com la lliure circulació de persones.

També vull manifestar que no hi ha hagut ocultació d'informació ni manca de transparència, perquè des de la signatura de l'acord polític s'ha compartit, de manera prèvia, tota la informació i la documentació de cada ronda de negociació. I també s'ha compartit, un cop acabada cada ronda de negociació, les conclusions operacionals i els resums interns de les reunions que elaborava la Secretaria d'Estat d'Afers Europeus.

En definitiva, s'ha fet a mans dels grups parlamentaris absolutament tota la documentació existent relativa a cada ronda, i no existeix cap altre document relacionat amb les rondes de negociació que no s'hagi compartit amb vostès. I no únicament els documents vinculats als temes que s'han tractat en les rondes d'aquests darrers mesos, sinó que també s'han compartit tots els resums de les reunions de negociació des del gener del 2019.

Pel que fa als estudis d'impacte, sé que és una qüestió recurrent. Vostè s'ha referit a la carta que li vaig adreçar en resposta a la carta que vostè em va adreçar, i de fet, com ja li explicava...ja li explicàvem en aquella carta, efectivament no existeix -vostè també ho ha dit aquest matí- un estudi d'impacte global sobre la futura participació d'Andorra en el mercat únic de la Unió Europea.

Però és que no és que no existeixi per manca de voluntat política o per deixadesa nostra, no existeix perquè, tal com li vam manifestar en el seu dia, creiem que les incògnites existents en relació precisament a la relació d'alguns àmbits...perdó, existents en relació amb la resolució d'alguns àmbits, són encara molt nombrosos i, per tant, des del nostre punt de vista no seria, com a mínim a hores d'ara, un estudi acurat o suficientment fiable.

¿Com podem fer un estudi d'impacte global si encara no sabem ni com acabarà la negociació pel que fa a la lliure circulació de persones, ni com acabarà la negociació pel que fa a la lliure prestació de serveis i la llibertat d'establiment, ni com acabarà la negociació pel que fa a la lliure circulació de capitals? Gairebé el 75% del cabal comunitari encara no està negociat. No sabem encara quines disposicions transitòries, quines derogacions ens concediran i, per tant doncs és molt difícil fer aquest estudi d'impacte global.

Li donaré un exemple: aquest estudi d'impacte global no hagués estat el mateix si la solució tabac i el manteniment de les franquícies duaneres haguessin acabat com van acabar, és a dir amb un resultat favorable, o si, per contra, haguéssim assumit íntegrament la lliure circulació de les mercaderies, per parlar de la llibertat que actualment està íntegrament negociada. Per tant, hi ha tota una part d'imponderables que fan impossible elaborar un estudi d'impacte global que sigui acurat o suficientment fiable.

Però sí que també existeixen, i vostè ho ha reconegut, i a més a més els hem posat a la seva disposició, nombrosos treballs sectorials que, precisament, permeten avaluar aquest impacte econòmic, aquest impacte estructural sobre determinats sectors per als que la negociació, precisament, com deia abans, ja ha permès identificar les hipòtesis de treball més plausibles.

Dit això, senyor Pintat, si vostè creu que cal algun altre informe addicional, sectorial, o general, nosaltres evidentment, com sempre, jo i el mateix...el mateix Secretari d'Estat

d'Afers Europeus o jo, estem sempre a la seva disposició per escoltar-lo i tenir la mà estesa i, per tant, estem absolutament disposats a parlar-ne.

D'altra banda, permeti'm que discrepi, però, en relació amb el fet que no disposem d'estratègia ni d'objectius nacionals en aquesta negociació. Crec, humilment, que estem treballant, no el Govern, entre tots, perquè vostès també formen part d'aquest treball, en base precisament a una estratègia molt concreta, en base a un objectiu general, uns objectius específics i uns objectius sectorials, que crec que també els hem compartit sempre durant les reunions de l'acord polític. No crec que puguem dir que no es disposa d'una estratègia construïda amb els actors i la ciutadania, per anar més enllà dels propis actors de l'acord polític.

Les reunions... per exemple, les reunions de treball amb els actors econòmics i socials que estem mantenint, per construir de manera conjunta la posició sobre els sis annexos, crec que són un exemple prou clar de què precisament doncs estem lluitant, estem establint l'estratègia i construint la nostra posició negociadora de forma consensuada i de forma compartida.

D'altra banda, i pel que fa a la ciutadania, no ens cansem de recollir inquietuds i aportacions que ens fan arribar per via de reunions públiques, la plataforma VISIC, les consultes que ens arriben directament per mail o per whatsapp i sempre les tenim presents a l'hora de construir les nostres posicions de negociació.

I també crec, senyor Pintat, que no és cert que estiguem tenint una actitud passiva en la negociació d'aquest Acord d'associació, crec que tots plegats estem tenint una actitud, al contrari, proactiva, rigorosa, ferma, perseverant. I això precisament és el que ens ha permès assolir objectius importants per Andorra.

Vostè deia que en el darrer any només s'ha parlat de qüestions tècniques. S'ha parlat de moltes qüestions tècniques, i es continuarà parlant de moltes qüestions tècniques, perquè gran part dels annexos comunitaris versen sobre qüestions tècniques. Però no només s'ha parlat d'això, i no només s'han aconseguit grans fites que siguin tècniques.

La derogació que hem obtingut pel que fa al mercat de l'electricitat, vostè sap que era una de les grans fites que ens havíem marcat: el manteniment dels operadors públics en matèria de telecomunicacions i d'electricitat. Bé, ja tenim un preacord en el sentit que podem mantenir de forma exclusiva el nostre operador públic en matèria d'electricitat. I ara estem argumentant, en la mesura del possible, per aconseguir el mateix resultat pel que fa al nostre operador públic en matèria de telecomunicacions. Jo crec que és un gran èxit, i és un èxit compartit, no és un èxit del Govern. Però crec que si realment tinguéssim una posició tan passiva com vostè diu, no haguéssim assolit aquestes solucions. O com per exemple, abans m'hi referia, la solució tabac o el manteniment de les franquícies duaneres, que són tres vegades superiors a la majoria de les franquícies que tenen els països tercers de la Unió Europea.

Per tant, jo crec que això no és així, i crec que a més a més, des d'una perspectiva més formal, també estem sent proactius. No cal anar més enllà de la reunió que vaig mantenir amb el president del Consell de la Unió Europea el passat mes de maig, de la reunió que he sol·licitat i que espero que es pugui celebrar durant aquesta tardor o el proper hivern amb la presidenta de la Comissió Europea, la trobada que vam fer amb el copríncep Macron, amb el primer ministre Jean Castex i amb el Secretari d'Estat d'Afers Europeus Clément Beaune, per parlar molt específicament del suport que necessitem de França a la negociació de l'Acord d'associació o la recent visita de l'ambaixador de la Unió Europea a Andorra. Crec que tot això també evidencia, doncs, la proactivitat que estem tenint en aquest àmbit i en aquest dossier que, com sempre repeteixo, és absolutament estratègic i cabdal pel futur a llarg termini del nostre país.

Senyor López, em temo que aquest matí la seva intervenció, i li dic des de la màxima cordialitat, però crec que no estava del tot fent una apel·lació real a treballar conjuntament i a aplicar, ja des d'ara, grans reformes estructurals que, segons vostè, necessita el nostre país.

Jo crec que més aviat el que ha volgut, doncs, molt legítimament, és aprofitar aquesta tribuna i una ocasió tan assenyalada per exposar, o en tot cas així m'ho ha semblat a mi, una mena de programa electoral futur de la seva formació política, preparant potser ja una propera contesa electoral, no? En tot cas, sí li dic d'entrada que vull agrair el seu to conciliador, però també li he de dir, d'una forma molt cordial que, des del meu punt de vista, el contingut o materialment la seva intervenció, estava fora de lloc. I dic bé materialment, perquè la forma, les formes hi eren del tot, eh, però penso que ha fet una intervenció més pròpia del debat de la seva fictícia investidura o de la meua fictícia moció de censura amb la presentació d'un...per part seva d'un programa alternatiu, no?. En tot cas, aquesta és la sensació que a mi m'ha donat.

I crec senyor López que, de fet, aquests dies el que estem fent doncs és debatent ni més ni menys que l'orientació política global del Govern, i l'única referència que vostè hi ha fet ha estat per dir que la meua intervenció d'ahir consistia en un mer llistat de propostes sense...sense visió a llarg termini, cosa d'altra banda jo no comparteixo.

Soc prou conscient que, estratègicament i ben legítimament, eh -també ho de dir-, vostè em vol portar a debatre sobre el contingut de la seva intervenció, exercici d'altra banda que és força complicat, amb què he trobat, doncs, que les seves propostes o el seu contingut eren interessants, es podien compartir, però eren d'una gran generalitat, no?. Per tant, serà difícil que en puguem debatre, no?. Però, quan dic que no entraré a discutir del contingut de la seva intervenció no ho dic perquè no vulgui acollir la seva estratègia o acceptar la seva estratègia, sinó perquè penso que ens estariem allunyant de la missió o de l'objectiu que tenim precisament en aquests tres dies, no?, on el que toca és fer balanç de l'acció del Govern durant el darrer any i debatre i arribar a consensos, si escau, sobre les accions governamentals que s'han d'implementar d'ara endavant.

Dit això, celebro el gir mediambientalista que enguany ha experimentat, un gir que encara no es devia haver produït del tot fa uns mesos, quan vam debatre i vam aprovar sense el

seu suport la taxa sobre els hidrocarburs. I per tant, m'atreviria a dir-li que benvinguts a casa nostra, no?.

De fet, senyor López, no només compartim, i ho he dit abans, la gran majoria de les propostes que ha fet vostè aquest matí, tot i que caldria, i també ho he dit, que potser en un futur debat monogràfic ens les detallés una mica més, sinó que, de fet, moltes d'elles ja estan implementades o en curs de ser implementades. I li donaré quatre exemples en aquest sentit.

Vostè ha reclamat que les nostres polítiques de transició ecològica s'adeqüin als estàndards europeus, quan nosaltres ja hem fet el pas d'anar més enllà.

Si s'hi fixa, el Projecte de Llei d'economia circular, que es troba actualment a tràmit parlamentari i que ahir vaig evocar, estableix uns objectius de reciclatge de com a mínim, i dic bé, com a mínim, el europeus. De la mateixa manera, aquest Projecte de Llei ja fixa en un 50% la reducció que s'ha d'aplicar al malbaratament alimentari o també fixa -i també ho vaig dir ahir- la prohibició dels plàstics d'un sol ús. Vostè avui les reclama com si d'una novetat es tractés, quan jo, no només les vaig anunciar ahir sinó que a més a més fan l'objecte d'un projecte de llei entrat a tràmit parlamentari pel Govern i que actualment està en tràmit parlamentari, per tant també a la seva disposició.

També ha insistit en la necessitat de posar un pla, o de posar en marxa un pla nacional de rehabilitació sostenible d'edificis. Doncs bé, aquest pla, senyor López, ja fa anys que existeix. I no només ja fa anys que existeix, sinó que any rere any es dota de més contingut i es dota de més recursos. S'han anat ampliant les línies d'ajut, i el 2020 el pressupost destinat a aquest pla, que es diu pla Renova, s'incrementarà en un 65 %, passant d'1,2 a 2 milions d'euros.

També ha manifestat, senyor López, que calia donar incentius fiscals a la rehabilitació energètica sostenible, quan crec que aquest Govern ha estat força més ambiciós. Diria aquest Govern i el conjunt de la cambra parlamentària, amb l'aprovació de la Litecc. De fet, la Litecc el que va a dir és que tots els edificis de nova construcció ja han de ser dissenyats per tenir un consum energètic quasi nul, i de fet el que fa doncs és reservar a la rehabilitació d'habitatges el programa Renova, al qual m'he referit abans i que crec que és prou ambiciós i que cada cop convertim en un pla més ambiciós.

També ha defensat que la taxa de tinença de vehicles s'havia de millorar des de la perspectiva mediambiental. Però senyor López, de fet aquesta taxa ja està indexada a les emissions de CO2, per tant aquesta proposta ja està honorada.

I com a darrer exemple, per no allargar-me excessivament, senyora síndica, ens diu que cal comptar amb una llei de...una nova llei de contractació pública que estableixi una concepció del valor d'un producte o servei no vinculada exclusivament al seu preu i també que inclogui clàusules ambientals. Senyor López, una mica el mateix que li deia pel que fa al Projecte de Llei d'economia circular, jo no sé si està al cas, però el Projecte de Llei de contractació pública que el Govern va entrar a tràmit parlamentari ni més ni menys que la passada primavera, ja es configura com un instrument del sector públic per garantir

l'aplicació efectiva d'objectius, no només de sostenibilitat ambiental com vostè reclama, sinó també, i molt important, d'inclusió social i de perspectiva de gènere.

De fet, el que fa és definir un model de contractació pública socialment i ambientalment exigent, per consolidar precisament el nostre país com un referent de qualitat, i per tant, com li deia, incorpora amb escreix els elements que ha reclamat, com el cycle de vida o les clàusules ambientals o fins i tot de promoció de les PIMES.

Per tant, estic convençut que tant aquesta legislativa...aquesta iniciativa legislativa com el Projecte de Llei d'economia circular tindran el suport del seu grup parlamentari.

Ho deixaria aquí senyora síndica, i si de cas doncs, en la meva propera intervenció continuaré amb la meva argumentació.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Espot.

Iniciem el segon torn d'intervencions.

Primer és el torn de la senyora Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora síndica.

Senyor Costa, penso que no hem de perdre, mai, el respecte i l'educació que caracteritzen la política andorrana, mai.

No li puc permetre que hi ha una part de la població andorrana, les persones que no ens volem vacunar amb unes vacunes experimentals, que tenen una autorització condicionada en el mercat per un any per l'agència del medicament de la UED, irresponsables i ignorants.

Li recomano, senyor Costa, de parlar amb un dels electes liberals que està a un dels comuns del nostre país, que va patir a nivell familiar d'uns efectes secundaris importants de la vacuna, i que aquesta persona té clar que no farà la segona injecció. ¿Qui pagarà, senyor Costa, els efectes secundaris, vostè de la seva butxaca, el Govern? Ja sabem que les firmes farmacèutiques no són legalment responsables dels efectes secundaris.

Molts parlamentaris europeus han manifestat la seva preocupació i han afirmat que el virus més gran dels nostres sistemes de salut és la corrupció sistèmica i el conflicte d'interès.

El seu discurs, senyor Costa, no va en el sentit de la resolució del Consell d'Europa número 2361, amb títol "*Vaccin contre la COVID-19. Considérations éthiques, juridiques et pratiques*". Li aconsello llegir el punt 7.3, que parla de no discriminació dels no vacunats, del dret a la informació de les persones que es volen vacunar i de no informació parcial, de

tota la informació. Aquí a Andorra tenim un consentiment informat, incomplert, que parla només dels efectes lleugers. Parla també de no pressionar a nivell polític i social els no vacunats.

Dit això, senyor cap de Govern, a part de dir que la majoria té raó i a part de dir que no soc metge, permeti que elevi el debat.

Pel passi sanitari, millor prevenir que curar, i tenint en compte el que podem llegir en la premsa, prefereixo avisar aquesta cambra pel que fa al passi sanitari. Invito la cambra a mirar les dades dels CDC, l'agència federal americana de protecció de la salut, que situa en zones vermelles d'alt risc de contagi, els països els més vacunats del món, com Israel, Malta, Islàndia.

Islàndia, demanant un test negatiu per entrar en el seu territori, demana un test als vacunats i també als no vacunats, tenint en compte els estudis científics que demostren que un vacunat contaminat té la mateixa càrrega viral que un no vacunat contaminat.

Quantes persones vacunades a Andorra amb les dues dosis han estat malaltes aquest estiu, i que van tenir els mateixos símptomes que uns no vacunats?; quin sentit té el passaport sanitari, tenint en compte els bons indicadors que tenim?; per què els no vacunats s'haurien de fer un test per entrar en llocs públics i els vacunats no, tenint en compte que els uns i els altres poden contaminar igual; quin sentit té un passi sanitari per esquiar a fora, ja que la mascareta no és obligatòria al carrer?; algú s'ha parat a pensar l'impacte que tindria l'obligació de vacunar-se sobre el nostre teixit econòmic i social? Mireu el que passa en els països de l'entorn. Esteu disposats a perdre sanitaris?; esteu disposats a perdre residents estrangers d'alt poder adquisitiu? esteu disposats a perdre treballadors no andorrans en el sector del comerç? Jo no.

Parlem d'un virus que té un percentatge de curació molt elevat, el 99,8% en la major part dels països, una mortalitat i una letalitat molt baixa, i que les mesures sanitàries que tenim al nostre país han funcionat. Aquest virus té variants, i depèn de quina variant, ja ho he dit aquest matí, té una transmissió doncs més o menys elevada i una agressivitat més o menys elevada. I aquest virus doncs toca la gent fràgil i les hem de protegir, amb mascaretes de tipus FFP2 reemborsades, això ho havia proposat, ja que té un cost, les mascaretes, que s'ha de canviar de manera, doncs, freqüent.

Doncs dit tot això, demano, demano de veritat, llibertat de vacunar-se o no, analitzant per cada franja d'edat els beneficis, riscos. Demano llibertat sense pressió, sense pressió política. He sentit massa pressió política a nivell de la classe política. I us ho dic com ho vaig dir a nivell del Cedre, vaig avisar pel Cedre que hi hauria querelles, que hi hauria doncs fiscalització del tema. I aquí aviso els representants polítics que en cas d'efectes secundaris greus podem tenir querelles, a nivell del Govern o a nivell d'algunes persones que haurien exercit una pressió dins...en el marc, del seu càrrec polític.

Esteu avisats.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi d'Areny Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies senyora síndica.

Moltes gràcies senyora síndica.

Aquest matí, senyores i senyors consellers, jo crec que hem parlat de tot, arrel del bon discurs que va fer en el si d'aquest debat d'orientació el senyor cap de Govern.

Hem parlat de tot, hem parlat sobretot de pandèmia, hem parlat de Covid, i hem explicat la bona gestió que s'ha fet de la mateixa i que malgrat aquesta pandèmia, que ha tingut una afectació importantíssima en la gestió, en les hores de feina, en els recursos econòmics, malgrat això el Govern no ha abaixat els braços i s'ha dedicat a fer moltes més coses. I se n'ha fet un repàs i no m'hi estendré, però el Govern -i evidentment no ens podem treure part de...part de la responsabilitat d'aquesta feina els consellers i les conselleres- ha pres mesures en matèria d'habitatge, en matèria de salaris, en matèria de pensions, s'està treballant molt intensament en la multilateralitat, en polítiques educatives, en aspectes concrets i molt lligats de la transformació digital al nostre país, com la recepta electrònica o la plataforma de telemedicina. I, com deia, amb la declaració de l'esport com a sector d'interès nacional i la promoció de la vida saludable així com també els programes culturals que s'han endegat. I això ho he tancat explicant amb totes les iniciatives que s'han pres des de l'àmbit del Ministeri de Justícia i Interior, perquè recorde -que no ho he oblidat- la importància de tots els servidors públics, de totes les persones que treballen a Andorra però molt especialment dels bombers, de la policia i dels cossos del servei...del centre penitenciari.

Hem parlat també, i ho ha dit el cap de Govern, de la importància que té aquesta crisi del Covid de cara a l'afectació que ha significat per als nostres recursos econòmics. I insistim: no volem comprometre cap dels sectors econòmics ni la marxa de la nostra economia, volem seguir preservant el nostre atractiu fiscal, volem mantenir aquelles deduccions que ja estan consolidades però evidentment, per impulsar la política econòmica, se n'han de crear de noves. I per això, senyor Pintat, igual que ha fet el senyor cap de Govern, aplaudim la seva proposta de la creació d'aquest grup de treball que pugui enfocar aquesta, com ha dit, reforma del model, des d'un punt de vista on totes les forces hi tinguin a dir, i no només els consellers i el Govern, i perquè no, també els comuns.

Al final, la bona notícia com la que ens va donar ahir en el seu discurs el cap de Govern, del creixement d'un 25% del PIB, així com la reducció de la taxa d'atur, no fan més que consolidar, que demostrar la bona marxa, la bona recuperació econòmica que està tenint Andorra, i que sens dubte ens portarà, tal com diu la llei de la regla d'or, a la recuperació del nostre equilibri pressupostari.

Recordem que l'entrada a l'FMI ens ha permès aspectes com l'emissió de 500 milions d'euros de bons verds, que han tingut una acceptació excepcional, com també els programes del Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa o la negociació amb el Banc Europeu d'Inversions per aspectes com, perquè no, l'accés del tren fins a Andorra. I això, abans parlava de multilateralitat, també permet tota la bona feina que està fent el nostre Estat, que tinguem no només els vuit CDI en marxa, un novè amb San Marino, sinó tot un desplegament amb països importantíssims al nostre entorn de CDI que segur que faran que el nostre país sigui un cop més encara, repeteixo, més interessant per tots els agents econòmics del nostre entorn.

És per això que, per pagar aquesta factura, sense tenir una afectació en la nostra economia, seguim pensant que cal donar un impuls econòmic al nostre país. Impuls que ve no només de la promoció dels nostres sectors tradicionals, sinó que també ve de la mà de tots els nous sectors disruptors, digitals, que avui dia tant se'n parla.

Aquest impuls digital no ve només de la mà de la transformació digital de l'administració, que serveix per agilitzar tràmits, que serveix per reduir burocràcia, que serveix per reduir terminis. Serveix, en definitiva, perquè una persona pugui fer qualsevol cosa del seu dia a dia d'una forma més àgil, sinó que serveix també perquè apareguin i perquè impulsem nous negocis, nous emprenedors, noves *start-up* en el marc de la Llei d'economia digital, acceleradores, finançament participatiu, i que apareguin, com no, nous sectors com els que ja hem parlat, com pot ser el cànnabis, com pot ser els esports digitals, com pot ser els actius virtuals que, com deia, poden contribuir a dotar un fons sobirà que ens donarà més resiliència en un futur.

Fem una reflexió, perquè si aquest fons sobirà l'haguéssim creat fa 50 anys amb altres fonts d'ingressos que en aquell dia van aparèixer de forma disruptiva en aquell moment, i per dir-ho així, s'hi hagués anat posant de cada revingut una pesseta, avui seríem un país molt ric. El que vull dir amb això és que el fons sobirà no ens farà rics avui ni a l'endemà, però sí que donarà un "*sustenit*" a generacions futures i un fons de resiliència. I tot això, lligat de la mà de l'establiment de la línia de Madrid a La Seu...a l'aeroport de La Seu, i l'establiment de l'heliport nacional a Pal ens permetrà continuar seguint un país atractiu, diversificat, on cada dia, com deia aquest matí, més persones voldran venir a viure perquè no tinc dubte que estem dibuixant el millor país del món.

I aquest model no és contrari a un model de desenvolupament sostenible. I de fet, subscriu les seves paraules, senyor cap de Govern, quan sentia aquest matí el discurs, un dels discursos de l'oposició, el que m'ha vingut al cap, en línies generals, és que la majoria de coses ja s'han engegat, la majoria de coses ja estan sobre la taula.

Celebro que és un discurs, com han sigut tots els discursos, constructiu. Fins ara no hi ha hagut confrontacions, i celebro que des de l'oposició també es parli de la importància de la lluita contra el canvi climàtic. Recordem que això ja no arranca d'ara, arranca de la legislatura anterior amb la llei Litecc, ja arranca des de fa just abans de la pandèmia, la nostra declaració d'emergència climàtica, i per tant són feines que ja hem començat.

El cap de Govern es referia de la reducció constant de la nostra dependència de combustibles fòssils, i a més a més, cal celebrar que les fonts d'energia que alimenten l'energia elèctrica que consumim, a través de FEDA, 50% ja són energies renovables. Cal destacar també que programes com el Renova i l'Engega no fan més que ajudar que cada dia es consumeixi menys energia elèctrica, i cal celebrar també l'objectiu de que es baixi el consum d'aigua per habitant, com ha explicat el cap de Govern.

L'energia fotovoltaica està agafant una força que, pràcticament qualsevol construcció privada o gran infraestructura pública, cada dia més, ja l'està instal·lant, també gràcies als programes que s'engeguen des del Ministeri d'Agricultura i Medi Ambient que ho propicien. FEDA està tenint un paper, no té només un paper social importantíssim sinó que té un paper...un paper importantíssim en l'impuls de la transició energètica i de les energies renovables: hem parlat de CTRASA, hem parlat de l'ecogeneració i hem parlat també, perquè no, del parc eòlic al pic del Maià.

En definitiva, tota una sèrie d'accions, que van en la línia del que es parlava aquest matí, del *green deal*. I és que no van renyides, al contrari, van de la mà, i que sens dubte, aspectes com l'impuls del transport públic o una llei tan important com la Llei de l'economia circular hi tindran molt a dir i tindran una importància sens dubte rellevant per fer que Andorra no només sigui econòmicament potent i sostenible sinó que mediambientalment, torno a dir-ho, serà segurament un dels millors llocs on viure.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, senyor Josep Pintat Forné.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies senyora síndica.

Bé...senyor cap de Govern, aquest matí, amb el meu discurs, el que he intentat és traslladar en el si d'aquesta cambra, i a vostè mateix, i a tots els grups parlamentaris, una dosi de pragmatisme important. Pragmatisme, en el sentit de primer de referir-nos a on estem. A on estem a les alçades d'aquesta legislatura que, a molt estirar, potser seran quinze, setze, disset mesos, dependrà de vostè.

A partir d'aquí, ens ha semblat que dins d'aquesta dosi de...de situació, a nivell de legislatura, és molt important, degut a tot el que ha sigut la pandèmia, i sap bé que en aquest aspecte, com bé ha recordat, totes les mesures sanitàries les hem compartit i les continuarem compartint i com sempre, sota criteris sanitaris. A nivell de...d'aquest xoc que hi ha hagut, és molt important que hi hagi un període de tranquil·litat. Ho deia planerament, que tothom pugui retrobar la seva vida normal i que les empreses del país puguin fer caixa. I això dependrà molt d'aquesta vigrositat d'aquesta recuperació i dependrà molt de que no estem constantment, ho he intentat dir-ho al matí, adequant la vida dels nostres ciutadans.

Acabat aquest any i mig, tenint present tots els projectes que hi ha a tràmit parlamentari, que ja s'aniran debatent un a un, jo no qüestiono si són bons o mals projectes, senzillament he dit que és massa i que això complica la vida als nostres ciutadans, i tot de cop i més en aquest entorn.

Al llarg d'aquesta legislatura, amb el debat d'aquests...d'aquests projectes, ja s'aniran posicionant, i ja anirem fent les nostres aportacions. Però si continuem posant tanta pressió, serà difícil, i no deixem d'estar en una conjuntura que jo espero que realment sigui ja de recuperació, però això, la pandèmia, doncs ens ho dirà i l'efecte de les vacunes també. Però és el que esperem i desitgem. I a partir d'aquí, d'aquest punt de pragmatisme, el que he intentat és posar elements que s'hi incardinin. Si volem prendre decisions de política i acció de política econòmica, s'ha de tenir en compte, s'ha d'intentar quantificar o s'ha d'intentar plasmar tot el que seran les nostres obligacions, tant les reserves del Fons Monetari Internacional, ja n'he parlat, que l'altre dia ens va dir que ja hi havia una quantitat que estaven allà, però aquesta quantitat és del mateix préstec que li ha fet el Fons Monetari Internacional. Per tant, els fons del Fons Monetari Internacional ja s'han utilitzat, una part, per deixar-los dipositats allà, senyor ministre, això ens ho vas comentar.

El segon punt és el tema de les pensions, que és el que estem treballant en aquesta comissió, que esperem que aquesta iniciativa arribi a bon port, i que crec que avui dia hauria sigut important, no ja sinó en el decurs d'aquests anys, d'haver disposat del que s'anomena un balanç actuarial per quantificar exactament quina és la magnitud, la magnitud de les nostres obligacions, i quins canvis han comportat ja totes aquestes reformes anteriors. Això en el seu dia també en vam parlar. Amb tots aquests ingredients, més el volum d'endeutament, més el nostre teixit que...productiu que tenim, ens dona... i uns escenaris diferents de creixement, ens dona una situació. I a partir d'aquí, podem començar a parlar o a focalitzar una política fiscal, que és on anava. I de ben segur que amb aquesta política fiscal hi hem de ser-hi tots, tots els que som l'Estat: Govern, Consell, comuns. Perquè és vital, i vostè també ho ha dit, nosaltres sempre hem entès que abans de tancar la Llei de transferències, ja es va parlar en l'anterior legislatura, hauria sigut, o abans inclús, d'implantar sistemes fiscals, una reforma fiscal mereixeria haver-se abordat amb tota la globalitat. Si no perquè si, evidentment, hi ha aquests transvasaments de diners, i això doncs tampoc genera una espècie d'arbitratge que no...que no és més just, no? Per tant celebren que ens admeti la nostra proposta.

Per tant quan parlava de la pressió fiscal, és de la globalitat, i dins d'aquest pragmatisme, he intentat trobar una lògica a totes les accions que s'hi incardinen. Això és el que he procurat i intentat explicar.

Si he parlat dels 1.426 milions d'euros, miri, és perquè a 8 de juliol al Pla d'equilibri financer, com vostè diu, se'n preveu 300 més, i això és el que ens diu el Pla d'equilibri financer, i es preveu destinar-los amb una emissió de fons verds. I avui dia aquells que es preveuen, senzillament, hi estan compromesos, i el que es vulgui fer-ho és ara, a canvi d'altres estats o situacions financeres que hi ha. Per això he parlat dels 1.426. I això és el que pensem fer, sinó no sé que vam fer el 8 de juliol aquí. I tornaran a modificar tots aquests números i tots aquests comptes, que ja van tenir el debat el seu dia, i que va ser fruit d'una esmena a la totalitat. Per tant, per això he parlat dels 1.426 i de l'increment que representa, d'aquests 500 milions d'euros respecte al 2019.

No estic dient que no hagi tingut que ser, perquè nosaltres vam ser dels mateixos que li vam dir, als inicis de la fase de la pandèmia, que l'Estat havia d'aportar finançament i fer de pal de paller. I això no es fa amb les mans a la butxaca. Però tenint...essent coneixedors d'aquesta situació, intentar veure aquesta globalitat, que no és poc, doncs ens pot permetre tenir una política fiscal que, a part de ser equitativa i tenir la voluntat recaptatòria, també ens ha de permetre ser competitius i veure com evoluciona el nostre entorn.

No pot ser que cada vegada que algú faci una esmena fora del nostre Estat hagin de córrer tots els parlamentaris, no pot ser. Hem d'enfocar què és el que ha passat últimament al primer semestre d'enguany, quan es parlava de la famosa esmena del Partit Podemos, i que tothom...i les gestions que es van fer. Per tant, hi ha d'haver aquesta coherència i aquest pragmatisme. I això, i això, ja és molt, molt per aquesta legislatura perquè no és una tasca...no és una tasca menor. I en no ser una tasca menor, això sí que condicionarà i marcarà les decisions que puguin haver-hi en la propera.

Per altra banda, si parlem d'Europa, jo crec que ja li he dit i li he explicat, jo li he demanat que despleguem l'acord polític.

Vostè s'ha cenyit només a l'estudi d'impacte, jo hi he anat en dos terrenys: primer, les negociacions en si, poden ser en un terreny tècnic, però en un camp polític no n'hi ha. De les últimes eleccions que hi va haver a nivell d'Europa, els negociadors han estat canviats varies vegades. Si no hi ha un cap negociador polític, no hi podran haver solucions polítiques. I tots sabem que els temes de l'Acord d'associació, lliure circulació de persones, servei, i també l'establiment, requereixen solucions polítiques, perquè sinó ens abocarem al fracàs per més que ens hi esforcem.

Tothom sap també que quan la Unió Europea inicia les negociacions, les inicia a l'entorn d'un estudi d'impacte. En aquest cas, el que pugui representar l'impacte d'Andorra per la Unió Europea és insignificant, a nivell econòmic, però no a nivell de credibilitat. I en canvi, per Andorra, té un pes majúscul. Per tant, els estudis d'impacte s'han de fer, i és el que ens vam comprometre en l'acord polític. I és el que es vam comprometre, no solament això: que tinguin aquests primers juntament amb els sectorials, un cop es veïés el full de la negociació,

es podrien comparar els resultats. No hi anirem pas a cegues, ni agitarem un referent. I aquest mecanisme el necessitem, i aquest mecanisme no hi és. I n'hem parlat moltes vegades, i això no hi és.

Vam parlar també de la figura de l'observador. Tampoc hi és. Avui dia son vostès que parlen allà. I dins del marc de l'acord polític, vam convenir que es farien tots els esforços per desplegar la figura de l'observador. I perquè? Molt senzill, el 13 de març del 2019 el Parlament Europeu va adoptar una resolució, i va instar totes les seves institucions -la comissió, el consell, l'alt representant- de ser el màxim transparent en l'explicació i la tramesa d'informació a tots els petits Estats que estan negociant aquest Acord d'associació. Perquè? Perquè aquests petits Estats tenien compromesos els seus sistemes electorals de referèndum. Això, que és voluntat del parlament europeu, és incomprendible que no es vulgui per...de l'arc parlamentari i els representants d'una part de la societat, dins a la taula de negociacions. Jo entenc que pot ser la seva voluntat, senyor cap de Govern, així ho van signar. Espero que en aquesta reunió que tingui a Brussel·les, aquest punt es desencalli. O sinó serà un molt mal missatge, manca de transparència, i vindrà encara a generar més desconfiança. I en vam parlar molt a l'anterior legislatura, amb la senyora Ubach. Això li he dit.

Quan m'he referit a la documentació, jo no he dit que ocultin. Nosaltres li vam demanar els *comptes rendus*. El que no tenim, i també ho hem demanat, ja li he insistit, i sembla ser que no hi són, i això ens xoca fortament, són les actes que s'estableixen entre reunions de la delegació andorrana i la Unió Europea i els acords que s'hi reflecteixen. Això és el fons, i aquí es veu l'ambient polític, i aquí es veu com evoluciona l'acord. Els *comptes rendus* que ens han entregat, que nosaltres pensàvem que eren les actes, són les valoracions o les impressions que hi ha hagut en el marc d'aquella reunió, fet per la part andorrana. Aquest és el fons, i aquesta documentació tampoc la tenim. Si no existeix, no deixa de tenir una certa preocupació, perquè realment es marca tot el que han sigut, durant aquests quatre o cinc anys, que hi ha hagut trobades. Això és el que em referia.

I aquí, quan vostè ens diu que les negociacions s'acceleraran i que s'ha d'aprofitar que ara hi ha la presidència francesa, és el moment, li torno a insistir, de desplegar tots els mecanismes que ens hem dotat que estan dins l'acord polític, que és la pregunta que li he fet al matí, i que hem fet tots els esforços per aquests mecanismes que estan dins l'acord polític. Li posaré un exemple. Vostè em diu: últimament hem tingut, ens mantindran, la qüestió de FEDA. Molt bé, el tema FEDA. Molt bé. Però tothom sap que en una negociació, i així li va dir al Secretari d'Estat, també hi ha un principi: si tu em dones, jo dono. Què han canviat vostès? Perquè en aquestes reunions tècniques, això ho concedeixen amb el tema de directives que puguin tocar a medi ambient, també, a canvi de què? Això és la negociació, això és l'estratègia, i això no ho tenim. I aquí és on fixem la posició. El demés, les posicions que s'han fixat amb les diferents llibertats per part andorrana, ja les coneixem.

Però la posició de l'altra part, que és la Unió Europea, no les coneixem. I aquestes, circulació de persones, de serveis i establiment, no són senzilles. Si pel que ja estava negociat, que és el tema de l'acord del 90, vam estar quasi quatre anys, hi estarem quatre

anys per cada llibertat. Quantes oportunitats -si diguem que aquesta és la gran oportunitat- estarem perdent? Aquí també és una altra de les parts que realment Andorra, si necessita tenir oportunitats, necessita fer-ho de valent i fermament. Això és el que estic dient. Per tant, espero que podrem desplegar...acabar de desplegar aquest acord polític i traçar una autèntica política per assolir un bon acord, perquè ho necessitem. Però així no.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Ferran Costa Marimon.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies senyora síndica.

Aquest matí he tingut l'oportunitat d'escoltar molt atentament les intervencions respectives del president del Grup Parlamentari de Terceravia, Unió Laurediana i Independents i també del Partit Socialdemòcrata, i durant el dinar també he tingut l'ocasió de departir amb els meus companys consellers generals liberals per posar en comú les impressions que han fet les intervencions respectives. I els hem de dir, a vostès, a tota la cambra i als ciutadans, que la sensació que tenim nosaltres avui és de satisfacció. Satisfacció, per una banda, perquè òbviament escoltant també els discursos dels presidents dels grups parlamentaris de la majoria, veient que hi ha una sinergia compartida i una similitud programàtica que no defalleix malgrat la pandèmia, i per l'altra banda també per al to conciliador i les aportacions en positiu fetes des dels dos grups parlamentaris de l'oposició.

Dit això, sí que m'agradaria fer esment en alguns dels aspectes que s'han aportat, perquè penso que enriqueixen el debat i que penso que val la pena parar-hi atenció.

El senyor Pintat literalment ens deia en el seu discurs que "*reclamaven lleis que aportin seguretat i estabilitat al país i no un mer formalisme de compliment programàtic electoral*". Senyor Pintat, subscrivim 100% les seves paraules. De fet, vostè sap, moltes vegades ho hem departit a títol personal, que hem parlat del volum legislatiu que tenim, que hem d'afrontar, perdoni, i totes les lleis que tenim damunt de la taula, amb la qual cosa no podíem estar més d'acord en què les lleis que hem de fer en aquesta cambra han de portar aquesta seguretat i estabilitat al país i que, potser, el ritme no seria el més adient.

M'ha agradat l'adjectiu que ha fet servir també quan reclamava unes memòries econòmiques més rigoroses a les lleis, als projectes de llei, perquè les titllava "d'escadusseres". Penso que és una bona reflexió i penso que hem de parar la màxima atenció a les repercussions econòmiques de qualsevol text legal que posem a disposició. Amb la qual cosa doncs jo també recullo les seves observacions i les incloem també en el

nostre punt de mira, en la nostra perspectiva, a l'hora de legislar. Per tant, aportacions molt en positiu.

També, ja en línia més simpàtica, li he de recordar que tant vostè com jo portem sis anys i escaig en aquesta cambra, i, per bo o per dolent, em sembla que en cada exercici, en cada curs legislatiu, el volum legislatiu ha estat similar, amb la qual cosa segurament haurem de viure amb aquesta qüestió. La pandèmia així, a més a més, ha fet o ha acabat de reblar el clau i fer que fos d'aquesta manera. Amb la qual cosa, tots plegats en aquesta cambra no han defallit ni han dubtat mai en treballar molt més del que seria esperable, i en aquest sentit també saludar no només els consellers i conselleres generals de la majoria, sinó també de l'oposició, per haver-ho fet sempre que tocava. Però compartim el neguit que vostè departia anteriorment, la qual cosa doncs és un element de reflexió.

Més encara, i també ho comparàvem i ho contrastàvem amb els meus companys del Grup Parlamentari Liberal, aquesta inquietud que tenia sobre disposar d'un pla d'equilibri financer però que, penso que el cap de Govern n'ha parlat a la seva intervenció d'aquest matí, però també ho ha fet ara, a la tarda. Vostè ha proposat un òrgan de treball per abordar el debat de la fiscalitat entre el Consell General, el Govern i els comuns i també, ja li anticipo, que des dels liberals és una iniciativa que nosaltres saludem. Amb la qual cosa, aquesta mà estesa i aquests acords i consensos que nosaltres posàvem damunt de la taula al matí, en aquest cas recollim decididament el seu guant.

Ha estat molt crític amb el seu plantejament sobre l'acord polític a la Unió Europea. Penso que òbviament, de manera legítima, si vostè ho veu d'aquesta manera i ho comparteix amb els membres del seu grup parlamentari és perquè, justament, els inputs que a vostè li arriben el fa pensar d'aquesta manera. Jo, en aquest cas, sí que discrepo parcialment de les seves observacions i, amb les explicacions que ens acaba de fer el senyor cap de Govern, penso que queden respostes com a mínim algunes de les inquietuds. Però em quedo amb la conclusió que val la pena treballar per assegurar que realment aquest acord polític estigui fet amb la tranquil·litat absoluta de tots i cadascun dels membres de la cambra. Per tant, també, bona nota de les seves precisions.

Si em permeten, parlaré ara de les impressions del discurs que ha fet el president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

De fet, una mica com també ens comentava el senyor cap de Govern, d'entrada el seu discurs, li he de dir que m'ha descol·locat perquè jo el veia més com un hipotètic, deixem-ho en hipotètic, discurs d'investidura del Partit Socialdemòcrata que no pas del que allò, avui, ens ocupa. Aquesta també mà estesa que havia fet el cap de Govern en què posava a l'escrutini del Consell General tota una sèrie de polítiques necessàries pel país i per donar resposta a les necessitats de les ciutadanes i els ciutadans que té plantejades el nostre executiu de coalició per als propers dotze mesos. No ha estat així, i potser per això m'ha descol·locat.

És un discurs que, en molta mesura, aquest gir mediambientalista que en deia el cap de Govern, li compro. De fet, parlar de polítiques mediambientals, de sostenibilitat, són

polítiques al cap i a la fi força simpàtiques que plauen moltíssim a la gent. Però la meua pregunta, i no va amb segones, és si vostè aquest discurs se'l creu. Potser la motivació del seu discurs és que ja ha arribat al seu sostre electoral i vol ampliar espectre de votants? O, també li dic, i recordava el cap de Govern, vostè, en primera persona, no fa ni dos mesos, s'oposava a la implementació de la taxa del CO2 com estava prevista i en demanava un ajornament, cosa que contradiu en gran mesura totes aquestes polítiques mediambientals que avui, ben vehement, vostè defensava.

Sigui com sigui, no hi entrarem, però penso que és un molt bon senyal perquè, amb totes les propostes que avui vostè ha fet, no només està en coincidència amb moltes polítiques de les que ja està creant avui en dia el Govern, sinó que coincideix plenament amb postulats íntegrament liberals, o si més no, que nosaltres vàrem defensar al seu dia i que continuem defensant.

Per exemple, vostè ha parlat i nosaltres coincidim -perquè això nosaltres ja ho dèiem sempre- de model turístic sostenible, d'una integració en l'economia circular i inclusiva, de la lluita contra el canvi climàtic, de la gestió de residus responsable, d'un ús sostenible de l'aigua, de la planificació del territori o de la promoció de la innovació vinculada a la sostenibilitat. Tot això són propostes que, en el seu dia, programàtiques, nosaltres posàvem damunt de la taula i que vostè avui també comparteix. I són propostes, com bé recordava el cap de Govern, que el nostre executiu ja fa temps que hi treballa, hi està treballant i continuarà treballant. És a dir, hi ha unes grans coincidències amb el que vostè, avui, planteja, i amb el que està portant a terme el nostre Govern. Amb la qual cosa, hom pensaria que ha de ser prou fàcil arribar a punts d'acord.

Vostè, literalment, avui ha dit, en finalitzar la seva intervenció: *“Ens volem assegurar amb tots vostès -senyor Pere López, això deia vostè- perquè el conjunt de reformes estructurals que avui han plantejat els socialdemòcrates puguin ser tingudes en compte en el pròxim any i mig de legislatura.”* Ha fet referència, de manera explícita, a unes pensions dignes. I jo li demano, està disposat doncs, la formació socialdemòcrata, durant aquesta legislatura, a signar un pacte d'Estat per les reformes de les pensions?

Dit això, no vull acabar sense dir-li però que, malauradament, el seu discurs m'ha decebut. I molt. El cap de Govern ha dit literalment que li donava la impressió que era més un programa electoral que no pas cap altra cosa. De fet, senyor cap de Govern, aquest matí mentre jo anotava aquelles respostes que havia de fer, les rèpliques que estic fent en aquest moment, havia anotat programa electoral, i li ha fet el discurs algú de fora. Per tant, compartíem aquesta impressió.

Senyors i senyores d'aquesta cambra: posin atenció i permeti'm que parli en un altre idioma. *“Esta propuesta de Acuerdo Verde para España, una apuesta histórica por la transición ecológica como columna vertebral de la economía española del siglo XXI, con un apoyo público rotundo y audaz en forma de políticas industriales, de empleo, formativas y de I+D+I, pero también mediante señales inequívocas al mercado, la modernización económica podrá abrir enormes bolsas de empleabilidad en todos los niveles de cualificación laboral”.* El

senyor López deia: *“Aquest Acord Verd per l’Andorra que proposem és una aposta històrica per la transició ecològica, com a columna vertebral de l’economia andorrana del futur, amb un suport públic, rotund i audaç, en forma de polítiques industrials, d’ocupació, formatives i d’I+D+I perquè la modernització i transformació ecològica obren enormes borses d’ocupació en tots els nivells de la qualificació laboral.* Continuo, vostè deia: *“Volem construir una nova idea de pàtria moderna, sostenible, generosa, solidària i oberta”.* I un altre document diu: *“Para construir una nueva idea de patria moderna, sostenible, generosa, solidaria y abierta”.* És més, aquest altre document diu: *“Por ello, proponemos una reforma ecológica y feminista de la contabilidad nacional, en dos claves: en primer término, desplazaremos el PIB del centro de gravedad de la acción económica, siguiendo el camino inaugurado por Nueva Zelanda, constituiremos una comisión parlamentaria para introducir un índice de bienestar que constituirá el nuevo concepto guía en la elaboración de los presupuestos generales del Estado y en los objetivos de las diversas políticas públicas españolas”.* Vostè deia: *“Per això, proposem una reforma ecològica i feminista de la comptabilitat nacional i desplaçar el PIB del centre de la gravetat de l’acció econòmica, seguint el camí dels països com Nova Zelanda, o proposem constituir una comissió parlamentària que introdueixi un índex de benestar que constituirà un nou concepte-guia de les diverses polítiques públiques per l’Estat andorrà”.* I tantes i tantes propostes més que vostè ens ha dit, com: *“Poniéndonos en hora con Europa”, “Acostant-nos a Europa en temps i hora”; “¿Cómo hacer un green new deal para España?”, “Com podem fer-ho, un acord verd per Andorra”; “Hacia un gran pacto de país por el derecho al futuro en un planeta con límites”, “Cap a un gran pacte de país pel dret al futur en un planeta amb límits”; “Una constitución a la altura de la emergencia climática”, “Constitució a l’altura de l’emergència climàtica”.*

Senyor López, vostè avui ens ha llegit íntegrament -senyor cap de Govern, la seva impressió era correcta- *Un adelanto de programa electoral 2019. Un acuerdo verde para España. Más país.* Senyor Íñigo Errejón.

Les coincidències no són dos o tres paràgrafs, les coincidències del discurs del senyor López són totes i cadascuna de les frases que jo els ressaltó avui.

Dit això, no tenim ni discurs propi, senyor López?; creu realment que vostè està legitimat per ser candidat a cap de Govern?.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Costa.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Pere López Agràs.

El Sr. Pere López:

Gràcies senyora síndica.

Volia, per començar, recordar el que ha estat a l'inici del meu...de la nostra intervenció aquest matí, deixant el debat per aquesta tarda davant del dret que tenim a presentar, al nostre entendre, amb un debat cap a l'orientació que hauria de tenir l'acció del Govern, quin és i quin hauria de ser el futur del nostre país.

És cert, senyor cap de Govern, i amb això vostè ha centrat la rèplica del nostre discurs, que vostès estan fent accions en matèria de lluita contra el canvi climàtic. De fet, ens hi hem referit, al llarg del discurs, als programes Renova, als programes Engega, entre altres.

És cert que algunes mesures són bones i encertades; d'altres, al nostre entendre, no tant. Moltes mesures són aïllades, no necessàriament connectades, i algunes amb algunes contradiccions i inconsistències importants. Amb algunes m'hi referiré més tard.

La nostra és una proposta global, inspirada amb les millors pràctiques europees, no només hispàniques sinó també alemanyes, en relació al que ha de ser una transició ecològica del futur. Una transició ecològica com a columna vertebral, com deia abans, del que és el futur del nostre país i de les nostres futures generacions. Una transició ecològica, com la pedra angular del futur del nostre país.

Escoltant ahir, senyor cap de Govern, i llegint el seu discurs, sincerament nosaltres no hem intuït en cap moment que la rellevància de la transformació a emprendre fes part de la seva intervenció.

Vostè, a diferència de la meua intervenció, que sempre he d'acabar una mica corrent, té el temps per fer-ho i per referir-s'hi, i no s'hi ha referit al llarg de tota la seva intervenció. I a més ens sembla, nosaltres crec que hem fet passar el missatge avui en aquest sentit, que no s'ha entès bé la importància del que Andorra ha d'afrontar. I volem lligar aquesta actuació davant la transició energètica parlant de la seva tradicional manca d'anticipació, i posarem diferents exemples, en primer lloc, parlant de la crisi sanitària. Ahir ens va agrair el treball i les aportacions efectuades.

En primer lloc li volem agrair aquest gest i retornar-li aquest gest per la seva part. Penso que tots hem fet importants esforços, que Govern, comuns, administracions públiques, personal sanitari en primera línia, cossos especials i tota la població en general han fet grans esforços. També volem agrair que algunes propostes que en una primera instància no van ser acceptades, doncs finalment ho fossin.

Però parlem de com ens va agafar la crisi sanitària. La crisi sanitària ens va agafar sense un atur contributiu, ens va agafar sense un marc de protecció pels autònoms, ens va agafar doncs amb importants febleses amb bastantes qüestions de protecció social i es va acabar legislant en el mateix moment. Legislant i també endeutant la caixa de l'Estat, a diferència de si hi hagués hagut unes aportacions que s'haurien constituït una caixa de futur. Per tant, vostès ja acaben arribant amb alguns dels debats, però ho fan tard i empesos sovint per la força dels fets. Podríem posar també l'exemple de la diversificació econòmica, l'exemple de la fiscalitat, l'exemple de l'acord amb la Unió Europea i, pel que sembla ara, també amb la transició ecològica. I això és el que suposa ser una dreta conservadora. I no s'enfadi,

sobretot, quan diem la dreta conservadora, perquè és el que respon en aquesta trajectòria d'actuació.

Les mesures de la crisi a les que vostè s'hi va referir habitualment, els primers a parlar d'ajuts directes vam ser nosaltres, després vostès s'hi van afegir, i també cal dir que els molts diners -perquè penso que avui és un bon dia per dir-ho, ja que vostè s'hi ha referit-, que els molts diners injectats a l'economia al llarg d'aquesta crisi no han arribat a tot arreu per igual. Xifres enormes que hem vist amb ERTOS i crèdits tous en alguns projectes quan, per exemple, doncs molts autònoms i petits empresaris no van saber arribar a les ajudes pagades pel Govern.

Els hi posaré...els hi posarem un altre exemple de manca d'anticipació. El tema dels salaris i del salari mínim. Quants anys fa que parlem d'aquesta qüestió? Una qüestió que ara, a més, és de plena actualitat per les dificultats de trobar mà d'obra. Avui mateix llegíem que a Espanya el salari mínim serà de 1.000 euros l'any 2022, 965 euros a partir d'ara, i es parla d'un 1.050 euros al 2023. Fent l'equivalent a Andorra això suposaria per l'any 2023 un salari mínim de 1.225 euros al mes. Ja no parlem de França, on el salari és de 1.589 euros. Per tant, novament, una aposta per l'acord verd i per uns salaris més elevats i també donar un enfoc als sectors tradicionals és una manera de superar aquesta precarietat salarial.

A més, a Andorra amb aquests salaris cal parlar...cal pagar uns lloguers molt elevats. I parlem d'habitatge, ja que vostè ahir no va estar molt d'acord amb la nostra opinió que no hi havia hagut propostes concretes en matèria d'habitatge. Parlem d'habitatge i de les mesures que s'han pres, i si aquestes mesures, efectivament, han ajudat o no a pal·liar els problemes.

Vostès ho han centrat tot en la reducció d'impostos, en la reducció de les cessions, i al nostre entendre aquestes mesures el que han produït és una liberalització podríem dir gairebé salvatge del mercat de l'habitatge i estem veient els resultats.

Fa uns pocs dies, senyor Esport, un ciutadà pel carrer em deia -i a mi em sembla que és prou significatiu, li demano què li sembla a vostè-, cito literalment el que em va dir aquest ciutadà, diu: *"Estem veient com els rics es construeixen els seus súper pisos de luxe i per a nosaltres no hi ha pisos"*.

Un altre exemple és el de les pensions, i aquí, des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, volem fer una profunda reflexió a tots els grups d'aquesta cambra, i també al Govern. Ens sembla que ja n'hi ha prou de discursos de la por sobre aquesta qüestió, de seguir creant angoixa i incertesa i inseguretat, de parlar de la fallida i de la insostenibilitat del sistema públic de pensions. Ara és el moment d'aportar solucions, i sobretot de redoblar la confiança en el sistema públic de pensions, l'únic mitjà, l'únic ingrés per a una majoria de pensionistes.

Fent servir les paraules que mencionava l'assessor nomenat pel Grup Parlamentari Demòcrata, penso que és escaient després del que s'ha parlat aquestes setmanes, demanar què és per a vostès una pensió suficient.

Habitatges...habitatge, salaris i pensions són temes centrals de la política andorrana des de fa molts anys. I amb la seva gestió, aquests han passat d'importants a urgents, fent servir una expressió que vostè ahir va repetir sistemàticament.

Parlem ara de les decisions que no s'han pres en matèria d'habitatge.

En primer lloc, el famós fons publicoprivat. Una promesa per l'any 2019, vull recordar-li. El ministre de Finances ens parlava que ja tenien la documentació per crear l'organisme d'inversió col·lectiva amb l'AFA l'any 2019, i que a finals del 2021, encara està pendent.

Els habitatges socials. Vull recordar que el nostre grup parlamentari va presentar les primeres esmenes al pressupost per crear habitatges socials l'any 2017. Vostès van fer una roda de premsa al març del 2020 per anunciar els pisos de Borda Nova. I ahir ens deia que, amb una mica de sort, les obres començarien al 2022.

Sobre el multilateralisme, una qüestió que el nostre partit tenim assumida des de fa 21 anys, de fet, el PS es va crear per connectar Andorra amb el món. Són vostès els que permanentment parlen de les especificitats, de les particularitats. Nosaltres sempre hem estat europeus, i avui els hi volem demanar si vostès volen un estat del benestar o un estat amb protecció social. Si és així, si realment ho volen, llavors també vostès seran europeus.

Parlem de la taxa turística. Amb una lògica de transició ecològica i aquí va alguna de les inconsistències del seu projecte, una taxa turística ha de tenir, inevitablement, un important component ecològic. I no inventem res, simplement cal referir-se a les millors pràctiques internacionals. Si realment volem un turisme sostenible i de qualitat, aquesta taxa té tot el sentit que en part reverteixi a l'acció de protecció del nostre medi ambient. Perquè cal començar a pensar que, en matèria turística, no estem fent bé les coses, i menys amb una lògica de transició ecològica. Som on som, tenim un turisme de masses, però si sabem on volem anar, el que no podem fer, el que no es pot fer és seguir afegint propostes de turismes de masses a la seva política turística.

Allò del multifuncional, al nostre entendre, és una altra cosa que no té res a veure amb la taxa turística, respon a la contínua improvisació en matèria d'infraestructures. De fet vull recordar que vam presentar de resolució amb un pla nacional d'infraestructures que encara està pendent que sigui posat en marxa.

I finalment, també parlant d'inversions i d'infraestructures, volem parlar de cultura. Avui hem escoltat, ahir vam escoltar, com el que havia de ser un museu nacional, que sistemàticament ha entrat i sortit dels pressupostos, s'ha convertit, de fet, amb una pàgina web. Potser, si em permet la ironia, en aquest cas la transformació digital ha anat una mica massa lluny. Ja poden vostès parlar d'identitat, d'andorranitat, etcètera.

Per acabar, vull recordar les grans línies de la nostra intervenció, per posar damunt de la taula la transició...la necessitat d'una transició ecològica en la línia dels millors projectes europeus. Una transició ecològica com una millora de la qualitat de vida dels nostres

ciutadans, per construir un futur sòlid per als nostres fills i per als seus fills, pel seu dret al futur.

Els reptes són evidentment molt grans, però la fortalesa del poble andorrà també ho és. Si no defugim, estem segurs, estic segur de la nostra responsabilitat que ens en sortirem.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general: 01.34.52

Gràcies a vostè, senyor López.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor Carles Enseñat Reig.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies senyora síndica, ho faré des d'aquí.

Sentia el discurs del senyor López, que ens acusava de ser la dreta conservadora i el seu discurs de la CASS. No sé si aquest discurs i aquest concepte de dreta conservadora també ve d'algun programa electoral espanyol. Però bé, segurament, com ja ho hem sentit segurament sí.

Em referiré una mica a aquesta polèmica de les vacunes, que abans la senyora Carine Montaner, la consellera general Carine Montaner comentava, i m'agradaria fer una explicació més enllà doncs d'aquesta possible política siciliana, no, "d'esteu avisats" i tot això. Jo crec que he entès el que deia vostè, jo crec...jo no em sento avisat pel que vostè ha comentat, i jo li diré de forma planera sense que això sigui una acusació, al contrari, és la meva opinió i versa sobre la seva, però en cap cas vulgui que sigui una confrontació, simplement una altra idea sobre el mateix tema.

Al món hi ha 5.820 milions de persones vacunades...perdó, 5.820 milions de dosis, a persones que s'han vacunat, dels quals 2.390 milions de persones, 2.390 milions, és a dir, un terç de tot el planeta, té ara en aquests moments dues dosis. Un terç de la població mundial, que es distribueix de forma doncs diferent. Per exemple, països com Malta o com Portugal o com Singapur tenen vora el 80-83% de la població vacunada i països com per exemple Gàmbia solament tenen un 0,1% de la població vacunada. Aquesta és la realitat, la realitat és que països rics ens hem pogut vacunar, països no rics, pobres, no s'han pogut vacunar.

Això em recorda una sèrie a Netflix, que els hi recomano perquè a més ve molt al cas, que es diu *Pandemic*. Aquesta sèrie va ser...va ser en aquest cas, doncs, passada per Netflix just abans de la Covid, i justament la vaig veure durant la Covid, durant el confinament. I em va fer pensar molt, i potser doncs aquest cas de les vacunes és extrapolable a aquella...a aquella sèrie.

Pandemic comença amb dues imatges: una en un poble de Nicaragua, on una mare està enterrant el seu fill de 8 anys perquè, per complicacions de la grip, ha mort, i, per una altra, una família americana que, doncs, pel seu sentit antivacunes decideixen que no vacunaran de res els seus fills.

Aquí es veu els extrems: països rics on ens convé o fins i tot ens permetem ser antivacunes, països pobres on no es poden permetre ser vacunats. És a dir, aquesta -deia crec que el senyor Ferran Costa abans-, aquesta pandèmia dels no vacunats solament ens la podem, en aquest cas, pagar els països rics. Perquè els països pobres no tenen aquesta sort, no tenen la possibilitat de tenir pandèmia de no vacunats.

I si anem per exemple a Estats Units, veiem que aquells Estats governats per partits demòcrates, o pel Partit Demòcrata, que són bàsicament el nord i els països... els Estats més rics, com per exemple Nova York o Califòrnia, són els Estats on tenen més població vacunada i aquesta població més vacunada dona la casualitat que és on hi ha menys mortalitat, menys infectats. Els Estats del sud, que habitualment són Estats més pobres, també Estats normalment més rurals i normalment també dominats pels republicans, són Estats amb menys vacunats. A més, la projecció és molt forta, perquè els Estats del nord per exemple arriben al 70% de vacunats i els països...els Estats del nord solament al 30. I aquests pa...aquests estats amb 30% de vacunats, per tant molt poc vacunats en relació a Estats Units, són on hi ha més morts i més infectats.

Sabem perquè han baixat els contagis i la mortalitat en els centres socio-sanitaris? Perquè ens hem vacunat. O saben perquè el personal sanitari no es contagia i, gràcies a Déu potser per la joventut, tampoc no hi ha casos de mortalitat? Perquè ens hem vacunat. I saben perquè la població en general no, en aquest cas, no hem de patir de més mortalitat o també de noves persones que acaben a l'UCI o de noves infeccions importants? Perquè ens hem vacunat, perquè Andorra, per sort, està dins d'aquest club del 80% de vacunats, i no d'aquest club del 0,1% de les persones vacunades.

Jo, senyora Montaner, no puc...no puc fer una política més enllà que aquesta, de versar aquella informació que rebo, científica, per intentar donar avisos d'informació, avisos de claredat, avisos en aquest cas d'intentar trencar aquesta -i no dic que la faci vostè-, però sí que alguns ho fan, aquesta política de la desinformació. Perquè la informació i la veritat es basen en dades empíriques, i empíriques són les dades quan, en aquest cas, 5.800 persones al món, 2.300 de les quals han rebut dues dosis.

Aquesta informació d'aquesta veritat és la mateixa que la que va demostrar que la terra no era plana. I no s'ha de demostrar que la terra no és plana, perquè les coses són així. És la mateixa que, òbviament, ens arriba a la conclusió que arribats a l'extrem del món, no caurem a l'abisme, perquè les coses són així. És la mateixa de no perdre el temps, ni al debat del Consell General ni a qualsevol debat, per no debatre si el sol o és la Terra el centre del sistema solar, perquè tots sabem que és així. Òbviament, en els moments històrics que això es va esdevenir, hi havia gent que deia el contrari, i evidentment és legítim que vostè opini el contrari. Però les dades empíriques són les que ens donen, en aquest

cas, al Govern, a la comunitat científica, als consellers generals, 27 dels quals ens hem vacunat, a tota aquella gent que pensem que solament vacunant-nos sortirem d'aquesta crisi, la certesa de què estem en el bon camí.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè senyor Enseñat.

Govern desitja intervenir? Sí, sí, senyor cap de Govern, té la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies senyora síndica.

Bé, jo en primer lloc volia cloure la ronda de valoracions de les diferents intervencions dels presidents dels grups parlamentaris.

Abans m'he centrat particularment en la intervenció de la consellera no adscrita i m'he centrat també evidentment en les intervencions dels presidents dels grups parlamentaris de Terceravia i Socialdemòcrata. I no he fet referència, perquè ho volia fer ara, a les intervencions dels grups parlamentaris de la majoria, del Grup Parlamentari Demòcrata, del Grup Parlamentari Liberal i del Grup Parlamentari de Ciutadans Compromesos.

La veritat és que no m'hi estendré. Anava a dir no m'hi estendré tant, però de fet no m'hi estendré perquè crec que el nivell de coincidència i de convergència que tenim és elevadíssim, i és cert que el president del Grup Parlamentari Demòcrata evocava aquest matí que, tradicionalment, i jo ho he viscut, perquè fa uns quants anys que estic en aquesta cambra en els bancs del Govern, jo he assistit a molts debats d'orientació política on efectivament, doncs, i de forma crec constructiva i positiva, el Grup Parlamentari Demòcrata, malgrat donar suport al Govern, tenia una posició crítica, proactivament crítica, constructivament crítica, no?. Per tant, jo crec que això encara reforça més la idea que el contingut, i evidentment el to, de les intervencions dels presidents dels grups parlamentaris de la majoria demostren -perquè normalment hi ha aquesta visió crítica- demostren fins a quin punt, en aquesta legislatura, i particularment en aquest darrer any, el Govern i els seus membres, els membres que en formen part i els grups parlamentaris de la majoria i els consellers que en formen part, anem de la mà.

La veritat és que crec que hem assolit una metodologia i una dinàmica de treball durant aquesta legislatura més participativa que mai, i evidentment tot és perfectible, però debatem les coses amb caràcter previ, les discutim, les parlem i les consensem, particularment en el cas de les iniciatives legislatives que entrem a tràmit parlamentari. I crec que això es demostra precisament en el contingut d'aquestes intervencions, que no són dissonants perquè prèviament han fet una feina de mà estesa i de consens.

Crec que això encara era un repte més important, tenint en compte que no hi ha un govern monocolor i un únic grup parlamentari que dona suport a aquest govern monocolor, com s'havia esdevingut les dues passades legislatures. Ara és diferent, tot és més plural, tot és més divers, tot és més ric.

Molta gent no ens augurava gaire èxit a principis d'aquesta legislatura. Quanta gent va dir, o va pensar sense dir-ho, que aquest govern de coalició duraria mesos, potser mitja legislatura? I ja hem passat la mitja legislatura. I ja hem passat la mitja legislatura sense ni un, ni un episodi de dissensió, sense ni una anècdota que s'hagi fet pública en els mitjans de comunicació on s'evidenciï diferències entre els diferents partits polítics que conformen la coalició de govern i parlamentària sense els diferents...entre els diferents grups parlamentaris que conformen els diferents grups de la majoria, sense cap diferència o dissensió pública entre els diferents ministres de les diferents formacions polítiques que conformen el Govern.

I crec que això, en definitiva, no és mèrit meu, això en definitiva és mèrit de totes i cadascuna de les persones que formen part del Govern, de totes i cadascuna de les persones que formen part dels grups parlamentaris, dels tres grups parlamentaris de la majoria, i de totes i cadascuna de les persones que formen part dels òrgans de Govern de les tres formacions polítiques. I crec que això no és positiu perquè sí, no és positiu perquè no fem soroll sinó perquè, en definitiva, l'estabilitat, la convergència i el consens després es tradueixen en mesures més eficaces i més ben travades de política general, de política governamental i de política parlamentària. Per tant, es tradueixen en un benefici clar i palès per als ciutadans i les ciutadanes del nostre país.

Per tant, jo volia aprofitar avui aquesta tribuna, si em permeten, doncs per traslladar un sincer agraïment a totes aquestes persones, tant del Govern, com dels grups parlamentaris com de les tres formacions polítiques. I crec a més a més és oportú i ve al cas tenint en compte doncs que parteix de la constatació d'aquesta gran convergència i diguem consens entre les diferents intervencions dels presidents dels grups parlamentaris de la majoria i la meva pròpia intervenció del dia d'ahir.

Dit això, passaré a respondre les consideracions que en la seva segona intervenció ha fet el senyor Josep Pintat. I respondré, senyor Pintat, dient-li que, que crec que tenim, -tot i que no ho pugui semblar, segurament no tant com amb els presidents dels grups parlamentaris de la majoria, però també d'això es tracta, no?-, però crec que efectivament tenim molts punts de coincidència també. Molts punts de coincidència no només en el fons sinó també en les qüestions més de caràcter formal. No només en la diagnosi de les situacions, sinó també en la metodologia de treball que cal aplicar per arribar a aplicar les decisions que es deriven d'aquesta diagnosi.

Potser jo soc més partidari, el Govern és més partidari, i els grups parlamentaris de la majoria són més partidaris d'imposar un ritme una mica més accelerat que el que vostè té, però també crec que això és normal i habitual tenint en compte que nosaltres som Govern,

nosaltres tenim la majoria, i vostè exerceix, i exerceix molt constructivament i molt bé el seu rol d'oposició.

En tot cas, li donaré uns exemples concrets de perquè penso doncs que en el fons també convergim molt. Vostè ha parlat de la necessitat, ara, en aquest període post pandèmia, en tot cas així ho espero, que puguem parlar de període postpandèmia, la necessitat que hi hagi un període de tranquil·litat, no? Que no estiguem adaptant constantment la vida dels nostres ciutadans, que les empreses puguin retornar a la normalitat i puguin tornar a fer beneficis, que els ciutadans puguin tornar-se a acomodar a la seva vida quotidiana pre-pandèmia, i crec que en això hi estem perfectament d'acord. I crec, a més a més, que això no està renyit amb una intensa activitat legislativa durant aquest segon tram de la legislatura que ens queda. Perquè? Perquè de fet, nosaltres, ja hem detectat, precisament en el marc d'aquests processos participatius que fem la majoria, nosaltres ja hem fet un treball de diagnosi i de detecció d'aquelles iniciatives legislatives que són absolutament imprescindibles precisament perquè aquest retorn a la normalitat es faci de la manera més ràpida possible.

És a dir, nosaltres no pretenem, malgrat en alguns casos hi havia compromisos electorals o d'investidura en aquest sentit. Per aquest motiu vam fer l'H23, on precisament vam extreure tota una sèrie d'iniciatives legislatives que el que pretenien doncs potser és establir noves obligacions que efectivament, tal com vostè diu, potser ara no escauen i hem de posposar per a un futur proper.

Dit això, també és veritat que nosaltres hem de respondre, legislativament i executivament, a aquesta necessitat de tornar a la normalitat com més aviat millor. I per fer-ho, creiem que hi ha determinades iniciatives legislatives, concretament, que són necessàries. Si tirem endavant iniciatives legislatives durant aquest segon tram de la legislatura, és precisament per incrementar la riquesa del nostre país, fer créixer econòmicament el nostre país, preservar o també disposar d'un nivell d'ocupació i d'ocupabilitat de més qualitat i també per incrementar la sostenibilitat ambiental en clau de creació de valor afegit.

Aquest és el nostre objectiu. Potser aquesta diagnosi que hem fet no és del tot exacta o acurada, i per tant doncs també crec que a vostès, com a partits de l'oposició, els correspondrà ajudar-nos a decidir si potser determinades iniciatives legislatives en el seu conjunt, o determinades parts d'aquestes iniciatives legislatives -i aquí entrarà el seu rol de formular esmenes- s'han de retocar per tal precisament d'assolir aquest objectiu, però en tot cas crec que compartim aquest objectiu. Ara del que es tracta és d'infondre tranquil·litat, de no donar o de no establir noves obligacions que no siguin estrictament necessàries per als nostres empresaris, per als nostres autònoms, per als nostres treballadors, per a les nostres famílies, i per tant, doncs, crec que ens hi podrem trobar.

També penso, i aquí si em permetem potser estic suplantant una mica, no, el rol dels presidents dels grups parlamentaris de la majoria, però de la mateixa manera que ahir jo parlava de la necessitat de fer un sobreesforç, crec que també no només l'haurem de fer des de la perspectiva de la feina esmerçada, sinó que també haurem de fer un sobreesforç

de mà estesa i de consens previ d'aquestes iniciatives legislatives, no? I per tant, jo crec que seria convenient que en algun moment també els diferents grups parlamentaris, amb el concurs del Govern, en el cas que es tracti de projectes de llei, puguem parlar i planificar una mica d'aquí a finals de la legislatura com han d'anar entrant les diferents iniciatives legislatives que són absolutament prioritàries.

Vostè em parla també de la necessitat de quantificar obligacions i que, quan tinguem les obligacions quantificades, serà el moment de poder debatre i implantar un nou sistema fiscal que sigui més proporcional a la necessitat de satisfer aquestes obligacions, entenc, i que a més també vostè hi està d'acord, sigui més equitatiu. També hi estic completament d'acord. És que, de fet, potser no m'he explicat prou bé en la meua anterior intervenció, però jo quan ahir parlava d'aquesta reforma fiscal, i avui he detallat la reforma fiscal que podem...volem promoure a curt termini, evidentment no es tracta de la gran reforma fiscal que necessita aquest país per intentar doncs compensar els desajustos als quals em referia, particularment entre les diferents administracions de l'Estat. La reforma fiscal que ara impulsarem i que entrarem a tràmit parlamentari a curt termini, és una qüestió, si em permet, de detall, una qüestió gairebé exemplificativa, anava a dir anecdòtica però la paraula és excessivament col·loquial, i no fa honor al contingut d'aquest projecte de llei, no?. Però en tot cas, no és aquesta gran reforma que estic d'acord que l'hem de fer quan disposem de totes les dades a aquest efecte. Però també penso, i amb això potser discrepem, que potser algunes dades no les tenim totes encara però també hi ha moltes dades que sí que tenim.

Per exemple, vostè diu "és que no tenim les dades detallades sobre les reserves de l'FMI". Sí que les tenim, el que passa és que no ens posem d'acord. Però nosaltres, el nostre criteri és que els drets especials de gir es computen, en aquestes reserves, i per tant doncs aquestes reserves són actualment a l'alçada de 138 milions d'euros. Així ho entén també el Fons Monetari Internacional i les principals agències de rating. Per tant, almenys aquest aspecte, des del nostre punt de vista ja està quantificat. De la mateixa manera que ja està quantificat la càrrega financera i econòmica que suposarà, o que suposa, el nostre sistema de pensions.

S'han fet nombrosos estudis actuàrials per part d'experts reconeguts, que ja han quantificat econòmicament els passius i els drets i les obligacions que es derivaran del sistema públic de pensions que tenim actualment vigent. I penso doncs que aquestes quantitats, que també les tenim, diguem, determinades, ja és una part del camí que hem recorregut.

Després, si hi afegim totes les altres obligacions a les quals vostè feia referència i que evidentment avui potser seran unes i d'aquí a un temps potser seran unes altres, perquè evidentment estan subjectes a una certa volatilitat. Jo crec que ja des d'ara, i amb una visió a mitjà o a llarg termini, no vull dir que haguem d'aprovar la reforma aquesta legislatura, però jo crec que ja des d'ara disposem de dades econòmiques suficients com per poder assegurar-nos Consell, Govern i comuns per començar a abordar, de forma, com deia abans, eh, pausada, tranquil·la, constructiva, aquesta reforma fiscal que ens ha de conduir a un sistema més just, més equitatiu i que garanteixi també un finançament adequat de l'Administració general, tenint en compte que aquesta Administració general cada dia té

més competències i, evidentment, a ningú se li escapa que té atribuïdes les competències més costoses, només cal parlar de l'educació, dels serveis socials, o de la salut.

Bé, pel que fa a l'acord polític, vostè ha dit que l'hem de desplegar completament. Efectivament, hi estic d'acord evidentment, quan se signa un acord polític és per honorar-lo i fer-lo complir, no, i evidentment doncs aquest és el nostre objectiu i aquesta és la nostra voluntat. I també estic d'acord amb vostè que no està completament desplegat i que hi ha una sèrie de compromisos condicionats -i això és molt important, i a això m'hi referiré ara-, hi ha una sèrie de compromisos condicionats que fins ara no s'han fet efectius.

Per exemple, la qüestió de la seva participació, de la participació dels grups parlamentaris com a observadors en la negociació d'aquest Acord d'associació. És una mica el que li deia abans: no és per falta de voluntat ni per falta d'insistència del Govern. Nosaltres ja hem demanat informalment, precisament per no produir una resposta escrita en contra que condicionés ja una futura decisió en aquest sentit, la possibilitat doncs que els grups parlamentaris puguin participar com a observadors.

Jo mateix vaig tindre ocasió de traslladar a l'ambaixador Lenoir, quan va venir aquí a Andorra, la voluntat i el ferm compromís del Govern amb els grups parlamentaris i particularment amb els grups parlamentaris de l'oposició, de que poguessin participar en aquestes negociacions. Però malauradament, de moment encara no hem tingut una resposta favorable. I com vostè comprendrà, en una taula de negociació, en una negociació, hi ha dues parts, i el que no puc fer jo és imposar les meves voluntats. Per tal...per tant, el que li puc dir és que jo em continuaré esforçant i continuaré picant pedra, i el Secretari d'Estat d'Afers Europeus es continuarà esforçant i continuarà picant pedra per què vostès puguin acabar sent observadors en aquestes negociacions. També penso que la remodelació del Servei Europeu d'Acció Exterior ens donarà una nova i bona finestra d'oportunitat per avançar en aquesta demanda.

Una mica més el mateix pel que fa a les actes de les reunions. Ja n'hem parlat vegades, senyor Pintat, però és que la Unió Europea no fa actes de les reunions, només elabora conclusions operacionals que ja es posen en la seva disposició. Tampoc les fa en el marc de les negociacions de l'Espai Econòmic Europeu. Entenc que potser vostè no estigui d'acord amb aquesta metodologia de treball, però és la que sempre ha emprat la Unió Europea, històricament i continua emprant. Per molt que jo vagi allà, piqui sobre la taula i li digui a la senyora Von der Leyen o al senyor Borrell o al senyor Michel que han de fer actes de les reunions, no ho faran, perquè no és la seva metodologia de treball. Fan reunions i, al terme de la reunió, redacten unes conclusions operacionals que són les que tenim i les que us fem arribar puntualment. Per tant, no hi ha ocultació de la informació, però vostè a vegades ens demana coses que estan dins de l'ordre del que és impossible, no. Dit això, també em comprometo, doncs, a dir que particularment en la negociació de l'Acord d'associació amb Andorra, ens agradaria que canviessin la seva metodologia i que fessin actes de les reunions.

Jo crec que la qüestió dels estudis d'impacte, ja n'hem parlat àmpliament, no és el primer any que en parlem, n'hem parlat moltes vegades, i ja li he dit doncs que si vostè creu doncs que podem i tenim la possibilitat, i no caurà en sac buit, no, l'elaboració d'informes d'impacte més globals, tenint en compte els elements de què disposem a hores d'ara, doncs jo estic disposat a analitzar-ho i a tirar-los endavant. Per tant, parlem-ne, parlem-ne amb detall, però hem de concretar una mica, perquè no podem dir un estudi d'impacte global de tot. Hem de determinar una mica la missió que demanarem doncs de ser estudiada i estic obert a parlar-ne. Per tant, crec que no val la pena que debatem excessivament sobre aquesta qüestió.

I només per acabar, sí que vostè em diu que només s'han fet reunions tècniques i només s'han fet reunions polítiques. Home, la meua reunió amb el senyor Charles Michel li puc garantir que va ser una reunió altament política, on es van abordar, però evidentment encara ni s'han negociat en el detall ni s'ha pres una decisió, es van abordar les grans qüestions de l'Acord d'associació: la lliure circulació de persones, la lliure prestació de serveis i la llibertat d'establiment, el manteniment dels dos operadors públics de telecomunicacions i d'electricitat, etcètera, etcètera. Per tant, i evidentment també tota la qüestió, després enllaçaré amb el que deia el senyor Pere López de les prestacions socials i de la coordinació en matèria de seguretat social. Per tant, s'ha parlat políticament i es continuarà parlant políticament.

Evidentment la meua reunió propera amb la senyora Von der Leyen, tindrà també un calat polític evident. I la visita que ens va fer l'ambaixador Lenoir no va ser una visita tècnica, va ser una visita política. L'ambaixador Lenoir no és un tècnic, és una persona que representa la Unió Europea a Andorra. Per tant, com ambaixador, és la veu de la pròpia Unió Europea i dels seus alts representants. Per tant, des d'aquest punt de vista crec que sí, que hem compatibilitzat la vessant política amb la vessant tècnica.

Vostè vol que hi donem més impuls polític? Ja ho estem intentant, ja ho estem intentant. Estem demanant reunions, volem parlar del fons de la qüestió, i estem convençuts que aquesta tardor serà el bon moment per fer-ho. Aquesta tardor després de la pandèmia és - i a això em refereixo quan parlo de l'acceleració de les negociacions- serà el moment en què començarem a abordar políticament els grans dossiers. I evidentment, les derogacions o les solucions específiques que es puguin adoptar en matèria de lliure circulació de persones, o probablement també en matèria de telecomunicacions o en matèria de coordinació dels sistemes de seguretat social i de preservació de la nostra cohesió social interna, evidentment això necessitarà arbitratges polítics. I ja hi seran, però una cosa no treu l'altra, també s'ha d'avançar en tota la part tècnica. I quan s'avança tècnicament, també es van decidint coses políticament, com l'especificitat en matèria del mercat de l'electricitat.

Si em permet, i li dic molt cordialment, però vostè fa una mica de trampes al solitari, perquè em diu "no tenen estratègia negociadora, van perduts, no són proactius, són passius". Jo li dic "no, no". Hem estat proactius, hem estat constructius, hem estat fermes, i per això hem aconseguit, aquesta primavera, una solució específica que ens permet el manteniment de l'operador públic en matèria d'electricitat. Quan li dic això, vostè em diu: "I què ha donat a

canvi?”. Això no s’hi val. Com vostè comprendrà, si hagués hagut alguna cosa a canvi, vostè com a membre de l’acord polític ho hagués sabut. ¿En què quedem, que hi havia negociacions polítiques o que no hi havia negociacions polítiques? I a part, jo crec que una bona estratègia de negociació no és aconseguir alguna cosa i dir als nostres interlocutors “què vol a canvi d’això?”. No. Escolti, si a mi no em demanen res a canvi, jo no li dono res a canvi, no sé si m’entén, no?.

I crec, en definitiva, que potser tenim una estratègia negociadora o una forma de veure l’estratègia negociadora diferent, però no tot es pot dirimir i resoldre ja de seguida. És a dir, les negociacions complexes, feixugues, també avancen pas a pas, poc a poc i bona lletra. I si em permet, el que hem d’anar fent és anar aconseguint aquelles coses que necessitem. M’entén el que li vull dir? Poc a poc. Ara toca parlar de l’electricitat? Doncs ja sabem que tenim molt clar què volem defensar en matèria d’electricitat. Doncs ja ho tenim. Ara toca parlar de telecomunicacions? Doncs parlem de telecomunicacions. Quan toqui parlar de lliure circulació de persones, o de lliure prestació de serveis, o de lliure establiment, o de lliure circulació de capitals, ja en parlarem. Ja tenim molt clares quines són les nostres posicions negociadores. De fet, ja les vam fixar en el seu moment. M’entén el que li vull dir? És a dir, jo crec que no ens hem...no ens hem d’anticipar excessivament, i que un tarannà pausat de negociació, particularment entre un interlocutor que té molts recursos i que està molt ben preparat i un altre que en té menys, per raó de la nostra dimensió territorial i poblacional, crec que aquesta dinàmica més lenta, més pausada, crec que ens afavoreix. En tot cas, aquesta és la meva forma de veure-ho. Però, repeteixo, formem part d’un acord polític, estem tots immersos en un acord polític. Si vostès creuen que la nostra estratègia negociadora s’ha de modular, parlem-ne, parlem-ne.

Molt bé, crec que he fet més o menys el tomb del que...del que ha esmentat, i acabaré amb el senyor Pere López.

La veritat és que sí que estic molt desconcertat però...però no... no estic tan desconcertat ara pel seu discurs inicial, no?, que es veritat que a mi m’ha semblat estrany, no?. En tot cas, m’ha semblat estrany quant al contingut, que no era propi de...d’un debat d’orientació política global del Govern, però en tot cas he pensat: “bé, ha variat la seva estratègia, no?, i ara seguirà un fil argumental, i en la seva segona intervenció desenvoluparà, no, el contingut de la primera intervenció”.

I en canvi, si em permet, no, i li dic amb tota cordialitat, però en aquesta segona intervenció m’ha recordat l’autèntic Pere López, no?. És a dir, m’ha fet el discurs al qual em té acostumat, no?, i que pel qual jo també estic més preparat, si em permet. Però he vist com una...he vist com una desconexió total entre la primera intervenció i la segona intervenció. Jo crec que també, no sé, els ciutadans exigeixen, no, un cert fil argumental i una certa coherència, no?. Ens ha parlat per primera vegada d’una sèrie de coses de les quals no ens havia parlat abans, i ja sé que em dirà que vostè tenia límit de temps, etcètera, etcètera. Però és veritat que, no sé, l’he vist tot plegat una mica dispers, no, i ara sembla doncs com si encetessin un nou debat d’orientació política, no. És una mica...és una tasca una mica

feixuga per mi però no tinc cap problema,estic aquí també doncs per aclarir dubtes i resoldre...resoldre tot allò que vostè hagi posat damunt la taula, no?.

I quan deia que és el discurs una mica al qual vostè em té acostumat, és que no m'ha sorprès amb res, perquè és el mantra de sempre, no: l'habitatge, no s'ha fet res, la dreta conservadora, el neoliberalisme, la liberalització completa del mercat del lloguer, les reduccions d'impostos. I jo em pregunto: senyor López, en quin país viu? Perquè és que, no és que m'enfadi que vostè em digui que formem part de la dreta conservadora. Escolti, és molt legítim ser de dretes i ser conservador, no és cap vergonya. I segurament a casa nostra, fins i tot a dins del Govern i dins dels grups parlamentaris de la majoria i potser en algun grup parlamentari de l'oposició, hi ha persones que es consideren, amb tot honor, de dretes i conservadors, no? Però crec que la política global del Govern, que és la que avui debatem, i la dels grups parlamentaris de la majoria, no obeeix a una política estrictament de dreta conservadora. Jo crec que obeeix, ho he dit abans, a una política de centre reformista.

Sense anar més lluny, si haguéssim implementat, com vostè diu, una política de dreta conservadora, no haguéssim impulsat la taxa sobre els hidrocarburs que vam impulsar. O segurament no impulsaríem la taxa turística, o no impulsaríem la Llei d'igualtat efectiva i de no discriminació entre dones i homes, o no haguéssim impulsat la unió civil entre persones del mateix sexe, o la possibilitat d'adoptar per part de les persones o de les parelles del mateix sexe fills i filles. O tantes altres coses, tantes altres polítiques, en l'àmbit social per exemple, tota la política d'inclusió de les persones amb discapacitat, la Llei d'infància i adolescència, tantes coses, que jo crec que corroboren i demostren que no tenim una política globalment de dreta conservadora. Simplement, i és així, ja ho era una mica Demòcrates per Andorra, però encara ho és més ara la suma de les tres formacions polítiques a les quals pertanyem, som una mica pal de paller, és veritat. Hi ha gent que té una sensibilitat més de dretes, gent que té una sensibilitat més lliberal o de centre reformista, i gent que té fins i tot una sensibilitat més socialdemòcrata. Que, per cert, difícilment es poden trobar en el seu projecte polític si resulta que el seu projecte polític no és el de la socialdemocràcia, pel que ha quedat demostrat, sinó que és el d'un partit que està molt més a l'esquerra que la socialdemocràcia. Per tant, permeti'm que li digui que estratègicament, això és un error, justament. Vagi a buscar els electors del centre, i per buscar els electors del centre o del centre esquerra, defensi postulats més socialdemòcrates. I estic segur a més a més que si ho fa, ens trobarem i estarem d'acord en moltes més ocasions.

I deia que al final el seu discurs ha estat una mica simplista, perquè és que diu moltes coses que no són certes. Diu: "Han reduït impostos". Escolti, qui ha reduït impostos? Implantar una taxa sobre els hidrocarburs és reduir impostos? Implantar una taxa turística és reduir impostos? Proposar una reforma fiscal que modifiqui el règim de deduccions i que faci que les persones que, actualment generant beneficis, paguen zero en concepte d'impost de societat, començaran a pagar una mica més és reduir impostos? Implantar, com vam fer en el seu dia, l'IRPF és reduir impostos? Escolti, parlem amb propietat, m'entén? Digui: "No estem d'acord amb els seus postulats perquè vostès no incrementen suficientment els

impuestos”. O consideren que el repartiment fiscal que nosaltres hem establert a través de les nostres iniciatives legislatives no és, a criteri seu, suficientment just i equitatiu. Val, parlem-ne. Llavors parlem amb propietat i parlem de coses certes.

De la mateixa manera que vostè em diu: “És que han liberalitzat el mercat, liberalització salvatge del mercat de lloguer”. Escolti, senyor Pere López, si fa tres o quatre anys, el govern anterior i aquest Govern, que ha anat prorrogant forçosament la vigència dels contractes de lloguer, amb l’obligació de no incrementar les rendes de lloguer més enllà de l’IPC. Parlem amb propietat. ¿Que vostè creu que la nostra política d’habitatge no és suficient, que hem d’anar més enllà? Doncs parlem-ne.

Per cert, les seves mesures en matèria d’habitatge sempre les he trobat molt pobres. I vostè em diu: “És que no s’ha constituït el fons publicoprivat.” Bé, no s’ha constituït, però recordo que qui ha promogut aquest fons publicoprivat som nosaltres, a través d’una llei que, per cert, una vegada més, no va tenir íntegrament el seu suport. Qui ha formalitzat un conveni de cessió amb el Comú d’Andorra la Vella i qui està o començarà a construir un edifici a la Borda Nova per habitatge a preu assequible és aquest Govern.

Vull dir, el que passa és que, clar, vostè el que pretén és que, des de que fem un anunci al moment en què aquest anunci es faci realitat, passin dos mesos. Doncs ho sento, però el mercat de l’habitatge no funciona així. Vull dir, construir un edifici d’habitatges requereix el seu temps. I els procediments de contractació pública, si volem ser legalistes, també requereixen el seu temps.

Vostè creu que hauríem d’anar més ràpid? Parlem-ne. Vostè creu que hauríem de fer altres coses? Cosa que encara no he sabut quines solucions aporta més enllà del registre de la propietat, que no serà una solució, que en tot cas serà un instrument, però ni entrarem ara en aquest debat. Però no digui que nosaltres hem liberalitzat de forma salvatge el mercat de lloguer, perquè no és veritat.

Després també vostè ha fet referència al fet doncs que havíem arribat a la pandèmia amb una manca d’anticipació pel que fa a tota una sèrie de mesures laborals i socials. I jo em pregunto: Alguna d’aquestes mesures haguessin permès que les persones concernides haguessin disposat de més mitjans de subsistència?. Jo penso que no.

Per exemple, vostè parlava de l’atur contributiu. Bé, em sembla molt bé, vostès defensen el model de l’atur contributiu, nosaltres no el defensem. Creiem en un model de subsidi o de prestació per desocupació involuntària de caràcter no contributiu perquè entenem que no hem de carregar més els treballadors i els empresaris del nostre país, que ara no toca crear una nova branca a la Caixa Andorrana de Seguretat Social i que, si els hem de carregar més, en tot cas ha de ser per prioritzar la sostenibilitat del sistema de pensions i per tant per incrementar les cotitzacions de la branca de jubilació. I a més a més, perquè creiem que un subsidi d’atur contributiu desincentiva la plena ocupació. I és la nostra forma de veure les coses. I a més a més creiem que una persona que té un patrimoni suficient i que té uns ingressos suficients, no ha de percebre una prestació o un subsidi. Per tant, aquesta és la nostra forma de veure les coses.

Dit això, també vam ser els primers quan va començar la pandèmia, a flexibilitzar completament tots els requisits per accedir a la prestació per desocupació involuntària. Per exemple, els 45 dies de carència d'inscripció al Servei d'Ocupació. Per tant, totes aquelles persones que es van quedar sense feina i que no disposaven d'ingressos i de patrimoni suficients, van tenir accés a la prestació per desocupació involuntària. I per tant, crec que el fet d'haver implantat un atur contributiu amb caràcter previ no hagués canviat massa la situació.

I després, dins d'aquests mantres que no es corresponen a la realitat, vostè parla doncs de què estem mancats de protecció social o que, si som autènticament europeistes, hem de voler un estat del benestar o amb protecció social, perquè llavors això sí que és Europa.

És que clar, sembla que aquí no tinguem una xarxa de serveis socials i socio-sanitaris. Sembla que aquí no tinguem pensions de solidaritat per la gent gran, que no tinguem pensions de solidaritat per a persones amb discapacitat, que no tinguem prestacions familiars per fill a càrrec, que no tinguem una multiplicitat d'ajuts econòmics ocasionals, que no tinguem multitud de programes i serveis a favor de les persones amb discapacitat, multitud de programes i serveis a favor de la infància i de l'adolescència amb risc, multitud de programes i serveis a favor de les víctimes de la violència de gènere i d'aquells col·lectius més susceptibles de ser...de ser discriminats, encara que no siguin dones. Per exemple, vostè s'hi referia abans, al col·lectiu LGTBIQ, i altres col·lectius doncs amb situació de vulnerabilitat. Escolti, tot això són molts diners a l'any, i diners ben emprats, perquè justament tenim un sistema que controla i que fiscalitza que aquelles persones que tenen accés a aquestes prestacions siguin persones que no tenen ingressos suficients o que no tenen patrimoni suficient. I en això rau la bondat de les prestacions no contributives que nosaltres defensem i seguirem defensant en el marc de la negociació de l'Acord d'associació amb la Unió Europea.

Per tant, jo no puc no rebatre-li que Andorra és un país que té un estat del benestar sòlid, que és un país que té alts nivells de cohesió social. No suficients per vostès? Ja li concedeixo, segurament, però també en això rau la riquesa de projectes ideològics i, per extensió, de Govern, diferents.

Però de la mateixa manera que jo no li puc dir que vostè està a favor d'expropiar el patrimoni de tots els andorrans i redistribuir-lo com a la Unió Soviètica dels anys 20 del segle passat -perquè seria una caricatura que a més a més no es correspondria a la realitat-, vostè no pot dir que nosaltres baixem impostos, liberalitzem el mercat de lloguer o som partidaris d'un Estat no estat del benestar o d'un país o no hi hagi...on no hi hagi cohesió social.

Finalment, dos apunts:

La taxa turística. Vostè ha dit que part de la taxa turística s'havia de revertir en accions mediambientals. Bé, és que jo crec que no hem de barrejar naps amb cols, si em permet. Nosaltres hem volgut i implementarem dues taxes finalistes: la taxa sobre els hidrocarburs, destinada precisament a la promoció i al foment de noves polítiques mediambientals, i la taxa turística destinada i pensada per al foment de l'atracció de turisme de qualitat i de la

diversificació de la nostra oferta turística. I òbviament, el Centre multifuncional és la clau de volta, si em permet, d'aquesta diversificació, d'aquesta atracció de turista d'alt valor afegit. Per tant, a mi em sembla lògic que part dels ingressos de la taxa turística es destinin a finançar el Centre multifuncional. I, si em permet, enllaço una mica amb el que li deia abans, no?, a mi em sembla un exercici d'equilibrisme, d'un banda votar a favor o presentar una reserva d'esmena per demorar l'entrada en aplicació de la taxa sobre els hidrocarburs, i després dir que la taxa turística, una part s'ha de destinar a finalitats mediambientals. Escolti, en què quedem?. Perquè no votaven tal com nosaltres la proposàvem inicialment la taxa sobre els hidrocarburs?, que a més, ja preveia un període transitori que perme...que permetés als sectors afectats d'adaptar-s'hi. I, per tant, el que és del Papa al Papa i el que és del Cèsar...el que és del Cèsar al Cèsar, no, per dir-ho d'alguna manera. La taxa turística per les polítiques turístiques i la taxa sobre els hidrocarburs per les polítiques mediambientals.

I finalment ha fet esment a la qüestió del Museu Nacional. Bé, jo crec doncs que no és un anunci d'aquest any. De fet, quan l'any passat ja vam parlar d'aquelles infraestructures, d'aquelles iniciatives que havíem de posposar, precisament, no perquè no ens les creguéssim, no perquè no hi apostéssim, sinó perquè eren molt costoses i perquè, per una altra banda, teníem unes restriccions financeres i pressupostàries com a conseqüència de la pandèmia que ens hi obligaven, efectivament una d'aquestes infraestructures va ser el Museu Nacional. Això vol dir que ja hem renunciat? No. I de fet, ja m'ha semblat una mica simplista el que deia, no, que hem substituït un edifici per una pàgina web, no. La pàgina web, el que pretén doncs és publicar i difondre aquest treball tan important i previ a la construcció del Museu Nacional, que és el Relat. No volem que el Museu Nacional sigui un edifici molt bonic i buit de contingut. El que volem és que el Museu Nacional tingui importància des de la perspectiva del seu contingut. I perquè tingui un bon contingut, abans hi ha d'haver un Relat Nacional sòlid i ben travat. Per tant, poc a poc i bona lletra, i li ben asseguro que això no és obstacle a tot el suport que estem donant a la política cultural.

Ahir parlàvem, per exemple, dels ajuts a tot el sector cultural, però també parlava de les noves infraestructures que farem per ubicar el nou Arxiu Històric, o de tantes altres coses que estem fent en l'àmbit cultural. Crec que ara toca més donar suport al teixit cultural a través de les subvencions i a través del programa "La cultura no s'atura", i atendre aquelles infraestructures absolutament imprescindibles i que ja tenim ben pensades, com les de l'Arxiu Històric, que no endinsar-se o embrancar-se en projectes de més envergadura, que requereixen d'una preparació prèvia a través del Relat Nacional i que crec doncs que serà molt més assenyat i molt més constructiu, mai tan ben dit, que els portem a terme la propera legislatura.

Molt bé.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor cap de Govern.

Passem les següents intervencions. Senyora Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, desitja intervenir?

La Sra. Carine Montaner:

Sí si us plau, gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Té la paraula.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora síndica.

Primer de tot, li agraeixo senyor Enseñat, el to, el to. Això és respecte parlamentari. Ara bé, jo quan dono dades són dades oficials, no estic buscant dades al Wikipedia. Estic parlant del CDC, de l'Agència Federal Americana de Protecció de la Salut. Estic parlant, doncs, de webs de diferents Estats com Islàndia, que és un dels països més vacunats del món. Estic parlant d'Israel, Islàndia, Malta. Doncs aquí permeteu-me posar a sobre de la taula uns elements de reflexió. Estem aquí per reflexionar i veure què passa arreu del món.

Comparar, per mi, el qüestionament de les vacunes al fet que si la terra és plana... miri, jo crec que no és de rebut en aquest sentit. Saps que als Estats Units les persones que qüestionen més les vacunes són persones que tenen doctorat i, per tant, tenim tot el dret de fer-nos preguntes, només faltaria. Pensar que un mateix té la veritat absoluta és molt perillós, sobretot quan estem parlant de vacunes experimentals, amb autorització condicionada. Recordo a aquesta Cambra que per la grip aviar, molts efectes secundaris de les vacunes van sortir al cap de divuit mesos des de l'inici de la vacunació.

Per tant, el que hem de fer és observar les dades de farmacovigilància, i no estic parlant de Wikipedia, estic parlant de les dades oficials de farmacovigilància de la UE. Com sabeu, vaig passar un informe realitzat per dos investigadors del CNRS, d'un centre de recerca públic de França, doncs que són especialistes en models matemàtics, etcètera i, us he passat còpia a tots, membres de Govern i Molt Il·lustres Consellers Generals, per tal d'estudiar les dades de farmacovigilància de la UE pel que fa a la vacunació dels menors. Menors, els joves, que no estan, diguéssim, molt tocats pel virus. Les persones joves normalment tocades pel virus són persones amb multimorbiditat. Doncs us aconsello prudència, es pot parlar de tot, evidentment, repeteixo també que cal escoltar els centres d'investigació neutrals, públics, que no presenten cap conflicte d'interès.

I per acabar, parlaré de la transparència a nivell general, que sé que la senyora Pallarés és una de les defensores de la transparència, com jo. Invito al Govern i al cap de Govern a ser transparents per totes les temàtiques i pel tema de la UE, perquè ens hi juguem molt en les negociacions de la UE. I la manca de transparència ens fa dubtar.

En tot cas, per acabar, espero, de debò, que el Govern negociï millor que no pas el pacte de socis amb Grifols que va firmar en primera instància, amb ple d'errades, ple d'errors, contradiccions i amb un pacte desequilibrat, al meu entendre: patents de Grifols, cap recaptació fiscal, això ja ho vam escoltar en la reunió pública.

Doncs acabo aquí, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, alguna intervenció?
No?

Pel Grup Parlamentari Liberal, alguna intervenció?

El Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Pere López? Té la paraula.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies senyora síndica.

Només per comentar breument algunes de les coses que parlava el cap del Govern en la seva rèplica, sobre els tres temes, al nostre entendre fonamentals: l'habitatge, salari i pensions. En primer lloc, quan jo li he dit que vostès havien baixat els impostos, em referia al tema d'habitatge. Vostès han centrat la seva política d'habitatge en aquesta primera part de la legislatura, a posar les coses fàcils, per dir d'alguna manera, perquè hi hagués més projectes d'habitatge al mercat. I per tant, a fer totes aquelles mesures que vostès han considerat. Bàsicament, reduir els impostos de construcció, donar més terminis per poder-les pagar, reduir les cessions urbanístiques i altres mesures perquè això vostès es pensaven que generaria, doncs, un increment de l'oferta de pisos de lloguer.

I evidentment al darrera d'aquestes mesures hi ha, com a mínim, una part de l'explicació de la inflació de projectes de construcció que està havent-hi. El que no sembla molt clar és que aquests projectes de construcció siguin, justament, els que necessiten aquells ciutadans que no poden accedir avui en dia a un habitatge a preu digne i assequible. Nosaltres ja vam fer una esmena, que va defensar en el seu moment el company Carles Sánchez, per definir legalment el concepte de preu assequible, amb un 30% dels ingressos, que no va ser acceptada. Per tant, quan li hem dit que havia reduït els impostos, estàvem dins de l'apartat de l'habitatge, i estàvem decidit parlant de totes aquestes mesures que havien comportat doncs aquesta situació i aquesta sobreconstrucció que estem veient, no només al centre, a Escaldes, a Andorra la Vella, sinó també a Encamp, on també hi ha hagut doncs una reducció en aquest cas fins al 0% de la cessió econòmica d'aquests projectes de construcció. I li recordo, doncs, la frase que em deia aquell dia la frase d'aquell ciutadà que abans li contestava.

Quant a la lentitud del mercat de l'habitatge, a la qual vostè s'hi refereix habitualment, no? Ens agradaria que tot això anés més ràpid, però això requereix uns terminis, això té uns calendaris, hi ha unes construccions, tots els canvis que hem de fer, doncs això, requereixen un cert temps. El senyor Jové ens assegurava a finals del 2019 que l'organisme d'inversió col·lectiva estava tancat amb l'AFA per crear el fons publicoprivat, i això ens ho assegurava en seu parlamentària, que ja tenien la fórmula, que ja estava tot a punt i que això estava a punt d'engegar. Fa també bastant temps, aquí no recordo exactament la data, els 10 milions que havien de venir d'Andorra Telecom ja estaven per ser destinats a aquest fons. Aquí l'únic que està sent lent és el Govern doncs amb aquestes coses que havia promès i que havia posat calendari. Clar, si no es fa res, és difícil que arribin les solucions.

Vostès han arribat finalment a entendre que calen projectes de titularitat pública a preu assequible, però en la passada legislatura, quan vostè justament era el ministre responsable de les polítiques d'habitatge, doncs es va votar en contra d'esmenes presentades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata perquè es dotessin partides pressupostàries per la creació de pisos de titularitat pública. És més, fins i tot vostè particularment, en aquesta mateixa sala, s'hi va oposar. Vostè parlava de què podien estigmatitzar determinades persones, que no creia en aquest tipus de polítiques, que creia més aviat en un equilibri de mercat i altres qüestions. I vostè defensava fermament, i ho va defensar varies vegades en aquesta mateixa sala, com deia abans, que no era una bona política la de fer habitatges de titularitat pública. Bé, sembla que lentament, potser amb una mica de sort, al llarg de l'any vinent començarà la primera construcció d'un habitatge de titularitat pública de preu assequible al nostre país. Sense fer res, evidentment, la gent que té uns ingressos reduïts no pot pagar el seu lloguer.

Després vostè diu que Andorra és un país que té un sistema ferm de l'estat del benestar. No sé si li han passat les dades que s'han fet públiques en els treballs de la comissió parlamentària pel pacte d'Estat per les pensions. Perquè n'hi ha opinions de molts tipus i solucions o propostes en diferents àmbits, però si hi ha una qüestió en la que tots els experts de tots els colors o vinguts de tot arreu han manifestat, és que les pensions són molt baixes. I aquí no hi ha hagut discussió, i a més hi ha uns càlculs en proporció al PIB que així ho demostren, de manera no és un tema, si em permet, opinable. Són dades del que es paga de pensions en relació al PIB al nostre país. Si no ho recordo malament la dada, un 3,6 o un 3,7%, quan pocs països estan per sota del 8 o del 9, la mitjana de molts països està al 10 o l'11. Per tant, si vostè vol seguir debatent sobre aquest tema, podem estar debatent el temps que vulgui, però és que són dades contrastades en les que l'assessor de la CASS, tots els assessors que han intervingut han posat èmfasi en aquest sentit, i fins i tot l'assessor proposat pel Grup Parlamentari Demòcrata.

Després, només recordar-li, perquè ho ha dit dues vegades, que vam votar a favor de la taxa d'hidrocarburs. És a dir, no, en tot cas vostè ho ha fet varies vegades, apuntar aquesta qüestió. El vot va ser favorable, nosaltres al Projecte de Llei compartíem aquesta solució, però no s'oblidi del que deia avui en la meua intervenció. És a dir, els impostos que pugui haver-hi en tema d'una fiscalitat verda, han de tenir alternatives substituïbles, és a dir, l'increment del preu dels hidrocarburs no és i no serà perquè ja està o estarà aviat en vigor

una solució als problemes de mobilitat i a l'emissió de CO2 al nostre país, si no hi ha altres polítiques d'acompanyament i de mobilitat sostenible en aquest sentit.

I finalment el tema dels salaris. El tema dels salaris, aquí novament, bé, el debat sempre és benvingut i sempre és positiu, però el que és evident és que hem perdut en tres anys, en tres anys de govern Demòcrata i en tres anys de govern encapçalat per vostè, tot el diferencial que teníem amb Espanya. Fa només tres anys hi havia una diferència de salari mínim entre Andorra i Espanya del voltant del 30%... del voltant del 30%. I amb les dades que s'han fet públiques avui a l'Estat espanyol, aquest matí, o almenys el que he pogut llegir a la premsa i el que sembla que s'està acordant pels anys vinents doncs el salari mínim a Espanya, multiplicat per 14 pagues que són obligatòries, és superior ara ja al salari mínim a Andorra i sembla que doncs amb les previsions d'increments que hi haurà, aquest diferencial serà així. Per tant, aquí novament, sembla que el debat no dona gaire més en el sentit que això són dades numèriques, clares i concretes, i si en algun moment en el passat podia haver-hi hagut... s'havia pogut parlar d'una certa disputa -que nosaltres mai l'havíem entès així- entre empresaris i treballadors al voltant del salari mínim, perquè nosaltres sempre havíem defensat que els petits empresaris que són aquells que potser els hi pot ocasionar no són, també demostrat estadísticament, els que paguen salaris més baixos, sinó que sovint són les grans empreses que es beneficien d'aquests salaris mínims o d'aquests salaris més baixos, ara ens sembla que vostès estan quedant fora de joc. Ara ja no hi ha, sembla ser, per les informacions, que tenim una confrontació entre empresaris i treballadors.

Els empresaris ja no troben mà d'obra temporera que vingui d'Espanya, perquè és lògic, si el salari mínim a Espanya és més elevat, a diferència de fa tres anys on hi havia un 30% i els preus dels lloguers aquí són molt més elevats, és molt difícil que això es pugui trobar mà d'obra. Per tant, ens sembla que és necessari que vostès modifiquin la seva agenda en matèria de salari mínim. Nosaltres presentarem demà, els hi donarem una nova oportunitat, com hem fet els darrers tres anys, una proposta de resolució en aquest sentit.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor López.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor Carles Enseñat, és el seu torn.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies senyora síndica.

Primer de tot, senyora Montaner la convido a aparèixer a la Comissió d'Economia, on s'està treballant la Llei de transparència, que va entrar justament els grups de la majoria. Jo crec que és el bon lloc per treballar la Llei de transparència, jo crec que ens hi trobarem tots.

A més, d'aquí en breu es tancaran les esmenes i per tant es podrà votar i podrem fer un ple debat al Consell General sobre transparència que, de ben segur, doncs amb la seva participació però també amb la participació de tots els grups parlamentaris, farem realitat aquesta idea, no? de la transparència a Andorra.

Jo voldria fer una última intervenció, tornant a recollir aquesta idea inicial del que em sembla que és l'orientació política de Govern. I en aquest cas, doncs, del que em sembla que a mi, o al meu entendre, és un dels temes essencials per l'orientació del proper any de Govern. Hem parlat de política, hem parlat de fiscalitat, també d'economia, de l'aspecte social. Però jo crec que és molt rellevant parlant justament ara de la campanya de vacunació.

El gran Papa Pau VI, escrivia al *Populorum Progressio* que: “el poble de *la fam interpel·la avui de forma dramàtica el poble de l'opulència*”. Era una reflexió molt profunda, feta l'any 67, amb implicacions i ramificacions també molt profundes. I després d'aquests 54 anys, aquella reflexió és ara més vàlida que mai. I agafant una frase de Joan Pau I, en aquest cas de l'última aparició pública que va fer, i fent-la una mica meva, diria que: “*ningú hauria de poder malbaratar els seus drets quan són milions els que no tenen ni l'oportunitat de tenir aquests drets*”. A reflexions per un temps després de la pandèmia, diu Francesc, el Papa actual: “*Gràcies a la vacuna estem tornant a veure a poc a poc la llum i sortint de la pandèmia. Ara és hora d'esforçar-nos perquè tot el món tingui el mateix accés a la vacuna, doncs són aquestes les que realment poden salvar moltes vides*”.

Jo crec que aquesta reflexió i aquesta progressió dels últims 50 anys, en aquest cas doncs agafada amb unes cites dels sants pares dels últims anys, és una bona reflexió del que nosaltres estem obligats a fer. Com a poble ric que som i com a, en aquest cas, valedors d'aquesta oportunitat per vacunar-nos, jo crec que tots nosaltres hauríem de fer justament això, vacunar-nos.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Enseñat.

El Govern desitja intervenir?

El Sr. cap de Govern:

Sí, gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Senyor Espot, té la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Bé, senyor López, ha tornat a parlar d'habitatge, pensions, salaris. I ha tornat a dir una cosa que no és certa, fent aquests exercicis d'equilibris als quals ens té acostumats. Nosaltres no hem baixat els impostos al tomb de l'habitatge, bàsicament perquè la cessió urbanística no és un impost i les llicències de construcció són taxes i no són impostos. I bàsicament perquè aquí, la gran càrrega, que és la cessió urbanística, no és ni un impost ni encara menys un impost a l'abast del Govern. Per tant, l'únic que s'ha fet és habilitar els comuns per poder reduir la cessió urbanística en sòl urbà consolidat fins al 0% i, sempre i quan, -i aquesta potser és la part de la modificació legislativa que vostè ha obviat, suposo que deliberadament-, sempre i quan la gairebé totalitat, crec que hi ha molt poques unitats immobiliàries excloses, ara no li sabria dir, la gairebé totalitat de les unitats immobiliàries s'han de destinar a habitatge de lloguer.

Per tant, no em parli d'exemples paradigmàtics, com els d'Escaldes-Engordany, suposo que es referia a les torres, bàsicament perquè ells per dos motius no s'haguessin pogut aplicar la reducció de la cessió urbanística: d'una banda, perquè Escaldes-Engordany no ha reduït la cessió urbanística del 15% des de fa molts anys i, d'altra banda, perquè són edificis destinats a habitatge de venda i no a habitatge de lloguer. Per tant, si volem tenir un debat constructiu al tomb de l'habitatge, intentem si us plau parlar amb propietat i dir les coses com són, sense grans proclames o diatribes que al final, doncs, jo crec que el que fan és confondre l'opinió pública en un tema que, ja li concedeixo, és molt sensible.

Vostè s'ha referit a què jo no defensava l'habitatge públic o l'habitatge social fa uns quants anys, Miri, escolti, parlem d'avui, parlem del problema actual i de la legislatura actual i, si vol, ens remuntem al passat, però ens hi remuntem per tot. I després si vol, també li recordaré, ja ho he fet moltes vegades, quina va ser la posició del Partit Socialdemòcrata quan va tenir responsabilitats de govern i vostè era ministre de Finances, en matèria de salari mínim. Però és que, a més a més, no és ben bé així. Jo, el que deia és, que en aquell moment, no teníem la capacitat financera i pressupostària de tirar endavant habitatge públic o habitatge social. I és per aquest motiu que hem tirat endavant el fons publicoprivat i és per aquest motiu també que hem dotat aquest fons amb els 10 milions d'euros que venen de l'empresa parapública Andorra Telecom, d'altra banda, solució que vostè sempre critica, no, que es faci ús dels recursos de les parapúbliques, però que nosaltres sempre hem defensat i sempre hem defensat amb clau mediambiental i amb clau social.

Per què és tan difícil intentar trobar un terme mig en l'aplicació de les polítiques públiques? De la mateixa manera que jo defenso els incentius, i per tant, solucions que per vostè poden ser més de dretes, i que també les defensa la resta del Govern i els grups parlamentaris que li donen suport, com per exemple, deixar a l'abast dels comuns la reducció de la cessió urbanística o reduir tota una sèrie de càrregues per incentivar que els privats puguin construir habitatge de lloguer, també defensem que es faci obra pública en matèria de lloguer assequible o de lloguer social. I és per aquest motiu que impulsarem el projecte de la Borda Nova. És aquí quan parlo que la nostra visió, des del meu punt de vista, i amb humilitat, és més ponderada i equilibrada. Perquè som capaços d'extreure solucions, potser

més liberals o més de foment de la iniciativa privada, i solucions potser més de caire socialdemòcrata. I defensem ambdues solucions perquè creiem que són compatibles. En canvi, vostès, en aquest debat com en molts altres, tenen una posició que, des del meu punt de vista, és absolutament dogmàtica: no, només habitatge públic o habitatge social. I per tant, vinga diners i vinga milions d'euros i els privats per res. No, aquest cop no, perquè, no sé si era realment la seva intenció, perquè a la seva primera intervenció ha parlat per primera vegada i ha defensat el fons públicoprivat, cosa que fins ara vostès no havien defensat. No entenc perquè no podem trobar una solució de compromís, i de la mateixa manera que nosaltres defensem solucions potser d'una vessant ideològica i d'una altra al mateix temps, i les reunim perquè no són incompatibles, des d'aquesta visió centrista crec que vostès, com a partit socialdemòcrata que es diuen, haurien d'intentar fer el mateix.

Pel que fa a les dades de les pensions de la CASS, jo no li he discutit mai que les pensions són baixes. I tampoc li he discutit mai que si les pensions són baixes és perquè els salaris són majoritàriament baixos. Dit això, que les pensions contributives o les pensions de la CASS siguin baixes no se'n pot concloure que al nostre país no hi ha estat del benestar o no hi ha cohesió social.

Perquè quan valorem l'estat del benestar o la cohesió social del nostre país, el que hem de valorar és el conjunt d'instruments i de solucions d'àmbit social i sociosanitari. I evidentment, no podem disgregar, vostè sempre ho ha fet i n'hem parlat moltes vegades, particularment la legislatura passada, vostè sempre ha disgregat les pensions de la CASS perquè suposo que és més cridaner parlar-ne aïlladament, i no hi ha volgut sumar l'altre complement importantíssim i indissociable que són les pensions no contributives i, particularment, la pensió de solidaritat per a la gent gran. Per tant, el que hem de tenir en compte és que una persona que no té ingressos suficients o que no té patrimoni suficient, sempre té la possibilitat de sumar a la seva pensió contributiva, que efectivament estic d'acord amb vostè que són generalment baixes, una pensió no contributiva fins arribar al llindar econòmic de cohesió social que està indexat precisament al salari mínim. Per tant, el que penso és que hem de valorar aquest aspecte. De la mateixa manera que hem de valorar tota la resta d'ajuts i de programes que s'afegeixen a la pensió de solidaritat i a la pensió contributiva. I quan ho sumem tot, tenim una radiografia fidel de quin és el nostre estat del benestar, o de quin és el nostre nivell de cohesió social. I hem de fer la comparativa en els mateixos termes amb els altres països. Faci-ho, només cal que vagi a consultar l'auditoria de serveis socials i sociosanitaris que es va elaborar la passada legislatura, i veurà que no hi ha ni molt menys aquest abisme amb els altres països europeus, en tot cas al qual vostè fa referència.

I pel que fa als salaris, escolti, això no és Espanya. M'entén? A mi em sembla molt bé que Espanya prengui les seves pròpies decisions, i de fet ho celebro, perquè estaven amb un nivell o amb un salari mínim fa pocs anys que era excessivament baix, molt més baix que el nostre. I ja no li dic en relació a França, però és que el que no podem prendre són les decisions en funció del que faci Espanya. Espanya té una realitat, té unes necessitats i té un Govern i aquest país té una realitat, unes necessitats i un altre govern. I per tant nosaltres el que hem d'atendre és a la realitat socioeconòmica del nostre país. Ens hem d'extreure completament dels països del nostre entorn? No, és veritat, perquè les decisions que

prenen particularment França i Espanya en aquest àmbit ens afecten. Però de fet, el que ha anat fent Espanya és alinear-se al salari mínim andorrà. Això vol dir que ens hem de donar per satisfets i hem de caure en l'autocomplaença? És clar que no, jo ja li reconec: les pensions contributives són baixes, el salari mínim no és suficientment elevat per subvenir a les necessitats bàsiques de moltes persones i moltes famílies, però per això també estem posant remei a aquesta situació. Qui ha decidit en els últims tres anys incrementar cada any el salari mínim per sobre de l'IPC? Qui ha decidit en els últims tres anys incrementar les pensions contributives inferiors al salari mínim per sobre de l'IPC? Qui va decidir ja fa tres anys per primera vegada a la història d'Andorra, que els salaris inferiors a 24.000 euros s'havien d'indexar i incrementar d'acord amb l'IPC? Va ser l'anterior govern demòcrata i ho ha ratificat i ho ha confirmat l'actual govern de coalició.

Per tant, no faci creure que vostè està insistint reiteradament i des de fa anys al Govern perquè s'adoptin mesures en aquest sentit i que ningú li fa cas. I a més a més, crec que és doblement injust que vostè faci aquest exercici quan, com li he dit abans, quan vostès van governar i això estava al seu abast -no em parli de pressupostos prorrogats o de manca de suport parlamentari perquè és un decret del Govern-, vostès, sent vostè ministre de Finances i Economia, no van incrementar ni tan sols el salari mínim un euro.

Per tant, doncs, crec que hem de ser tots coherents, i crec que, ben legítimament, vostè pot defensar que aquest increment ha de ser més important. I nosaltres també defensem que a terme hem d'arribar al 60% del salari mitjà, tal com fixa la Carta Social Europea, que de fet és el que està fent Espanya, però també defensem que, tenint en compte la pandèmia i fent honor al que deia abans el senyor Pintat, que ara necessitem un període de tranquil·litat, el que no podem fer és, amb dos anys successius, incrementar el salari mínim un 7, un 8 o un 9%. Perquè el teixit productiu del nostre país no ho suportarà. I si no ho suporta, això es traduirà en la pèrdua de molts llocs de treball. Això és una forma de veure les coses ponderada i equilibrada, no només atendre a un determinat col·lectiu o a una determinada necessitat, sinó atendre a tots els col·lectius perquè, precisament, si atenem a tots els col·lectius, al final també estem beneficiant aquest col·lectiu que vostè, inicialment, volia beneficiar. Perquè si aquestes persones, per molt que a la lletra del decret corresponent, o de la llei, es digui que se'ls incrementarà un 15% el salari mínim, si l'endemà perd la seva feina, crec que dirà que preferia mantenir la feina amb el salari que tenia anteriorment. I això no és obstacle a que progressivament, de forma pausada, i aquest any també ho farem, malgrat la situació de crisi, incrementem les pensions contributives inferiors al salari mínim, el salari mínim, i per tant també les pensions de solidaritat per a la gent gran, perquè estan indexades al LECS, més enllà, bastant més enllà de l'IPC. I òbviament també es mantindrà, com deia abans, la pròrroga forçosa dels contractes de lloguer, en termes generals i s'incrementaran o hi haurà l'obligació d'incrementar l'IPC corresponent pel que fa als salaris inferiors a 24.000 euros.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor cap de Govern.

Alguna altra intervenció?

Acabades les intervencions per part dels grups parlamentaris i del Govern, es dona per acabat el debat.

Demanar als grups parlamentaris si desitgen presentar propostes de resolució. Entenc que sí. Sí.

En aquest cas se suspèn la sessió fins demà divendres dia 17 de setembre, a les 9.30 hores del matí.

Recordo que el termini màxim per a la presentació de les propostes de resolució per part dels grups parlamentaris és fins demà a les 8.30 del matí.

Se suspèn la sessió.

(Són les 19.49h)

L'endemà, divendres 17 de setembre del 2021, a les 10.03h, es reprèn la sessió.

La Sra. síndica general:

Bon dia a tothom.

A fi de donar entrada a totes les resolucions presentades en el seu ordre corresponent i responent al que marca el reglament, iniciarem la sessió a les 10.

Gràcies.

Bon dia de nou, ara sí reprenem la sessió.

Senyor López, m'ha fet arribar la petició de poder intervenir breument.

Té la paraula.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies senyora síndica, per donar-me l'oportunitat de parlar abans del que és pròpiament el contingut de la sessió d'avui del Debat d'Orientació Política, que no és altre que la presentació i el debat de les propostes de resolució.

Tanmateix, el nostre grup parlamentari vol manifestar que lamentem el contingut de parts del discurs que ahir es va pronunciar, alhora que això no exclou en cap cas el nostre

compromís amb la defensa de la transició ecològica i el *green new deal* com a elements vertebradors del que ha de ser el futur del nostre país.

Aquests documents, el *green new deal* i els documents que també ha aprovat la Unió Europea en aquest sentit, contenen també moltes de les reflexions, propostes que ahir també es van defensar, que no exclou en cap cas el que he manifestat a l'inici de la meva intervenció.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè senyor López per les seves paraules.

Continuem per tant amb la sessió.

S'han presentat dotze propostes de resolució, totes elles admeses per la Sindicatura.

Recordo breument el procediment: en primer lloc es procedirà a la defensa de les propostes de resolució segons l'ordre de presentació. Una vegada feta l'exposició per part dels grups parlamentaris, se suspendrà la sessió per tal que cada grup pugui analitzar la seva posició respecte a les diferents propostes de resolució presentades i, si és el cas, fer propostes que portin a un text assumible i consensuat per tots els grups. Al reprendre la sessió, els grups podran indicar la seva posició respecte a les altres propostes presentades i, finalment, indicaran el text que sotmeten a votació.

Comencem doncs a la presentació de la primera proposta de resolució registrada amb el número 863 i presentada pels grups parlamentaris Demòcrata i Liberal.

Intervé per exposar la proposta de resolució la senyora Núria Rossell.

La Sra. Núria Rossell:

Gràcies senyora síndica.

Presentem la següent proposta de resolució:

Atès que les persones amb discapacitat són un col·lectiu vulnerable que han vist incrementada la seva vulnerabilitat davant la situació de pandèmia mundial provocada per la Covid-19,

Atès que una de les conseqüències directes de la pandèmia de la Covid-19 afecta especialment a la igualtat d'oportunitats, els principis d'igualtat i de no discriminació, tant per poder-se incorporar al món laboral com en les etapes laborals de les persones amb discapacitat que hi treballen,

Atès el mandat de l'article 6.2 de la Constitució, en el sentit que els poders públics han de crear les condicions per tal que la igualtat i la llibertat dels individus siguin reals i efectives,

Atesa la ratificació per part del Principat d'Andorra del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, i del protocol opcional al Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006,

Atès que l'Administració general ha d'adoptar les mesures adients per donar plena accessibilitat laboral a totes les persones a fer les proves o entrevistes corresponents als processos de selecció o de mobilitat interna i d'accés a la formació, utilitzar mitjans i sistemes que no discriminin la persona avaluada per raó de les seves característiques personals,

El Consell General proposem encomanar al Govern adaptar les proves d'accés per garantir la plena igualtat de les persones amb discapacitat, tant per l'accés al món laboral, concretament dins de les administracions públiques, com per poder desenvolupar una carrera i creixement professional.

Tanmateix, s'encomana al Govern dissenyar plans interns de formació continuada i específica per adaptar els processos de selecció a les necessitats de les persones amb discapacitat que es presentin als concursos públics.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

La segona proposta de resolució ha estat registrada amb el número 865 i presentada per la Molt Il·lustre Senyora Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, juntament amb els Molt Il·lustres Senyors Jordi Font Mariné i Joaquim Miró Castillo, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta de resolució la senyora Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora síndica.

Per entrar una proposta de resolució cal tenir tres firmes, i jo, com a consellera general no adscrita, sense grup parlamentari, necessitava dues firmes més, i demanava cortesia parlamentària.

Doncs de les cinc propostes de resolució que tenia redactades, una va rebre les dues firmes que em faltaven.

Ara llegeixo la proposta de resolució.

Atès que cal tenir un marc jurídic rigorós en matèria de bioètica i tenint en compte que ja s'havia demanat una proposta de resolució de l'octubre de 2015,

Acorda, tornar a instar el Govern a firmar el Conveni d'Oviedo abans del final d'any 2021.

Redactar i presentar a tràmit parlamentari un projecte de llei de bioètica respectant el Conveni d'Oviedo abans de final d'any del 2021.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

La tercera proposta de resolució ha estat registrada amb el número 866 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta el senyor Jordi Font Mariné.

El Sr. Jordi Font:

...

La Sra. síndica general:

Provi-ho, senyor conseller?

El Sr. Jordi Font:

Sí? Ara sí. Bé.

Ateses les reivindicacions històriques dels col·lectius i professionals sanitaris,

Ateses les demandes de les associacions de la societat civil en general sobre que la cartera de serveis ha d'incloure les prestacions sanitàries a l'alçada de les seves necessitats sanitàries i de prevenció de salut,

Atesa la demora en l'aprovació d'una cartera de serveis per Andorra,

El Consell General en la seva sessió del Debat d'Orientació Política del Govern de 17 de setembre del 2021, acorda encomanar al Govern que procedeixi a l'aprovació d'una cartera de serveis que inclogui les prestacions sanitàries a l'alçada de les necessitats sanitàries i de prevenció de la salut actuals, donant resposta als col·lectius professionals i a la societat civil en un termini de tres mesos.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies senyor conseller.

La quarta proposta de resolució ha estat registrada amb el número 867 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta de resolució la senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies senyora síndica.

El sector de la infermeria és l'única professió sanitària que té un ensenyament reglat a Andorra des de l'any 1993.

Les professions sanitàries comptem amb una regulació que ha permès fins ara l'exercici d'aquestes professions, amb una qualitat assistencial més que acceptable.

Aquest col·lectiu, el de la infermeria, que actualment compta amb més de 500 persones associades al col·legi, ha estat cabdal en el desenvolupament del sistema sanitari del nostre país i el seu paper ha estat inestimable durant la gestió de la pandèmia causada per la Covid-19.

Amb aquesta proposició de resolució es vol valorar i regular l'exercici de la professió d'infermeria, les seves especialitats i la seva formació. Si volem construir un país més saludable i amb un sistema de salut de qualitat, la infermeria n'és un pilar bàsic i l'hem de dotar de les eines necessàries, entre les quals les jurídiques.

Així, la nostra proposta de resolució és la següent:

Atès que al 2013 es va aprovar la Llei 24/2013, del 28 de novembre, de creació del Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers d'Andorra,

Atès que el Col·legi Oficial d'Infermeria d'Andorra ha reivindicat, des de la seva creació, la necessitat de comptar amb un marc legal i que ja existeix una proposta de llei aprovada en la seva assemblea del Col·legi del 2018, i que posteriorment ha estat millorada,

Atès que el Ministeri de Salut ha manifestat i reconegut la necessitat d'aquesta llei com una llei marc de professions sanitàries,

S'acorda encomanar al Govern la redacció definitiva d'una llei d'infermeria per ser presentada al Consell General durant el primer trimestre de l'any 2022.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

La cinquena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 868 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta, senyora Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar

Gràcies senyora síndica.

Bé, amb aquesta proposta novament plantegem a la cambra la possibilitat de pujar el salari mínim interprofessional fins al 60 per cent.

Tenim cert marge perquè el que volem és un compromís i, per tant, està subjecte a eventuais terminis. Però sí que demanàriem a la cambra que fem un exercici de valentia de cara a la ciutadania i intentem progressivament agafar un compromís per tal de pujar el salari mínim amb aquest 60 per cent que recomana la Carta Social Europea i que és el que considera el comitè europeu de drets socials que és el mínim digne per a subsistir.

Dit això, la proposta de resolució diu això:

Atès que el vigent import del salari mínim interprofessional se situa en 1.121, 47 euros,

Atès que l'actual import del salari mitjà se situa en 2.081,26 euros,

Atès que aquests imports no garanteixen el manteniment d'un nivell de vida digne suficient, conforme als criteris de la Carta Social Europea que, pel cas del nostre país, el salari mínim interprofessional s'hauria de situar com a mínim al 60 per cent del salari mitjà net,

Atès que, davant d'aquesta darrera puja del salari mínim interprofessional espanyol, per primera vegada aquest superarà l'andorrà, podent comportar una dificultat real per importar mà d'obra al nostre país,

S'encomana, ai... s'acorda encomanar al Govern que procedeixi a adoptar les disposicions necessàries per tal d'incrementar l'import del salari mínim interprofessional fins al 60 per cent del salari mig al nostre país.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè senyora consellera.

La sisena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 869 i presentada pels grups parlamentaris Demòcrata i Liberal.

Intervé per exposar la proposta la senyora Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies senyora síndica.

La Llei d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic (Litecc) i l'Estratègia energètica nacional i de lluita contra el canvi climàtic 2020-2050, fixen el camí a seguir per tal d'assolir

la neutralitat en carboni a l'horitzó 2050, i identifiquen la mobilitat com un aspecte clau per assolir aquest objectiu.

La Litecc estableix que el Govern i els comuns promouen un model de mobilitat cap a mitjans més sostenibles, sempre privilegiant el transport públic respecte dels transports privat i particular i d'acord amb la jerarquia, prioritant els desplaçaments sense emissions.

Aquesta transició cap a un nou model de mobilitat més sostenible s'ha de fer efectiva mitjançant l'estratègia nacional de mobilitat, que està elaborant el Govern mitjançant els ministeris competents en matèria d'energia i de canvi climàtic, de transport i de mobilitat, en el marc de la Subcomissió Permanent del Treball Tècnic en el Marc de la Mobilitat de la Comissió Nacional de l'Energia i del Canvi Climàtic, que actualment compta amb 22 membres que representen les administracions públiques, les associacions o les entitats relacionades amb la mobilitat.

També amb el Pla de mobilitat de la Vall Central que ja està acabat i amb el Pla director de mobilitat 2030 que estarà finalitzat abans de final d'any i que ha d'aportar una visió global de país en termes de mobilitat amb la finalitat de fomentar una mobilitat més respectuosa, reduir els temps de viatge i augmentar la seguretat viària.

Els plans de mobilitat parroquials, que han d'elaborar els comuns incorporant les previsions de l'estratègia nacional de mobilitat a la planificació local, d'acord amb l'article 37 de la Litecc, també seran una eina important per facilitar la transició cap a un nou model de mobilitat. El Govern i els comuns han d'incorporar en els seus instruments de planificació urbanística les previsions de l'estratègia nacional de mobilitat i dels plans de mobilitat parroquials.

Pel que fa al transport públic, la Litecc preveu que la totalitat de mitjans de transport públic del país han d'operar amb una targeta d'abonament única, com també amb un bitllet de trajecte únic.

L'Acord de Joventut aprovat per unanimitat pel Consell General el juliol del 2021, busca establir noves mesures que responguin a la realitat i les necessitats concretes de la joventut d'Andorra. Entre les accions incloses en l'àmbit de mobilitat sostenible, destaca la creació d'una tarifa única informativa i combinatòria de les línies de transport públic i el foment del vehicle compartit.

L'Acord de reconeixement de la crisi climàtica i de declaració de l'estat d'emergència climàtica i ecològica, del gener del 2020, elaborat en col·laboració amb el jovent i aprovat per unanimitat al Consell General, inclou diverses accions de promoció de mobilitat sostenible, entre elles, la modificació de les tarifes d'aparcaments, l'impuls de la bicicleta elèctrica i el transport públic i el foment de la plataforma nacional per compartir cotxe i l'adquisició de vehicles elèctrics, així com prioritzar l'ús del transport públic col·lectiu i el transport compartit respecte al vehicle privat mitjançant el foment del transport públic intermodal.

És per aquests motius, i tenint en consideració el rol exemplar de les administracions, que el Govern i els comuns disposen de convenis per a la implementació de la bicicleta elèctrica i per implementar una plataforma de mobilitat intermodal amb FEDA. FEDA (*buena*)..que FEDA ha dissenyat l'aplicació MOU-T-B per donar resposta a les necessitats de mobilitat i entre altres, per facilitar informació en temps real als usuaris, permetre el pagament en un bitllet únic i la integració dels accessos als aparcaments i d'un sistema de gestió de control dels estacionaments en la via pública.

L'aprovació de la taxa verda finalista que alimenta el fons verd ha permès com a primera mesura trencar la barrera del preu en el foment dels desplaçaments del transport públic.

Els recents processos participatius han posat de manifest que els aspectes de mobilitat eren cabdals per millorar la qualitat de vida dels ciutadans i garantir una competitivitat econòmica.

D'acord a la darrera enquesta sociològica sobre mobilitat, un 49 per cent dels enquestats consideren que les principals problemàtiques per aconseguir una mobilitat sostenible a Andorra són millorar els horaris, freqüències, línies, cost i accessibilitat del servei del transport públic. Per tal d'avançar de manera decidida cap a aquest nou model de mobilitat, el rol exemplar de les administracions públiques, que han d'assumir mesures capdavanteres per assolir un país sostenible, eficient, equitatiu, connectat i segur, és clau.

Sabent que sense la implicació activa dels comuns serà impossible que Andorra acompleixi els graus de responsabilitat que s'espera del nostre país en la lluita contra el canvi climàtic, en particular pel que fa a la mobilitat, proposem encomanar al Govern, que de forma coordinada amb la resta d'administracions públiques, acceleri la implementació de les accions previstes a la Llei d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic, a l'Acord de reconeixement de la crisi climàtica i a la declaració de l'estat d'emergència climàtica i ecològica i a l'Acord de Joventut, per seguir fomentant el transport intermodal, i en concret disposar de la integració tarifària i del sistema d'informació per facilitar l'accessibilitat dels serveis de transport intermodal als usuaris, així com adaptar i millorar horaris i freqüències abans de finalitzar l'any 2022.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè senyora consellera.

La setena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 870 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta de resolució el senyor Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Moltes gràcies senyora síndica, i bon dia a tothom.

Vistes les necessitats específiques de mobilitat enquadrades en un context andorrà al segle XXI,

Vista la necessitat d'adaptació de la mobilitat del nostre país a la transició ecològica,

Vista la necessitat de l'articulació d'una política nacional de mobilitat coordinada entre tots els agents implicats, i amb l'objectiu d'aconseguir una millora substancial que garanteixi el dret a la mobilitat,

S'acorda encomanar al Govern d'Andorra l'elaboració d'un pla nacional de mobilitat que compti en la diagnosi, la planificació, l'execució i l'avaluació amb tots els agents implicats en les polítiques de mobilitat a Andorra.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Padreny.

La vuitena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 871 i presentada pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents.

Intervé per exposar la proposta el senyor Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies senyor nunci.

Gràcies senyora síndica.

Vist que al cap de més d'un any des de la declaració de la pandèmia de la Covid-19, les perspectives econòmiques estan sotmeses a grans incerteses,

Vist que el PIB real per càpita a final del 2020 és pràcticament el mateix que el de l'any 200,

Vist que s'observa que com a impacte la pandèmia ha estat més pronunciada en els països que depenen del sector turístic,

Vist que aquest és un dels motors claus de l'economia andorrana,

Vist que avui s'albira, amb certa esperança, una millora de la perspectiva econòmica. Tot i així, la situació és encara motiu de preocupació, en tots i cadascun dels diferents àmbits econòmics i socials del nostre país i dels països de l'entorn,

Atès que l'evolució de l'economia dependrà de la trajectòria que segueixi la crisi sanitària, tant als països del nostre entorn, com a Andorra,

Atès que, enfront de la incertesa, s'haurien de prioritzar polítiques almenys pel que queda de la legislatura a l'entorn de la prudència,

Atès que el discurs d'orientació política del cap de Govern efectuat el dia 15 de desembre del 2021 confirma la tramitació prop del Consell General d'una reforma de la imposició directa afectant en diferents impostos, com el de societats, l'IRPF, plusvàlues, entre altres,

Atès que els comuns van entrar, tots conjuntament, una proposició de llei de modificació de la Llei de les finances comunals, que està a tràmit al Consell General, modificant, entre altres, les figures impositives a l'alça,

Atès que és clau intentar legislar el menys possible a l'entorn de la urgència,

Atès que mentre la recuperació no sigui sòlida, s'ha de continuar amb una política fiscal acomodada sense perdre de vista el risc de l'estabilitat financera,

El Consell General, en la seva sessió del Debat d'Orientació Política celebrat el dia de la sessió del 17 de setembre del 2021.

Acorda encomanar a Govern que, en el termini màxim d'un mes, proposi la creació d'una taula de treball amb totes les institucions, a saber, Consell General, Govern i comuns, per tal d'abordar el debat i la reforma del marc tributari de l'Estat andorrà i les seves implicacions legislatives conseqüents.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Camp.

La novena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 872 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta de resolució, senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies senyora síndica.

Atès que entenem la cultura com un bé essencial per al desenvolupament humà, personal i col·lectiu i reconeixem la necessitat de declarar els bens culturals dels ciutadans, d'acord amb els tractats internacionals amb l'objectiu de garantir l'estabilitat universal a la cultura,

Atès que els grups parlamentaris estan redactant l'Estatut de l'artista i del treball cultural que ha de ser aprovat abans de finalitzar aquest any,

Atenent que el pressupost destinat a la cultura representa l'1,25 per cent en dades de l'any 2021 del pressupost general de Govern,

Proposem instar el Govern a elaborar i aprovar un pressupost per la cultura que ha de ser en el termini de dos exercicis econòmics del 2 per cent del pressupost de Govern que aprovi el Consell General.

Instar el Govern a incrementar cada exercici econòmic a partir del 2022 al pressupost destinat a cultura el 0,25 per cent del pressupost aprovat, entenent que el 2024 haurà d'assolir el 2 per cent.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

La desena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 873 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta, senyor Carles Sánchez.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies senyora síndica i disculpi.

Atès l'Acord verd que hem proposat els socialdemòcrates durant el Debat d'Orientació Política,

Ateses les creixents dificultats i cada cop majors del col·lapse de la nostra xarxa viària,

Atesa la necessitat d'implementar l'Acord de París i alhora seguir les directives europees d'eliminació d'emissions de CO2,

Atesa la possible candidatura per als Jocs Olímpics d'Hivern de Barcelona 2030,

El Consell General, en la Sessió de Debat d'Orientació Política del Govern del 17 de setembre de 2021,

Acorda encomanar al Govern que procedeixi a explorar la conveniència i la viabilitat per fer arribar el ferrocarril fins a Andorra.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè senyor Sánchez.

L'onzena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 874 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta de resolució la senyora Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies senyora síndica.

Doncs bé, el que no és cap secret, el Grup Parlamentari Socialdemòcrata ja ha manifestat en diverses ocasions la necessitat que entenem que...tenim de modificar la nostra Constitució, inclús el Govern amb informes d'avaluació, per exemple recordo el del GRECO, manifesta que efectivament hi ha una necessitat de modificar la Constitució pel que fa a les recomanacions a l'elecció al Consell Superior de la Justícia. I el que els hi proposem avui és que, com a mínim ens situem en l'escenari d'asseure'ns i començar a reflexionar a l'entorn d'aquesta reforma constitucional que crec que compartim que ja comença a ser una necessitat.

Ahir parlàvem de l'Acord verd, la nostra Constitució no recull paraules com medi ambient, natura o muntanya i entenem que haurien de fer una reflexió al tomb d'això i intentar, insisteixo, incorporar drets humans de tercera generació que reconeixen la protecció del medi ambient o del patrimoni cultural.

Atès el que acabo d'exposar, proposem que fruit d'aquest Debat d'Orientació Política d'ahir, i per garantir el dret al futur i la inclusió dels drets humans de tercera generació, volem proposar al Govern encomanar a que procedeixi a crear una comissió d'estudi per tal d'actualitzar la Constitució sota un prisma verd i ecològic amb l'objectiu de recollir els drets de les futures generacions en matèria ambiental i l'obligació de preservar el nostre patrimoni natural.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Salazar.

I finalment la dotzena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 875 i presentada pels grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Liberal.

Intervé per exposar la proposta de resolució el senyor Marc Magallón.

El Sr. Marc Magallón:

Gràcies senyora síndica.

La situació d'emergència sanitària derivada de la pandèmia causada pel SARS-CoV-2 va portar al Govern d'Andorra a definir un pla d'acció de legislatura adaptat al nou escenari sorgit després de la crisi pandèmica, conegut com Horitzó 23, que recull les necessitats immediates i els projectes transversals que han de permetre fer d'Andorra un país resilient, sostenible i global.

En aquest sentit, el pla d'acció inclou un total de 77 accions dividides en 20 iniciatives emmarcades en tres pilars: el de benestar i cohesió social, el d'economia i innovació, i el d'aliances pel canvi.

Dins del pilar d'economia i innovació s'inclouen iniciatives vinculades a reforçar els sectors tradicionals així com el de fomentar un ecosistema de recerca, desenvolupament i innovació.

En aquest sentit, el 7 de juliol el ministre de Presidència, Economia i Empresa va presentar davant de la Comissió d'Economia del Consell General l'estratègia d'innovació d'Andorra, en la qual es posa de manifest els reptes i objectius i mecanismes per afavorir la innovació al país, amb el convenciment que cal una aposta decidida cap a l'adopció de nova tecnologia i transformació digital de forma transversal a tots els àmbits de la societat, però amb especial rellevància i cabdal rellevància en el sector empresarial del país.

Pel que fa al pilar d'aliances pel canvi del pla d'acció Horitzó 2023, s'inclouen accions com l'impuls de la transformació digital del Principat d'Andorra.

En aquest sentit, el 6 de juny de 2021 el Govern va presentar el projecte de transformació digital d'Andorra, que conté les línies estratègiques que han de guiar el sector públic i el sector privat a un avançament cap a la digitalització durant els pròxims quatre anys.

El projecte determina quines són les necessitats específiques actuals d'Andorra en matèria de digitalització necessària per a l'evolució de les administracions públiques, pel desenvolupament de les capacitats empresarials i l'evolució de les competències digitals. La diagnosi inicial que el programa de transformació digital evidencia els reptes que Andorra té en matèria de transformació digital.

Una primera aproximació al *Digital Economy and Society Index* (DESI), calculat per la Comissió Europea, situaria Andorra en la posició 25 a nivell europeu pel que fa a l'estat de maduresa digital del país, sent la dimensió d'integració de tecnologia digital un dels principals àmbits de millora que destaca el càlcul.

Així mateix, l'estudi de maduresa digital de les empreses andorranes, elaborat per la consultora Iniced amb la col·laboració de MoraBanc i la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra, presentat a mitjans de maig del 2021, mostra com el 83 per cent de les empreses d'Andorra es troben actualment en un estadi de transformació digital bàsic o inicial i només un 35 per cent de les empreses preveu llançar plans de transformació digital en els propers mesos.

Amb tot, un 53 per cent encara no s'ha plantejat la definició de cap full de ruta digital.

Davant d'aquesta situació, amb la voluntat d'augmentar la competitivitat del teixit empresarial del país, per tal de reforçar el valor afegit dels seus models de negoci i poder transformar digitalment àmbits tant diversos com el posicionament digital de les empreses, la relació amb els seus clients, els canals de comercialització i venda, les competències digitals dels treballadors o la ciberseguretat i per tal de facilitar la implementació d'aquestes mesures en matèria de digitalització.

Ateses aquestes consideracions, la nostra proposta seria proposar...encomanar al Govern que en el termini de sis mesos, la presentació d'un projecte d'acompanyament del sector privat en el procés de digitalització.

Aquesta iniciativa hauria, haurà, entre altres, de permetre figures de finançament per les empreses que els facilitin aquest procés.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè senyor conseller.

Acabada la presentació de les diferents propostes de resolució i per tal que els grups parlamentaris disposin del temps necessari per valorar-les, se suspèn la sessió fins a les 12.30, abans de sotmetre aquestes propostes a votació.

Se suspèn la sessió.

(Són les 10.35h)

(Es reprèn la sessió. Són les 12.37h)

La Sra. síndica general:

Es reprèn la sessió.

Començarem per tant per la primera proposta de resolució, que és la registrada amb el número 863.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat, o hi ha alguna modificació?

Senyora Rossell, entenc que vostè vol parlar.

La Sra. Núria Rossell:

S'aprova el text presentat.

La Sra. síndica general:

Entenc que és un acord per tots els grups?

La Sra. Núria Rossell:

Sí.

La Sra. síndica general:

Per tant, doncs a la vista de la intervenció proposo, si no hi ha cap objecció, l'aprovació per assentiment de la proposta.

La segona proposta és la registrada amb el número 865.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació?

Senyora Montaner, té la paraula.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora síndica.

Doncs llegeixo.

Atès que cal tenir un marc jurídic rigorós en matèria...

La Sra. síndica general:

Ha de defensar la proposta, eh?

Ja l'ha llegit abans.

La Sra. Carine Montaner:

No, és que hi ha modificacions de la proposta.

La Sra. síndica general:

Ah, proposa modificacions vostè?

La Sra. Carine Montaner:

Sí.

La Sra. síndica general:

Però ha treballat amb la resta de grups?

La Sra. Carine Montaner:

Amb el PS i...

La Sra. síndica general:

D'acord.

La Sra. Carine Montaner:

I després... són petits matisos, eh, res més.

La Sra. síndica general:

Digui

La Sra. Carine Montaner:

Doncs, atès que cal tenir un marc jurídic rigorós en matèria de bioètica per un tema de reputació de país, -i aquí s'ha afegit- i tenint en compte que ja s'havia aprovat una proposta de resolució el mes d'octubre de 2015 i a la que no s'ha donat continuïtat.

Acorda, tornar a instar el Govern a firmar el Conveni d'Oviedo abans de final de l'any 2020...21, redactar i presentar a tràmit parlamentari un projecte de llei de bioètica respectant el Conveni d'Oviedo abans -i aquí es canvia la data- del primer semestre de 2021...22, perdó. Sí, exacte. I ja està.

La Sra. síndica general:

Aquesta és la seva....?

La Sra. Carine Montaner:

Sí, sí. 2022, aquí s'ha canviat, eh.

La Sra. síndica general:

Alguna altra intervenció per part dels grups?

Senyor Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Sí, jo voldria demanar, senyora Carine Montaner, exactament amb qui...amb qui ho ha transaccionat? Perquè si ho presenta amb els consellers del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, òbviament no pot transaccionar-ho amb ells. Llavors m'agradaria entendre exactament amb qui ho transacciona, si és amb el Grup Parlamentari o és amb els consellers amb els quals el presenta.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Enseñat.

Senyora Montaner, si vol respondre.

La Sra. Carine Montaner:

De fet, és una proposta que es demana des del 2015.

La Sra. síndica general:

No, el senyor Enseñat li està demanant amb qui ha parlat.

La Sra. Carine Montaner:

No, no. L'únic és que, per exemple, aquí es torna a demanar a la cambra d'insistir sobre aquesta temàtica, i s'ha proposat "semestre 2022".

La Sra. síndica general:

Senyora Montaner, el senyor Enseñat repetirà el que li ha demanat.

No li ha demanat això exactament.

Digui, senyor Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Senyora Montaner, si la transacció l'ha fet amb el Grup Parlamentari Socialdemòcrata, o si l'ha fet amb els propis consellers socialdemòcrates, amb els quals ha presentat aquesta proposta...

La Sra. síndica general:

Senyora Montaner?

El Sr. Carles Enseñat:

És molt fàcil: vostè no pot transaccionar aquesta si no hi ha un altre grup parlamentari o que li doni suport a aquesta transacció. Llavors la meua pregunta és si ha sigut transaccionada amb el Grup Parlamentari Socialdemòcrata, m'ho confirmarà.

La Sra. Carine Montaner:

Estic una mica sorda, i al fons és veritat que no se sent bé.

Doncs amb la... sí ...es va parlar amb la Susanna Vela i es va parlar doncs del primer semestre de 2022, per deixar temps al Govern de redactar un text com cal.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

A vostè senyora Montaner.

Senyora Salazar?.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies senyora síndica.

Només per aclarir, jo també he estat tractant-ho amb la consellera Montaner pel tema de retardar el termini de la llei, que ens sembla el més just.

En tot cas, no ha transaccionat amb els consellers signants, sinó amb consellers que formem part del grup parlamentari i que no érem signants de la proposta.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

A vostè pels aclariments, senyora Salazar.

A la vista de les intervencions, procedirem a votar...

Vol intervenir abans, senyora López?

Endavant.

La Sra. Eva López:

Gràcies senyora síndica.

Per part dels grups de la majoria, un cop examinada la proposta, entenc ara, transaccionada per part de la senyora Montaner, consellera general no adscrita, amb les signatures de dos dels membres del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, hem de dir que votarem en contra.

I votarem en contra no perquè no estem d'acord amb la finalitat de la mateixa, sinó perquè actualment no té sentit.

No té sentit perquè el Ministeri d'Exteriors ja ha treballat un informe tècnic legal. L'informe tècnic legal necessari que haurà de donar trasllat al Ministeri de Salut de conformitat amb els procediments legalment establerts per tal de poder procedir el més aviat possible a la signatura del Conveni d'Oviedo.

No té sentit per tant, fer una encomana sobre un tema en el que s'està treballant des de fa temps i, de fet, tal com va quedar palès al Debat d'Orientació Política, existeix un compromís ferm del cap de Govern per tenir signat el Conveni així com tenir aprovada una llei de bioètica abans de la posada en funcionament del centre de recerca d'Ordino.

És per aquest mateix motiu que tampoc es votarà a favor de l'encomana al Govern per presentar a tràmit parlamentari un projecte de llei en relació a la bioètica, ja que, de fet, el Ministeri de Salut ja disposa d'un esborrany de llei que presentarà a tràmit parlamentari de manera imminent.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora López.

Per tant, ara sí, a la vista de les intervencions, procedirem a votar a mà alçada.

Vots a favor.

Vots en contra.

Abstencions.

Senyora secretària, si ens vol comentar el...comunicar els resultats, si us plau?

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies.

Vots a favor, 8.

En contra, 17

I 3 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, no s'aprova la proposta.

Tercera proposta, és la registrada amb el número 866.

El text que se sotmet a l'aprovació és el presentat, o hi ha alguna modificació?

Senyor Font, té la paraula.

El Sr. Jordi Font:

Ara? Sí.

Bé, el nostre grup parlamentari ha decidit retirar la proposta de resolució de manera convinguda amb els grups de la majoria. I això donant l'explicació següent, que correspon una miqueta al que s'ha donat a l'anterior proposta, és que el Govern els hi ha assegurat amb ells que aquest...aquesta...el contingut o la necessitat d'aquest acord no fa falta perquè ja estan treballant i ho tenen pràcticament a punt d'entrar a tràmit parlamentari.

De totes maneres, volem assegurar que estarem atents, d'aquí a final d'any, si no s'hagués entrat aquest...aquest acord, doncs farem les mesures escaients.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Font.

La quarta proposta és la registrada amb el número 867.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació?

Senyora Vela, té la paraula.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies senyora síndica.

Doncs el text que se sotmet a l'aprovació de la cambra és:

Atès que el 2013 es va aprovar la Llei 24/2013 del 28 de novembre de creació del Col·legi Oficial d'Infermers i Infermeres d'Andorra,

Atès que el Col·legi Oficial d'Infermers i Infermeres d'Andorra ha reivindicat, des de la seva creació, la necessitat de comptar amb un text legal i que ja existeix una proposta de llei aprovada en assemblea per aquest Col·legi el 2018, i que posteriorment ha estat millorada amb el treball conjunt que s'ha efectuat amb el Ministeri de Salut,

Atès que el Ministeri de Salut ha manifestat i reconegut la necessitat d'aquesta llei com una llei marc de professions sanitàries,

Es proposa encomanar al Govern que abans d'acabar el primer semestre del 2022, entri a tràmit parlamentari la llei d'infermeria juntament amb la llei marc de professions sanitàries.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Senyora Vela, aquest text ha estat transaccionat per tothom?.

La Sra. Susanna Vela:

Sí.

La Sra. síndica general:

D'acord.

Per tant, a la vista de la intervenció, proposo si no hi ha objeccions l'aprovació per assentiment de la proposta.

Sí? Senyor Pintat, perquè no sabia si vostè havia intervingut.

El Sr. Josep Pintat Forné:

No, només una precisió, senyora síndica.

Nosaltres en aquesta transacció no hi hem participat.

De totes maneres votarem que sí.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Per tant, em demana que faci votació o podem procedir per assentiment?

El Sr. Josep Pintat Forné:

No, per assentiment.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

Senyora Ferrer, vol fer algun comentari?

Digui.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies senyora síndica.

Agraïm la voluntat de transacció del Grup Parlamentari Socialdemòcrata que ha acceptat les modificacions proposades per la majoria, i per tant donarem suport a aquesta proposta de resolució.

En aquest sentit, vull remarcar que el Ministeri de Salut, conjuntament amb el col·lectiu implicat, ja està treballant en una llei d'infermeria que està molt avançada i que veurà la llum el primer semestre del 2022, tal com recull el text modificat de la proposta de resolució.

A més, també s'impulsarà una llei marc de professions sanitàries que regularà aquest sector.

La proposta de resolució doncs queda com a l'ha dit la senyora Susanna Vela.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general: 00.43.56

A vostè senyora consellera pels aclariments.

La cinquena proposta és la registrada amb el número 868.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació?

Senyora Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies senyora síndica.

No, només informar que en relació a la pujada fins al 60 per cent del salari mínim no hem rebut cap proposta de transacció. No obstant, voldria agrair la cortesia al senyor Enseñat que m'ha trucat per explicar-me quin seria el seu sentit del vot en...pel que fa a aquesta proposta de resolució.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

A vostè senyora Salazar.

Vol parlar ara, senyor Enseñat, abans de la votació?

Endavant.

El Sr. Carles Enseñat:

Sí.

Malauradament haurem de votar en contra d'aquesta...d'aquesta proposta de resolució...proposta d'acord.

Doncs el Govern i els grups parlamentaris, tot i així, donem suport a seguir mantenint el compromís a la fita de situar el salari mínim al 60 per cent del salari mitjà, tal com ho estableix la Carta Social Europea.

Però, a la vegada, hem de situar aquest compromís en el context que ens ha tocar viure que, vulgui o no, doncs és una crisi sanitària que ha trastocat els plans establerts per Govern però també els plans de les empreses i la seva capacitat d'assolir els compromisos econòmics establerts.

Per tant, entenem que és perillós incrementar de cop un 14 per cent el salari mínim, com també ho és incrementar-ho durant els dos anys vinents un 7 per cent. I el teixit productiu en aquest cas pensem que no ho podria assumir, i correm el risc que això esdevingui amb una pèrdua de llocs de treball i per tant, doncs, també a la vegada doncs una pèrdua d'aquesta capacitat en el món laboral.

No obstant això, com que creiem en la fita i garantim el compromís en assolir-la, perquè nosaltres també ens la fem nostra, fem nostre el compromís d'arribar al 60 per cent del salari mitjà, tal com dicta la Carta Social Europea, ens comprometem a incrementar els propers anys el salari mínim de manera clara per sobre de l'IPC, no solament per l'IPC sinó de manera clara per sobre de l'IPC, per seguir millorant la capacitat adquisitiva d'aquelles persones que cobren els salaris més baixos però sense ofegar -i aquí jo crec que hi ha el punt-, sense ofegar les nostres empreses.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè senyor Enseñat.

A la vista de les intervencions, procedirem a votar a mà alçada.

Vots a favor.

Vots en contra.

Abstencions.

Senyora secretària, si ens comunica el resultat si us plau.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies.

Vots a favor, 8.

En contra, 17

I 3 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, no s'aprova la proposta.

La sisena proposta és la registrada amb el número 869.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha hagut alguna modificació?

Senyora Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies senyora síndica.

El text presenta modificacions fruit de la transacció que hem fet amb els companys del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, que han presentat una resolució també sobre la mobilitat, que és la registrada amb el número 870.

Llegeixo les modificacions i llegiré només els últims paràgrafs, que és on s'incorporen aquestes...aquests canvis.

Tenint en compte que la mobilitat és un dret ciutadà que l'Estat té el deure de garantir i per tal d'avançar de manera decidida cap a aquest nou model de mobilitat, el rol exemplar de les administracions públiques que han d'assumir mesures capdavanteres per assolir un país sostenible, eficient, equitatiu, connectat i segur és clau.

Sabent que sense la implicació activa dels comuns serà impossible que Andorra acompleixi els graus de responsabilitat que s'espera del nostre país en la lluita contra el canvi climàtic, en particular pel que fa a la mobilitat en un context de transició ecològica.

Proposem encomanar al Govern que de forma coordinada amb la resta d'administracions públiques i els agents implicats, acceleri la implementació de les accions previstes a la Llei d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic, a l'Acord de reconeixement de la crisi climàtica i la Declaració de l'estat d'emergència climàtica i ecològica i a l'Acord de Joventut per seguir i fomentar...per seguir fomentant el transport intermodal i en concret disposar de la integració tarifària i del sistema d'informació per facilitar l'accessibilitat dels serveis de transport intermodal als usuaris, així com adaptar i millorar horaris i freqüències i disposar del Pla de mobilitat abans de finalitzar l'any 2022.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

Em pot comentar si Terceravia ha participat en la transacció?

La Sra. Mònica Bonell:

Amb els companys del Grup Parlamentari Terceravia els hi he comunicat com quedaria aquesta resolució, amb les transaccions fetes amb el Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. síndica general:

Desitja que la sotmeti a votació senyor Pintat?

No?.

A la vista de les intervencions proposo per tant l'aprovació per assentiment de la proposta.

Si he entès bé els seus comentaris, entendria que la proposta setena, 870, sobre mobilitat és retirada o la volen comentar?

Senyor Padreny, digui'm-ho si us plau.

Que consti en acta, eh.

El Sr. Roger Padreny:

Sí.

Com ha procedit ara a comentar la consellera Bonell, hem transaccionat conjuntament amb l'anterior.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies per la feina senyor Padreny.

Vuitena proposta, és la registrada amb el número 871.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha hagut alguna modificació?

Senyor Camp.

El Sr. Joan Carles Camp: 00.49.29

Sí, gràcies senyora síndica.

Hi ha hagut unes modificacions i aquestes han estat transaccionades amb la coalició de la majoria per dir-ho d'alguna manera.

No obstant això no treu que els altres companys la puguin votar i s'hi puguin adherir o no.

I la proposta de resolució queda de la següent manera:

Vist que al cap de més d'un any des de la declaració de la pandèmia de la Covid-19, les perspectives econòmiques estan sotmeses a grans incerteses,

Vist que s'observa com l'impacte de la pandèmia ha estat més pronunciada en els països que depenen del sector turístic,

Vist que aquest és un dels motors claus de l'economia andorrana,

Vist que avui s'albira amb certa esperança una millora de la perspectiva econòmica,

Tot i així, la situació és encara motiu de preocupació en tots i cadascun dels diferents àmbits econòmics i socials del nostre país i dels països de l'entorn.

Atès que l'evolució de l'economia dependrà de la trajectòria que segueix la crisi sanitària, tant als països del nostre entorn com a Andorra,

Atès que en el discurs d'orientació política del cap de Govern efectuat el 15 de setembre del 21, confirma la tramitació prop del Consell General d'unes modificacions legislatives fiscals,

Atès que els comuns van entrar, tots conjuntament, una proposició de llei de modificació de la Llei de finances comunals que està a tràmit al Consell General, modificant, entre altres, les seves figures impositives a l'alça,

Atès que mentre la recuperació no sigui sòlida s'ha de continuar amb una política fiscal competitiva,

El Consell General en la seva sessió de Debat d'Orientació Política, celebrat en la sessió del dia 17 de setembre del 2021, acorda encomanar al Govern que, en el termini màxim

d'un mes proposi la creació d'una taula de treball amb totes les institucions, a saber Consell General, Govern i comuns, per tal d'abordar el debat i la reforma del marc tributari de l'Estat d'Andorra i de les seves implicacions legislatives conseqüents, sense perjudici de les iniciatives legislatives ja anunciades o que es troben a tràmit parlamentari en aquest àmbit.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Camp.

El Grup Socialdemòcrata se sumaria a l'assentiment o desitjaria que demani votació?

Sí.

Per tant, a la vista de les intervencions, aprovo per assentiment la proposta.

Senyor Montané?

El Sr. David Montané:

Bé, primer de tot volia agrair al Grup Parlamentari de Terceravia diguéssim d'haver acceptat la nostra proposta de transacció.

Només recordar, diguéssim, que el cap de Govern, en el seu Debat d'Orientació Política, ja va anunciar que ara es feia una reforma puntual i més endavant es volia fer una reforma més profunda, però tenint sobre la taula ara aquesta proposta de resolució, doncs de crear aquesta taula de treball, doncs creiem convenient d'acceptar-ho, ja de valorar entre tots els agents implicats com Consell General, comuns i Govern, d'aquesta reforma més profunda.

Només aquest agraïment, *merci*.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Montané.

La novena proposta és la registrada amb el número 872.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació?

Senyor Sánchez, vostès eren els impulsors, digui.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies senyora síndica.

És per anunciar que enretirem la proposta de resolució atenent al compromís pressupostari per l'any vinent comunicat pels grups que donen suport al Govern.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Sánchez.

Senyor Costa?

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies senyora síndica.

Penso que, parlant del sector cultural que és un sector que ha patit tant durant la pandèmia, val la pena esmerçar uns moments també per acabar de clarificar quin és el posicionament de la coalició del Govern i també dels grups parlamentaris que li donen majoria al respecte.

Òbviament, els grups parlamentaris de la majoria estan completament d'acord amb els preceptes que s'exposaven en aquesta proposta de resolució enretirada, però òbviament tampoc no es podia donar suport per poc ambiciosa. Perquè es proposava òbviament arribar amb un horitzó del 2024 amb un 2 per cent i aquesta proposta, avui en dia, ja avui en dia, se supera amb escreix.

Entendran que no podem fer passos enrere, que el sector cultural si és que alguna cosa necessita és més recursos i no pas menys. Per tant, una proposta que suposa un constrenyiment envers el sector cultural no podia ser contemplada.

I a més a més també aquesta proposta del 2 per cent compta amb els mimetismes importats d'altres contrades: aquest 2 per cent el sentim contínuament, que és una reclamació del sector cultural català al Parlament de Catalunya i també és un 2 per cent del sector cultural espanyol en el Congreso de los Diputados. Per tant, el que fem, el que ens cal, són polítiques del país, des de l'òptica del país, i amb propostes autòctones i no pas importades.

De fet, voldria també remarcar la feina ingent que s'ha fet al 2019, en un any pre-pandèmia, només en el Ministeri de Cultura, hi havia destinats gairebé 8 milions 900.000 euros, que era un 1,93 del pressupost. És a dir, només estàvem a aquest 0,73 del pressupost que es volia arribar pel 2024.

Però mirant les xifres d'aquesta manera, és un engany perquè hi ha moltes altres partides pressupostàries que estan destinades íntegrament a la nostra cultura i al sector cultural del país en d'altres ministeris.

És el cas, per exemple, d'Andorra Turisme, i els posaré uns exemples que tenen lloc doncs ben recentment: la vuitena edició del Sax Fest que ha tingut lloc fa molt poc, o també la implicació amb artistes i DJ locals participant a l'Andorra Mountain Festival, la campanya de difusió de la xarxa de museus del país i també l'actualització de la senyalística inclusiva que permetrà que persones amb discapacitats puguin accedir als museus.

Afers Exteriors també té una partida per diplomàcia cultural, i Ordenament Territorial partides molt, molt importants, que amb escreix superen aquest 0,73 que nosaltres els dèiem que contempen òbviament partides per la cultura, com la restauració del campanar de Sant Vicenç d'Enclar, l'edifici d'Andorra Telecom, del qual en parlava ahir en el Debat

d'Orientació Política el cap de Govern, i també l'adequació d'aquest espai intern de l'espai expositiu del Parc Central, que també se'n parlava ahir.

Per tant, també sabem que la ministra, per al proper exercici té un pressupost preparat amb accions de magnituds importants. Defensem, que quedi clar, que aquest Govern de coalició defensa la majoria, que les forces parlamentàries que li donen suport també ho fan i que, en escriu superem els números que avui s'apunten.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Costa.

La desena proposta és la registrada amb el número 873.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació?

Senyor Sánchez.

El Sr. Carles Sánchez:

És el text presentat sense modificacions.

Gràcies senyora síndica

La Sra. síndica general:

Entenc per tant que anirem a votació.

Vol parlar ara, senyor Magallón?

El Sr. Marc Magallón:

Sí

La Sra. síndica general:

Endavant.

El Sr. Marc Magallón:

Sí.

En nom dels tres grups de la majoria, atès que aquesta proposta es basa en part en l'Acord verd que el Partit Socialdemòcrata va proposar ahir en el decurs del Debat d'Orientació Política i que s'ha evidenciat i avui ens ho ha reconegut el senyor López, que té moltes similituds, diria, amb el programa electoral de Más País, des del punt de vista formal no la podem acceptar.

D'altra banda, ara bé, des del punt de vista de fons, el Govern ja treballa des de fa mesos en la millora de la mobilitat del país.

A més, abans de finals d'aquest mes de setembre del 2021, coneixerem els resultats de l'estudi de les possibilitats d'obertura de la xarxa de mobilitat d'Andorra, encarregat per l'executiu per analitzar les opcions de desenclavament del país amb interconnexions ferroviàries i terrestres amb els nostres països veïns.

Així doncs, per tot l'exposat, els grups de la majoria no donarem suport a aquesta proposta de resolució.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Magallón.

A la vista de les intervencions, procedirem a votar a mà alçada.

Vots a favor.

Vots en contra.

Abstencions.

Senyora secretària, ens comunica el resultat si us plau?

La Sra. Susanna Vela:

Sí gràcies.

Vots a favor, 8.

En contra, 17

I 3 abstencions.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat, no s'aprova la proposta.

L'onzena proposta és la registrada amb el número 874.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha hagut alguna modificació?

Senyora Salazar?

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies senyora síndica.

No, només informar que no hem rebut cap proposta ni de transacció ni tan sols per parlar-ne de l'eventual comissió d'estudi per tal d'actualitzar la Constitució i incorporar els drets als ciutadans, entre altres al medi ambient sostenible i protegit.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

A vostè per l'explicació.

Alguna intervenció?

Senyor Carles Naudi d'Areny-Plandolit?

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies senyora síndica.

Bé, podríem desgranar una mica la proposta de resolució dels companys del PS, i s'entendrà fàcilment el sentit del nostre vot, que és un no.

Com deia el conseller Marc Magallón, no pel...no tant pel fons, que es podria arribar a compartit, però no és que el compartim, és que ja ho hem fet, però sobretot, sobretot, per la forma.

A la seva proposta de resolució diu: "*Atès l'Acord verd que hem proposat*" -aquí, en lloc de "proposat" podríem dir inclús "importat", per no fer servir altres verbs- "*els socialdemòcrates* -també podria dir els de Más País-, *durant el Debat d'Orientació Política*".

Bé, durant el Debat d'Orientació Política ja que ha quedat de manifest d'on surt tot aquesta proposta, en què s'ha basat. I portat al Debat d'Orientació Política, si parléssim de *La cultura no s'atura*, si això fos un llibre, aquest llibre avui dia estaria fora de les llibreries. Si parlem de l'esport com a sector d'interès nacional, estarien desqualificats, desqualificats de la competició. I si fos educació, si fos un examen, els haurien suspès per copiar.

En el segon punt, diu: "*Atès que la transició ecològica és i ha de ser un instrument per garantir el dret al futur*". Cosa, com dic, el senyor Xavier Espot ja va demostrar i va posar de manifest durant el seu discurs, el compromís que tenim, compromís ferm que tenim amb les polítiques sostenibles, el foment de totes les polítiques que es desprenen de la Llei d'economia circular, el ferm convenciment de reduir de forma considerable la nostra dependència energètica i, a més a més, fer-ho amb la major part de la procedència de l'energia d'energies renovables, les apostes del parc eòlic, dels parcs fotovoltaics, la inversió del pla Engega i del pla Renova en fer que es redueixi progressivament el consum energètic.

En definitiva, un llarg etcètera que seria tornar a entrar en el Debat d'Orientació Política però que des de ja fa temps s'està demostrant el ferm compromís amb les polítiques mediambientals i sostenibles que té el Govern i els partits de la coalició envers el medi ambient.

En el tercer paràgraf diuen: *“Atès que la Constitució no garanteix el dret al futur i no reflexa l'emergència climàtica”*. Aquí es torna a posar de manifest el que deia en el primer punt, i faré dos apartats. En primer lloc, l'emergència climàtica ja està declarada, i en segon lloc, quan diuen *“Atès que la Constitució no garanteix el dret al futur”*, jo senzillament, si em permet senyora síndica, llegiré l'article 31 de la nostra Constitució, i diu: *“Garantir a tothom una qualitat de vida digna i de restablir i mantenir per a les generacions futures un equilibri ecològic racional en l'atmosfera, l'aigua, la terra i defensar la flora i la fauna autòctones”*.

A part que no tenim ganes d'oblidar la Constitució, està clar que la seva proposta de resolució ni tan sols la té en compte, no sé si és perquè estan tenint en compte quan la preparen una altra Constitució d'un altre país. No ho sé.

El que sí que està clar és que l'article 31 de la nostra Constitució ho contempla.

El que sí que està clar és que el Govern i els partits que li donem suport des de la coalició estem tirant endavant aquestes polítiques.

I el que sí que està clar és que no podem importar a Andorra un “copiar pegar” d'altres programes electorals.

En aquest sentit, senyora síndica, el nostre vot serà que no.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Naudi.

A la vista de les intervencions, procedirem a votar a mà alçada.

Vots a favor?.

Vots en contra?.

Abstencions?.

Senyora secretària, ens comunica el resultat, si us plau?

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies.

Vots a favor, 8.

17 no

I 3 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, no s'aprova la proposta.

La dotzena proposta és la registrada amb el número 875.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació?

Senyor Ferré?

El Sr. Raul Ferré:

Gràcies senyora sínd... se'm sent, sí?.... Gràcies senyora síndica.

Pel que fa a la nostra proposta de resolució, hem transaccionat una part del text amb el Grup Parlamentari Socialdemòcrata. En concret, només hem modificat l'apartat final, que passo a llegir com ha quedat:

Acorda encomanar al Govern, en el termini de sis mesos, la presentació d'un projecte d'acompanyament del sector privat en el procés de digitalització, de forma coordinada amb la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra i altres agents implicats.

Aquesta iniciativa haurà entre d'altres de permetre figures de finançament per les empreses que els hi facilitin aquest procés.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Ferré.

Senyor Pintat, se sumaria a l'assentiment o desitja que votem?

Assentiment.

A la vista de les intervencions, si no hi ha cap objecció, que no és el cas, proposo l'aprovació per assentiment de la proposta.

No havent-hi més assumptes a tractar, i havent esgotat tots els punts d'aquest Debat d'Orientació Política, s'aixeca la sessió.

Que tinguin un bon divendres.

(Són les 13.08h)

Diari de Sessions del Consell General